

ספר מסילת ישרים

לרבינו משה חיים לוצאטו ז"ל

הקדמת הרב המחבר

אמר המחבר, החבור הזה לא חברתי ללמד לבני האדם את אשר לא ידעו, אלא להזכירם את הידוע להם כבר, ומפרסם אצלם פרסום גדול. כי לא תמצא ברוב דברי אלא דברים אשר ברב בני האדם יודעים אותם ולא מסתפקים בהם כלל, אלא שכןפי רב פרסומם וכנגד מה שאמתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאוד והשכחה רבה. על כן אין התועלת הנלקח מזה הספר יוצא מן הקריאה בו פעם אחת, כי כבר אפשר שלא ימצא הקורא בשכלו חידושים אחר קריאתו שלא היו בו לפני קריאתו אלא מעט. אבל התועלת יוצא מן החזרה עליו וההתמדה, כי יזכרו לו הדברים האלה הנשכחים מבני האדם בטבע, וישים אל לבו חובתו אשר הוא מתעלם ממנה:

ותראה אם תתבונן בהנה ברב העולם, כי רב אנשי השכל המהיר והפקחים החריפים ישימו רב התבוננם

AUTHOR'S INTRODUCTION

The writer says: I have written this work not to teach men what they do not know, but to remind them of what they already know and is very evident to them, for you will find in most of my words only things which most people know, and concerning which they entertain no doubts. But to the extent that they are well known and their truths revealed to all, so is forgetfulness in relation to them extremely prevalent. It follows, then, that the benefit to be obtained from this work is not derived from a single reading; for it is possible that the reader will find that he has learned little after having read it that he did not know before. Its benefit is to be derived, rather, through review and persistent study, by which one is reminded of those things which, by nature, he is prone to forget and through which he is caused to take to heart the duty that he tends to overlook.

A consideration of the general state of affairs will reveal that the majority of men of quick intelligence and keen mentality devote most

וְהִסְתַּכְּלוּתָם בְּדַקּוֹת הַחֲכָמוֹת וְעִמָּק הָעִיּוֹנִים, אִישׁ אִישׁ
כְּפִי נְטִיַּת שִׁכְלוֹ וְחֻשְׁקוֹ הַטִּבְעִי. כִּי יֵשׁ שְׂיִטְרָחוֹ מְאֹד
בְּמַחְקֵר הַבְּרִיאָה וְהַטִּבֵּעַ, וְאַחֲרִים יִתְּנוּ כָּל עִיּוֹנָם לְתַכּוּנָה
וְלִהְנוּדָסָה, וְאַחֲרִים לְמְלָאכּוֹת, וְאַחֲרִים יִכְנָסוּ יוֹתֵר אֶל
הַקֶּדֶשׁ, דִּהְיוּ לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, מִהֶם בְּפִלְפוּלֵי
הַהֲלָכוֹת, מִהֶם בְּמִדְרָשִׁים, מִהֶם בְּפִסְקֵי הַדִּינִים. אַךְ
מַעֲשִׂים יִהְיוּ מִן הַמִּין הַזֶּה, אֲשֶׁר יִקְבְּעוּ עֵינָיו וְלַמּוֹד עַל
עֲנִינֵי שְׁלֵמוֹת הָעֲבוּדָה, עַל הָאֲהָבָה, עַל הִירָאָה, עַל
הַדְּבָקוֹת וְעַל כָּל שְׂאֵר חֻלְקֵי הַחֲסִידוֹת:

וְלֹא מִפְּנֵי שְׂאִין דְּבָרִים אֵלֶּה עֲקָרִים אֲצֵלָם, כִּי אִם תִּשְׁאַל
לָהֶם, כָּל אֶחָד יֹאמַר שֶׁזֶּהוּ הָעֵקֶר הַגָּדוֹל, וְשֶׁלֹּא יִדְמָה
חֲכָם שֶׁיִּהְיֶה חֲכָם בְּאַמֶּת שֶׁלֹּא יִתְּבָרְרוּ אֲצֵלוֹ כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה. אַךְ מֵה שֶׁלֹּא יִרְבוּ לַעֲיֵן עָלָיו הוּא מִפְּנֵי רֹב
פְּרָסוֹם הַדְּבָרִים וּפְשִׁיטוֹתָם אֲצֵלָם, שֶׁלֹּא יִרְאֶה לָהֶם צֶרֶךְ

of their thought and speculation to the subtleties of wisdom and the profundities of analysis, each according to the inclination of his intelligence and his natural bent. There are some who expend a great deal of effort in studying the creation and nature. Others devote all of their thought to astronomy and mathematics, and others to the arts. There are those who go more deeply into sacred studies, into the study of the holy Torah, some occupying themselves with Halachic discussions, others with Midrash and others with legal decisions. There are few, however, who devote thought and study to perfection of Divine service - to love, fear, communion and all of the other aspects of saintliness.

It is not that they consider this knowledge unessential; if questioned each one will maintain that it is of paramount importance and that one who is not clearly versed in it cannot be deemed truly wise. Their failure to devote more attention to it stems rather from its being so manifest and so obvious to them that they see no need for spending much time upon it. Consequently, this study and

להוציא בעיונם זמן רב. ולא ישאר למוד הדברים האלה וקריאת הספרים מזה המין, כי אם אצל אותם שאין שכלם כל כך נק וקרוב להיות גם, שאלה תראה אותם שוקדים על כל זה ולא יזוזו ממנו, עד שלפי המנהג הנוהג בעולם, כשתראה אחד מתחסד, לא תוכל להמנע מלחשד אותו לגס השכל:

ואולם תולדות המנהג הזה רעות מאד לחכמים ולבלתי חכמים, כי גורם שמאלה ומאלה יחסר החסידות האמתית ויהיה יקר מאד למצא אותו בעולם, כי יחסר לחכמים למעוט עיונם בו. ויחסר מן הבלתי חכמים למעוט השגתם אותו, עד שיידמו רב בני האדם שהחסידות תלוי באמירת מזמורים הרבה, ונדויים ארפים מאד, צומות קשים וטבילות קרח ושלג, כלם דברים אשר אין השכל נח בהם ואין הדעת שוקטה, והחסידות האמתית הנרצה והנחמד רחוק מציור שכלנו, כי זה דבר פשוט, - "מלתא דלא רמיא עליה דאנש, לאו אדעתה" (בבא

the reading of works of this kind have been left to those of a not too sensitive, almost dull intelligence. These you will see immersed in the study of saintliness, not stirring from it. It has reached the stage that when one sees another engaging in saintly conduct, he cannot help but suspect him of dullwittedness.

This state of affairs results in evil consequences both for those who possess wisdom and for those who do not, causing both classes to lack true saintliness, and rendering it extremely rare. The wise lack it because of their limited consideration of it and the unwise because of their limited grasp. The result is that saintliness is construed by most to consist in the recitation of many Psalms, very long confessions, difficult fasts, and ablutions in ice and snow - all of which are incompatible with intellect and which reason cannot accept. Truthful, desirable saintliness is far from being conceptualized by us, for it is obvious that a person does not concern himself with what does not occupy a place in

בתרא ל"ט א'). וְאִךְ עַל פִּי שִׁכְבָּר קְבוּעִים בְּלֵב כָּל
הָאָדָם הַיָּשָׁר הַתְּחִלּוֹתָיו וַיִּסּוּדוֹתָיו, אִם לֹא יַעֲסֹק בָּהֶם -
יִרְאֶה פְּרָטִיו וְלֹא יִפְיֶרֶם, יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם וְלֹא יִרְגִּישׁ בָּם. כִּי
אֵין דְּבָרֵי הַחֲסִידוֹת וְעִנְיָנֵי הַיִּרְאָה וְהָאֱהָבָה וְטָהֳרַת הַלֵּב
דְּבָרִים מְטַבְּעִים בָּאָדָם, עַד שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ אֲמָצְעִים
לְקִנּוּתָם אֲלֹא יִמָּצְאוּ אוֹתָם בְּנֵי הָאָדָם בְּעֶצְמָם כְּמוֹ
שֶׁיִּמָּצְאוּ כָּל תְּנוּעוֹתֵיהֶם הַטְּבָעִיּוֹת, כַּשֵּׁנָה וְהִקְיָצָה,
הָרָעַב וְהַשִּׁבְעַ וְכָל שְׂאֵר הַתְּנוּעוֹת הַחֲקוּקוֹת בְּטַבְּעָנוּ,
אֲלֹא וְדַאי שֶׁצָּרִיכִים הֵם לְאֲמָצְעִים וּלְתַחֲבוּלוֹת לְקִנּוּת
אוֹתָם וְלֹא יִבְצְרוּ גַם כֵּן מִפְּסִידִים לָהֶם שִׁירְחִיקוֹם מִן
הָאָדָם וְלֹא יַחֲסִרוּ דְּרָכִים שִׁירְחִיקוּ מִפְּסִידֵיהֶם:

אִם כֵּן אֶפּוּא, אֵיךְ לֹא יִצְטָרֵךְ לְהוֹצִיא זְמַן עַל הָעֵינִן הַזֶּה
לְדַעַת אֲמִתַּת הַדְּבָרִים וּלְדַעַת הַדֶּרֶךְ לְקִנּוּתָם וּלְקִיָּמָם?
מֵאֵין תְּבוּאָה הַחֲכָמָה הַזֹּאת בְּלֵב הָאָדָם אִם לֹא יִבְקֹשְׁנָה?
וּכְיֵן שִׁכְבָּר הַתְּאֲמַת אֲצֵל כָּל חָכָם צָרָךְ תְּמִימוֹת

his mind. And though the beginnings and foundations of saintliness are implanted in every person's heart, if he does not occupy himself with them, he will witness details of saintliness without recognizing them and he will trespass upon them without feeling or perceiving that he is doing so. For sentiments of saintliness, fear and love of God, and purity of heart are not so deeply rooted within a person as to obviate the necessity of his employing certain devices in order to acquire them. In this respect they differ from natural states such as sleep and wakefulness, hunger and satiety, and all other reactions which are stamped in one's nature, in that various methods and devices are perforce required for their acquisition. There is also no lack of deterrents which keep saintliness at a distance from a person, but then again there is no lack of devices by which these deterrents may be held afar.

How, then, is it conceivable that it not be necessary to expend a great deal of time upon this study in order to know these truths and the manner in which they may be acquired and fulfilled? How will this wisdom enter a person's heart if he will not seek it?

הַעֲבוּדָה וְחוֹבַת טְהֻרָתָהּ וְנִקְיוֹנָהּ, שְׁזוּלַת אֵלֶּה אֵינָה
נִרְצִית וְיָדָאִי כָּלֵל, אֵלֶּה נִמְאָסָה וּמִתְעַבָּת, "כִּי כָּל לְבָבוֹת
דּוֹרֵשׁ ה' וְכָל יֵצֵר מִחֲשָׁבוֹת הוּא מִבִּין" (דְּבָרֵי הַיָּמִים -
א' כ"ח ט') מֵה נֶעֱנָה בְּיוֹם תּוֹכְחָה אִם הִתְרַשְׁלָנוּ מִן
הָעֵינֹן הַזֶּה, וְהִנַּחְנוּ דְּבָר שֶׁהוּא כָּל כֶּךָ מִטָּל עָלֵינוּ, שֶׁהוּא
עָקָר מֵה ה' אֶל־הֵינּוּ שׁוֹאֵל מֵעַמּוֹ.

הִיִּתְכַּן שְׁיִיגַע וַיַּעֲמַל שְׁכַלְנוּ בַּחֲקִירוֹת אֲשֶׁר לֹא נִתְחַיֵּבְנוּ
בָּם, בְּפִלְפוּלִים אֲשֶׁר לֹא יֵצֵא לָנוּ שׁוּם פְּרִי מֵהֶם, וְדִינִים
אֲשֶׁר אֵינָם שְׂיָכִים לָנוּ, וּמֵה שְׂחִיבִים אָנוּ לְבוֹרְאָנוּ חוֹבָה
רַבָּה, נַעֲזֹבְהוּ לְהַרְגֵּל וְנִנְיַחְהוּ לְמִצּוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָה?
אִם לֹא נִסְתַּפְּלָנוּ וְלֹא עֲיֵנּוּ מֵה הִיא הִירָאָה הָאִמְתִּית, וּמֵה
עֲנָפִיָּה, אֵיךְ נִקְנָה אוֹתָהּ, וְאֵיךְ נִמְלֹט מִן הַהֶבֶל הָעוֹלָמִי
הַמְשַׁכֵּחַ אוֹתָהּ מִלְּבָנוּ? הֲלֹא תִשְׁכַּח וְתִלָּךְ אַף עַל פִּי
שְׂיַדְעָנוּ חוֹבָתָהּ! הָאֲהָבָה גַּם כֵּן, אִם לֹא נִשְׁתַּדֵּל לְקַבֵּעַ
אוֹתָהּ בְּלִבֵּנוּ בְּכַח כָּל הָאֲמָצְעִים הַמְּגִיעִים אוֹתָנוּ לָזֶה -

And since every man of wisdom recognizes the need for perfection of Divine service and the necessity for its purity and cleanliness, without which it is certainly completely unacceptable, but repulsive and despised - "For God searches all hearts and understands the inclination of all thoughts" (I Chronicles 28:9) - what will we answer in the day of reproof if we weaken in this study and forsake that which is so incumbent upon us as to be the very essence of what the Lord our God asks of us?

Is it fitting that our intelligence exert itself and labor in speculations which are not binding upon us, in fruitless argumentation, in laws which have no application to us, while we leave to habit and abandon to mechanical observance our great debt to our Creator? If we do not look into and analyze the question of what constitutes true fear of God and what its ramifications are, how will we acquire it and how will we escape wordly vanity which renders our hearts forgetful of it? Will it not be forgotten and go lost even though we recognize its necessity? Love of God, too - if we do not make an effort to implant it in our hearts, utilizing all of the

איך תמצא בנו? מאין יבוא הדבקות וההתלהטות
בנפשותינו עמו? תברך ועם תורתו, אם לא נשעה אל
גדלתו ואל רוממותו אשר יוליד בלבנו הדבקות הזו?
איך תטהר מחשבתנו אם לא נשתדל לנקותה מן המומין
שמטיל בה הטבע הגופני? והמדות כלם הצריכות כל
כך תקון והישרה, מי יישרם ומי יתקנם, אם לא נשים
לב עליהם ולא נדקדק בדבר דקדוק גדול? הלא אם
עינו על הדבר עיון אמתי, היינו מוצאים אותו על אמתו
ומיטיבים לעצמנו ומלמדים אותו לאחרים ומיטיבים
להם גם כן !:

הוא מה שאמר שלמה (משלי ב' ד'), "אם תבקשנה
כפסך וכמטמנים תחפשנה, אז תבין יראת ה'". אינו
אומר, אז תבין פילוסופיה, אז תבין תכונה, אז תבין
רפואה, אז תבין דינים, אז תבין הלכות, אלא, "אז תבין
יראת ה'". הרי לך, של הבין היראה צריך לבקש אותה

means which direct us towards it, how will it exist within us? Whence will enter into our souls intimacy with and ardor towards the Blessed One and towards His Torah if we do not give heart to His greatness and majesty which engender this intimacy in our hearts? How will our thoughts be purified if we do not strive to rescue them from the imperfections infused in them by physical nature? And all of the character traits, which are in such great need of correction and cultivation -who will cultivate and correct them if we do not give heart to them and subject them to exacting scrutiny? If we analyzed the matter honestly would we not extract the truth and thereby benefit ourselves, and also be of benefit to others by instructing them in it?

As stated by Solomon (Proverbs 2:4), "If you seek it as silver and search for it as treasure, then you will understand the fear of God." He does not say, "Then you will understand philosophy; then you will understand astronomy; then you will understand medicine; then you will understand legal judgments and decisions." We see, then, that for fear of God to be

כַּכְסֵּךְ וּלְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ כַּמְטָמוֹנִים. הִדִּי אֶפּוֹא בָּמָה שְׁמִלְמֵד
לָנוּ מַאֲבוֹתֵינוּ וּבָמָה שְׁמִפְרָסֵם אֶצֶל כָּל בֶּן דַּעַת דֶּרֶךְ
כָּלֵל. אוֹ, הִנֵּמְצָא זְמַן לְכָל שְׁאֵר חִלְקֵי הָעִיּוֹן וְלָעִיּוֹן הַזֶּה
לֹא יִהְיֶה זְמַן, לָמָּה לֹא יִקָּבַע הָאָדָם לַעֲצֹמוֹ עֲתִים לְפָחוֹת
לְהִסְתַּכְּלוֹת הַזֶּה, אִם מִכְרַח הוּא בְּשִׂאֲרֵית זְמָנוֹ לְפָנוֹת אֶל
עִיּוֹנִים אוֹ אֶל עֲסָקִים אֲחֵרִים?

וְהִנֵּה הַפְּתוּב אוֹמֵר (איוב כ"ח, כח) "הֵן יִרְאֶת ה' הִיא
חֻכְמָה", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּהּ (שבת ל"א ב')
"הֵן" - אַחַת. הִרִי שֶׁהִירְאָה הִיא חֻכְמָה, וְהִיא לְבִדָּה
חֻכְמָה, וַיִּדְאִי שְׂאִין נִקְרָא "חֻכְמָה" מֵה שְׂאִין בּוֹ עִיּוֹן. אַךְ
הָאֱמֶת הִיא, כִּי עִיּוֹן גָּדוֹל צָרִיךְ עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
לְדַעַת אוֹתָם בְּאֱמֶת, וְלֹא עַל צֵד הַדְּמִיוֹן וְהִסְבָּרָה
הַפּוֹזְזֶת, כָּל שֶׁכֵּן לְקִנּוּת אוֹתָם וּלְהַשִּׁיגָם, וּמִי שִׁיתְּבוּנָן
בָּם, יִרְאֶה שְׂאִין הַחֲסִידוֹת תְּלוּי בְּאוֹתָם הַדְּבָרִים
שִׁיחֲשָׁבוּ הַמִּתְחַסְּדִים הַטֹּפְשִׁים, אֶלֶּא בְּדִבְרֵי שְׁלֵמוֹת
אֲמַתִּי וְחֻכְמָה רַבָּה:

understood, it must be sought as silver and searched for as treasure. All this is part of our heritage and is accepted in substance by every devout individual. Again, is it conceivable that we should find time for all other branches of study and none for this study? Why should a man not at least set aside for himself certain times for this speculation if he is obliged in the remainder of his time to turn to other studies or undertakings?

Scripture states (Job 28:28), "Hence fear of God - this is wisdom." Our Sages of blessed memory comment (Shabbath 31b), " 'Hence' means 'one,' for in Greek 'one' is designated as 'Hence' (Ev). " "We see, then, that fear, and only fear, is accounted wisdom. And there is no doubt that what entails no analysis is not considered wisdom. The truth of the matter is that all of these things require great analysis if they are to be known in truth and not through imagination and deceitful supposition. How much more so if they are to be acquired and attained. One who thinks into these matters will see that saintliness does not hinge upon those things which are put at a premium by the foolishly "saintly,"

הוא מה שמשׁשה רבנו עליו השלום מלמדנו באמרו, (דברים י' יב - יג) "נעתה ישראל מה ה' אל־היך שׂאל מעמך כי אם ליראה את ה' אל־היך ללכת בכל דרכיו ולא־הבה אתו ולעבד את ה' אל־היך בכל לבבך ובכל נפשך לשמר את מצות ה' ואת חק־תיו" וגו'. כאן כלל כל חלקי שלמות העבודה הנרצית לשם יתברך והם, היראה, ההליכה בדרכיו, הא־הבה, שלמות הלב, ושמירת כל המצות:

היראה - היא יראת רוממותו יתברך, שׁיירא מלפניו כמו שׁיירא מלפני מלך גדול ונורא, ויבושׁ מגדלתו על כל תנועה שהוא בא להתנועע, כל שׁכן בדברו לפניו בתפלה או בעסקו בתורתו:

ההליכה בדרכיו - כולל כל ענין ישר המדות ותקונם, והוא מה שׁבארו זכרונם לברכה (שבת קלג, ב), "מה הוא חנון ורחום אף א־פה הִיה חנון ורחום" וכו'. וכלל

but upon true perfection and great wisdom. This is what Moses our Teacher, may Peace be upon him, teaches us in saying (Deuteronomy 10:12), "And now, Israel, what does the Lord your God ask of you, but that you fear the Lord your God to walk in all His ways, and to love Him and serve the Lord your God with all your heart and all your soul, to observe the mitzvoth of God and His statutes. .. " Herein have been included all of the features of perfection of Divine service that are appropriate in relation to the Holy One Blessed be He. They are: fear of God, walking in His ways, love, wholeheartedness, and observance of all of the mitzvoth.

"Fear of God" denotes fear of the Majesty of the Blessed One, fearing Him as one would a great and mighty king, and being ashamed at one's every movement in consequence of His greatness, especially when speaking before Him in prayer or engaging in the study of His Torah.

"Walking in His ways" embodies the whole area of cultivation and correction of character traits. As our Sages of blessed memory have explained, "As He is merciful, be also merciful..." The essence of all this is

כָּל זֶה, שִׁינְהַג הָאָדָם כָּל מִדּוֹתָיו וְכָל מִינֵי פְעֻלּוֹתָיו עַל פִּי
הַיָּשָׁר וְהַמּוֹסֵר. וְכָלְלוּ חֻכְמֵינוּ וְזִכְרוֹנֵם לְבִרְכָּה (אבות ב,
א), "כָּל שֶׁהִיא תִּפְאָרֶת לַעֲוִשִׁיָּה וְתִפְאָרֶת לוֹ מִן הָאָדָם",
דְּהִינּוּ, כָּל הַהוֹלֵךְ אֶל תְּכֵלִית הַהֻטָּבָה הָאֲמִתִּית, דְּהִינּוּ,
שֶׁתּוֹלְדֶתָהּ חֲזוֹק הַתּוֹרָה וְתִקּוֹן אַחֲנֵת הַמִּדִּינוֹת:

הָאֱהָבָה - שִׁיחָיָה נִקְבַּע בְּלֵב הָאָדָם אֱהָבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
עַד שֶׁתִּתְעוֹרֵר נַפְשׁוֹ לַעֲשׂוֹת נֶחֱת רוּחַ לְפָנָיו, כִּמּוֹ שֶׁלְּבוֹ
מִתְעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת נֶחֱת רוּחַ לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ, וַיִּצְטַעַר אִם
חָסֵר זֶה מִצְדּוֹ אוֹ מֵאַחֲרִים, וַיִּקְנֶא עַל זֶה וַיִּשְׁמַח שֶׁמָּחָה
רַבָּה בַּעֲשׂוֹתוֹ דְּבָר מִזֶּה:

שְׁלֵמוֹת הַלֵּב הוּא - שֶׁתִּהְיֶה הָעֲבוּדָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּטֹהַר
הַפְּנוּנָה, דְּהִינּוּ, לְתֵכֶלִית עֲבוּדָתוֹ בְּלִבָּד וְלֹא לְשׁוֹם פְּנוּיָה
אַחֶרֶת, וְנִכְלָל בָּזֶה, שִׁיחָיָה לְבוֹ שְׁלֵם בָּעֲבוּדָה וְלֹא
כְּפוּסָה עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים, אוֹ כְּעוֹשֶׂה מִצְוֹת אֲנָשִׁים
מִלְמַדָּה, אֶלֹא שִׁיחָיָה כָּל לְבוֹ נִתּוֹן לָזֶה:

שְׁמִירַת כָּל הַמִּצְוֹת - כְּמִשְׁמְעוֹ, דְּהִינּוּ, שְׁמִירַת כָּל

that a person conform all of his traits and all the varieties of his actions to what is just and ethical. Our Sages of blessed memory have thus summarized the idea (Avoth 2.1): "All that is praiseworthy in its doer and brings praise to him from others;" that is, all that leads to the end of true good, namely, strengthening of Torah and furthering of brotherliness.

"Love" - that there be implanted in a person's heart a love for the Blessed One which will arouse his soul to do what is pleasing before Him, just as his heart is aroused to give pleasure to his father and mother. He will be grieved if he or others are lacking in this; he will be jealous for it and he will rejoice greatly in fulfilling aught of it.

"Whole-heartedness" - that service before the Blessed One be characterized by purity of motive, that its end be His service alone and nothing else. Included in this is that one's heart be complete in Divine service, that his interests not be divided or his observance mechanical, but that his whole heart be devoted to it.

"Observance of all the mitzvoth," as the words imply, is observance of the whole

המצוות כֵּלָן בְּכָל דְּקְדוּקִיָּה וּתְנֵאִיָּהּ:

וְהִנֵּה כָּל אֵלֶּה כְּלָלִים צָרִיכִים פְּרוּשׁ גָּדוֹל. וּמִצְוַתִּי
לְחַכְמֵינוּ וְזִכְרוֹנָם לְבִרְכָּה, שֶׁכָּלְלוּ הַחֲלָקִים הָאֵלֶּה בְּסֵדֶר
וְחִלּוּק אַחֵר יוֹתֵר פְּרָטִי וּמְסֻדֶּר לְפִי הַהִדְרָגָה הַמְצֻטָּרֶכֶת
בָּהֶם לְקִנּוּת אוֹתָם עַל נִכּוֹן. וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ בְּבְרִיתָא
הַיּוֹבָאָה בְּמִקְוֹמוֹת שׁוֹנִים בֶּשׁ"ס, וְאַחַד מֵהֶם בְּפֶקֶק לְפָנַי
אִידִיָּהּ (עבודה זרה כ' ב'), זֶה לְשׁוֹנוֹ,

"מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר,

תּוֹרָה מְבִיאָה לַיָּדִי זְהִירוֹת,
זְהִירוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי זְרִיזוֹת,
זְרִיזוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיּוֹת,
נְקִיּוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי פְּרִישׁוֹת,
פְּרִישׁוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהָרָה,
טְהָרָה מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת,
חֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי עֲנוּהָ,
עֲנוּהָ מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֹטָא,
יִרְאַת חֹטָא מְבִיאָה לַיָּדִי קִדְּשָׁה,
קִדְּשָׁה מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תַּחֲתֵת הַמַּתִּים".

body of mitzvot with all of their fine points and conditions.

All of these principles require extensive interpretation. I have found that our Sages of blessed memory have categorized these elements in a different, more detailed formulation, in which they are arranged according to the order necessary for their proper acquisition. Their words are contained in a Baraitha mentioned in different places in the Talmud, one of them, the chapter "Before their festivals" (Avodah Zara 20b):

"From this R. Pinchas ben Yair adduced:

˘Torah leads to Watchfulness;
Watchfulness leads to Zeal;
Zeal leads to Cleanliness;
Cleanliness leads to Separation;
Separation leads to Purity;
Purity leads to Saintliness;
Saintliness leads to Humility;
Humility leads to Fear of Sin;
Fear of Sin leads to Holiness;
Holiness leads to the Holy Spirit,
and the Holy Spirit leads to the Revival of
the Dead."

וְהָיָה עַל פִּי הַכְּרִיתָא הַזֹּאת הַסִּבָּמְתִּי לְחִבֵּר חֲבוּרֵי זֶה, לְלַמֵּד לְעֶצְמִי וּלְהַזְכִּיר לְאַחֲרִים תְּנָאֵי הָעֲבוּדָה הַשְּׁלֵמָה לְמַדְרַגּוּתֵיהֶם וְאַבָּאָר בְּכָל אֶחָד מֵהֶם עֲנִינִיו וְחִלְקִיו אוֹ פְּרָטִיו, הַדֶּרֶךְ לְקִנּוּת אוֹתוֹ וּמָה הֵם מִפְּסִידָיו וְהַדֶּרֶךְ לְהַשְׁמֵר מֵהֶם, כִּי אֶקְרָא בּוֹ אֲנִי וְכָל מִי שְׂיִמָּצָא בּוֹ נִחַת, לְמַעַן נִלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ, וְלֹא תִשָּׁכַח מִמֶּנּוּ חוֹבַתָּנוּ לְפָנָיו. וְאַשֶּׁר חֲמַרְיֹת הַטָּבַע מִשְׁתַּדֵּל לְהִסְרִי מִלִּבָּנוּ - הַקְּרִיאָה וְהַסְתַּכְּלוּת יַעֲלֶה עַל זְכְרוֹנֵנוּ וַיַּעֲרִינּוּ אֶל הַמַּצְוָה עָלֵינוּ.

וְה' יִהְיֶה בְּכִסְלָנוּ וַיִּשְׁמֹר רַגְלֵינוּ מִלְּכָד, וְתִתְקַיֵּם בָּנוּ בְּקִשְׁת הַמְּשׁוֹרָר הָאֱהוּב לְאַלְהֵיו (תהלים פו, יא), "הוֹרֵנִי ה' דֶּרֶכְךָ, אֲהַלֵּךְ בְּאַמְתְּךָ, יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךְ". אָמֵן
כֵּן יְהִי רָצוֹן:

פּרָק א

בְּבֹאוֹר כָּלֵל חוֹבַת הָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ:

It is on the basis of this Baraitha that I have undertaken to write this work, in order to teach myself and to remind others of the conditions for perfect Divine service according to their gradations. In relation to each one, I shall explain its nature, its divisions or details, the manner of acquiring it, and its deterrents and the manner of guarding against them, so that I and all those who are pleased to do so may read therein in order to learn to fear the Lord our God and not forget our duty before Him. That which the earthiness of nature seeks to remove from our hearts, reading and contemplation will summon to our consciousness, and will awaken us to what is incumbent upon us.

May God be with our aspirations and keep our feet from stumbling, and may there be fulfilled in us the supplication of the Psalmist, beloved of his God (Psalms 86:11), "Teach me, O God, Your ways; I shall walk in Your truth. Make one my heart to fear Your Name." Amen, so may be His will.

CHAPTER I

CONCERNING MAN'S DUTY IN THE WORLD

יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה הוא - שיתפּרר
ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, וילמה צריך
שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו:

והנה, מה שהורונו חכמינו זכרונם לברכה הוא, שהאדם
לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכנתו,
שהיו התענוג האמתי והעדון הגדול מכל העדונים
שיכולים להמצא. ומקום העדון הזה באמת הוא העולם
הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה, אך
הדרך כדי להגיע אל מחוז תפצנו זה הוא זה העולם.
והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד, ו), "העולם
הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא".

והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזה, הם
המצוות אשר צנונו עליהן האל יתברך שמו. ומקום
עשית המצוות הוא רק העולם הזה.

על פן הישם האדם בזה העולם בתחלה, כדי ששעל ידי

THE FOUNDATION OF SAINTLINESS and the root of perfection in the service of God lies in a man's coming to see clearly and to recognize as a truth the nature of his duty in the world and the end towards which he should direct his vision and his aspiration in all of his labors all the days of his life.

Our Sages of blessed memory have taught us that man was created for the sole purpose of rejoicing in God and deriving pleasure from the splendor of His Presence; for this is true joy and the greatest pleasure that can be found. The place where this joy may truly be derived is the World to Come, which was expressly created to provide for it; but the path to the object of our desires is this world, as our Sages of blessed memory have said (Avorh 4:21), "This world is like a corridor to the World to Come."

The means which lead a man to this goal are the mitzvoth, in relation to which we were commanded by the Lord, may His Name be blessed. The place of the performance of the mitzvoth is this world alone.

Therefore, man was placed in this world first - so that by these means, which were

הָאֲמָצְעִים הָאֵלֶּה הַמְזֻדְמָנִים לוֹ כָּאֵן יוּכַל לְהִגִּיעַ אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הוּכַן לוֹ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבֹּא, לְרוֹת שָׁם
בְּטוֹב אֲשֶׁר קָנָה לוֹ עַל יְדֵי הָאֲמָצְעִים הָאֵלֶּה. וְהוּא מֵה
שֶׁאֲמָרוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּה (עֲרוּבִין כב, א), "הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם
וּמִחֵר לְקַבֵּל שְׂכָרָם":

וּכְשֶׁתִּסְתַּכֵּל עוֹד בַּדְּבָר תִּרְאֶה, כִּי הַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּי הוּא
רַק הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא מֵה שֶׁהִיא דְּוָד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר
(תהלים עג, כח), "וְאֲנִי קִרְבַּת אֱלֹהִים לִי טוֹב" וְאוֹמֵר
(שם כז, ד), "אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שְׁכֵתִי
בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי". כִּי רַק זֶה הוּא הַטוֹב, וְכָל זוּלַת זֶה
שֶׁיִּחְשְׁבוּהוּ בְּנֵי הָאָדָם לְטוֹב אֵינוֹ אֶלָּא הֶכֶל וְשׂוֹא נִתְעָה.
אֲמָנָם לְכַשִּׁיזָּכָה הָאָדָם לְטוֹבָה הַזֹּאת, רָאוּי שֶׁיַּעֲמִל
רִאשׁוֹנָה וְיִשְׁתַּדֵּל בִּיגִיעוֹ לְקִנּוּתָהּ, וְהִינּוּ, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְדָבֵק
בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּכֹחַ מַעֲשִׂים שֶׁתוֹלְדוֹתָם זֶה הָעִנְיָן, וְהֵם הֵם
הַמַּצּוּוֹת:

וְהִנֵּה שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם בְּמָקוֹם שְׂרָבִים בּוֹ

provided for him here, he would be able to reach the place which had been prepared for him, the World to Come, there to be sated with the goodness which he acquired through them. As our Sages of blessed memory have said (Eruvin 22a), "Today for their [the mitzvot's] performance and tomorrow for receiving their reward."

When you look further into the matter, you will see that only union with God constitutes true perfection, as King David said (Psalms 73:28), "But as for me, the nearness of God is my good," and (Psalms 27:4), "I asked one thing from God; that will I seek - to dwell in God's house all the days of my life..." For this alone is the true good, and anything besides this which people deem good is nothing but emptiness and deceptive worthlessness. For a man to attain this good, it is certainly fitting that he first labor and persevere in his exertions to acquire it. That is, he should persevere so as to unite himself with the Blessed One by means of actions which result in this end. These actions are the mitzvot.

The Holy One Blessed be He has put man in a place where the factors which draw him

הַמַּרְחִיקִים אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְהֵם הֵם הַתְּאוּנוֹת
הַחֲמִירִיּוֹת, אֲשֶׁר אִם יִמָּשֶׁךְ אַחֲרֵיהֶן הִנֵּה הוּא מִתְרַחֵק
וְהוֹלֵךְ מִן הַטּוֹב הָאֲמִתִּי:

וְנִמְצָא שֶׁהוּא מוֹשֵׁם בְּאֵמֶת בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה. כִּי
כָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם, בֵּין לְטוֹב בֵּין לָרַע, הִנֵּה הֵם נִסְיוֹנוֹת
לְאָדָם, הָעֲנִי מֵצֵד אֶחָד וְהָעֹשֶׁר מֵצֵד אֶחָד, כְּעֲנָנִין שֶׁאֵמֵר
שְׁלֹמֹה (מְשָׁלִי ל' ט'), "פֶּן אֶשְׁבַּע וְכַחֲשֵׁתִי וְאִמְרֹתִי מִי
ה', וּפֶן אֲנַרְשׁ וְגִנְבֹתִי" וּגו', הַשְּׁלֹחַ מֵצֵד אֶחָד וְהַיִּסּוּרִין
מֵצֵד אֶחָד. עַד שֶׁנִּמְצְאָת הַמִּלְחָמָה אֵלָיו פָּנִים וְאַחֲזֹר.
וְאִם יִהְיֶה לְבָן חֵיל וַיִּנְצַח הַמִּלְחָמָה מִכָּל הַצָּדִידִין, הוּא
יִהְיֶה הָאָדָם הַשָּׁלֵם אֲשֶׁר יִזְכֶּה לְדָבָק בְּבוֹרָאוֹ וַיֵּצֵא מִן
הַפְּרוֹזְדוֹר הַזֶּה וַיִּכְנֹס בְּטָרְקָלִין לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, וְכִפִּי
הַשְּׁעוֹר אֲשֶׁר כָּבַשׁ אֶת יָצְרוֹ וְתְאוּנוֹתָיו וְנִתְרַחֵק מִן
הַמַּרְחִיקִים אוֹתוֹ מִהַטּוֹב וְנִשְׁתַּדֵּל לְדָבָק בּוֹ - כֵּן יִשְׁיִיגְהוּ
וַיִּשְׁמַח בּוֹ:

further from the Blessed One are many. These are the earthy desires which, if he is pulled after them, cause him to be drawn further from and to depart from the true good.

It is seen, then, that man is veritably placed in the midst of a raging battle. For all the affairs of the world, whether for the good or for the bad, are trials to a man: Poverty on the one hand and wealth on the other, as Solomon said (Proverbs 30:9), "Lest I become satiated and deny, saying, 'Who is God?' or lest I become impoverished and steal..." Serenity on the one hand and suffering on the other; so that the battle rages against him to the fore and to the rear. If he is valorous, and victorious on all sides, he will be the "Whole Man," who will succeed in uniting himself with his Creator, and he will leave the corridor to enter into the Palace, to glow in the light of life. To the extent that he has subdued his evil inclination and his desires, and withdrawn from those factors which draw him further from the good, and exerted himself to become united with it, to that extent will he attain it and rejoice in it.

וְאִם תַּעֲמִיק עוֹד בְּעֵינַיִן תִּרְאֶה כִּי הָעוֹלָם נִבְרָא לְשִׁמּוּשׁ
הָאָדָם, אָמֵנָם הִנֵּה הוּא עוֹמֵד בְּשִׁקּוּל גָּדוֹל, כִּי אִם הָאָדָם
נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי הָעוֹלָם וּמִתְרַחֵק מִבּוֹרָאוֹ, הִנֵּה הוּא מִתְקַלְקֵל
וּמִקְלָקֵל הָעוֹלָם עִמּוֹ, וְאִם הוּא שׁוֹלֵט בְּעֵצְמוֹ וְנִדְבֵק
בְּבוֹרָאוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ מִן הָעוֹלָם כִּקְלֵי הָאֵשׁ לֹא לְסִיּוּעַ לַעֲבֹד
בּוֹרָאוֹ, הוּא מִתְעַלֶּה וְהָעוֹלָם עֵצְמוֹ מִתְעַלֶּה עִמּוֹ. כִּי הִנֵּה
עָלוּי גָדוֹל הוּא לְבְרִיּוֹת כָּלָם בְּהִיּוֹתָם מִשְׁמָשִׁי הָאָדָם
הַשָּׁלֵם הַמְקֻדָּשׁ בְּקִדְשָׁתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא כְּעֵין מֶה שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ (חגיגה דף יב, א) בְּעֵינַיִן הָאוֹר
שֶׁגִּנְזוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים, זֶה לְשׁוֹנָם, "וְכֵינֵן
שֶׁרָאָה אוֹר שֶׁגִּנְזוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים שְׂמַח,
שֶׁנֶּאֱמַר, (משלי יג, ט), "אוֹר צַדִּיקִים שְׂמַח":

וּבְעֵינַיִן אַבְנֵי הַמָּקוֹם שֶׁלְקַח יַעֲקֹב וְשָׁם מְרַאשׁוּתוֹ אָמְרוּ
(חולין צא, ב), "אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִלְּמַד שֶׁנִּתְקַבְּצוּ כָּלֵן
לְמָקוֹם אֶחָד וְהִיָּתָה כָּל אַחַת אוֹמֶרֶת, עָלַי יִנִּיחַ צַדִּיק
רִאשׁוֹ". וְהִנֵּה עַל הָעֵקֶר הַזֶּה הָעִירוּנוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּהּ

If you look more deeply into the matter, you will see that the world was created for man's use. In truth, man is the center of a great balance. For if he is pulled after the world and is drawn further from his Creator, he is damaged, and he damages the world with him. And if he rules over himself and unites himself with his Creator, and uses the world only to aid him in the service of his Creator, he is uplifted and the world itself is uplifted with him. For all creatures are greatly uplifted when they serve the "Whole Man," who is sanctified with the holiness of the Blessed One. It is as our Sages of blessed memory have said in relation to the light that the Holy One Blessed be He stored away for the righteous (Chagiga 12a): "When the Holy One Blessed be He saw the light that He had stored away for the righteous, He rejoiced, as it is said (Proverbs 13:9), 'The light of the righteous rejoices.' "

And in relation to the "stones of the place" that Jacob took and put around his head they said (Chulin 91b), "R. Yitzchak said, 'This teaches us that they [the stones] gathered themselves into one spot, each one saying, "Let the righteous one lay his head

בְּמִדְרַשׁ קֹהֵלֶת, שְׁאֲמָרוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (קהלת רבה ז),
”רְאֵה אֶת מַעֲשֵׂי הָאֱלֹהִים” וגו’ - בְּשַׁעַה שֶׁפָּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרָאשׁוֹן, נִטְלוּ וְהִחְזִירוּ עַל כָּל אֵילָנֵי
גֵן - עֵדֶן וְאָמַר לוֹ, רְאֵה מַעֲשֵׂי כְּמָה נָאִים וּמִשְׁבָּחִים הֵן,
וְכָל מָה שֶׁפָּרָאֲתִי - בְּשִׁבְלֶךְ בְּרֵאֲתִי, תֵּן דַּעְתְּךָ שְׁלֹא
תִקְלָקֵל וְתַחְרִיב אֶת עוֹלָמִי”:

כָּלְלוּ שֶׁל דִּבְרֵי, הָאָדָם לֹא נִבְרָא בַּעֲבוּר מַצָּבוֹ בַּעוֹלָם
הַזֶּה, אֲלֹא בַּעֲבוּר מַצָּבוֹ בַּעוֹלָם הַבָּא. אֲלֹא שֶׁמַּצָּבוֹ
בַּעוֹלָם הַזֶּה הוּא אֲמֻצָּעִי לְמַצָּבוֹ בַּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא
תְּכַלִּיתוֹ. עַל כֵּן תִּמְצָא מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה
רַבִּים כָּלֵם בְּסִגְנוֹן אֶחָד, מִדְּבָרִים הָעוֹלָם הַזֶּה לְמָקוֹם וְזִמָּן
הַהֶכְנָה, וְהָעוֹלָם הַבָּא לְמָקוֹם הַמְּנוּחָה וְאֲכִילַת הַמּוֹכֵן
כָּבֵד. וְהוּא מָה שְׁאֲמָרוּ (אבות ב, טז), ”הָעוֹלָם הַזֶּה
דּוֹמֶה לְפָרוֹזְדוֹר”, וְכִמּוֹ שֶׁפִּתְּבֵיתִי לְעֵיל, ”הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם
וְלֹא לְמַחֵר לַעֲשׂוֹתָם, הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם וּמַחֵר לְקַבֵּל

upon me." Our Sages of blessed memory drew our attention to this principle in Midrash Koheleth, where they said (Koheleth Rabbah 7:28) - 'See the work of God...' (Ecclesiastes 7:13). When the Holy One Blessed be He created Adam, He took him and caused him to pass before all the trees of the Garden of Eden. He said to him, 'See how beautiful and praiseworthy are my works; and all that I have created, I have created for your sake. Take heed that you do not damage and destroy my world.' "

To summarize, a man was created not for his station in this world, but for his station in the World to Come. It is only that his station in this world is a means towards his station in the World to Come, which is the ultimate goal. This accounts for numerous statements of our Sages of blessed memory, all in a similar vein, likening this world to the place and time of preparation, and the next world to the place which has been set aside for rest and for the eating of what has already been prepared. This is their intent in saying (Avoth 4:21), "This world is similar to a corridor ...," as our Sages of blessed memory have said (Eruvin 22a), "Today for

שְׁכָרָם", (ערובין כב, א). "מִי שֶׁטָּרַח בְּעָרֵב שִׁפְתַּי יֵאָכֵל
בְּשִׁפְתָּה" (עבודה זרה ג' א'), "הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִּיבֶשֶׁת
וְהָעוֹלָם הַבָּא לָיִם" וכו' (קהלת רבה א, טו). וְכֵאלֶּה
רַבִּים עַל זֶה הַדֶּרֶךְ:

וְתִרְאֶה בְּאַמֶּת שֶׁכָּבֵר לֹא יוֹכֵל שׁוּם בַּעַל שָׁכַל לְהֶאֱמִין
שֶׁתְּכַלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם הוּא לְמַצְבוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי מֶה
הֵם חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? אוֹ מִי הוּא שֶׁשֶּׁמֶחַ וְשָׁלוֹ
מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה? "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאִם
בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאָנָן" (תהלים צ, י').
בְּכַמָּה מִיָּנִי צָעַר וְחֻלָּאִים וּמְכַאוּכִים וּטְרָדוֹת, וְאַחֲרֵי כֵן
זֹאת - הַמָּוֶת.

אֶחָד מִנֵּי אֵלֶּף לֹא יִמָּצֵא שֶׁיִּרְכָּה הָעוֹלָם לוֹ הַנָּאוֹת וְשָׁלוֹה
אַמִּתִּית, וְגַם הוּא - אֵלּוּ יִגִּיעַ לְמֵאָה שָׁנָה כְּכֵן עֶבֶר וּבִטֵּל
מִן הָעוֹלָם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאֵם תְּכַלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם
הָיָה לְצִרְךָ הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא הָיָה צָרִיךְ מִפְּנֵי זֶה שֶׁתִּנָּפֵחַ
בּוֹ נִשְׁמָה כָּל כֵּן חֲשׁוּבָה וְעֲלִיוֹנָה שֶׁתִּהְיֶה גְדוֹלָה יוֹתֵר מִן

their performance and tomorrow to receive their reward," "He who exerted himself on Friday will eat on the Sabbath" (Avodah Zarah 3a), "This world is like the shore and the World to Come like the sea ..." (Koheleth Rabbah 1:36), and many other statements along the same lines.

And in truth, no reasoning being can believe that the purpose of man's creation relates to his station in this world. For what is a man's life in this world! Who is truly happy and content in this world? "The days of our life are seventy years, and, if exceedingly vigorous, eighty years, and their persistence is but labor and foolishness" (Psalms 90:10). How many different kinds of suffering, and sicknesses, and pains and burdens! And after all this - death!

Not one in a thousand is to be found to whom the world has yielded a superabundance of gratifications and true contentment. And even such a one, though he attain to the age of one hundred years, passes and vanishes from the world. Furthermore, if man had been created solely for the sake of this world, he would have had no need of being inspired with a soul so

המלאכים עצמם, כל שכן שהיא אינה מוצאה שום נחת
רוח בכל ענוגי זה העולם, והוא מה שלמדנונו זכרונם
לברכה במדרש קהלת (פרק ו) וזו לשונם, "וגם הנפש
לא תמלא" - "משל למה הדבר דומה לעירוני שנשא
בת - מלך, אם יביא לה כל מה שבעולם, אינם חשוכים
לה כלום, שהיא בת מלך. כך הנפש אלו הבאת לה כל
מעדני עולם, אינם כלום לה, למה ? שהיא מן
העליונים. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות ב,
כב), "על כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד", כי אין
הנשמה אוהבת העולם הזה כלל, אלא אדרכה מואסת
בו, אם כן נדאי לא היה בורא הבורא יתברך בריאה
לתכלית שהוא נגד חקקה ונמאס ממנה.

אלא בריאתו של האדם למצבו בעולם הבא היא, ועל כן
נתנה בו נשמה זאת, כי לה ראוי לעבד ובה יוכל האדם

precious and exalted as to be greater than the angels themselves, especially so in that it derives no satisfaction whatsoever from all of the pleasures of this world. This is what our Sages of blessed memory teach us in Midrash (Koheleth Rabbah), "'And also the soul will not be filled' (Ecclesiastes 6:7) What is this analogous to? To the case of a city dweller who married a princess. If he brought her all that the world possessed, it would mean nothing to her, by virtue of her being a king's daughter. So is it with the soul. If it were to be brought all the delights of the world, they would be as nothing to it, in view of its pertaining to the higher elements." And so do our Sages of blessed memory say (Avoth 4:29), "Against your will were you created, and against your will were you born." For the soul has no love at all for this world. To the contrary, it despises it. The Creator, Blessed be His Name, certainly would never have created something for an end which ran contrary to its nature and which it despised.

Man was created, then, for the sake of his station in the World to Come. Therefore, this soul was placed in him. For it befits the soul

לְקַבֵּל הַשָּׂכָר בְּמִקוֹמוֹ וּזְמַנוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה דְּבָר נִמְאָס אֶל
נִשְׁמָתוֹ כְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֹא אֲדַרְבֵּה נֶאֱהָב וְנִחְמָד מִמֶּנָּה.
וְזֶה פֶּשׁוּט:

וְהִנֵּה אַחֵר שֶׁיִּדְעֵנוּ זֶה נִבִּין מִיָּד חֹמֶר הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר עָלִינוּ
וַיִּקָּר הָעֲבוּדָה אֲשֶׁר בִּידֵינוּ. כִּי הִנֵּה אֵלֶּה הֵם הָאֻמָּצִים
הַמְּבִיאים אוֹתָנוּ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּי אֲשֶׁר בְּלַעֲדָם לֹא
יִשָּׁג כָּלֵל. וְאוּלָם יָדוּעַ כִּי אֵין הַתְּכָלִית מַגִּיעַ אֲלֹא מִכַּח
קְבוּץ כָּל הָאֻמָּצִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ וְאֲשֶׁר שִׁמְשׁוּ לְהַגִּיעוֹ,
וּכְפִי כַח הָאֻמָּצִים וְשִׁמּוּשָׁם כֵּן יִהְיֶה הַתְּכָלִית הַנוֹלָד
מֵהֶם, וְכָל הַפֶּרֶשׁ קָטָן שִׁימָצָא בְּאֻמָּצִים תִּפְחֹן תּוֹלְדוֹתוֹ
בְּבִרְוֵר וְדַאי בְּהַגִּיעַ זְמַן הַתְּכָלִית הַנוֹלָד מִקְבוּץ כָּלָם כְּמוֹ
שֶׁכְּתִבְתִּי, וְזֶה בִּרְוֵר.

מַעֲתָה וְדַאי הוּא שֶׁהַדִּקְדּוּק שִׁיִּדְקַדֵּק עַל עֲנִיָּן הַמַּצּוֹת
וְהָעֲבוּדָה, מִכֶּרֶח שִׁיִּהְיֶה בְּתְכָלִית הַדִּקְדּוּק, כְּאֲשֶׁר

to serve God; and through it a man may be rewarded in his place and in his time. And rather than the world's being despicable to the soul, it is, to the contrary, to be loved and desired by it. This is self-evident.

After recognizing this we will immediately appreciate the greatness of the obligation that the mitzvoth place upon us and the preciousness of the Divine service which lies in our hands. For these are the means which bring us to true perfection, a state which, without them, is unattainable. It is understood, however, that the attainment of a goal results only from a consolidation of all the available means employable towards its attainment, that the nature of a result is determined by the effectiveness and manner of employment of the means utilized towards its achievement, and that the slightest differentiation in the means will very noticeably affect the result to which they give rise upon the fruition of the aforementioned consolidation. This is self-evident.

It is obvious, then, that we must be extremely exacting in relation to the mitzvoth and the service of God, just as the

יִדְגְּדְקוּ שׁוֹקְלֵי הַזֶּהָב וְהַפְּנִינִים לְרַב יָקָרָם, כִּי תוֹלְדֹתָם
נוֹלְדָת בַּשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּי וְהַיָּקָר הַנִּצְחִי שְׁאִין יָקָר לְמַעֲלָה
מִמֶּנּוּ:

נִמְצִינוּ לְיָמֵדִים, כִּי עָקָר מְצִיאוֹת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא
רַק לְקַיֵּם מִצְוֹת וְלַעֲבֹד וְלַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן:

וְהַנָּאוֹת הָעוֹלָם אֵין רְאוּי שְׂיִהְיוּ לוֹ אֶלָּא לַעֲזֹר וּלְסִיוֵעַ
בְּלִבָּד, לְשִׂיחָהּ לוֹ נַחַת רוּחַ וְיִשׁוּב דַּעַת לְמַעַן יוּכַל
לְפָנוֹת לְבוֹ אֶל הָעֲבוּדָה הַזֹּאת הַמְטִילָת עָלָיו. וְאִמָּנָם
רְאוּי לוֹ שְׂתִיחָהּ כָּל פְּנִיתוֹ רַק לְבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ וְשִׁלָּא יִהְיֶה
לוֹ שׁוּם תְּכִלִּית אַחֵר בְּכָל מַעֲשֵׂה שְׂיַעֲשֵׂה אִם קָטָן וְאִם
גָּדוֹל אֶלָּא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְלִשְׁבֹּר כָּל הַמַּחֲצוֹת
הַמְפָּסִיקוֹת בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הֵן הֵנָּה כָּל עֲנִינֵי הַחֲמִרִיּוֹת
וְהַתְּלִי בָהֶם, עַד שְׂיִמָּשֵׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ מִמָּשׁ כְּבָרִזֵּל
אַחֵר אֶבֶן הַשּׁוֹאֵבֶת, וְכָל מָה שְׂיִוְכַל לְחַשֵּׁב שֶׁהוּא אִמְצָעִי
לְקַרְבָּה הַזֹּאת - יִרְדֹּף אַחֲרָיו וְיֵאֱחָז בּוֹ וְלֹא יִרְפֶּהוּ, וַיִּמָּה
שְׂיִוְכַל לְחַשֵּׁב שֶׁהוּא מְנִיעָה לָזֶה - יִבְרַח מִמֶּנּוּ כְּבוֹרַח מִן

weighers of gold and pearls are exacting because of the preciousness of these commodities. For their fruits result in true perfection and eternal wealth, than which nothing is more precious.

We thus derive that the essence of a man's existence in this world is solely the fulfilling of mitzvot, the serving of God and the withstanding of trials.

And that the world's pleasures should serve only the purpose of aiding and assisting him, by way of providing him with the contentment and peace of mind requisite for the freeing of his heart for the service which devolves upon him. It is indeed fitting that his every inclination be towards the Creator, may His Name be blessed, and that his every action, great or small, be motivated by no purpose other than that of drawing near to the Blessed One and breaking all the barriers (all the earthy elements and their concomitants) that stand between him and his Possessor, until he is pulled towards the Blessed One just as iron to a magnet. Anything that might possibly be a means to acquiring this closeness, he should pursue and clutch, and not let go of; and anything

הָאֵשׁ וּכְעִנְיָן שְׁנֶאֱמַר (תהלים סג, ט), "דְּבָקָה נַפְשִׁי
אַחֲרֶיךָ בִּי תִמְכָּה יְמִינְךָ", כִּינּוֹן שְׂפִיָּאתוֹ לְעוֹלָם אֵינָהּ אֶלָּא
לְתַכְלִית הַזֶּה, דְּהִינּוּ לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּרִבָּה הַזֹּאת בְּמַלְטוֹ
נִפְשׁוֹ מִכָּל מוֹנְעִיָּה וּמַפְסִידִיָּה:

וְהֵנָּה אַחֵר שְׂיַדְעֵנוּ וְהִתְפַּרֵּר אֲצִלָּנוּ אֲמַתַּת הַכָּלֵל הַזֶּה, יֵשׁ
לְחֻקָּר עַל פְּרָטִיו לְפִי מְדַרְגּוֹתֵיהֶם, מִתַּחֲלַת הַדָּבָר וְעַד
סוּפוֹ, כְּמוֹ שְׁסֻדָּרָם רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר בְּמֶאֱמָר שְׁלוֹ
שֶׁהֵבֵאנוּ כָּכָר בְּהַקְדַּמְתָּנוּ, וְהֵם, הַזְּהִירוֹת, הַזְּרִיזוֹת,
הַנִּקְיּוֹת, הַפְּרִישׁוֹת, הַטְּהָרָה, הַחֲסִידוֹת, הָעֲנָוָה, יִרְאָת
הַחֹטָא וְהַקְדָּשָׁה. וְעַתָּה נִבְאָרָם אֶחָד אֶחָד בְּסִיעָתָא
דְּשִׁמְיָא:

פּרָק ב

בְּבִאּוּר מִדַּת הַזְּהִירוֹת:

הֵנָּה עִנְיָן הַזְּהִירוֹת הוּא שְׂיִהְיֶה הָאָדָם נִזְהָר בְּמַעֲשָׂיו
וּכְעִנְיָנוּ, כְּלוּמָר, מִתְבּוֹנֵן וּמִפְקָח עַל מַעֲשָׂיו וּדְרָכָיו,

which might be considered a deterrent to it, he should flee as from a fire. As it is stated (Psalms 63:9), "My soul clings to You; Your right hand sustains me." For a man enters the world only for this purpose - to achieve this closeness by rescuing his soul from all the deterrents to it and from all that detracts from it.

After we have recognized the truth of this principle, and it has become clear to us, we must investigate its details according to its stages, from beginning to end, as they were arranged by R. Pinchas ben Yair in the statement which has already been referred to in our introduction. These stages are: Watchfulness, Zeal, Cleanliness, Separation, Purity, Saintliness, Humility, Fear of Sin, and Holiness. And now, with the aid of Heaven, we will explain them one by one.

CHAPTER II

CONCERNING THE TRAIT OF WATCHFULNESS

THE IDEA OF WATCHFULNESS is for a man to exercise caution in his actions and his undertakings; that is, to deliberate and watch over his actions and his accustomed

הטובים הם אם לא? לבלתי עצוב נפשו לספנת האבדון
חס - ונלילה, ולא ילך במהלך הקגלו כעור באפלה.
והנה זה דבר שהשכל יחיהו ודאי, כי אחרי שיש לאדם
דעה והשכל להציל את עצמו ולברח מאבדון נשמתו,
איך יתכן שירצה להעלים עיניו מהצלתו? אין לך
פחיתות והוללות רע מזה ודאי! והעושה כן הנה הוא
פחות מהבהמות ומהחיות אשר בטבעם לשמר את
עצמם ועל כן יברחו וינסו מפל מה שיראה להם היותו
מזיק להם. וההולך בעולמו בלי התבוננות - אם טובה
דרכו או רעה, הנה הוא כסומא ההולך על שפת הנहर
אשר סכנתו ודאי עצומה, ורעתו קרובה מהצלתו, כי
אולם חסרון השמירה מפני העירון הטבעי או מפני
עירון הרצוני, דהינו, סתימת העינים בבחירה וחספז,
אחד הוא:

ways to determine whether or not they are good, so as not to abandon his soul to the danger of destruction, God forbid, and not to walk according to the promptings of habit as a blind man in pitch darkness. This is demanded by one's intelligence. For considering the fact that a man possesses the knowledge and the reasoning ability to save himself and to flee from the destruction of his soul, is it conceivable that he would willingly blind himself to his own salvation? There is certainly no degradation and foolishness worse than this. One who does this is lower than beasts and wild animals, whose nature it is to protect themselves, to flee and to run away from anything that seems to endanger them. One who walks this world without considering whether his way of life is good or bad is like a blind man walking along the seashore, who is in very great danger, and whose chances of being lost are far greater than those of his being saved. For there is no difference between natural blindness and self-inflicted blindness, the shutting of one's eyes as an act of will and desire.

וְהִנֵּה יִרְמְיָהוּ הָיָה מִתְאַוֵּן עַל רֹעַ בְּנֵי דֹרוֹ מִפְּנֵי הָיִיתָם
נְגוּעִים בְּנֹגַע הַמָּדָה הַזֹּאת, שֶׁהָיוּ מַעְלִימִים עֵינֵיהֶם
מִמַּעֲשֵׂיהֶם בְּלִי שִׁישִׁימוּ לֵב לִרְאוֹת מָה הֵם, הַלְהַעֲשׂוֹת
אִם לְהַעֲזֹב? וְאָמַר עֲלֵיהֶם (יִרְמְיָה ח, ו), "אֵין אִישׁ נֹחַם
עַל רָעָתוֹ לֵאמֹר וּגו', כִּלְהָ שָׁב בְּמַרוּצָתָם כְּסוּס שׁוֹטֵף
בְּמִלְחָמָה", וְהִינּוּ, שֶׁהָיוּ רוֹדְפִים וְהוֹלְכִים בְּמַרוּצָת
הַרְגָלָם וְדִרְכֵיהֶם מִבְּלִי שִׁינִיחוּ זְמַן לַעֲצָמָם לְדַקְדָק עַל
הַמַּעֲשִׂים וְהַדְרָכִים וְנִמְצָא שֶׁהֵם נוֹפְלִים בְּרָעָה בְּלִי רְאוֹת
אוֹתָהּ.

וְאוֹלָם הִנֵּה זֹאת בְּאֻמַּת אַחַת מִתְחַבּוּלוֹת הַיָּצָר הָרַע
וְעֲרָמָתוֹ, לְהַכְבִּיד עֲבוֹדָתוֹ בְּתַמִּידוֹת עַל לְבוֹת בְּנֵי הָאָדָם
עַד שֶׁלֹּא יִשְׁאָר לָהֶם רוּחַ לְהִתְבּוֹנֵן וּלְהִסְתַּכֵּל בְּאִיזָה דָּרֶךְ
הֵם הוֹלְכִים. כִּי יוֹדֵעַ הוּא שְׂאֵלֻלִי הָיוּ שָׁמַיִם לָבָם כְּמַעֲט
קָט עַל דִּרְכֵיהֶם, וְדַאי שֶׁמֶיֶד הָיוּ מִתְחִילִים לְהִנָּחַם
מִמַּעֲשֵׂיהֶם וְהִיָּתָה הַחֲרָטָה הוֹלֶכֶת וּמִתְגַּבֶּרֶת בָּהֶם עַד
שֶׁהָיוּ עוֹזְבִים הַחֲטָא לְגִמְרִי. וְהָרִי זֶה מַעֲיֵן עֲצַת פְּרָעָה

Jeremiah complains about the evil of the men of his generation, about their being affected with this affliction, the blinding of their eyes to their actions, their failure to analyze them in order to determine whether they should be engaged in or abandoned. He says about these men (Jeremiah 8:6), "No one regrets his wrongdoing, saying... They all turn away in their course as a horse rushing headlong into battle." He alludes here to their running on the impetus of their habits and their ways without leaving themselves time to evaluate their actions and ways,, and, as a result, falling into evil without noticing it.

In reality, this is one of the clever devices of the evil inclination - to mount pressure unrelentingly against the hearts of men so as to leave them no leisure to consider and observe the type of life they are leading. For it realizes that if they were to devote even a slight degree of attention to their ways, there is no question but that they would immediately begin to repent of their deeds and that regret would wax in them until they would leave off sinning altogether. It is this consideration which underlay the counsel of

הָרָשָׁע שֶׁאָמַר (שמות ה, ה), "תִּכְבֹּד הָעֶבֶדָה עַל
הָאֲנָשִׁים" וגו', שֶׁהָיָה מִתְכַּנֵּן שְׁלֹא לְבַד שְׁלֹא לְהַנִּיחַ
לָהֶם רוּחַ כָּלֵל לְבַל יִתְּנוּ לָב אוֹ יִשְׁימוּ עֲצָה נִגְדּוֹ, אֲלֹא
הָיָה מִשְׁתַּדֵּל לְהַפְרִיעַ לָבָם מִכָּל הַתְּבוּנָנוֹת בְּכֹחַ הַתְּמַדָּת
הָעֲבוּדָה הַבְּלִיתִי מִפְּסָקָת.

כֵּן הִיא עֲצַת הַיִּצָּר הָרַע מִמֶּשׁ עַל בְּנֵי הָאָדָם, כִּי אִישׁ
מִלְחָמָה הוּא וּמִלְמָד בְּעֶרְמִימוֹת, וְאִי - אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט
מִמֶּנּוּ אֲלֹא בְּחֻכְמָה רַבָּה וְהַשְׁקָפָה גְּדוֹלָה. הוּא מֵה
שֶׁהִנְבִּיא צִוּחַ וְאוֹמֵר (חגי ח, א), "שִׁימוּ לְבַבְכֶּם עַל
דִּרְכֵיכֶם". וְשֶׁלֹּמֹה אָמַר בְּחֻכְמָתוֹ (משלי ו, ד - ה), "אַל
תִּתֵּן שְׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה לְעַפְעָפֶיךָ הַנֶּצֶל בְּצָבִי מִיָּד"
וגו', וְחֻכְמִינוּ זְכָרוֹנָם לְבָרָכָה אָמְרוּ (מועד קטן ה, א),
"כָּל הַשֵּׁם אֲרָחוּתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכָה וְרוֹאֶה בִּישׁוּעָתוֹ
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא":

וּפְשׁוּט הוּא שֶׁאֲפִלוּ אִם יִפְקַח הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ, אֵין
בְּכֹחוֹ לְנֶצֶל, אֱלֹלֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ (קדושין ל,

the wicked Pharaoh in his statement (Exodus 5:9), "Intensify the men's labors..." His intention was not merely to deprive them of all leisure so that they would not come to oppose him or plot against him, but he strove to strip their hearts of all thought by means of the enduring, interminable nature of their labor.

This is precisely the device that the evil inclination employs against man; for it is a warrior and well versed in deception. One cannot escape it without great wisdom and a broad outlook. As we are exhorted by the Prophet (Haggai 1:7), "Give heed to your ways." And as Solomon in his wisdom said (Proverbs 6:4), "Give neither sleep to your eyes nor slumber to your eyelids. Rescue yourself as a deer from the hand..." And as our Sages of blessed memory said (Sotah 5b), "All who deliberate upon their paths in this world will be worthy to witness the salvation wrought by the Holy One Blessed be He."

Clearly even if one superintends himself, it is not within his power to save himself without the help of the Holy One Blessed be He. For the evil inclination is extremely

(ב), כי היצור הרע תקיף מאד, וכמאמר הכתוב (תהלים
 לז, לב - לג), "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא
 יעזבנו" וגו', אך אם האדם מפקח על עצמו, אז הקדוש
 ברוך הוא עוזרו ונצול מן היצור הרע. אבל אם אינו
 מפקח הוא על עצמו ונדאי שהקדוש ברוך הוא לא יפקח
 עליו, כי אם הוא אינו חס, מי יחוס עליו? והוא כענין
 מה שאמרו זכרונם לברכה (ברכות לג, א), "כל מי שאין
 בו דעה אסור לרחם עליו". והוא מה שאמרו (אבות א,
 יד), "אם אין אני לי מי לי":

פרק ג

בבאור חלקי הזהירות:

הנה הרוצה לפקח על עצמו, שמים הנה השקפות
 הצריכות לו. האחת, שיתבונן מהו הטוב האמתי שיבחר
 בו האדם והרע האמתי שינוס ממנו, והשנית, על
 המעשים אשר הוא עושה לראות אם הם מכלל הטוב או
 מכלל הרע.

tenacious, as Scripture states (Psalms 37:32), "The wicked one looks to the righteous and seeks to kill him; God will not leave him..." If a man looks to himself, the Holy One Blessed be He helps him, and he is saved from the evil inclination. But if he gives no heed to himself, the Holy One Blessed be He will certainly not superintend him; for if he does not pity himself, who should pity him? This is as our Sages of blessed memory have said (Berachoth 33a), "It is forbidden to pity anyone who has no understanding," and (Avoth 1:14), "If I am not for myself, who will be for me?"

CHAPTER III

CONCERNING THE DIVISIONS OF WATCHFULNESS

ONE WHO WISHES to watch over himself must take two things into consideration. First he must consider what constitutes the true good that a person should choose and the true evil that he should flee from; and second, he must consider his actions, to discover whether they appertain to the category of good or to that of evil.

זֶה בַּשַּׁעַת מַעֲשֵׂה וְשֵׁלָא בַּשַּׁעַת מַעֲשֵׂה. בַּשַּׁעַת מַעֲשֵׂה,
שֵׁלָא יַעֲשֵׂה שׁוּם מַעֲשֵׂה מִבְּלִי שְׂיִשְׁקֹל אוֹתוֹ בְּמֵאזְנֵי
זֹאת הַיָּדִיעָה, וְשֵׁלָא בַּשַּׁעַת מַעֲשֵׂה, שְׂיַעֲלָה לְפָנָיו זְכֵרוֹן
כָּלֹל מַעֲשָׂיו וְיִשְׁקֹל אוֹתָם כָּמוֹ כֵּן בְּמֵאזְנֵי הַמִּשְׁקָל הַזֶּה
לְרֹאוֹת מַה יֵּשׁ בָּם מִהֲרַע לְמַעַן יִדְחָה אוֹתוֹ וּמַה מִּן הַטּוֹב
לְהַתְמִיד בּוֹ לְהַתְחַזֵּק בּוֹ, וְאִם יִמָּצֵא בָּהֶם מִן הֲרַע אֲזִי
יִתְבּוֹנֵן וַיִּחְקֹר בְּשִׁכְלוֹ אֵיזָה תַּחֲבוּלָה יַעֲשֵׂה לְסוּר מִן הֲרַע
הַהוּא וְלִטְהַר מִמֶּנּוּ. וְדָבָר זֶה הוֹדִיעֵנוּ חֲכָמֵינוּ זְכֵרוֹנָם
לְבָרְכָה בְּאַמְרָם (עֲרוּבִין יג, ב), "נוֹחַ לוֹ לְאָדָם שֵׁלָא
נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא, וְעָכְשׁוּ שְׁנִבְרָא - יִפְשַׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו,
וְאִפֹּא דְאָמְרִי, יִמְשַׁמֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו".

וְתִרְאֶה שְׁשֹׁנֵי הַלְשׁוֹנוֹת הֵם שְׁתֵּי אֲזָהֳרוֹת טוֹבוֹת

This applies both to times when there is a question of performing a specific action and to times when there is no such question. When there is a question of performing a specific action, he should do nothing before he weighs the action in the scale of the aforementioned understanding. And when there is no such question, the idea should take the form of his bringing before himself the remembrance of his deeds in general and weighing them, likewise, in the scales of this criterion to determine what they contain of evil, so that he may cast it aside, and what of good, so that he may be constant in it and strengthen himself in it. If he finds in them aught that is evil, he should consider and attempt to reason out what device he might use to turn aside from that evil and to cleanse himself of it. Our Sages of blessed memory taught us this in their statement (Eruvin 136), "It would have been better for a man not to have been created... but now that he has been created, let him examine his deeds. Others say, 'Let him "feel" his deeds.' "

It is to be seen that these two versions constitute two sound beneficial exhortations.

ומועילות מאד, כי הנה הפשפוש במעשים הוא לחקור
על כלל המעשים ולהתבונן בו, הנמצא בהם מעשים
אשר לא יעשו, אשר אינם הולכים על פי מצוות ה'
וחקיו, כי כל אשר ימצא מאלה יבערם מן העולם, אך
המשמוש הוא החקירה אפלו במעשים הטובים עצמם,
לחקור ולראות היש בענינם איזה פניה אשר לא טובה,
או איזה חלק רע שיצטרך להסירו ולבערו, והרי זה
במשמש בבגד - לבחן הטוב ורחוק הוא, או חלש
ובלוי, בן משמש במעשיו - לבחן תכונתם בתכלית
ההבחנה עד שישאר נך ונקי:

כלל הדבר, יהיה האדם מעין על מעשיו כלם ומפקח על
כל דרכיו שלא להניח לעצמו הרגל רע ומדה רעה, כל
שכן עברה ופשע. והנני רואה צרך לאדם, שיהיה
מדקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו, פסוחרים הגדולים

For "examination" of one's deeds refers to an investigation of one's deeds in general and a consideration of them to determine whether they might not include certain actions which should not be performed, which are not in accordance with God's mitzvot and His statutes, any such actions to be completely eradicated. "Feeling," however, implies the investigation even of the good actions themselves to determine whether they involve any leaning which is not good or any bad aspect which it is necessary to remove and to eradicate. This is analogous to a person's feeling a garment to determine whether its material is good and sturdy or weak and rotted. In the same respect he must "feel" his actions by subjecting them to a most exhaustive examination to determine their nature, so that he might remain free of any impurities.

To summarize, a man should observe all of his actions and watch over all of his ways so as not to leave himself with a bad habit or a bad trait, let alone a sin or a crime. I see a need for a person to carefully examine his ways and to weigh them daily in the manner of the great merchants who constantly

אֲשֶׁר יִפְלְסוּ תָמִיד כָּל עֲסָקֵיהֶם לְמַעַן לֹא יִתְקַלְקְלוּ,
וַיִּקְבַּע עֲתִים וְשָׁעוֹת לָזֶה, שְׁלֹא יִהְיֶה מְשַׁקְּלוֹ עֲרָאִי אֶלָּא
בְּקִבְיעוֹת גָּדוֹל, כִּי רַב הַתּוֹלָדָה הוּא.

וּנְחַמְיֵנוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה הוֹרוּנוּ בְּפִרוּשׁ צִרְךְ הַחֲשָׁבוֹן
הַזֶּה, וְהוּא מֵה שְׁאֲמָרוֹ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (כבא בתרא עח,
ב), "עַל בֵּן יֹאמְרוּ הַמִּשְׁלִים בְּאוֹ חֲשָׁבוֹן", (במדבר כא
כז), "עַל בֵּן יֹאמְרוּ הַמוֹשְׁלִים בְּיִצְרָם בּוֹאוּ וְנִחְשֹׁב
חֲשָׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַפֶּסֶד מִצָּוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָה וְשֹׁכֵר עֲבָרָה
כְּנֶגֶד הַפֶּסֶדָה" וכו'.

וְזֶה כִּי הָעֵצָה הָאֲמִתִּית הַזֹּאת לֹא יוּכָלוּ לָתֵת אוֹתָהּ וְלֹא
לָרְאוֹת אֲמִתָּהּ אֶלָּא אוֹתָם שֶׁכִּכֵּר יִצְאוּ מִתַּחַת יָד יִצְרָם
וּמִשְׁלוֹ בּוֹ, כִּי מִי שֶׁהוּא עֹדִין חֲבוּשׁ בְּמֶאֶסֶר יִצְרוּ אֵין
עֵינָיו רוֹאוֹת הָאֲמִת הַזֹּאת, וְאֵינוּ יְכוּלִּים לְהַפִּיכָהּ, כִּי הַיִּצָּר
מְסַמָּא אֶת עֵינָיו מִמֶּשׁ וְהִנֵּה הוּא כְּהוֹלֵךְ בַּחֲשָׁךְ שֵׁשׁ

evaluate all of their undertakings so that they do not miscarry. He should set aside definite times and hours for this weighing so that it is not a fortuitous matter, but one which is conducted with the greatest regularity; for it yields rich returns.

Our Sages of blessed memory have explicitly taught us the need for such an evaluation. As they said (Bava Bathra 78b), "Therefore the rulers say, 'Let us enter into an accounting' (Numbers 21:27). Therefore the rulers over their evil inclinations say, 'Let us come and compute the world's account, the loss entailed by the performance of a mitzvah, against the gain that one secures through it, and the gain that one acquires through a transgression against the loss that it entails... ' "

This true counsel could not have been given, nor its truth recognized by any except those who had already departed from beneath the hand of their evil inclination and come to dominate it. For if one is still imprisoned by his evil inclination, his eyes cannot see this truth and he cannot recognize it. For the evil inclination literally blinds his eyes and he becomes as one who walks in the darkness,

לִפְנֵינוּ מִכְשׁוּלוֹת וְאֵין עֵינֵינוּ רוֹאוֹת אוֹתָם, וְהוּא מֶה
שֶׁאָמְרוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה (בבא מציעא פג, ב), "תִּשְׁתַּחֲוֶה
חֲשֵׁךְ וִיהִי לְלִילָה" (תהלים קד, כ) - זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה
שֶׁדוֹמָה לְלִילָה. וְהֵבֵן כַּמָּה נִפְלֵא הַמֵּאֲמָר הָאֲמִתִּי הַזֶּה
לְמִי שֶׁמַּעֲמִיק לְהִבִּין בּוֹ. כִּי הִנֵּה חֲשֵׁךְ הַלֵּילָה - שְׁנֵי מִיָּד
טָעִיּוֹת אֶפְשָׁר לוֹ שִׁיגְרֹם לְעֵין הָאָדָם, אוֹ יִכְסֶּה אֶת הָעֵין
עַד שֶׁלֹּא יֵרְאֶה מֶה שֶׁלִּפְנָיו כָּלֵל, אוֹ שִׁיטָּעָה אוֹתוֹ עַד
שִׁיִּרְאֶה לוֹ עֲמוּד כָּאֵלוֹ הוּא אָדָם וְאָדָם כָּאֵלוֹ הוּא עֲמוּד.
כֵּן חֲמִרִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה הִנֵּה הוּא חֲשֵׁךְ הַלֵּילָה
לְעֵין הַשֶּׁכֶל וְגוֹרֵם לוֹ שְׁתֵּי טָעִיּוֹת.

הָאֲחֵת, אֵינוֹ מְנִיחַ לוֹ שִׁיִּרְאֶה הַמִּכְשׁוּלוֹת שֶׁבְּדַרְכֵּי
הָעוֹלָם וְנִמְצָאִים הַפְּתָאִים הוֹלְכִים לְכַטַּח וְנוֹפְלִים
וְאוֹבְדִים מִבְּלִי שֶׁהִגִּיעַם פֶּחַד תַּחֲלָה, וְהוּא מֶה שֶׁאָמַר
הַפְּתוּב (משלי ד, יט), "דֶּרֶךְ רָשָׁעִים כְּאִפְלָה לֹא יָדְעוּ
בַּמָּה יִכָּשְׁלוּ", וְאוֹמֵר (שם כב, ג), "עֲרוּם רָאָה רָעָה
וְנִסְתָּר וּפְתִיִּים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ", וְאוֹמֵר (שם יד, ט),

where there are stumbling blocks before him which his eyes do not see. As our Sages of blessed memory said (Bava Metzia 83b), " 'You laid down darkness and it was night' (Psalms 104:20). This refers to this world which is similar to night." How wondrous is this truthful commentary to him who concentrates upon understanding it. For the darkness of night can cause two types of errors in relation to a man's eye: it may either cover his eye so that he does not see what is before him at all, or it may deceive him so that a pillar appears to him as a man, or a man as a pillar. In like manner, the earthiness and materialism of this world is the darkness of night to the mind's eye and causes a man to err in two ways.

First it does not permit him to see the stumbling blocks in the ways of the world, so that the fools walk securely, fall, and are lost without having experienced any prior fear. As Scripture states (Proverbs 4:19), "The path of the wicked is like pitch darkness; they do not know upon what they stumble," and (Proverbs 22:3), "The wise man sees the evil and hides, and the fools pass on and are punished," and (Proverbs

"וּכְסִיל מִתַּעֲבָר וּבֹטֵחַ", כִּי לָכֵם בָּרִיא לָהֶם כָּאוֹלָם
וְנוֹפְלִים טָרָם יָדְעוּ מִהֶמְכָּשׁוֹל כָּלָל.

וְהַטָּעוֹת הַשֵּׁנִי, וְהוּא קָשָׁה מִן הָרֵאשׁוֹן, הוּא, שְׁמִטָּעָה
רְאִיתָם עַד שְׂרֹאִים הָרַע כָּאֵלֹהִי הוּא מִמָּשׁ טוֹב, וְהַטּוֹב
כָּאֵלֹהִי הוּא רָע, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ מִתְחַזְּקִים וּמִתְחַזְּקִים מַעֲשֵׂיהֶם
הָרָעִים, כִּי אֵין דֵּי שְׁחִסְרָה מֵהֶם רְאִיתָ הָאֱמֶת לְרֹאוֹת
הָרָעָה אֲשֶׁר נִגְדַּר פְּנִיָּהֶם, אֵלָּא שְׁנִירָאָה לָהֶם לְמִצָּא רְאִיוֹת
גְּדוֹלוֹת וְנִסְיוֹנוֹת מוֹכִיחִים לְסִכְרוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת
וּלְרַעוֹתֵיהֶם הַכּוֹזְבוֹת, וְזֹאת הִיא הָרָעָה הַגְּדוֹלָה
הַמְּלַפֶּפֶתָם וּמְבִיאָתָם אֶל בָּאֵר שַׁחַת. וְהוּא מֵה שְׁאֲמַר
הַכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה ו', י'), "הַשָּׁמֶן לֵב הָעָם הַזֶּה וְאֲזַנֵּי הַכֶּבֶד
וְעֵינָיו הָשַׁע פֶּן" וְגו', וְכָל זֶה מִפְּנֵי הֵיוּתָם תַּחַת הַחֲשָׁךְ
וּכְבוּשִׁים הֵמָּה תַּחַת מְמִשְׁלַת יִצְרָם. אַךְ אוֹתָם שְׁכָכָר
יִצְאוּ מִן הַמַּאֲסָר הַזֶּה, הֵם רוֹאִים הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ וִיכוּלִים
לִיעֶץ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם עָלָיו.

14:16), "And the fool becomes infuriated and is secure." For their hearts are steadfast and they fall before having any knowledge whatsoever of the existence of the stumbling block.

The second error, which is even worse than the first, stems from the distortion of their sight, so that they see evil as though it were goodness itself, and good as if it were evil, and, because of this, strengthen themselves in clinging to their evil ways. For it is not enough that they lack the ability to see the truth, the evil staring them in the face, but they also see fit to find powerful substantiations and empirical evidence supporting their evil theories and false ideas. This is the great evil which embraces them and brings them to the pit of destruction. As Scripture states (Isaiah 6:10), "The heart of this nation has become fattened, and its ears have become heavy, and its eyes have turned aside, lest..." All this because of their being under the influence of the darkness and subject to the rule of their evil inclination. But those who have already freed themselves from this bondage see the truth clearly and can advise others in

הָא, לָמָּה זֶה דּוֹמָה? לָגֵן - הַמְּבוּכָה, הוּא הֶגֶן הַנְּטוּעַ
לְצָחוֹק הַיְדוּעַ אֲצֵל הַשָּׂרִים, שֶׁהַנְּטִיעוֹת עֲשׂוּיֹת כְּתָלִים
כְּתָלִים, וּבִינֵיהֶם שְׂבִילִים רַבִּים נְבוּכִים וּמַעֲרָבִים - כָּלם
דּוֹמִים זֶה לָזֶה, וְהַתְּכָלִית בָּם הוּא לְהַגִּיעַ אֶל אֲכַסְדָּרָה
אַחַת שְׂבָאֲמָצָעַם, וְאַמָּנָם הַשְּׂבִילִים הָאֵלֶּה מֵהֶם יִשְׂרִים
וּמַגִּיעִים בְּאַמָּת אֶל הָאֲכַסְדָּרָה, וּמֵהֶם מִשְׁגִּים אֶת הָאָדָם
וּמִרְחִיקִים אוֹתוֹ מִמָּנָה, וְאַמָּנָם הַהוּלֵךְ בֵּין הַשְּׂבִילִים,
הוּא לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וְלַדַּעַת כָּלֹל אִם הוּא בַּשְּׂבִיל הָאֲמָתִי
אוּ בַּכּוֹזָב, כִּי כָלם שׁוּיִם וְאֵין הַפֶּרֶשׁ בֵּינֵיהֶם לַעֲיֵן הַרוֹאֶה
אוֹתָם, אִם לֹא שִׁידַע הַדֶּרֶךְ בְּבִקְיָאוֹת וּטְבִיעוֹת עֵין שְׂכָבָר
נִכְנָס בָּם וְהַגִּיעַ אֶל הַתְּכָלִית, שֶׁהוּא הָאֲכַסְדָּרָה. וְהִנֵּה
הָעוֹמֵד כְּבָר עַל הָאֲכַסְדָּרָה הוּא רוֹאֶה כָּל הַדֶּרֶכִּים לְפָנָיו
וּמִבְּחִין בֵּין הָאֲמָתִיִּים וְהַכּוֹזָבִים, וְהוּא יָכוֹל לְהִזְהִיר אֶת
הַהוֹלְכִים בָּם, לֵאמֹר, "זֶה הַדֶּרֶךְ לָכּוּ בּוֹ!" וְהִנֵּה מִי
שִׁירָצָה לְהָאֲמִין לוֹ - יִגִּיעַ לְמָקוֹם הַמִּצְעָד, וּמִי שֶׁלֹּא
יִרָצָה לְהָאֲמִין וְיִרָצָה לְלַכֵּת אַחֵר עֵינָיו - וַדָּאִי שִׁישְׁאָר

relation to it.

To what is this analogous? To a garden-maze, a type of garden common among the ruling class, which is planted for the sake of amusement. The plants there are arranged in walls between which are found many confusing and interlacing paths, all similar to one another, the purpose of the whole being to challenge one to reach a portico in their midst. Some of the paths are straight ones which lead directly to the portico, but some cause one to stray, and to wander from it. The walker between the paths has no way of seeing or knowing whether he is on the true or the false path; for they are all similar, presenting no difference whatsoever to the observing eye. He will not reach his goal unless he has perfect familiarity and visual acquaintance with the paths through his having traversed them and reached the portico. He who occupies a commanding position in the portico, however, sees all of the paths before him and can discriminate between the true and the false ones. He is in a position to warn those who walk upon them and to tell them, "This is the path; take it!" He who is willing to believe him will

אוֹבֵד וְלֹא יִגִּיעַ אֵלָיו.

כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה, מִי שֶׁעָנִין לֹא מִשַּׁל בְּיָצְרוֹ, הוּא בְּתוֹךְ
הַשְּׂבִילִים - לֹא יוּכַל לְהִכָּחִין בִּינֵיהֶם, אֵךְ הַמוֹשְׁלִים
בְּיָצָרָם, שֶׁכָּבֹר הִגִּיעוּ אֶל הָאֲכֻסְדָּרָה וּכְבֹר יֵצְאוּ מִן
הַשְּׂבִילִים וְרָאוּ כָּל הַדֶּרֶכִּים לְעִינֵיהֶם בְּבִירוֹר, הֵם יְכוּלִים
לִיעֹץ לְמִי שִׁירָצָה לְשֹׁמֵעַ, וְאֵלֵיהֶם צָרִיכִים אָנוּ לְהֶאֱמִין.

וְאִמָּנָם מַה הִיא הָעֲצָה שֶׁהֵם נוֹתְנִים לָנוּ, "בּוֹאוּ חֲשֹׁבוֹן"
- "בּוֹאוּ וּנְחַשֵּׁב חֲשֹׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם" ! כִּי כָבֹר הֵם נִסּוּ
וְרָאוּ וַיִּדְעוּ שֶׁזֶה לְבָדוֹ הוּא הַדֶּרֶךְ הָאֲמִתִּי לְהִגִּיעַ הָאָדָם
אֶל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר הוּא מְבַקֵּשׁ וְלֹא זוּלַת זֶה:

כָּלֹּל שֶׁל דָּבָר, צָרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת מִתְבּוֹנֵן בְּשִׁכְלוֹ תָמִיד
בְּכָל זְמַן, וּבְזִמָּן קָבוֹעַ לוֹ בַּהֲתַבּוֹדָדוֹ - מַהִי הַדֶּרֶךְ הָאֲמִתִּי
לְפִי חֶק הַתּוֹרָה שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִילָךְ בּוֹ, וְאַחֵר כֵּן יָבוֹא
לְהִתְבּוֹנֵן עַל מַעֲשָׂיו אִם הֵם עַל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה אִם לֹא, כִּי עַל

reach the designated spot; but he who is not willing to believe him, but would rather trust to his eyes, will certainly remain lost and fail to reach it.

So too in relation to the idea under discussion. He who has not yet achieved dominion over his evil inclination is in the midst of the paths and cannot distinguish between them. But those who rule their evil inclination, those who have reached the portico, who have already left the paths and who clearly see all of the ways before their eyes - they can advise him who is willing to listen, and it is to them that we must trust.

And what is the advice that they give us'? - 'Let us enter into an accounting.' Let us come and compute the world's account." For they have already experienced, and seen, and learned that this alone is the true path by which a man may reach the good that he seeks, and that there is none beside this.

What emerges from all this is that a man must constantly - at all times, and particularly during a regularly appointed time of solitude - reflect upon the true path (according to the ordinance of the Torah) that a man must walk upon. After engaging

יְדֵי זֶה וַדַּאי שְׂיִהְיֶה לוֹ נֶקֶל לְטָהֵר מִכָּל רָע וּלְיֹשֵׁר כָּל
דְּרָכָיו, וַיִּכְמוּ שְׂהֶכְתוּב אוֹמֵר (משלי ד, כו). "פִּלְס מַעְגָּל
רַגְלֶךָ וְכָל דְּרָכֶיךָ יִפְנוּ" וְאוֹמֵר (איכה ג, מ). "נִחַפְשָׁה
דְּרָכֵינוּ וְנִחְקוֹרָה וְנִשׁוּבָה עַד ה'":

פרק ד

בְּדֶרֶךְ קִנְיַת הַזְּהִירוֹת:

הִנֵּה מָה שְׂמִיבִיא אֶת הָאָדָם, עַל דְּרָךְ כָּלֵל, אֶל הַזְּהִירוֹת,
הוּא לַמּוֹד הַתּוֹרָה. וְהוּא מָה שְׂאָמַר רַבִּי פִּנְחָס בְּתַחֲלֵת
הַבְּרִיָּתָא, "תּוֹרָה מְבִיאָה לִידֵי זְהִירוֹת". אָמֵנָם עַל דְּרָךְ
פָּרָט, הַמְבִיא לָזֶה, הוּא הַהִתְבּוֹנְנוֹת עַל חֻמֵּר הָעֲבוּדָה
אֲשֶׁר חָיַב בָּהּ הָאָדָם, וְעֹמֵק הַדִּין עָלֶיהָ. וַיֵּצֵא לוֹ זֶה מִן
הָעִיוֹן בַּמַּעֲשִׂים הַכְּתוּבִים בְּסִפְרֵי הַקִּדְּשׁ וּמִן הַלְמוּד
בְּמֵאמְרֵי הַחֲכָמִים זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּהּ הַמְעוֹרְרִים עַל זֶה:

in such reflection he will come to consider whether or not his deeds travel along this path. For in doing so it will certainly be easy for him to cleanse himself of all evil and to correct all of his ways. As Scripture states (Proverbs 4:26), "Consider the path of your feet and all of your paths will be established," and (Lamentations 3:40), "Let us seek out our ways and examine them, and we will return to God."

CHAPTER IV

CONCERNING THE MANNER OF ACQUIRING WATCHFULNESS

THAT WHICH, in general, brings a person to Watchfulness is Torah study. As R. Pinchas stated in the beginning of the Baraitha, "Torah brings one to Watchfulness." That which leads to it in particular, however, is reflection upon the demanding nature of the Divine service that a man is responsible for and the severity of the judgment which it involves. This understanding may be gained by analyzing the incidents that are related in the sacred writings and by studying the statements of the Sages of blessed memory which awaken one to it.

וְהִנֵּה יֵשׁ בַּהֲתַבּוֹנָנוֹת הַזֶּה הָעֲרוֹת הָעֲרוֹת בְּהִדְרָגָה,
לְשִׁלְמֵי הַדַּעַת וְלַפְּחוּתִים מֵהֶם, וּלְכָל הַהֲמוֹן כָּלוּ.

לְשִׁלְמֵי הַדַּעַת - תִּהְיֶה לָהֶם הַהֶעֱרָה בְּמֵה שְׂיִתְּבַרֵּר לָהֶם
כִּי רַק הַשְּׁלֵמוֹת הוּא הַדְּבָר הָרְאוּי שְׂיִתְּחַמַּד מֵהֶם וְלֹא
זוּלַת זֶה. וְשֹׁאִין רַע גָּדוֹל מִחֲסָרוֹן הַשְּׁלֵמוֹת וְהַהֲרַחָקָה
מִמָּנוּ. כִּי הִנֵּה אַחֵר שְׂיִתְּבָאֵר זֶה אֶצְלָם, וַיִּתְּבָאֵר לָהֶם כְּמוֹ
כֵּן הָיִיתָ הָאֲמָצְעִים אֵלָיו, הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים וְהַמַּדּוֹת
הַטּוֹבוֹת, וְדָאִי הוּא שְׁלֵא יִתְרָצוּ מַעוֹלָם לְהַמְעִיט בְּאֵלֶּה
הָאֲמָצְעִים אוֹ לְהַקְל בָּהֶם, כִּי כָּבֵד נִתְּבָאֵר אֶצְלָם שְׁאֵם
אֲמָצְעִים אֵלֶּה יִמְעֻטוּ לָהֶם, אוֹ אִם הָאֲמָצְעִים יִהְיוּ
חֲלָשִׁים וְלֹא בְּכָל הַחֲזָק הַמַּצְטָרֵךְ בָּהֶם, הִנֵּה לֹא יִשְׁיגוּ
בָּהֶם שְׁלֵמוֹת אֲמַתִּי אֵלֶּה יִגְרַע מֵהֶם כְּפִי מֵה שְׁגָרְעוּ הֵם
בְּהַשְׁתַּדְּלוּתָם, וְנִמְצְאִים חֲסָרֵי הַשְּׁלֵמוֹת, מֵה שֶׁהוּא לָהֶם
צָרָה גְּדוֹלָה וְרָעָה רַבָּה. עַל כֵּן לֹא יִבְחָרוּ אֵלֶּה לְהַרְבּוֹת
מֵהֶם וּלְהַחֲמִיר בְּכָל תַּנְאִיָּהֶם וְלֹא יִנּוּחוּ וְלֹא יִשְׁקֻטוּ

In this process of understanding, there are various levels of ideas, applying respectively to those with wholeness of understanding, those of lesser understanding and the general populace.

Those with wholeness of understanding will be primarily motivated towards Watchfulness by their coming to see clearly that only perfection and nothing else is worthy of their desire and that there is no worse evil than the lack of and removal from perfection. For after this has become clear to them, as well as the fact that the means to this end are virtuous deeds and traits, they will certainly never permit themselves to diminish these means; nor will they ever fail to make use of their [the means'] full potential. For it would already have become clear to them that if these means were reduced in number or not employed with complete effectiveness, with all of the energy that they called for, true perfection would not be attained through them, but would be lacked to the extent that sufficient exertion was lacking in relation to them. There is no misfortune nor any evil that those with wholeness of understanding deem greater

מדאגה מדבר, פֿון יחסר מהם מה שגייע אותם אל
השלמות אשר הם חפצים.

והוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי כח,
יד), "אשרי אדם מפחד תמיד", ופרשו זכרונם לברכה
(ברכות ס, א), "ההוא בדברי תורה פתיב". והנה סוף
זאת המדרגה היא הנקראת "יראת חטא", שהיא מן
המשפחות שבמדרגות והוא שהיה האדם ירא תמיד
ידואג פֿון ימצא בידו איזה שמץ חטא שיעפכהו מן
השלמות אשר הוא חיב להשתדל בעבורו. ועל זה אמרו
זכרונם לברכה (בבא בתרא עה, א), על דרך המשל,
"מלמד שכל אחד נכנה מחפתו של חברו". כי אין זה
מטעם הקנאה, אשר תפל רק בחסרי הדעת, כמו
שאכתב עוד בסיעתא דשמיא, אלא מפני ראותו עצמו
חסר מן השלמות מדרגה שהיה יכול להשיגה כמו

than this lack of perfection. They will, therefore, choose to increase the number of these means and to be rigid in relation to all of their aspects. They will find no rest or peace from the worry that they possibly lack something which might lead them to the perfection that they desire.

As was said by King Solomon, may Peace be upon him (Proverbs 28:14), "Happy is the man who always fears." Our Sages (Berachoth 60a) interpreted this statement as applying to the realm of Torah. The trait to which this degree of attainment leads is the one which is termed "Fear of Sin," a trait which constitutes one of the highest levels of achievement. Its intent is that a man constantly fear and worry lest he be harboring a trace of sin which might keep him from the perfection that he is dutybound to strive for. Concerning this our Sages of blessed memory said by way of analogy (Bava Bathra 75a), "This teaches us that everyone is burned by his neighbor's canopy." It is not jealousy which is the operative factor here (for jealousy as I will explain further with the help of Heaven, is encountered only among those who lack

שְׁהִישִׁיגָה חֲבֵרוֹ. וְהִנֵּה עַל פִּי הַהִתְבּוֹנָנוֹת הַזֶּה נִדְאִי שְׁלֹא
יִמְנַע הַשָּׁלֹם בְּדַעְתּוֹ לְהִיּוֹת זָהִיר בְּמַעֲשָׁיו:

אֲךָ לְפַחוּתִים מֵאֲלֵה תְהִיָּה הַהֶעֱרָה לְפִי הַבְּחִנָּתָם, וְהוּא
לְפִי עֲנִין הַכְּבוֹד אֲשֶׁר הֵם מִתְאַוִּים לוֹ, וְזֶה, כִּי זֶה פָּשׁוּט
אֲצֵל כָּל בַּעַל דַּעַת שְׂאִין הַמְּדַרְגּוֹת מִתְחַלְקוֹת בְּעוֹלָם
הָאֱמֶתִי שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא אֲלֵא לְפִי הַמַּעֲשִׂים וְשְׁלֹא
יִתְרוֹמֵם שֵׁם אֲלֵא מִי שֶׁהוּא רַב הַמַּעֲשִׂים מְחַבְּרוֹ, וְאֲשֶׁר
הוּא מַעֲט הַמַּעֲשִׂים הוּא יְהִיָּה הַשָּׁפֵל, אִם כֵּן אִפּוּא, אִיךָ
יֻכַּל הָאָדָם לְהַעֲלִים עֵינָיו מִמַּעֲשָׂיו אוֹ לְמַעַט הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ
בָּזֶה, אִם אַחֵר כֵּן נִדְאִי יֵצֵר לוֹ בְּזִמְנֵן שְׁלֹא יֻכַּל לְתַקֵּן אֶת
אֲשֶׁר עָוְתוֹ.

וְהִנֵּה יֵשׁ מִהִפְתָּאִים הַמְּבַקְּשִׁים כֵּךְ לְהַקֵּל מַעֲלִיָּהֶם
שְׂיֵאמְרוּ, לָמָּה נִיָּגַע עֲצָמֵנוּ בְּכָל כֵּךְ חֲסִידוֹת וּפְרִישׁוֹת?

understanding), but rather the fact that he sees himself as lacking a level of achievement towards perfection, a level that he could have attained just as his neighbor had. If he who possesses wholeness of understanding engages in this thought process, he certainly will not fall short of being watchful in his deeds.

Those of lesser understanding, however, will be motivated towards Watchfulness according to their particular level of discrimination, so that their quest will be for the honor that they desire. It is evident to every man of faith that the different stations in the World of Truth, the World to Come, vary only in relation to one's deeds; that only he who is greater in deeds than his neighbor will be elevated above him, whereas he who is lesser in deeds will occupy a lower level. How, then, can a man blind his eyes to his actions or slacken his efforts, if afterwards, when he can no longer straighten out what he has made crooked, he will unquestionably suffer?

There are some fools who seek only to lighten their burden. They say, "Why weary ourselves with so much Saintliness and

הלא די לנו שלא נהיה מהרשעים הנדונים בגיהנום,
אנחנו לא נדח'ק עצמנו לכנס בגן - עדן - לפני ולפנים,
אם לא יהיה לנו חלק גדול יהיה לנו חלק קטן, אנו די
לנו בזה ולא נכבד על משאנו בעבור זאת. אמנם
שאלה אחת נשאל מהם, היוכלו כל כך על נקל לסבל
בעולם הזה, החולף, לראות אחד מחבריהם מכבד
ומנשא יותר מהם ומושל עליהם, וכל שכן אחד
מעבדיהם או מן העניים הנבזים ושפלים בעיניהם, ולא
יצטערו ולא יהיה דמם רותח בקרבם? לא, נדאי!

כי הנה עינינו הרואות כל עמל האדם להנשא על כל מי
שיוכל ולשים מקומו בין הרמים יותר, כי היא קנאת
איש מרעהו, ואם יראה חברו מתרומם והוא נשאר שפל,
נדאי שמה שיסבל הוא מה שיכרח לסבלו, כי לא יוכל
למנוע ולבבו יתעשש בקרבו. מעתה, אם כך קשה

Separation? Is it not enough for us that we will not be numbered among the wicked who are judged in Gehinnom? We will not force ourselves to enter all the way into Paradise. If we do not have a large portion, we will have a small one. It will be enough for us. We will not add to our burdens for the sake of greater acquisitions." There is one question that we will ask these people -could they so easily, in this transitory world, tolerate the sight of one of their friends being honored, and elevated above them, and coming to rule over them-or, more so, one of their servants or one of the paupers who are shameful and lowly in their eyes? Could they tolerate this without suffering and without their blood boiling in them? Is there any question that they could not?

We witness with our own eyes all of the labors of a man to elevate himself above everyone he can and to establish his place among the exalted. This is a man's jealousy of his neighbor. If he sees his neighbor elevated while he remains low, what he tolerates will be what he is forced to tolerate because of his inability to alter the situation: but his heart will brood within him. If it is so

עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת שְׂפָלִים מְזוּלָתָם בַּמַּעֲלוֹת הַמִּדְמוֹת
וְהַכּוֹזָבוֹת, שְׂאִין הַשְּׂפָלוֹת בָּם אֶלָּא לַפָּנִים, וְלֹא הַהֲנָשָׂא
אֶלָּא שְׂוֹא וְשָׁקָר, אֵיךְ יוֹכְלוּ לְסַבֵּל שִׁירָאוּ עֲצָמָם שְׂפָלִים
יוֹתֵר מֵאוֹתָם הָאֲנָשִׁים עֲצָמָם אֲשֶׁר הֵם עֲתִידָה שְׂפָלִים
מֵהֶם? וְזֶה בַּמָּקוֹם הַמַּעֲלָה הָאֲמִתִּית וְהַיֵּקָר הַנִּנְצָחִי, שְׂאִי
עַל פִּי שְׂעֲכָשׂוּ אֵין מִפִּירִין אוֹתוֹ וְאֵת עֲרָכּוֹ, עַל כֵּן לֹא
יִחוּשׁוּ אֵלָיו - אֲבָל בְּזִמְנוֹ נִדְּאִי שִׁי־פִירוּהוּ לְאֲמִתּוֹ לְצַעֲרָם
וּלְבִשְׁתָּם, נִדְּאִי שְׂלֹא יִהְיֶה לָהֶם זֶה אֶלָּא צַעַר גָּדוֹל
וְנִנְצָחִי. הֲרִי לָךְ, שְׂאִין הַסִּבְלָנוֹת הַזֶּה אֲשֶׁר הֵם דּוֹרְשִׁים
לְעֲצָמָם לְהַקְלֵם מֵהֶם חֹמֶר הָעֲבוּדָה, אֶלָּא פִתּוּי כּוֹזֵב
שֶׁמִּפְתָּה יִצָּרֵם אוֹתָם, וְלֹא דָבָר אֲמִתִּי כָּלֵל. וְכִבֵּר לֹא הָיָה
מָקוֹם לְפִתּוּי זֶה לָהֶם לוּלֵי הָיוּ רוֹאִים אֲמִתַּת הָעִנְיָן, אֲבָל
לְפִי שְׂאִין מִבְּקָשִׁים אוֹתוֹ, וְהוֹלְכִים וְשׁוֹגִים לְרִצּוֹנָם, הִנֵּה
לֹא יוֹסֵר מֵהֶם פִּתּוּיָם עַד הַזְמָן אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל לָהֶם, כִּי
לֹא יִהְיֶה עוֹד בְּיָדָם לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחָתוּ.

difficult, then, for them to abide being on a lower level than others in respect to qualities whose desirability is illusive and deceitful, qualities in relation to which a man's being designated as lowly is but a surface judgment, and his being elevated, vanity and falsity, then how could they tolerate seeing themselves lower than those same persons who are now lower than they? And this in the place of true quality and everlasting worth, which, though they might not give heart to it now because of their failure to recognize it and its value, they will certainly recognize in its time for what it is, to their grief and shame. There is no question that their suffering will be terrible and interminable. This tolerance, then, that they adopt in order to lighten their burden is nothing but a deceitful persuasion of their evil inclination, with no basis whatsoever in truth. If they saw the truth, there would be no room for such deception, but because they do not seek it, but walk and stray according to their desires, these persuasions will not leave them until such a time when it will no longer avail them, when it will no longer be in their hands to rebuild what they

וְהוּא מַה שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת ט,
 י), "כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחַךְ עֲשֵׂה כִּי אֵין
 מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת" וגו', וְהִינוּ, כִּי מַה שֶׁאֵין הָאָדָם
 עוֹשֶׂה עַד שֶׁהַכֹּחַ מְסוּר בְּיָדוֹ מִבּוֹרָאוֹ, הוּא הַכֹּחַ הַבְּחִירִי
 הַמְּסוּר לוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁהוּא בָּהֶם בְּחִירִי וּמַצְוָה
 לַעֲשׂוֹת, הֵנָּה לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹתוֹ עוֹד בְּקָבֶר וּבִשְׁאוּל,
 שֶׁאֵין הַכֹּחַ הַזֶּה עוֹד בְּיָדוֹ, כִּי מִי שֶׁלֹא הִרְבֵּה מַעֲשִׂים
 טוֹבִים בְּחַיָּיו, אִי - אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָם אַחֲרֵי כֵן. וּמִי שֶׁלֹא
 חָשַׁב חֻשְׁבוֹן מַעֲשָׂיו, לֹא יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְחֻשְׁבוֹ אֹז. וּמִי
 שֶׁלֹא הִתְחַכֵּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יִתְחַכֵּם בְּקָבֶר, וְזֶהוּ
 שֶׁאָמַר, "כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה בְּשְׁאוּל
 אֲשֶׁר אָתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה":

אֲךָ הַהֶעֱרָה לְכָל הַהֲמוֹן, הֵנָּה הוּא בְּעֶנְיֵן הַשָּׂכָר וְעוֹשֶׁ
 עֲצָמָם, בִּרְאוֹת עֶמֶק הַדִּין עַד הֵיכָן מִגִּיעַ, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת

have destroyed.

As was said by King Solomon, may Peace be upon him (Ecclesiastes 9:10), "Whatever your hand finds to do with your strength, do it, for there is no deed, nor account, nor knowledge..." That is, what a man does not do while he still has the power that His Creator has given him (the power of choice that is given to him to employ during his lifetime, when he can exercise free will and is commanded to do so) he will not again have the opportunity of doing in the grave and in the pit, for at that time he will no longer possess this power. For one who has not multiplied good deeds in his lifetime will not have the opportunity of performing them afterwards. And one who has not taken an accounting of his deeds will not have time to do so later. And one who has not become wise in this world will not become wise in the grave. This is the intent of (Ibid.) ". .. for there is no deed nor account nor knowledge nor wisdom in the pit to which you are going."

But the general populace will be motivated towards Watchfulness through a recognition of the depth of judgment in relation to

רָאוּי לְהִזְדַּעֵזַע וּלְהִתְחַדֵּד תָּמִיד, כִּי מִי יַעֲמֹד בְּיוֹם הַדִּין,
וְיָמִי יִצְדָּק לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ בְּאִשֶּׁר הִשְׁקַפְתּוּ מִדְּקָדָקָת עַל כָּל
דִּבְרֵי קָטָן אוֹ גָּדוֹל. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה
(חגיגה ה, ב), "וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שֶּׁחֹ" (עמוס ב, יג). -
"אֲפִלוּ שִׁיחָה קָלָה שֶׁבֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ מַגִּידִין לוֹ לְאָדָם
בְּשַׁעַת הַדִּין". עוֹד אָמְרוּ (יבמות קכא, ב), "וּסְבִיבּוֹ
נִשְׁעָרָה מֵאֵד" - "מִלְמַד שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדֵּק עִם
חֲסִידָיו בְּחוּט הַשְּׁעָרָה".

אֲבִרְהֵם הוּא אֲבִרְהֵם הָאֱהוּב לְקוֹנוֹ, עַד שֶׁהִכָּתוּב אָמַר
עָלָיו (ישעיה מא, ח), "אֲבִרְהֵם אֱהָבִי", לֹא פָּלַט מִן
הַדִּין מִפְּנֵי דְבָרִים קָלִים שֶׁלֹּא דִקְדָּק בָּהֶם, עַל שֶׁאָמַר,
"בְּמָה אֲדַע?" אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "חֲתִיךָ, יָדַע
תִּדַּע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ" (בראשית רבה מו), וְעַל שֶׁכָּרַת
בְּרִית עִם אֲבִימֶלֶךְ בְּלֹא צוּרָתוֹ שֶׁל מָקוֹם, אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ

reward and punishment. In truth, one should continuously tremble and shiver, for who will abide the Day of Judgment, and who will be deemed righteous before his Creator, whose scrutiny dissects all things, small and great. As our Sages of blessed memory have said (Chagigah 5b), " `And He relates to a man his conversation' (Amos 4:13). Even a casual conversation between a man and his wife is related to him at the time of judgment." And, similarly, (Yevamoth 121b), " `And around Him it storms violently' (Psalms 50: 3). This teaches us that the Holy One Blessed be He judges His saints to the degree of a hair's-breadth" [an inference derived from the structural relationship between "storms" and "hair" in the Hebrew]. Abraham - the same Abraham who was so beloved by his Possessor that Scripture (Isaiah 41:8) refers to him as "Abraham, my beloved" - Abraham did not escape judgment for a slight indiscretion in his use of words. Because he said, (Genesis 15:8), "With what shall I know," the Holy One Blessed be He said to him, "Upon your life, you shall surely know, for your children will be strangers..." (Vayikra Rabbah 11:5). And because he

ברוך הוא "חַיִּיךְ, שְׁאֲנִי מַשְׁהָה בְּשִׁמְחַת בְּנִיךְ שְׂבָעָה
דורות" (שם פו),

יַעֲקֹב, עַל שְׁחָרָה אָפוּ בְּרַחֵל, שְׁאֲמָרָה לוֹ, "הִבָּה לִי
בָּנִים", אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ, זֶה לְשׁוֹנוֹ, "אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא, כִּן עוֹנִים אֶת הַמַּעֲשִׂימוֹת? חַיִּיךְ שְׂבָעִיךְ עוֹמְדִים לְפָנַי
בְּנֵה" (שם עא, י), וְלִפִּי שְׁנֵתָן אֶת דִּינָה בְּתִבָּה כְּרִי שְׁלֹא
יִקְחָנָה עֲשׂוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂכֻנָּתוֹ הִיָּתָה וְדַאי לְטוֹבָה, אֵן
לְפִי שְׂמֻנָּה חֲסֵד מֵאַחֲיוֹ, אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (שם פ, ג), "אָמַר
לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "לִמָּס מִרְעָהוּ חֲסֵד" (איוב ו, יד),
לֹא בִקְשָׁתָּ לְהַשִּׁיָּאָה דְרַךְ הַתֵּר הָרִי הִיא נִשְׂאֵת דְרַךְ
אֲסוּר".

יוֹסֵף, לְפִי שְׁאֲמַר לְשֵׁר הַמַּשְׁקִים, "כִּי אִם זְכַרְתִּנִּי אֶתְךָ"
נִתְוַסְפוּ לוֹ שְׁתֵּי שָׁנִים, כְּמֵאֲמָרָם זְכַרְוֹנָם לְבִרְכָּה (שם פג),

entered into a covenant with Avimelech without having been commanded by God to do so, the Holy One Blessed be He, said to him, "Upon your life, I shall delay the rejoicing of your sons for seven generations" (Bereshith Rabbah 54:5).

Jacob, because he became angry with Rachel upon her saying to him (Genesis 30:1), "Give me sons," was told by God (as related in the Midrash), "Is this the way to answer those who are oppressed? Upon your life, your sons will stand before her son" (Bereshith Rabbah 71: 10). And because he placed Dinah in a chest so that Esau would not seize her, even though his intentions in doing so were unquestionably worthy ones, we are told in the Midrash (Ibid. 80:3) that the Holy One Blessed be He said to him, because he withheld kindness from his brother, " 'Who keeps kindness from his neighbor' (Job 6:14) - Because you did not wish to wed her lawfully, she will be wed unlawfully."

Joseph, because he said to the one appointed over the drink (Genesis 40:14), "But remember me in relation to yourself," had two years added to his imprisonment,

(ב), יוֹסֵף עֲצָמוֹ עַל שְׁחַנֵּט אֶת אָבִיו בְּלִי רְשׁוּתוֹ שֶׁל מָקוֹם
אוֹ לְפִי שְׁשֻׁמֶעַ, "עֲבֹדְךָ אָבִינוּ" וְשָׁתַק, לְמַר בְּדֹאִית לֵה
וּלְמַר בְּדֹאִית לֵה, מִת לְפָנַי אֶחָיו (שם ו, ד),

דָּוִד, לְפִי שְׁקָרָא לְדַבְרֵי תוֹרָה, "זְמִירוֹת", נֶעְנֵשׁ שְׁנֹכַשׁ
בְּדַבֵּר עֲזָה וְנִתְעַרְבָּבָה שְׁמִחָתוֹ (סוּטָה לֵה, א),

מִיכָל, לְפִי שֶׁהוֹכִיחָה אֶת דָּוִד בְּמָה שְׁרָקָד בַּחוּץ לְפָנַי
הָאֲרוֹן, נֶעְנֵשָׁה שְׁלֹא הָיָה לָהּ וְלָד אֶלָּא בְּמוֹתָהּ (שְׁמוּאֵל -
ב ו, כ),

חִזְקִיָּהוּ, לְפִי שֶׁהִרְאָה אֶל שְׁרֵי מֶלֶךְ בְּבָל אֶת בֵּית נְכוֹתוֹ,
נִגְזַר עַל בָּנָיו לְהִיּוֹת סְרִיסִים בְּהִיכָל מֶלֶךְ בְּבָל (מַלְכִּים -
ב כ, יד). וְרַבִּים כְּאֵלֶּה מְאֹד.

וּבִפְרֹק הַכֹּל חִיבִין (חֲגִיגָה ה, א), אָמְרוּ, "רַבִּי יוֹחָנָן כֹּד
הָנָה מָטִי לְהֵאֵי קָרָא הָנָה בְּכִי, "וְקָרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לְמִשְׁפָּט
וְהִיטִי עַד מְמַהֵר" וְגו' (מַלְאכִי ג, ה), עֲבָד שְׁשׁוּקָלִים

as we are told by our Sages of blessed memory (Bereshith Rabbah 89:2). Also, because he embalmed his father without God's permission, or, according to a second opinion, because he heard, "Your servant, our father" and kept still, he died before his brothers (Bereshith Rabbah 100:3).

David, because he referred to words of Torah as "songs," was punished by having his joy dampened through Uzzah's indiscretion (Sotah 35a).

Michal, because she admonished David for dancing in public before the ark, was punished by dying in childbirth, having had no other children in her lifetime (II Samuel 6:20 f).

Hezekiah - because he revealed the treasure house to the officers of the Babylonian king, it was decreed that his sons serve as eunuchs in the palace of the King of Babylonia. (II Kings 20:12 ff). There are many more instances of this nature.

In the chapter "All are Liable" (Chagiga 5a), our Sages of blessed memory told us, "Rabbi Yochanan cried when he came to the following verse (Malachi 3:5): `And I will draw near to you in judgment, and I will be

עָלִיו קָלוֹת בְּחִמּוּרוֹת, תִּקְנָה יֵשׁ לוֹ?״ וּבִנְדָאֵי שְׂאִין כְּוֹנֵת
הַמֶּאֱמָר שִׁיחִיָּה הָעֲנֵשׁ עַל שְׂתִיָּהֶן אֶחָד, כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֲלָא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. אָמֵנָם הָעֲנִין הוּא,
שְׁלַעֲנִין מִשְׁקַל הַמַּעֲשִׂים כֶּךָ עוֹלוֹת בְּכַף הַקָּלוֹת כְּמוֹ
הַחִמּוּרוֹת, כִּי לֹא יִשְׁפִּיחוּ הַחִמּוּרוֹת אֶת הַקָּלוֹת, וְלֹא
יַעֲלִים הַדִּין עֵינוֹ מֵהֶם כָּלֵל, כַּאֲשֶׁר לֹא יַעֲלִים
מִהַחִמּוּרוֹת, אֲלָא עַל כָּלֵם יִשְׁגִּיחַ וַיִּפְקַח בְּהַשְׁוָאָה אַחַת
לְדוֹן כָּל אֶחָד מֵהֶם וּלְהַעֲנִישׁ אַחֵר כֶּךָ עַל כָּל אֶחָד כְּפִי
מֶה שֶׁהוּא, וְהוּא מֶה שֶׁשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָלִיו הַשְּׁלוֹם אוֹמֵר
(קֹהֶלֶת יב, יד), ״כִּי אֶת כָּל מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים יָבִיא
בְּמִשְׁפָּט״ וְגו'.

כִּי כַּאֲשֶׁר אֵין הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנִיחַ מִלְשִׁכָּת כָּל מַעֲשֵׂה
טוֹב קָטָן כְּמוֹת שֶׁהוּא, בֵּן לֹא יִנִּיחַ מִלְשִׁפָּט וּלְהוֹכִיחַ כָּל
מַעֲשֵׂה רָע קָטָן כְּמוֹת שֶׁהוּא, וּלְהוֹצִיא מִלֵּב הָרוּצִים
לְהַתְּפֹתוֹת וּלְחַשֵּׁב שְׁלֵא יַעֲלֶה הָאָדוֹן בְּרוּךְ הוּא בְּדִינָיו

a quick witness...' Is there any remedy for a servant against whom lesser offenses are weighed, as grave ones are?" It is certainly not the point of this statement that the punishment is identical for both, for the Holy One Blessed be He pays measure for measure. It is rather to be understood that in relation to the weighing of deeds, those which are less weighty are placed upon the balance just as the weightier ones are; for the latter will not cause the former to be forgotten, nor will the Judge overlook them, just as He will not overlook the weighty ones. But He will consider and attend to all of these equally, judging each one of them and meting out punishment for each one according to its nature. As was said by King Solomon, may Peace be upon him (Ecclesiastes 12:14), "For God will bring every deed into judgment."

Just as the Holy One Blessed be He does not allow any good deed, small as it may be, to go unrewarded, so does He not permit any bad deed, however small, to go unjudged and unpassed upon, contrary to the thinking of those who wish to talk it into themselves that the Lord Blessed be He, will

הַדְּבָרִים הַקָּלִים וְלֹא יִקַּח חֵשְׁבֹן עָלֵיהֶם, אֵלָּא כָּלֵל הוּא (בבא קמא נ, א), "כָּל הָאוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּתְרֵן הוּא, יִתְּרוֹ מְעוּהִי". וְכֵן אָמְרוּ (חגיגה טז, א), "אִם אוֹמֵר לְךָ יֵצֵר הָרַע, חֲטָא, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לְךָ - אֵל תִּשְׁמַע לוֹ". וְזֶה דְּבַר פְּשׁוּט וּמִבְרָר, כִּי הִנֵּה אֵל אֱמֶת ה', וְהוּא מֶה שְּׁאֵמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (דברים לב, ד), "הַצּוֹר תָּמִים פָּעָלוֹ, כִּי כָל דִּרְכָּיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עֹל" וגו', כִּי בֵּינוֹן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֶה בְּמִשְׁפָּט הִנֵּה כֵּךְ הוּא עוֹבֵר עַל הַמִּשְׁפָּט הַמַּעֲלִים אֶת הָעֵינַן מִן הַחוּבָה כָּמוֹ מִן הַזְכוּת, עַל כֵּן אִם מִשְׁפָּט הוּא רוֹצֶה, צָרִיךְ שְׂמִיתָן לְכָל אִישׁ כְּדִרְכּוֹ וְכַפָּרִי מַעֲלָלָיו בְּתַכְלִית הַדִּקְדּוּק בֵּין לְטוֹב בֵּין לְמוֹטָב, וְהִינוּ, "אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עֹל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא", שֶׁפָּרְשׁוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה, "לְצַדִּיקִים וְלִרְשָׁעִים", כִּי כֵּךְ הִיא הַמִּדָּה, וְעַל הַכֹּל הוּא דָן וְעַל כָּל חֲטָא הוּא מַעֲנִישׁ וְאֵין לְהַמְלִיט:

not review the lighter things in His judgment and will not call them into account. It is an acknowledged principle (Bava Kamma 50a): "Whoever says that the Holy One Blessed be He overlooks things will have his life 'overlooked.' " And our Sages of blessed memory have also said (Chagiga lba), "If the evil inclination says to you, 'Sin and the Holy One Blessed be He will forgive you,' do not heed it." All this is obvious and clear, for God is a God of truth. It is this idea which is embodied in the statement of Moses our Teacher, may Peace be upon him (Deuteronomy 32:4), "The Rock-His work is whole; for all of His ways are just. He is a God of faithfulness, without wrong. . ." Since the Holy One Blessed be He desires justice, ignoring the bad would be as much of an injustice as ignoring the good. If He desires justice, then, He must deal with each man according to his ways and according to the fruits of his acts, with the most minute discrimination, for good or for bad. This is what underlies the statement of our Sages of blessed memory (Yalkut Ibid.) that the verse "He is a God of faithfulness, without wrong; He is righteous and just" has application to

וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן מִדַּת הַרְחָמִים לָמָּה הִיא עוֹמֶדֶת, כִּינּוֹן
שֶׁעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ לְדַקְדָּק בַּדִּין עַל כָּל דָּבָר? הַתְּשׁוּבָה,
וְדַאי מִדַּת הַרְחָמִים הִיא קִיּוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְשֶׁלֹּא הִיא
עוֹמֵד זוּלָתָהּ כָּלֵל וּכְלָל, וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין מִדַּת הַדִּין
לוֹקָה, וְזֶה - כִּי לְפִי שׁוֹרֶת הַדִּין מִמֶּשׁ הִיא רְאוּי שֶׁהַחוּטָא
יַעֲנֹשׁ מִיָּד תַּכֵּף לְחֻטָּאוֹ בְּלִי הַמְתָּנָה כָּלֵל, וְגַם שֶׁהַעֲנֹשׁ
עֲצָמוֹ יִהְיֶה בַּחֲרוֹן - אֵף כִּרְאוּי לְמִי שֶׁמִּמָּכָה פִּי הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה תַקּוֹן לְחֻטָּא כָּלֵל, כִּי הִנֵּה
בְּאַמֶּת אֵין יִתְקַן הָאָדָם אֶת אֲשֶׁר עָוֹת וְהַחוּטָא כִּבְר
נַעֲשֶׂה? הֲרִי שֶׁרָצַח הָאָדָם אֶת חֲבֵרוֹ, הֲרִי שֶׁנֶּאֱפָף, אֵין
יֻכַּל לְתַקֵּן הַדָּבָר הַזֶּה? הֲיֻכַּל לְהַסִּיר הַמַּעֲשֶׂה הָעָשׂוּי מִן
הַמַּצִּיאוֹת?

אָמְנָם, מִדַּת הַרְחָמִים הִיא הַנוֹתֶנֶת הַפֶּךְ הַשְּׁלִישִׁי דְּבָרִים

the righteous and to the wicked. For this is His attribute. He judges everything. He punishes every sin. There is no escaping.

To those who might ask at this point, "Seeing that whatever the case may be, everything must be subjected to judgment, what function does the attribute of mercy perform?" the answer is that the attribute of mercy is certainly the mainstay of the world; for the world could not exist at all without it. Nevertheless the attribute of justice is not affected. For on the basis of justice alone it would be dictated that the sinner be punished immediately upon sinning, without the least delay; that the punishment itself be a wrathful one, as befits one who rebels against the word of the Creator, blessed be His Name; and that there be no correction whatsoever for the sin. For in truth, how can a man straighten what has been made crooked after the commission of the sin? If a man killed his neighbor; if he committed adultery-how can he correct this? Can he remove the accomplished fact from actuality?

It is the attribute of mercy which causes the reverse of the three things we have

שְׂזַכְרֵנוּ, דְּהִינוּ, שְׂיִתֵּן זְמַן לַחוּטָא וְלֹא יִכָּחַד מִן הָאָרֶץ
מִיָּד כְּשִׁחְטָא, וְשִׁהְעֵנֵשׁ עֲצָמוֹ לֹא יִהְיֶה עַד לְכֻלָּהּ,
וְשִׁהְתְּשׁוּבָה תִּנָּתֵן לַחוּטָאִים בְּחֹסֶד גָּמוּר, שְׁתַּחֲשֵׁב
עֲקִירַת הָרָצוֹן כְּעֲקִירַת הַמַּעֲשֵׂה, דְּהִינוּ, שְׁפִהִיּוֹת הַשֵּׁב
מִכִּיר אֶת חֲטָאוֹ וּמוֹדָה בּוֹ, וּמִתְבּוֹנֵן עַל רָעָתוֹ וְשֵׁב
וּמִתְחַרֵּט עָלָיו חֲרָטָה גָּמוּרָה דִּמְעָקְרָא כְּחֲרָטַת הַנֶּגֶד
מִמָּשׁ, שֶׁהוּא מִתְנַחֵם לְגַמְרֵי וְהִיָּה חֲפִץ וּמִשְׁתּוֹקֵק
שְׁמֵעוּלָם לֹא נַעֲשֶׂה הַדְּבָר הַהוּא וּמִצְטַעַר בְּלִבּוֹ צַעַר חֲזָק
עַל שִׁכְכָר נַעֲשֶׂה הַדְּבָר, וְעוֹזֵב אוֹתוֹ לְהִפָּא וּבוֹרַח מִמָּנוּ,
הִנֵּה עֲקִירַת הַדְּבָר מְרָצוֹנוּ יִחְשֵׁב לוֹ כְּעֲקִירַת הַנֶּגֶד
וּמִתְכַּפֵּר לוֹ.

וְהוּא מָה שְׂאָמַר הַכָּתוּב (ישעיה ו, ז), "וְסָר עוֹנֶךָ
וַחֲטָאתְךָ תִּכְפֹּר", שֶׁהָעוֹן סָר מִמָּשׁ מִהַמְצִיאוֹת וְנִעְקָר
בְּמָה שְׁעֵכָשׁוּ מִצְטַעַר וּמִתְנַחֵם עַל מָה שִׁהְיָה לְמִפְרַע.

mentioned. That is, it provides that the sinner be given time, and not be wiped out as soon as he sins; that the punishment itself not involve utter destruction; and that the gift of repentance be given to sinners with absolute lovingkindness, so that the rooting out of the will which prompted the deed be considered a rooting out of the deed itself. That is, when he who is repenting recognizes his sin, and admits it, and reflects upon his evil, and repents, and wishes that the sin had never been committed, as he would wish that a certain vow had never been made, in which case there is complete regret, and he desires and yearns that the deed had never been done, and suffers great anguish in his heart because of its already having been done, and departs from it for the future, and flees from it then the uprooting of the act from his will is accredited to him as the uprooting of a vow, and he gains atonement.

As Scripture states (Isaiah 6:7), "Your wrong will depart, and your sin will be forgiven." The wrong actually departs from existence and is uprooted because of his suffering for and regretting now what had taken place in

וְזֶה חֶסֶד וְדַאי שְׁאִינוּ מְשׁוּרֵת הַדִּין, אֲךָ עַל כָּל פָּנִים הִנֵּה
הוּא חֶסֶד שְׁאִינוּ מְכַחֵשׁ הַדִּין לְגַמְרִי, שֶׁהֲרִי יֵשׁ צַד
לְתַלּוֹת בּוֹ, שְׁתַּחַת הַרְצוֹן שְׁנִתְרַצָּה בַּחֲטָא וְהַהֲנָאָה
שְׁנִתְהַנֶּה מִמֶּנּוּ בָּא עֲתָה הַנְּחֻמָּה וְהַצֶּעֶר, וְכֵן אֲרִיכוֹת הַזְמַן
אֵינָנו וְתִרּוֹן עַל הַחֲטָא, אֲלָא סְבָלָנוֹת קָצֵת לְפִתּוֹחַ לוֹ
פֶּתַח תְּקוּן, וְכֵן שְׁאֵר כָּל דְּרָכֵי חֶסֶד, כַּעֲנִין (סְנֵהדְרִין קָד,
א), "בְּרָא מְזֻכָּה אֲבָא", או, "מְקַצֵּת נֶפֶשׁ כָּכָל הַנֶּפֶשׁ"
(קֹהֶלֶת רַבָּה ז, כה), הַמְזַכְרִים בְּדִבְרֵי חֲכָמִים, דְּרָכֵי חֶסֶד
הֵם לְקַבֵּל אֶת הַמוֹעֵט כַּמְרָבָה, אֲךָ לֹא מִתְנַגְּדִים
וּמְכַחֲשִׁים מִמֶּשׁ מִדַּת הַדִּין, כִּי כָּבֹר יֵשׁ בָּהֶם טַעַם הַגּוֹן
לְהַחֲשִׁיב אוֹתָם.

אֲךָ שִׁינְתָּרוּ עֲבֵרוֹת בְּלֹא כְּלוּם אוֹ שְׁלֹא יִשְׁגַּח עֲלֵיהֶם, זֶה
הָיָה נֶגֶד הַדִּין לְגַמְרִי, כִּי כָּבֹר לֹא הָיָה מִשְׁפָּט וְדִין אֲמִתִּי
בְּדִבְרֵים, עַל כֵּן זֶה אִי - אֶפְשָׁר לְמַצֵּא כָּלָל. וְאִם אֶחָד מִן

the past. This is certainly a function of lovingkindness and not of justice. In any event, however, it is a type of lovingkindness which does not entirely negate the attribute of justice. It can be seen as according with justice in that in place of the act of will from which the sin arose and the pleasure that it afforded, there is now regret and suffering. So, too, the time extension constitutes not a pardoning of the sin, but rather God's bearing with the sinner for a while to open the door of repentance to him. Similarly, all of the other operations of lovingkindness, such as "The son benefits his father," (Sanhedrin 104a) and "Part of a life is like the whole life" (Koheleth Rabbah 7:48), mentioned by our Sages, are aspects of lovingkindness wherein small amounts are accounted large. But these considerations do not militate against nor actually negate the attribute of justice, for there is good reason to attach importance to them.

But for sins to be pardoned or ignored would be entirely contrary to the concept of justice, for then there would be no judgment and no true law in relation to things. It is, therefore, impossible for such a situation to obtain.

הַדְרָכִים שֶׁזָכְרָנוּ לֹא יִמָּצֵא לַחוּטָא לְמִלָּט, וְנִדְאֵי שְׁמִדָּת
הַדִּין לֹא תָשׁוּב רֵיקָם, וְכֵן אָמְרוּ חַז"ל (מדרש רבה
בראשית סז), "מֵאַרְיֵךְ אֶפֶה וְגָבִי דִילָה".

נִמָּצֵא שְׁאִין לְאָדָם הַרוּצָה לְפָקֶחַ עֵינָיו פְּתוּי שְׁיוּכָל
לְהַתְּפֹת בּוֹ לְבִלְתִּי הַזֶּהֶר בְּמַעֲשָׂיו תְּכָלִית הַזְּהִירוֹת
וּלְדַקְדֵּק בָּם תְּכָלִית הַדְּקִדּוּק.

הֵן כָּל אֵלֶּה הַשְּׁקָפוֹת שֶׁיִּשְׁקִיף עָלֵיהֶן הָאָדָם וַיִּקְנֶה בָּם
מִדַּת הַזְּהִירוֹת וְנִדְאֵי אִם בְּעַל נֶפֶשׁ הוּא:

פֶּרֶק ה

בְּבֹאֹר מִפְּסִידֵי הַזְּהִירוֹת וְהַחֲרָקָה מֵהֶם:

הִנֵּה מִפְּסִידֵי הַמִּדָּה הַזֹּאת וּמִרְחִיקָיָהּ הֵם שְׁלֹשָׁה. הָאֶחָד,
הוּא הַטְּפוּל וְהַטְרָדָה הָעוֹלָמִית, הַשֵּׁנִי, הַשְּׁחוּק וְהַלְצוֹן,
הַשְּׁלִישִׁי, הַחֲבָרָה הָרָעָה. וְנִדְבֵּר בָּהֶם אֶחָד לְאֶחָד:

And if the sinner does not find open to him one of the avenues of escape that we have mentioned, it is certain that the attribute of justice will not emerge empty-handed. As our Sages of blessed memory have said (Yerushalmi Ta'anith 2:1), "He withholds His wrath, but He collects what is His."

We see, then, that the man who wants to open his eyes to the truth can offer himself no possible argument for not exercising the maximum of Watchfulness in his deeds and subjecting them to the most thorough analysis.

All of these are observations which, if one approaches them with sensitivity, will certainly lead him to the acquisition of Watchfulness.

CHAPTER V

CONCERNING THE FACTORS WHICH DETRACT FROM WATCHFULNESS AND THE WITHDRAWING OF ONESELF FROM THEM

THE FACTORS which detract from this trait and withdraw one from it are three: The first is worldly occupation and involvement, the second, laughter and levity, and the third,

הִנֵּה הַטָּפוּל וְהַטָּרְדָה כְּכֹר דִּבְרָנוּ מֵהֶם לְמַעַלָּה, כִּי בִּהְיוֹת
הָאָדָם טָרוּד בְּעִנְיָי עוֹלָמוֹ, הִנֵּה מַחְשְׁבוֹתָיו אֲסוּרוֹת
בְּזָקֵי הַמָּשָׂא אֲשֶׁר עָלֵיהֶם, וְאִי - אֲפָשָׁר לָהֶם לָתֵת לֵב אֶל
הַמַּעֲשֵׂה. וְהַחֲכָמִים עָלֵיהֶם הַשְׁלוּם בְּרֹאוֹתָם זֶה אָמְרוּ
(אבות ד' יב), "הָיוּ מְמַעֵט בְּעֵסֶק, וְעֵסֶק בַּתּוֹרָה".

כִּי הִנֵּה הָעֵסֶק מְכַרֵּחַ הוּא לָאָדָם לְצַרְךָ פְּרִנָּסָתוֹ, אֵךְ רַבּוּי
הָעֵסֶק אֵינוֹ מְכַרֵּחַ שְׂיִהְיָה כָּל כֶּךָ גָּדוֹל עַד שֶׁלֹּא יֵנִיחַ לוֹ
מָקוֹם אֶל עֲבוֹדָתוֹ, עַל כֵּן נִצְטַוִּינוּ לִקְבֹּעַ עֵתִים לַתּוֹרָה.
וּכְכֹר זְכָרָנוּ שֶׁהִיא הַמַּצְטַרְכֶּת יוֹתֵר לָאָדָם לְשִׁיגִיעַ אֶל
הַזְהִירוֹת, וּכְמֵאֲמַר רַבִּי פִּנְחָס, "תּוֹרָה מְבִיאָה לִידֵי
זְהִירוֹת". וְזוֹלָתָהּ לֹא יִגִּיעַ אֵלָיו כָּלֵל, וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ
זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּהּ (שם ב, ו), "וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד". וְזֶה
כִּי הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ שֶׁבָּרָא הַיָּצָר - רַע בָּאָדָם הוּא
שֶׁבָּרָא הַתּוֹרָה תְּבַלִּין לוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ (קדושין ל, ב),

evil companionship. We will discuss each one individually.

We have already discussed worldly occupation and involvement. When a man is involved in worldly affairs, his thoughts are bound by the chains of the burden that weighs upon them and it is impossible for them to become concerned with his deeds. The Sages, may Peace be upon them, said, in their awareness of this fact (Avoth 4.10), "Minimize your occupations and occupy yourself with Torah."

A person must occupy himself to a certain extent for the sake of a livelihood, but not to the extent where his Divine service is interfered with. It is in respect to this that we were commanded to set aside times for Torah study. We have already mentioned that it is such study which is the prime requirement for Watchfulness; as stated by R. Pinhas, "Torah brings one to Watchfulness." Without it, Watchfulness will not be attained. As our Sages of blessed memory have stated (Avoth 2.6), "An ignoramus cannot be a saint." This is true because the very Creator, Blessed be His name, who invested man with an evil

"בִּרְאִתִּי - יִצָּר הָרַע בִּרְאִתִּי לוֹ תוֹרָה תִּבְלִין".

וְהִנֵּה פָּשׁוּט הוּא, שְׂאֵם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בָּרָא לְמַכָּה
זוֹ אֲלֵא רִפּוּאָה זוֹ, אִי - אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים שְׂיִרְפָּא הָאָדָם
מִזֹּאת הַמַּכָּה בִּלְתִּי זֹאת הַרְפּוּאָה, וּמִי שְׂיִחַשׁב לִנְצֹל
זוֹלָתָהּ, אֵינוֹ אֲלֵא טוֹעָה וְיִרְאָה טְעוּתוֹ לְבִסּוּף - כְּשִׁימוּת
בְּחֻטָּאוֹ. כִּי הִנֵּה הַיִּצָּר - הָרַע בְּאַמֶּת חֹזֵק הוּא בְּאָדָם
מְאֹד, וּמִבְּלִי יִדְעֶתוּ שֶׁל הָאָדָם הוֹלֵךְ הוּא וּמִתְגַּבֵּר בּוֹ
וְשׁוֹלֵט עָלָיו. וְאִם יַעֲשֶׂה כָּל הַתַּחֲבּוּלוֹת שֶׁבַּעוֹלָם וְלֹא
יִקַּח הַרְפּוּאָה שֶׁנִּבְרְאָה לוֹ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכִּתְּבִתִּי,
לֹא יֵדַע וְלֹא יִרְגִּישׁ בְּתִגְבּוּרַת חָלָיו אֲלֵא כְּשִׁימוּת בְּחֻטָּאוֹ
וְתֹאבֵד נִשְׁמָתוֹ.

הָא לְמָה זֶה דּוּמָה? לְחוּלָה שֶׁדָּרַשׁ בְּרוּפָאִים וְהַכִּירוּ חָלָיו
וְאָמְרוּ לוֹ שְׂיִקַּח סֵם זֶה, וְהוּא - מִבְּלִתִּי שֶׁתִּקְדָּם לוֹ יִדְעָה
בְּמִלְאֶת הַרְפּוּאָה, יֵנִיחַ הַסֵּם הַהוּא וְיִקַּח מָה שְׂיַעֲלָה
בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מִן הַסָּמִים - הֲלֹא יָמוּת הַחוּלָה הַהוּא וְדַאי !

inclination, created the Torah as an antidote to it (Kiddushin 30b).

It is self-evident that if the Creator has fashioned for this affliction only this remedy, it is impossible under any circumstances that a person be cured of it through any other means. One who thinks to save himself without it is mistaken, and will recognize his mistake only in the end, when he dies in sin. For the evil inclination exerts great force against a person, and, without his being aware of it, grows and waxes stronger, and comes to dominate him. A man may resort to all the devices imaginable - if he does not adopt the remedy which was created for him, namely, the Torah, as I have written, he will neither recognize nor feel the intensification of his illness until he dies in sin and his soul is lost.

To what is this analogous? To the case of a sick man, who, consulting doctors and having his sickness correctly diagnosed and prescribed for, nevertheless, possessing no previous knowledge of medicine, abandons their prescription and takes instead whatever medicine he happens to think of. Is there any doubt that he will die?

כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי אֵין מִי שְׁמַכִּיר בְּחָלִי הַיָּצֵר - רַע וּבְכָחוֹ
הַמְטָבֵעַ בּוֹ, אֲלֹא בּוֹרְאוֹ שְׁבָרְאוֹ, וְהוּא הַזֹּהִירָנוּ
שֶׁהֲרִפּוּאָה לוֹ הִיא הַתּוֹרָה, מִי אִפּוּא יַיִתָּה וַיִּקַּח מֶה
שִׁיקָח זוֹלָתָה וַיִּחְיֶה? וַדַּאי שֶׁחֲשֵׁךְ הַחֲמִרִיּוֹת יִלָּךְ וַיִּגְבֵּר
עָלָיו מִדְּרָגָה אַחֵר מִדְּרָגָה וְהוּא לֹא יָבִין, עַד שִׁימְצֵא
שְׁקוּעַ בְּרָעָה וְרַחוּק מִן הָאֱמֶת הַרְחֵק גָּדוֹל, שֶׁאִפְלוּ
הַרְהוּרֵי דְבָרִים לֹא יַעֲלוּ עַל לְבָבוֹ לְבַקֵּשׁ הָאֱמֶת. אֲךָ אִם
הוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, בְּרֹאוֹתוֹ דְּרָכֶיהָ, צוּרִיָּה וְאַזְהָרוֹתֶיהָ,
הֵנָּה סוֹף סוֹף מֵאֲלֵיו יִתְחַדֵּשׁ בּוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת שִׁיבִיאוּהוּ אֶל
הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב. וְהוּא מֶה שֶׁאֲמָרוּ זְכָרוֹנָם לְבִרְכָּה (פְּתִיחַתָא
דְּאִיכָה רַבְתִּי), "הֲלֹאִי אוֹתִי עֲזָבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ,
שֶׁהֲמֹאֵר שָׁבָה מִחֲזִירָן לְמוֹטָב":

וְהֵנָּה בְּכָלֵל זֶה גַּם כֵּן קָבִיעַת הָעֵתִים אֶל חֲשֶׁבוֹן הַמַּעֲשֵׂה
וְתִקּוּנוֹ, כִּמּוֹ שֶׁפְּתִיכְתִּי לְמַעְלָה, וּמִלְּבַד כָּל זֶה, כָּל מֶה
שִׁיִּשְׁאָר לוֹ פְּנָאִי מַעֲסָקָיו, אִם חֲכָם הוּא, וַדַּאי שֶׁלֹּא
יִאבְדֶּהוּ, אֲלֹא יֵאָחַז בּוֹ מִיד וְלֹא יִרְפֶּהוּ לַעֲסֹק בּוֹ בְּעֵסֶק

The same is true in our case. No one understands the disease of the evil inclination and the potentialities inherent within it but the Creator who fashioned it. And He Himself cautioned us that the only antidote to it is Torah. Who, then, can abandon it and take anything else and expect to live? The darkness of earthiness will advance upon him degree by degree without his sensing it, until he finds himself sunk in evil and so far removed from truth that it will not even occur to him to seek it. If, however, he occupies himself with Torah, then, when he sees its ways, its commandments and its warnings, there will awaken within him responses which will lead him to the ways of good. As our Sages of blessed memory have said (Yerushalmi Chagigah 1:7), "Would that they left me and kept my Torah, for the radiance within it would return them to good."

Also included in this category is the setting aside of times for consideration of one's deeds, with an eye towards their correction, as I wrote above. In addition to this, he who is wise will not permit any time that may remain from his affairs to go lost, but he will

נִפְשׁוּ וְתִקְוִין עֲבוּדָתוֹ. וְזֶה הַמִּפְסִיד אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא
הַיּוֹתֵר כָּלְלִי, הֵנָּה הוּא הַיּוֹתֵר קָל לְמִי שֶׁרוֹצֶה לְמַלֵּט,
שִׁימְלֵט מִמֶּנּוּ:

אֲךָ הַשְּׁנִי הֵנָּה הוּא קָשֶׁה מְאֹד, וְהוּא הַשְּׁחוּק וְהֶלְצוֹן, כִּי
מִי שֶׁטּוֹבֵעַ בָּם הוּא כְּמִי שֶׁטּוֹבֵעַ בַּיָּם הַגָּדוֹל, שֶׁקָּשָׁה
מְאֹד לְהַמְלִיט מִמֶּנּוּ, כִּי הֵנָּה הַשְּׁחוּק הוּא מְאַבֵּד אֶת לֵב
הָאָדָם, עַד שֶׁכָּבַר אֵין הַטַּעַם וְהַדְּעָה מוֹשְׁלֵת בּוֹ, וְהָרִי
הוּא כְּשֹׁכּוֹר אוֹ שׁוֹטֵה, אֲשֶׁר אֵי - אֶפְשָׁר לָתֵת לָהֶם עֲרֻמָּה
אוֹ לְהַנְהִיגָם, כִּי אֵינָם מְקַבְּלִים הַנְּהִגָּה. וְהוּא מֶה שֶׁאָמַר
שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת ב, ב), "לְשְׁחוּק
אָמַרְתִּי מְהוֹלָל וּלְשִׁמְחָה מֶה זֶה עוֹשֶׂה".

וְחֻכָּמִים זְכוּרֹנִם לְבִרְכָּה אָמְרוּ (אבות ג' יג), "שְׁחוּק
וְקִלּוֹת רֹאשׁ מְרַגְּלִים אֶת הָאָדָם לְעֶרְוָה", כִּי אֵף עַל פִּי
שְׁחִמּוּרָה הִיא הָעֶרְוָה אֲצֵל כָּל בֶּן - דַּעַת, וְלִבּוֹ יֵרָא
מִקָּרֵב אֵלֶיהָ, מִכַּח הַצִּיּוֹר שֶׁכָּבַר נֶצְטִיר בְּשִׁכְלוֹ מֵאֲמַתַּת

immediately seize it, and not let it go, in order to employ it towards self-improvement and the betterment of his Divine service. The deterrent that we have been discussing, though more common than the others, is the easiest to escape, for those who wish to escape it.

The second deterrent, however, laughter and levity, is very severe. He who is immersed in it is as one who is immersed in a great ocean, from which it is extremely difficult to escape. For laughter affects a person's heart in such a manner that sense and reason no longer prevail in him, so that he becomes like a drunkard or a simpleton, whom, because they cannot accept direction, it is impossible to advise or direct. As was said by King Solomon, may Peace be upon him (Ecclesiastes 2:2), "About laughter I have said, 'It is silly,' and about happiness, 'What does it do?'"

And our Sages of blessed memory have said (Avoth 3.13), "Laughter and lightheadedness motivate a man towards illicit relations." For even though every reasoning individual recognizes the gravity of this kind of sin and his heart is afraid to approach it because of

גִּדְל פִּשְׁעָה וְרַב עֲנֹשָׁה, הִנֵּה הַשְּׁחוֹק וְקִלּוֹת רֹאשׁ
מִמְּשִׁיכִים אוֹתוֹ מְעַט מְעַט וּמִקְרִיבִים אוֹתוֹ הָלוֹךְ וְקָרֵב
שֶׁתְּהִיָּה הִירָאָה סָרָה מֵעָלָיו מְעַט מְעַט מִדְּרָגָה אַחֵר
מִדְּרָגָה עַד שִׁיגִיעַ אֶל הָעוֹזֵן עֲצָמוֹ וַיַּעֲשֶׂהוּ. וְכָל כֵּן
לָמָּה? לָפִי שֶׁכְּמוֹ שֶׁכָּל מְצִיאוֹת הַזֵּהִירוֹת תָּלוּי בְּשִׁימַת
הַלֵּב עַל הַדְּבָרִים, כֵּן כָּל עֲצָמוֹ שֶׁל הַשְּׁחוֹק אֵינוֹ אֶלָּא
מִסִּיר הַלֵּב מִן הַמַּחֲשָׁבוֹת הַיִּשְׁרוֹת וְהָעִיּוֹנוֹת, וְנִמְצָא
שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ הַרְחֵקִי הִירָאָה בְּלִבּוֹ כָּלֵל:

וְתִרְאָה קָשִׁי הַלְצוֹן וְהַשְׁחָתָתוֹ הָרַבָּה, כִּי כְּמוֹ הַמָּגֵן
הַמְּשֻׁחַ בְּשֶׁמֶן אֲשֶׁר יִשְׁמִיט וַיִּפֹּל מֵעָלָיו הַחֲצִים
וּמִשְׁלִיכֶם לָאָרֶץ, וְלֹא יָנִיחַ אוֹתָם שִׁיגִיעוּ אֶל גּוֹף הָאָדָם,
כֵּן הַלְצוֹן בְּפָנָי הַתּוֹכְחָה וְהַמְּרָדוּת, כִּי בְּלִיצָנוֹת אֶחָד
וּבַשְּׁחוֹק קָטָן יִפֹּל הָאָדָם מֵעָלָיו רַבּוּי גָּדוֹל מִן
הַהֲתַעֲוָרוֹת וְהַהֲתַפְּעָלוֹת, מֵהַ שֶׁהַלֵּב מֵתַעֲוָרֵר וּמֵתַפְּעֵל
בְּעֲצָמוֹ מֵדִי רְאוּתוֹ אוֹ שֶׁמַּעַז עֲנִיָּנִים שֶׁיַּעֲרֹוּהוּ אֶל

the vividness of the impression that has stamped itself into his mind, of the truly terrible nature of the offense and the severity of its punishment, still laughter and lightheadedness draw him on little by little and lead him closer and closer to the stage where fear leaves him little by little, degree by degree, until finally he reaches the sin itself and commits it. Why is this so? Just as the essence of Watchfulness involves applying one's heart to things, so the essence of laughter is the turning away of one's heart from just, attentive thinking, so that thoughts of fearing God do not enter one's heart at all.

Consider the great severity and destructive power of levity. Like a shield smeared with oil, which wards off arrows and causes them to fall to the ground, not permitting them to reach the bearer's body, is levity in the face of reproof and rebuke. For with one bit of levity and with a little laughter a person can cast from himself the great majority of the awakenings and impressions that a man's heart stimulates and effects within itself upon his seeing or hearing things which arouse him to an accounting and an

הַחֲשׁוֹן וְהַפְּשׁוּשׁ בַּמַּעֲשִׂים.

וּבְכֹחַ הַלִּיצָנוּת יִפְּלֵה הַכֹּל לְאַרְץ וְלֹא יַעֲשׂוּ בּוֹ רָשָׁם כָּלֵל,
וְלֹא מִפְּנֵי חֲלָשֶׁת הָעֲנִיִּים וְלֹא מִפְּנֵי חֲסְרוֹן הַבִּנְת הַלֵּב,
אֲלֹא מִפְּנֵי כֹחַ הַלְצוֹן הַהוֹרֵס כָּל עֲנִיִּי הַמוֹסֵר וְהַיִּרְאָה.
וְהִנֵּה הַנָּבִיא יִשְׁעִיָּה הָיָה צוֹנֵחַ עַל זֶה בְּכְרוּכָא, כִּי הָיָה
רוֹאֶה שְׂזָה הָיָה מָה שְׁלֹא הָיָה מֵנִיחַ מְקוֹם לְתוֹכְחוֹתָיו
שִׁיעֲשׂוּ רָשָׁם וְהָיָה מְאֻבָּד תְּקֻנָּתָם שֶׁל הַחוּטָאִים, וְהוּא
מָה שְׁאָמַר (ישעיה כח, כב), "וַעֲתָה אֵל תִּתְּלוּצְצוּ פֶּן
יִחְזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם". וּבְכָבֶר גָּזְרוּ אֲמַר חֲכָמִים זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה
(עבודה זרה יח, ב), שֶׁהֵלֵךְ מִבֵּיא הַיִּסּוּרִין עָלָיו. וְהוּא
מָה שֶׁהַכָּתוּב עֲצָמוֹ מְבֹאֵר בְּפִירוּשׁ (משלי יט כט), "נִכּוֹנוּ
לִלְצִים שְׁפָטִים", כִּי זֶה הוּא דָּבָר שֶׁהֵדִין נוֹתֵן אוֹתוֹ, כִּי
מִי שֶׁמֵתְפַעֵל מִן הַהִתְבּוֹנְנוּת וּמִן הַלְמוּדִים, אֵינּוּ צָרִיךְ
שְׂיִתְיֹסֵר בְּגוֹפּוֹ, כִּי כָּבֶר יָשׁוּב מִחֲטֹאֲתָיו בְּלִי זֶה - מִכֹּחַ
הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה שֶׁיִּנְלָדוּ בְּלִבּוֹ עַל יְדֵי מָה שֶׁיִּקְרָא אוֹ
שִׁישְׁמַע מִן הַמוֹסְרִים וְהַתּוֹכְחוֹת.

examination of his deeds.

The force of levity flings everything to the ground so that no impression whatsoever is made upon Him. This is due not to the weakness of the forces playing upon him, nor to any lack of understanding on his part, but to the power of levity, which obliterates all facets of moral evaluation and fear of God. Touching this the Prophet Isaiah "screamed like a crane," for he saw that it was this which left no place for his exhortations to make an impression and which destroyed all hope for the sinners. As it is stated (Isaiah 28:22), "And now do not engage in levity lest your bonds be strengthened." And our Sages have pronounced (Avodah Zarah 18b) that one who is given to levity brings suffering upon himself. Scripture itself explicitly states (Proverbs 19:29), "Judgments are appropriate for the light-headed." Indeed, this is dictated by reason; for one who is influenced by thought and studies does not require bodily punishment, for he will leave off sinning without it by virtue of the thoughts of repentance which will arise in

אך הליצנים שאינם מתפעלים מן התוכחות מפני כח
ליצנותם, אין להם תקון אלא השפטים, שאלה לא יהיה
להם כח בליצנותם לדחותם מעליהם כאשר ידחו
המוסרים, והנה כפי חמר החטא ותולדותיו, החמיר
השופט האמתי בענשו. והוא מה שלמדנו זכרונם
לברכה (עבודה זרה יח, ב), "קשה הליצנות - שתחלתו
יסורין וסופו כליה, שנאמר (ישעיה כח, כב), פן יחזקו
מוסריכם כי כלה ונחרצה שמעתי" וגו':

והמפסיד השלישי, הוא החברה, דהינו, חברת הטפשים
והחוטאים, והוא מה שהכתוב אומר (משלי יג, כ),
"ורעה כסילים ירוע", כי הנה אנו רואים פעמים רבות,
אפלו אחר שנתאמת אצל האדם חובת העבודה
והזהירות בה, יתרפה ממנה או יעבר על איזה דברים
ממנה, כדי שלא ילעגו עליו חבירו או כדי להתערב

his heart through what he will read or hear of moral judgments and exhortations.

But the light-headed, who because of the force of their levity are not influenced by exhortations cannot be corrected except through punitive judgments. For their levity will not be as effective in warding off these as it is in warding off ethical appeals. In accordance with the severity of the sin and its consequences is the True Judge severe in His punishment. As our Sages of blessed memory have taught us (Avodah Zarah 18b), "The punishment for levity is extremely severe; it begins with suffering and ends with destruction, as it is said (Isaiah 28:22), 'Lest your bonds be strengthened, for I have heard destruction and cutting off...'"

The third deterrent to Watchfulness is evil companionship, that is, the companionship of fools and sinners, as Scripture states (Proverbs 13:20), "And the friend of fools will be broken." Very often we see that even after the truth of a man's responsibility for Divine service and Watchfulness has impressed itself upon a person, he weakens or commits certain trespasses in order not to be mocked by his friends or to be able to mix freely with

עֲמָקָהּ. וְהוּא מָה שֶׁשָּׁלֵמָה מְזַהֵר וְאוֹמֵר (משלי כד, כא), "עַם שׁוֹנִים אֶל תִּתְעָרֵב".

כִּי אִם יֹאמַר לְךָ אָדָם, "לְעוֹלָם תִּהְיָ נַעֲתוֹ שֶׁל אָדָם מְעַרְבֶת עִם הַבְּרִיּוֹת" (כתובות יז, א), אַף אַתָּה אָמַר לוֹ, בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּבִנְי אָדָם שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה אָדָם, אֵין לֹא בְּבִנְי אָדָם שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה. וְשָׁלֵמָה מְזַהֵר עוֹד (משלי יד, ז), "לְךָ מִנְּגִיד לְאִישׁ כָּסִיל", וְדוֹד הַמָּלֵךְ אָמַר (תהלים א, א), "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ" וְגו', וְכִבֵּר פִּרְשׁוֹ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (עבודה זרה יח, ב), "אִם הֵלֵךְ סוּפוֹ לַעֲמֹד וְאִם עָמַד סוּפוֹ לִישֹׁב". וְאוֹמֵר, (שם כו, ד), "לֹא יִשְׁכַּתִּי עִם מְתֵי שָׂא וְגו', שְׁנֵאתִי קֹהֵל מְרַעִים" וְגו'. אֵין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא לְטִהַר וּלְנִקּוּת עֲצָמוֹ וּלְמִנְעַ רַגְלָיו מִדְּרָכֵי הַהֲמוֹן הַשְּׁקוּעִים בְּהִבְלֵי הַזְּמַן, וַיִּשִׁיב רַגְלָיו אֶל חֲצֵרוֹת ה' וְאֶל מִשְׁכָּנוֹתָיו. הוּא שֶׁדוֹד עֲצָמוֹ מְסִים וְאוֹמֵר (שם), "אֶרְחֵץ בְּנִקְיוֹן כְּפִי וְאֶסֹבְבָה אֶת מִזְבְּחֶךָ ה'".

them. This is the intent of Solomon's warning (Proverbs 24:21), "Do not mix with those who make changes."

If someone says to you (Kethuvoth 17a), "A man's mind should always be associated with his fellow men," tell him, "This refers to people who conduct themselves as human beings and not to people who conduct themselves as animals." Solomon again warns (Proverbs 14:7), "Withdraw yourself from a fool." And King David said in this connection (Psalms 1: 1), "Happy is the man who did not walk..... upon which our Sages of blessed memory have commented (Avodah Zarah 18b), "If he walked he will eventually stand, and if he stood, he will eventually sit." And again (Psalms 26:4), "I have not sat with false men ...I despised the society of the wicked ..." What a person must do, then, is to purify and cleanse himself, and keep his feet from the paths of the crowd who are immersed in the foolishness of the time, and turn them to the precincts of God and His dwelling places. As David himself concludes (Ibid. 6), "I will wash my hands in cleanliness, and I will go round Your altar, O God."

וְאִם יֵאָרֶע לוֹ שְׂיִמָּצָא בְּחִבְרַת מִי שְׂיִלְעַג עָלָיו, לֹא יֵשִׁית
לְבוֹ אֶל הַלְעַג הַהוּא. אֲדַרְבָּא יִלְעַג עַל מַלְעִיגָיו וַיִּבְזֶם,
וַיַּחְשֹׁב בְּדַעְתּוֹ כִּי אֵלֹהִים הִוא לוֹ לְהַרְוִיחַ מָמוֹן הַרְבֵּה, אִם
הִוא מַנִּיחַ מַה שֶּׁהִוא צָרִיךְ לָזֶה מִפְּנֵי חֻבְרֵיו שֶׁלֹּא
יִלְעִיגוּ? כָּל - שֶׁפֶן שֶׁלֹּא יִרְצֶה לְאַבֵּד נִשְׁמָתוֹ מִפְּנֵי לַעַג.
וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הִזְהִירוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (אבות ד, ב), "הָיוּ
עוֹז כְּנֹמֶר וְקַל כְּנֹשֶׁר רַץ כְּצִבִּי וְגִבּוֹר כְּאַרִּי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
אֲבִיךָ שֶׁבִשְׁמַיִם".

וְדָוִד אָמַר (תהלים קיט, מו), "וְאֲדַבְּרָה בְּעִדְתֶּיךָ נֶגֶד
מַלְכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ", שְׂאֵף עַל פִּי שָׂרֵב מַלְכֵי זְמַנּוֹ הִוא
עֶסְקָם וְדַבּוּרָם בְּדַבְרֵי גְדוּלוֹת וְהִנָּאוֹת, וְדָוִד שֶׁהִוא גַם כֵּן
מֶלֶךְ, לְכַאוֹרָה תִּהְיֶה לוֹ לְחִרְפָּה אִם בִּהְיוֹתוֹ בְּחִבְרַתָּם
יִהְיֶה הוּא מְדַבֵּר בְּדַבְרֵי מוֹסֵר וְתוֹרָה, תַּחַת סִפְרוֹ מִן
הַגְּדוּלוֹת וּמִתְעַנּוּגוֹת בְּנֵי אָדָם כְּמוֹהֶם, הִנֵּה לֹא חָשׁ לָזֶה
כָּלֵל, וְלֹא הִוא לְבוֹ נִפְתָּה בְּהַבְלִים הָאֵלֶּה, אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר

If there are among his companions those who subject him to ridicule, he should not take it to heart, but, to the contrary, should ridicule them and shame them. Let him consider whether, if he had the opportunity of acquiring a great deal of money, he would keep from undertaking what such acquisition entailed so as to avoid the ridicule of his companions. How much more averse should he be to losing his soul for the sake of sparing himself ridicule. In this connection our Sages of blessed memory exhorted us (Aroth 5.23), "Be fierce as a leopard to do the will of your Father in heaven."

And David said (Psalms 119:46), "And I will speak of your testimonies before kings and I will not be ashamed." Even though most of the kings of his time occupied themselves with, and were wont to converse upon grandiose schemes and pleasures, and we would, therefore, tend to expect that David, himself a king, would be ashamed, while in their presence, to speak of ethical questions and Torah instead of discussing great feats and the pleasures of men such as they - in spite of all this, David was not in the least

השיג האמת, אלא מפרש ואומר, "ואדברה בעדתיך נגד" וגו'. וישעיה כמו כן אמר (ישעיה נ, ז), "על כן שמתי פני כחלמיש ואדע כי לא אבוש":

פרק ו

בבאור מדת הזריזות:

אחר ההירות יבוא הזריזות, כי ההירות סובב על הלא תעשה, והזריזות על העשה, והינו "סור מרע ועשה טוב":

וענינו של הזריזות מבאר, שהוא ההקדמה למצוות ולהשלמת ענינם. וכלשון הזה אמרו זכרונם לברכה (פסחים ד' א'), "זריזים מקדימים למצוות". וזה, כי כמו שצריך פקחות גדולה והשקפה רבה לנצל ממוקשי היצר, ולמלט מן הרע - שלא ישלט בנו להתערב במעשינו, כן צריך פקחות גדולה והשקפה לאחז

perturbed, and his heart was not seduced by these vanities, because he had already attained to the truth. He states explicitly (Psalms 119:46), "And I will speak of your testimonies before kings and I will not be ashamed." Isaiah, likewise, said (Isaiah 50:7), "I therefore made my face like flint and I knew that I would not be ashamed."

CHAPTER VI

CONCERNING THE TRAIT OF ZEAL

AFTER WATCHFULNESS comes Zeal, Watchfulness pertaining to the negative commandments and Zeal to the positive, in accordance with the idea of "Depart from evil and do good (Psalms 34:15)."

"Zeal," as the name implies, signifies alacrity in the pursuit and fulfillment of mitzvot. As expressed by our Sages of blessed memory (Pesachim 4a), "The zealous advance themselves towards mitzvot." That is, just as it requires great intelligence and much foresight to save oneself from the snares of the evil inclination and to escape from evil so that it does not come to rule us and intrude itself into our deeds, so does it require great intelligence and foresight to

בַּמַּצּוֹת וּלְזָכוֹת בָּהֶן, וְשָׁלֹא תֵאבְדֶּנָּה מִמֶּנּוּ, כִּי כִמוֹ
שֶׁמֶסֶבֶב וּמִשְׁתַּדֵּל הַיָּצָר הֵרַע בְּתַחבּוּלוֹתָיו לְהַפִּיל אֶת
הָאָדָם בְּמִכְמוּרוֹת הַחֹטָא, בֵּן מִשְׁתַּדֵּל לְמַנְעַ מִמֶּנּוּ עֲשִׂית
הַמַּצּוֹת, וּלְאַבְדֵם מִמֶּנּוּ, וְאִם יִתְרַפֶּה וַיִּתְעַצֵּל, וְלֹא
יִתְחַזֵּק לְרִדּוֹף אַחֲרֵיהֶם וּלְתַמְךָ בָּם, יִשָּׂאֵר נְעוּר וְרִיק מֵהֶם
בְּיָדָיו:

וְתִרְאֶה כִּי טָבַע הָאָדָם כְּבִד מְאֹד, כִּי עֲפָרִיּוֹת הַחֲמֻרִיּוֹת
גַּם, עַל בֵּן לֹא יַחֲפֹץ הָאָדָם בְּטֶרֶח וּמְלָאכָה, וּמִי שֶׁרוֹצֶה
לְזָכוֹת לְעִבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, צָרִיךְ שִׁיתַּגְבֵּר נֶגֶד טִבְעוֹ
עֲצָמוֹ וַיִּתַּגְבֵּר וַיִּזְדַּרְז, שָׂאֵם הוּא מְנִיחַ עֲצָמוֹ בְּיַד כְּבִדּוּתוֹ,
וַיֵּדָא הוּא שֶׁלֹּא יִצְלִיחַ, וְהוּא מֵה שֶׁאָמַר הַתָּנָא (אבוֹת ה',
כ), "הָיוּ עֲזוֹ כְּנֹמֶר וְקָל כְּנֹשֶׁר רֵץ כְּצָבִי וְגִבּוֹר כְּאַרְיֵה
לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיךָ שֶׁבַשְּׁמַיִם", וְכֵן מְנוּ חֲכָמִים זְכוּרֵנָם
לְבִרְכָּה (בִּרְכוֹת ל"ב ב) בְּדִבְרֵים הַצָּרִיכִים חֲזוֹק, תּוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וּמִקְרָא מְלֵא הוּא (יְהוֹשֻׁעַ א' ו), "חֲזֹק
וְאַמֵץ מְאֹד לְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת כָּכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה

take hold of mitzvoth, to acquire them for ourselves, and not to lose them. For just as the evil inclination attempts, with the devices at its command, to cast a man into the nets of sin, so does it seek to prevent him from performing mitzvoth, and to leave Him devoid of them. If a man weakens and is lazy and does not strengthen himself to pursue mitzvoth and to hold onto them, he will certainly lack them.

A person's nature exercises a strong downward pull upon him. This is so because the grossness which characterizes the substance of earthiness keeps a man from desiring exertion and labor. One who wishes, therefore, to attain to the service of the Creator, may His Name be blessed, must strengthen himself against his nature and be zealous. If he leaves himself in the hands of his downward-pulling nature, there is no question that he will not succeed. As the Tanna says "Be fierce as a leopard, light as an eagle, swift as a deer and strong as a lion to do the will of your Father in heaven." Our Sages of blessed memory have numbered Torah and good deeds among those things which require self-fortification (Berachoth

עבדי", כי חזיק גדול צריך למי שרוצה לכפות הטבע
אל הפכו:

והנה שלמה שנה מאד באזהרתו על זה, בראותו את רע
העצלה וההפסד הגדול הנמשך ממנה, ואמר (משלי ו, י
- יא), "מעט שנות, מעט תנומות, מעט חבק ידים
לשכב, ובא כמהלך ראשך ומחסרך כאיש מגן", כי הנה
העצל, אף על פי שאינו עושה רע בקום עשה, הנה הוא
מביא את הרעה עליו בשכב ואל תעשה שלו. ואמר (שם
יח, ט), "גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית".
כי אף על פי שאינו המשחית העושה את הרעה בידי,ו,
לא תחשב שהוא רחוק ממנו, אלא אחיו הוא וכן גילו
הוא:

ואמר עוד לבאר רעת העצל באור ציורי, מה שיקרה
וינלד לעינינו יום יום (שם כד, ל - לד), "על שדה איש

32b). And Scripture plainly states (Joshua 1:7), "Strengthen yourself and be very courageous to observe to do according to all the Torah which Moses My servant commanded you." One who seeks to transform his nature completely requires great strengthening.

Solomon repeatedly exhorts us concerning this, recognizing the evil of laziness and the greatness of the loss that results from it. He says (Proverbs 6:10), "A little sleep, a little slumber, a little folding of the hands to sleep and your poverty is suddenly upon you and your want as an armed man." The lazy man, though not actively evil, produces evil through his very inactivity. We read further (Proverbs 18:9), "Also he who slackens in his work is a brother to the Destroyer." Though he is not the Destroyer who commits the evil with his own hands, let him not think that he is far-removed from him - he is his blood-brother.

A portrayal of a daily occurrence furnishes us with a clear idea of the lazy man's wickedness (Proverbs 24:30.). "I passed by the field of a lazy man and by the vineyard of

עָצַל עֲבַרְתִּי, וְעַל כָּרָם אָדָם חָסַר - לֵב, וְהִנֵּה עָלָה כָּלוּ
קִמְשָׁנִים, כָּסוּ פָּנָיו חֲרָלִים וּגּוֹ' וְאַחֲזָה אֲנֹכִי אִשִּׁית לְבִי
רְאִיתִי לְקַחְתִּי מוֹסֵר - מְעַט שָׁנוֹת, מְעַט תְּנוּמוֹת וּגּוֹ' וּבָא
מִתְהַלֵּךְ רִישׁוֹךְ" וּגּוֹ'. וְהִנֵּה מִלְכָּד פָּשׁוּטוֹ, אֲשֶׁר הוּא
אֲמַתִּי כְּמִשְׁמְעוֹ, שֶׁהוּא מֵה שְׁקוֹרָה, אֶל שָׂדֶה הָעָצַל
מִמֶּשׁ, הִנֵּה דִרְשׁוֹ בּוֹ חֲכָמִים זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (יִלְקוּט)
מִדֶּרֶשׁ נֶאֱחָה, זֶה לְשׁוֹנָם, "וְהִנֵּה עָלָה כָּלוּ קִמְשָׁנִים -
שְׁמִבְקֶשׁ פְּרוּשׁ שֶׁל פֶּרֶשָׁה וְאִינוֹ מוֹצֵא, כָּסוּ פָּנָיו וּגּוֹ' -
מִתּוֹךְ שֶׁלֹא עָמַל בָּהֶם הוּא יוֹשֵׁב וּמִטְמֵא אֶת הַטְּהוֹר
וּמִטְהַר אֶת הַטְּמֵא וּפּוֹרֵץ גְּדֵרָן שֶׁל תִּלְמִידֵי חֲכָמִים. וְיֵמָּה
עֲנִשׁוֹ שֶׁל זֶה? שֶׁלֹּמֶה פִּרֵּשׁ (קֵהֶלֶת י, ח), "וּפִרְץ גְּדֵר
יִשְׁכְּנוּ נֶחֱשׁ". וְהִינוּ, כִּי רָעַת הָעָצַל אֵינָה בָּאָה בְּבֵת אֶחָת,
אֲלֹא מְעַט מְעַט בָּאָה, בְּלִי שְׂיִדַּע וַיִּרְגִּישׁ בָּהּ, כִּי הִנֵּה הוּא
נִמְשָׁךְ מִרְעָה אֶל רְעָה עַד שְׂיִמָּצֵא טְבוּעַ בְּתַכְלִית הָרְעָה.
הִנֵּה בִּתְחִלָּה אֵינוֹ אֲלֹא מַחְסִיר הַטֶּרֶחַ אֲשֶׁר הִזָּה רָאוּי לוֹ,
וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ שֶׁלֹא יִלְמַד בִּתְּוֹרָה כָּכָל הַצֵּרֶךְ, וּמִפְּנֵי חֲסִירוֹן

a man without sense and it was overgrown with thistles; its face was covered with nettles... And I beheld; I put my heart to it; I saw; I took instruction, a little sleep, a little slumber ... and suddenly your poverty is upon you ..." Aside from the surface description, whereby we are provided with an unquestionably true account of what happens to the lazy man's field, a very beautiful interpretation has been put forth by our Sages of blessed memory (Yalkut Shimoni Mishlei 961): " `and it was overgrown with thistles' - he seeks the interpretation of a passage and does not find it; ,its face was covered' - because of his not having labored in the Law, he sits in judgment and declares the pure, unclean and the impure, clean, and he breaches the fences of the Scholars. What is this man's punishment? Solomon tells us (Ecclesiastes 10:8) : `One who breaches a fence will be bitten by a snake.' " That is, the evil of the lazy man does not come all at once, but little by little, without his recognizing and sensing it. He is pulled from evil to evil until he finds himself sunk in evil's very depths. He begins by not expending the amount of effort which

הַלְמוּד כְּשִׁיבוֹא אַחֵר כֵּן לְלִמּוּד - תְּחִסֵּר לוֹ הַהֲבֵנָה.

וְהִנֵּה אֱלֹהֵי הָיִתָּה גּוֹמְרֵת רַעְתּוֹ בָּזָה, כָּבֵר הָיִתָּה רָבָה, אֵךְ
עוֹד מִתְרַבֶּה וְהוֹלֶכֶת בְּמָה שְׁבָרָצוֹתָיו עַל כָּל פָּנִים לִישָׁב
הַפְרָשָׁה וְהַפָּרֶק הַהוּא, הִנֵּה יִגְלֶה בָּהּ פָּנִים שְׁלֹא כִּהְלָכָה
וַיִּשְׁחִית הָאֲמֶת וַיִּהְפְּכֶהּ וַיַּעֲבֹר עַל הַתְקָנוֹת וַיִּפְרֹץ אֶת
הַגְּדָרִים, וְסוּפוֹ כָּלֶיָּה כְּמִשְׁפָּט כָּל פּוֹרֵץ גְּדֵר. אָמַר
שְׁלֹמֹה, "וְאֶחָזָה אֲנֹכִי אֲשִׁית לְבִי", הַתְּבוֹנֵנֹתַי עַל הַדְּבָר
הַזֶּה וְרָאִיתִי גִדָּל הָרַע שָׁבוּ שֶׁהוּא כְּאָרֶס הַהוֹלֵךְ
וּמִתְפַּשֵּׁט מְעַט מְעַט וְאֵין פְּעֻלָּתוֹ נִפְרֶת עַד הַמִּיתָה, וְזֶהוּ,
"מְעַט שָׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חֲבִק יָדִים לְשָׁכֵב וּבָא
כְּמֵהֶלֶךְ רִישָׁךְ וּמַחֲסֹרְךָ כְּאִישׁ מִגֵּן":

וְהִנֵּה אֲנִחֲנוּ רוּאִים בְּעֵינֵינוּ כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, שְׁכָבֵר
לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם יוֹדֵעַ חוֹבָתוֹ וְנִתְאַמֵּת אֲצִלּוֹ מֶה שְׁרָאוּי לוֹ

could be expected of him. This causes him not to study Torah as he should; and because of this, when he later does come to study it, he lacks the requisite understanding.

It would be bad enough if his evil were to end here, but it does not. It grows even worse; for in his desire, notwithstanding, to interpret the section or chapter under consideration, he adduces interpretations which are not in accordance with the law, destroys the truth and perverts it, trespasses upon ordinances, and breaches the fences. His end, like that of all who breach fences, is destruction. Solomon continues (*Ibid.*), "And I beheld; I put my heart to it" - I thought upon this thing and I saw the terrible nature of the evil in it; it is like a poison which continues to spread, little by little, its workings unnoticed, until death results. This is the meaning of "A little sleep ... and suddenly your poverty is upon you as an armed man ..."

We see with our own eyes how often a person neglects his duty in spite of his awareness of it and in spite of his having come to recognize as a truth what is

לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ, וְיָמָּה שְׁחוּבָה עָלָיו מִצַּד בּוֹרְאוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן יִנִּיחֶהוּ, לֹא מִחֲסָרוֹן הַכֶּרֶת הַחוּבָה הַהִיא, וְלֹא לְשׁוּם טַעַם אַחֵר, אֲלֹא מִפְּנֵי שְׂכָבִדוֹת הָעֲצָלָה מִתְגַּבְּרֶת עָלָיו, וְהָרִי הוּא אוֹמֵר, אֲכַל קִמְעָא אוֹ אִישָׁן קִמְעָא אוֹ קָשָׁה עָלַי צֵאת מִבֵּיתִי, פֶּשֶׁטִּיתִי אֶת כְּתָנִיתִי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, חֲמָה עֲזָה בְּעוֹלָם, הִקְרָה רַבָּה אוֹ הִגְשָׁמִים, וְכָל שְׂאֵר הָאֲמִתְּלוֹת וְהַתּוֹאֲנוֹת אֲשֶׁר פִּי הָעֲצָלִים מְלֹא מֵהֶם, וּבֵין כֵּן וּבֵין כֵּן הַתּוֹרָה מִנַּחַת וְהַעֲבוּדָה מִבְּטָלָת וְהָאָדָם עוֹזֵב אֶת בּוֹרְאוֹ. הוּא מָה שֶׁשְׁלֹמֹה אָמַר (קהלת י, יח), "בַּעֲצָלָתִים יָמָךְ הַמְּקָרָה וּבִשְׁפִלוֹת יָדִים יִדְלָף הַבַּיִת".

וְאוּלָּם אִם תִּשְׁאַל אֶת פִּי הָעֲצָל, יָבוֹא לָךְ בְּמֵאֲמָרִים רַבִּים מִמֵּאֲמָרֵי הַחֲכָמִים וְהַמְּקָרָאוֹת מִן הַכְּתוּבִים וְהַטְעָנוֹת מִן הַשֶּׁכֶל, אֲשֶׁר כָּלָם יוֹרוּ לוֹ לְפִי דַעְתּוֹ הַמְּשֻׁבָּשֶׁת לְהַקֵּל עָלָיו לְהִנִּיחוֹ בְּמִנּוּחַת עֲצָלָתוֹ, וְהוּא אֵינּוּ רוֹאֶה שְׂאֵין הַטְעָנוֹת הָהֵם וְהַטְעָמִים הָהֵם נוֹלָדִים לוֹ מִפְּנֵי שְׁקוּל

required for the salvation of his soul and what is incumbent upon him in respect to his Creator. This neglect is due not to an inadequate recognition of his duty nor to any other cause but the increasing weight of his laziness upon him; so that he says, "I will eat a little," or "I will sleep a little," or "It is hard for me to leave the house," or "I have taken off my shirt, how can I put it on again?" (Canticles 5:3). "It is very hot outside," "It is very cold," or "It is raining too hard" and all the other excuses and pretenses that the mouth of fools is full of. Either way, the Torah is neglected, Divine service dispensed with, and the Creator abandoned. As Solomon said (Ecclesiastes 10:18), "Through laziness the roof sinks in, and through the hands' remaining low, the house leaks."

If his laziness is held up to him, the lazy man will doubtless come back with many quotations culled from the Sages and from Scripture, and with intellectual arguments, all supporting, according to his misguided mind, his leniency with himself (and all allowing him to remain in the repose of his laziness). He fails to see that these

דעתו, אלא ממקור עצלתו הם נובעים, אשר בהיותה היא גוברת בו - מטה דעתו ושכלו אל הטענות האלה אשר לא ישמע לקול החכמים ואנשי הדעת הנכונה. הוא מה ששלמה צונח ואמר (משלי כז, טז), "חכם עצל בעיניו משבעה משיבי טעם". כי העצלה איננה מנחת לו שיהיה אפלו חש לדברי המוכיחים אותו, אלא יחשב הכל לתועים ושוטים, והוא לבדו חכם:

והנה תדע כי זה כלל גדול מנסה במלאכת הפרישות, שכל קלא צריכה בדיקה, כי אף על פי שיכולה להיות ישרה ונכונה, אמנם קרוב הדבר שתהיה מעצת היצר ומרמותו, על כן צריך לבדוק אחריה בחקירות ודרישות רבות ואם אחר כל אלה תצדק, נדאי שהיא טובה:

כללו של דבר, חזוק גדול צריך האדם להתחזק ולהתגבר בזריזות לעשות המצוות בהשליכו מעליו כבד

arguments and explanations stem not from rational evaluation, but from his laziness, which, when it grows strong within him, inclines his reason and intelligence to them, so that he does not pay heed to what is said by the wise and by those who possess sound judgment. It is in this connection that Solomon cried (Proverbs 26:16), "A lazy man is wiser in his own eyes than seven sages!" Laziness does not even permit one to attend to the words of those who reprove him; he puts them all down for blunderers and fools, reckoning only himself wise.

A principle that experience has shown to be of central importance to the work of Separation is that whatever tends to lighten one's burden must be examined carefully. For although such alleviation is sometimes justified and reasonable, it is most often a deceitful prescription of the evil inclination, and must, therefore, be subjected to much analysis and investigation. If, after such an examination, it still seems justified, then it is certainly acceptable.

In fine, a man must greatly strengthen himself, and power himself with Zeal to perform the mitzvoth, casting from himself

הַעֲצָלָה הַמַּעֲכָבֶת עַל יָדוֹ. וְתִרְאָה שֶׁהַמְּלָאכִים מְשַׁתְּבְּחִים
בַּמָּדָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (תהלים קג, כ),
"גִּבּוֹרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ". וְאוֹמֵר
(יחזקאל א, יד), "וְהַחֲיֹת רָצוּא וְשׁוֹב בְּמִרְאֵה הַבְּזֵק".
וְהִנֵּה הָאָדָם הוּא אָדָם וְלֹא מְלָאךְ, עַל בֶּן אִי - אֶפְשָׁר לוֹ
שְׂיִגִיעַ לְגִבּוֹרָתוֹ שֶׁל הַמְּלָאךְ, אֵךְ וְדַאי שֶׁכָּל מֶה שְׂיִוִּכַל
לְהִתְקַרֵּב בְּמִדְרַגָּתוֹ אֵלָיו רָאוּי הוּא שִׁיתְקַרֵּב. וְדוּר הִזָּה
מְשַׁבַּח עַל חֵלְקוֹ וְאוֹמֵר (תהלים קיט, ס), "חֲשֵׁתִי וְלֹא
הִתְמַהֲמַהֲתִי לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ":

פ ר ק ז

בְּבֹאוֹר חֵלְקֵי הַזִּרְיוֹת:

חֵלְקֵי הַזִּרְיוֹת שְׁנַיִם, אֶחָד קִדְּם הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשֶׂה, וְאֶחָד
אַחֲרֵי כֵן. קִדְּם הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשֶׂה הוּא, שֶׁלֹּא יַחְמִיץ הָאָדָם
אֶת הַמִּצְוָה, אֲלֵא בְּהִגִּיעַ זְמַנָּהּ, אוֹ בְּהִזְדַּמְנָהּ לְפָנָיו, אוֹ
בְּעִלּוֹתָהּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, יִמָּהֵר יַחֲיִשׁ מַעֲשֵׂהוּ לְאַחֲזוֹ בָּהּ
וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ וְלֹא יִנִּיחַ זְמַן לְזְמַן שִׁיתְרַכֶּה בִּינְתִים, כִּי

the hindering weight of laziness. The angels were extolled for their Zeal, as is said of them (Psalms 103:20), "Mighty in power, they do His word, to listen to the voice of His word," and (Ezekiel 1:14), "And the living creatures ran and returned, as streaks of lightning." A man is a man and not an angel, and it is therefore impossible for him to attain to the strength of an angel, but he should surely strive to come as close to that level as his nature allows. King David, grateful for his portion of Zeal, said (Psalms 119:60), "I was quick; I did not delay in keeping Your mitzvoh."

CHAPTER VII

CONCERNING THE DIVISIONS OF ZEAL

THERE ARE TWO DIVISIONS OF ZEAL, one relating to the period before, and the other to the period after the beginning of the deed. The concern of the former is that a man not permit a mitzvah to grow stale, that when the time for its performance arrives, or when it happens to present itself to him, or when the thought of performing it enters his mind, he make haste to take hold of the mitzvah

אין ספנה פספנתו, אָשר הנה פל רגע שמתחדש יוכל
להתחדש איזה עפוב למעשה הטוב. ועל אמתת זה
הדבר, העירוננו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרק עו,
ב), בענין המלכת שלמה, שאמר דוד לבניהו (מלכים -
א, א, לג - לו), "והורדתם אתו אל גחון". וענה בניהו,
"אמן בן יאמר ה'", אמרו זכרונם לברכה, "רבי פינחס
בשם רבי חנן דצפורי, והלא כבר נאמר (דברי הימים -
א כב, ט), "הנה בן נולד לך והוא יהיה איש מנוחה",
אָלא הרבה קטגורין יעמדו מפאן ועד גיחון".

על בן הזהירו זכרונם לברכה (מכילתא שמות יב, ז),
"ושמרתם את המצות" - "מצוה הבאה לידיך אל
תחמיצנה". ואמרו (נזיר כג ב), "לעולם יקדים אדם
לדבר מצוה שלפי שהקדימה בכירה לצעירה, זכתה
וקדמה ארבעה דורות בישראל למלכות". ואמרו
(פסחים ד'), "זריזים מקדימין למצוות". וכן אמרו,

and perform it, and not allow much time to elapse in the interim, there being no greater danger; for each new minute can bring with it some new hindrance to a good deed. Our Sages of blessed memory awakened us to this truth through reference to the coronation of Solomon (Bereshith Rabbah 76:2), in relation to which David told Benaiah (I Kings 1:33,36), "...and take him down to Gichon," and Benaiah answered, "Amen, may God say so ." "R. Pinchas asked in the name of R. Chanan of Sepphoris, 'Was it not said (I Chronicles 22:9), "A son will be born to you and he will be a man of tranquility" ? The answer is: Many adverse occurrences can take place from here to Gichon.' "

We were therefore warned by our Sages of blessed memory (Mechilta Shemoth 12:17), " 'Watch over the matzoth' - if a mitzvah presents itself to you, do not permit it to go stale;" and (Nazir 23b), "A man should always advance himself towards a mitzvah, for because the elder daughter preceded the younger she was worthy of putting forward four generations of royalty in Israel;" and (Pesachim 4a), "The zealous advance

(ברכות דף ו), "לְעוֹלָם יְרוּץ אָדָם לְדַבֵּר מִצְוָה, וְאַפְלוּ בְשֵׁבֶת". וּבִמְדָּרָשׁ אָמְרוּ, (בראשית רבה פ' מח), "הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת", בְּזִרְיוֹת, כְּאֵלֶּיךָ עוֹלִימָתָא, כְּמָא דְאִתָּא אָמַר, "בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת" (תהילים סח, כו). כִּי הַזִּרְיוֹת הֵיא מִדַּת שְׁלֵמוֹת גְּדוֹל אֲשֶׁר טָבְעוּ שֶׁל הָאָדָם מוֹנְעָה מִמֶּנּוּ עֲתָה, וּמִי שְׁמַתְגַּבֵּר וְתוֹפֵשׁ בָּהּ כָּל מָה שְׁיֻכָּל, הִנֵּה לְעֵתִיד לָבוֹא יִזְכֶּה לָהּ בְּאַמָּת, אֲשֶׁר הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ יִתְנָה לוֹ בְּשִׁכְרוֹ חֶלֶף מָה שְׁמַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ בְּזִמָּן עֲבוֹדָתוֹ:

אֵךְ הַזִּרְיוֹת אַחֵר הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשֵׂה הוּא, שְׁפִינָן שְׂאָחוֹ בְּמִצְוָה יִמָּהַר לְהַשְׁלִים אוֹתָהּ, וְלֹא לְהַקֵּל מַעְלָיו, כְּמִי שְׁמַתְאָנָה לְהַשְׁלִיךְ מַעְלָיו מִשְׁאוֹ, אֶלֹא מִיִּרְאָתוֹ כֵּן לֹא יִזְכֶּה לְגִמּוֹר אוֹתָהּ. וְעַל זֶה הִרְבּוּ לְהַזְהִיר זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה וְאָמְרוּ (בראשית רבה פה), "כָּל הַמִּתְחִיל בְּמִצְוָה וְאִינוֹ

themselves towards mitzvah;" and (Berachoth 66), "A man should always run to perform a mitzvah, even on the Sabbath." And in the Midrash it is stated, (Vayikra Rabbah 11:8), " `He will guide us eternally' (Psalms 48:15), - with Zeal, as young maids ["eternally" and "young maids" are similarly constructed in the Hebrew], as it is said (Psalms 68:26), '...in the midst of young maids playing upon timbrels.'" The possession of Zeal constitutes an extremely high level of spiritual development, which a person's nature prevents him from attaining at once. He who strengthens himself, however, and acquires as much of Zeal as he is able to, will, in time to come, truly attain to it. The Creator, may His Name be blessed, will present it to him as a reward for having striven for it during the time of his service. The concern of "Zeal after the beginning of the deed" is that a man, after taking hold of a mitzvah, make haste to complete it; not for the sake of ease, as with one who wishes to relieve himself of a burden, but for fear that he might not otherwise be able to complete it. Our Sages of blessed memory have voiced many exhortations concerning this:

גוֹמַר אוֹתָהּ, קוֹבֵר אֶשְׁתּוֹ וּבָנָיו". וְאָמְרוּ (שם), "אֵין
הַמִּצְוָה נִקְרָאת אֶלָּא עַל שֵׁם גּוֹמְרָה". וְאָמַר שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְׁלוֹם (משלי כב, כט), "חֲזִיתָ אִישׁ מְהִיר
בְּמִלְאֲכָתוֹ לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצֵּב, בַּל יִתְיַצֵּב לִפְנֵי חֲשָׁפִים".
וְחֻכָּמִים זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (סנהדרין קד), יְחַסּוּ לוֹ הַשִּׁבְחָה
הַזֶּה, עַל שֶׁמְהִיר בְּמִלְאֲכָתוֹ בָּנִין הַבַּיִת וְלֹא נִתְעַצֵּל בָּהּ
לְאַחַר אוֹתָהּ, וְכֵן דִּרְשׁוּהוּ עַל מַעֲשֵׂה עָלָיו הַשְׁלוֹם, עַל
שֶׁמְהִיר בְּמִלְאֲכָתוֹ הַמְשִׁכָּן.

וְכֵן תִּמְצָא כָּל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צְדִיקִים תָּמִיד בְּמַהֲרֹת.
אַבְרָהָם כָּתִיב בּוֹ (בראשית יח ו), "וַיִּמְהַר אַבְרָהָם
הָאֱלֹהִים אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מְהִיר", "וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר וַיִּמְהַר",
רַבֵּקָה, (שם כא) "וַתִּמְהַר וַתַּעַר כֶּדֶה" וְגו'. וְכֵן אָמְרוּ
בַּמִּדְבָּר (במדבר רבה י'), "וַתִּמְהַר הָאִשָּׁה" וְגו'.
(שופטים יג, י) - "מִלְמַד שְׂכָל מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צְדִיקִים
בְּמַהֲרֹת", אֲשֶׁר לֹא יִתְּנוּ הַפֶּסֶק זְמַן לֹא אֶל הַתְּחִלָּה

(Bereshith Rabbah 85:4), "One who begins a mitzvah and does not complete it buries his wife and sons;" and (Ibid.), "A mitzvah is attributed only to the one who completes it." And King Solomon, may Peace be upon him, said (Proverbs 22:29), "Have you seen a man quick in his work? He will stand before kings. He will not stand before low-life." Our Sages of blessed memory paid this tribute to Solomon himself (Sanhedrin 104b) for having made haste in the building of the Temple, and not having idled and delayed it. They commented in a similar manner upon Moses' zeal in the work of the Tabernacle (Shir Hashirim Rabbah 1:2).

It is to be observed that all of the deeds of the righteous are performed with alacrity. In relation to Abraham it is written (Genesis 18:6), "And Abraham hastened to the tent, to Sarah, and he said, 'Hasten...' and he gave it to the youth and he hastened." And in relation to Rivkah (Ibid. 24:20), "And she hastened and emptied her pitcher..." And in the Midrash (Bamidbar Rabbah 10.17), " 'And the woman made haste' (Judges 13:10) - this teaches us that all of the deeds of the righteous are done quickly," that they do not

הַמִּצְוָה וְלֹא אֶל הַשְּׁלֵמָתָה:

וְתִרְאָה, שֶׁהָאָדָם אֲשֶׁר תִּלְהֹט נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּדַת בּוֹרָאוֹ, וְדַאי
שֶׁלֹּא יִתְעַצֵּל בְּעֲשִׂיַת מִצְוֹתָיו, אֲלֵא תִהְיֶה תְּנוּעָתוֹ
בְּתִנוּעַת הָאֵשׁ הַמְּהִירָה, כִּי לֹא יָנוּחַ וְלֹא יִשְׁקֹט עַד אִם
כָּלָה הַדָּבָר לְהַשְׁלִימוֹ. וְאִמָּנָם הַתְּבוּנָן עוֹד, שֶׁכְּמוֹ
שֶׁהִזְרִיזוֹת הוּא תּוֹלְדֵת הַהִתְלַהֲטוֹת הַפְּנִימִית, כֵּן מִן
הִזְרִיזוֹת יִנָּלֵד הַהִתְלַהֲטוֹת, וְהִינוּ, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּשׁ עֲצָמוֹ
בְּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה כְּמוֹ שֶׁהוּא מְמַהֵר תְּנוּעָתוֹ הַחִיצוֹנָה, כֵּן
הֵנָּה הוּא גוֹרֵם שֶׁתִּבְעֵר בּוֹ תְּנוּעָתוֹ הַפְּנִימִית כְּמוֹ כֵּן
וְהַחֲשֵׁק וְהַחֲפֶץ יִתְגַּבֵּר בּוֹ וַיֵּלֶךְ, אֲךָ אִם יִתְנַהֵג בְּכִבְדוֹת
בְּתִנוּעַת אֵיבָרָיו, גַּם תְּנוּעַת רוּחוֹ תִשְׁקַע וְתִכָּכֶה. וְזֶה דָּבָר
שֶׁהִנְסִיּוֹן יַעֲיֶדְהוּ:

וְאִמָּנָם כָּכָר יִדְעֶת שֶׁהִנְרָצָה יוֹתֵר בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְפַּרֵּךְ
שְׁמוֹ הוּא חֲפֶץ הַלֵּב וְתִשׁוּקַת הַנֶּשֶׁמָה. וְהוּא מֶה שֶׁדוֹד
הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּל בְּחֻלְקוֹ הַטּוֹב וְאוֹמֵר (תהלים מ"ב ב'),
"כִּאֲיֵל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ

permit time to elapse before beginning them or in completing them.

The man whose soul burns in the service of his Creator will surely not idle in the performance of His mitzvot, but his movements will be like the quick movements of a fire; he will not rest or be still until the deed has been completed. Furthermore, just as zeal can result from an inner burning so can it create one. That is, one who perceives a quickening of his outer movements in the performance of a mitzvah conditions himself to experience a flaming inner movement, through which longing and desire will continually grow. If, however, he is sluggish in the movement of his limbs, the movement of his spirit will die down and be extinguished. Experience testifies to this.

It is known that what is most preferred in Divine service is desire of the heart and longing of the soul. And it is in relation to his goodly portion in this respect that David exulted (Psalms 42:2), "As a hart yearns for the waterbrooks, so does my soul yearn for You, O God. My soul thirsts for God..." "My

אֱלֹהִים, צִמָּאָה נִפְשִׁי לְאֱלֹהִים" וגו', (שם ד, ג) "נִכְסְפָה
 וְגַם כָּל־תְּהַ נִפְשִׁי לְחֻצְרוֹת ה'". (שם סג, ב) "צִמָּאָה לְךָ
 נִפְשִׁי כִּמְהָ לְךָ בְּשָׂרִי". וְאוּלָם הָאָדָם אֲשֶׁר אֵין הַחֲמֻדָּה
 הַזֹּאת לוֹהֶטֶת בּוֹ כְּרָאוּי, עֲצָה טוֹבָה הִיא לוֹ שִׁינְדְּרוּ
 בְּרִצּוֹנוֹ כְּדִי שִׁימְשֹׁךְ מִזֶּה שְׁתִּילָד בּוֹ הַחֲמֻדָּה בְּטָבֵעַ, כִּי
 הַתְּנוּעָה הַחֲרִיצוֹנָה מְעוֹרֶרֶת הַפְּנִימִית, וּבִנְדָאִי שְׂיוֹתֵר
 מְסוּרָה בִּידּוֹ הִיא הַחֲרִיצוֹנָה מִהַפְּנִימִית, אֵךְ אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ
 מִמֶּה שֶׁבִּידּוֹ, יִקְנֶה גַם מֶה שֶׁאֵינוֹ בִּידּוֹ בְּהַמְשֵׁךְ, כִּי תִילָד
 בּוֹ הַשְׂמִמָּה הַפְּנִימִית וְהַחֲפֶץ וְהַחֲמֻדָּה מִכַּחַ מֶה שֶׁהוּא
 מְתַלֵּהט בְּתִנּוּעָתוֹ בְּרִצּוֹן. וְהוּא מֶה שֶׁהִיָּה הַנִּבְיָא אוֹמֵר
 (הוֹשֵׁעַ ו), "וְנִנְדָּעָה נִרְדָּפָה לְרַעַת אֶת ה'". וּכְתִיב (שם
 יא), "אַחֲרֵי ה' יִלְכוּ כְּאֲרִיָּה יִשְׁאָג":

פרק ח

בְּדֶרֶךְ קְנִיַת הַזְרִיזוֹת:

הִנֵּה הָאֲמָצְעִים אֲשֶׁר נִקְנָה בָם הַזְרִיזוֹת הֵם הֵם אוֹתָם
 אֲשֶׁר נִקְנָה בָם הַזְהִירוֹת, וּמִדְּרָגוֹתֵיהֶם כְּמִדְּרָגוֹתֵיהֶם,

soul longs and goes out for the courts of God (Psalms 84:3); "My soul thirsts for You; my flesh pines for You" (Psalms 63:2). The man in whom this longing does not burn as it should would do well to bestir himself by force of will so that, as a result, this longing will spring up in his nature; for outer movements awaken inner ones. Unquestionably a person has more control of his outer than of his inner self, but if he makes use of what he can control, he will acquire, in consequence, even that which is not within the province of his control. For as a result of the willed quickening of his movements, there will arise in him an inner joy and a desire and a longing. As the Prophet says (Hosea 6:3), "And let us know - let us run to know God;" and (Hosea 11:10), "After God will they go, who will roar like a lion."

CHAPTER VIII

CONCERNING THE MANNER OF ACQUIRING ZEAL

THE MEANS by which Zeal is acquired are the same as those by which Watchfulness is acquired, and their levels, too, are similar as

וּכְמוֹ שֶׁפִּתְּבַתִּי לְמַעַלָּה. כִּי עֲנִינִם קָרוֹב זֶה לָזֶה מְאֹד וְאֵין
הַפֶּרֶשׁ בֵּינֵיהֶם, אֲלָא שְׂזֵה בַעֲשִׂין נִזְה בְּלֹאִין. וְכֹאֲשֶׁר
יִתְאַמֵּת אֲצֵל הָאָדָם גִּדָּל עֶרְךָ הַמַּצּוֹת וְרֹב חוֹבָתוֹ בָּהֶם,
וְדַאי שִׁיתְעוֹרֵר לְבוֹ אֵל הָעֲבוּדָה וְלֹא יִתְרַפֶּה מִמֶּנָּה:

וְאִמָּנָם מֶה שִׁיּוּכָל לְהַגְבִּיר הַהִתְעוֹרְרוּת הַזֶּה הוּא,
הַהִסְתַּכְּלוּת בָּרֹב הַטּוֹבוֹת שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִם
הָאָדָם בְּכָל יֵת וּבְכָל שְׂעָה, וְהַנִּפְלְאוֹת הַגְּדוּלוֹת שֶׁעוֹשֶׂה
עִמּוֹ מֵעַת הַלֵּידָה עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן, כִּי כָל מֶה שִׁירְבָה
לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּדְבָרִים אֵלֶּה, הִנֵּה יִרְבֶּה לְהַפִּיר
לְעַצְמוֹ חוֹבָה רַבָּה אֶל הָאֵל הַמִּיטִיב לוֹ, וַיְהִיֹּ אֵלֶּה
אֲמָצְעִים לְשָׁלֹא יִתְעַצֵּל וַיִּתְרַפֶּה מֵעֲבוּדָתוֹ, כִּי הִרִי הוֹאִיל
וְאֵינוֹ יָכוֹל וְדַאי לְגַמֵּל לוֹ טוֹבָתוֹ יִתְבַּרְךָ, לְפָחוֹת יוֹדָה
לְשִׁמוֹ וַיִּקְיָם מַצּוּתָיו.

וְהִנֵּה אֵין לָךְ אָדָם בְּאִיזָה מַצָּב שִׁימָצָא, אִם עָנִי וְאִם

I have written above; for their functions are very closely related and there is no distinct difference between them, except that one deals with positive, and the other with negative commandments. When a man realizes as a truth the great value of the mitzvoth and the greatness of his responsibility in relation to them, his heart will certainly awaken to the service of God and will not weaken in it.

What may, however, strengthen this awakening is looking into all of the good things that the Holy One Blessed be He does with a man at all periods and times, and into the great wonders that He does with him from the time of his birth until his last day. The more one looks into and considers these things, the more will he recognize his great debt to God, who bestows good upon him, and he will be impelled not to grow lax or to weaken in His service. For since he cannot repay the Blessed One, he will feel that the least he can do is to exalt His Name and fulfill His mitzvoth.

There is no man in any circumstances, poor or rich, healthy or ill, who cannot see

עָשִׂיר, אִם בָּרִיא וְאִם חוֹלָה, שֶׁלֹּא יִרְאֶה נִפְלְאוֹת וְטוֹבוֹת רַבּוֹת בְּמַצָּבוֹ, כִּי הָעָשִׂיר וְהַבָּרִיא - כָּכָר הוּא חַיֵּב לוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל עֲשָׂרוֹ וְעַל בָּרִיאֻתוֹ, הָעֲנִי - חַיֵּב לוֹ שְׂאֵפְלוֹ בְּעֲנִיו מִמָּצִיא פְּרִנָּסָתוֹ דֶּרֶךְ גַּם נִפְלָא וְאֵינוֹ מְנִיחוֹ לְמוֹת בְּרָעָב. הַחוֹלָה עַל שְׂמִחָזִיקוֹ בְּכֹכֵד חָלָיו וּמִכּוֹתָיו, וְאֵינוֹ מְנִיחוֹ לְרֵדֶת שַׁחַת, וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזָה, עַד שֶׁאֵין לָךְ אָדָם שֶׁלֹּא יִפִּיר עֲצָמוֹ חַיֵּב לְבוֹרֵא, וּבְהִסְתָּפְלוֹ בְּטוֹבוֹת אֵלֶּה שֶׁהוּא מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְדַאי שִׁיתְעוּרָר לְהִזְדַּרֵּז לַעֲבוֹדָתוֹ כְּמוֹ שֶׁפִּתְבַּתִּי לְמַעְלָה, כָּל - שָׁפֵן אִם יִתְבוֹנֵן הָיִוֹת כָּל טוֹבוֹ תְּלוּי בִּידּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְמָה שֶׁמַּצִּטָּרֵךְ לוֹ וְמָה שֶׁמוֹכְרָח אֵלָיו מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ הוּא וְלֹא מֵאַחֵר, אֲשֶׁר עַל כֵּן וְדַאי שֶׁלֹּא יִתְעַצֵּל מִעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלֹא יִחְסֹר לוֹ מָה שֶׁהוּא מְכָרָח אֵלָיו:

וְהֵנָּךְ רוֹאֶה מָה שֶׁפִּלְלֵתִי כָּאֵן בְּדִבְרֵי שֶׁלֹּשֶׁת הַמַּדְרָגוֹת אֲשֶׁר חֲלָקְתִּים בְּזִהְרִיּוֹת, כִּי כָכָר עֲנִיָּנָם אֶחָד, וְהַדְּבָר לְמִד

wonders and many benefits in his condition. The rich and the healthy are indebted to the Blessed One for their riches and health respectively. The poor man is indebted to Him; for even in his poverty, God miraculously and wondrously sustains him and does not permit him to die of hunger. The sick man is indebted to God because He strengthens him under the very weight of his illness and his wounds, and does not permit him to descend to the pit. And so with all other conditions. There is no man, then, who will not find himself indebted to the Creator. And when one regards the good things that he receives from God, he will surely be awakened to Zealousness in His service, as I have written above, much more so if he considers the fact that all of his good depends upon the Blessed One and that his needs and necessities stem from Him, the Blessed One, and from no other - in which case he will certainly not be lax in his Divine service, in order not to lack what is essential to him.

You will note that I have embodied in my words the three categories which I discussed in relation to Watchfulness; for Zeal and

מֵעַנִינוּ, שֶׁלְשֵׁלֵמִי הִדַּעַת תְּהִיָּה הַהֶעֱרָה מֵצַד הַחוּבָה
וּמֵצַד עֶרֶךְ הַמַּעֲשִׂים וְחִשְׁבֹּתָם, לְפָחוּתִים מֵהֶם מֵצַד
הָעוֹלָם הַבָּא וְכְבוֹדוֹ, שֶׁלֹּא תַשְׁיִגְהוּ בּוֹשָׁה לְיוֹם הַגְּמוּלָה
בְּרֹאוֹתוֹ הַטּוֹבָה שֶׁהִיא יָכוֹל לְהַשִּׁיג וְאַבְדָּהּ, וְלִהְיוֹן מֵצַד
הָעוֹלָם הַזֶּה וּצְרָכָיו כְּעִנְיָן שֶׁפִּרְשֵׁתִי שָׁם לְמַעַלָּה :

פרק ט

בְּבֹאֹר מִפְּסִידֵי הַזְּרִיזוֹת וְהַהֲרַחָקָה מֵהֶם :

הִנֵּה מִפְּסִידֵי הַזְּרִיזוֹת הֵם הֵם מִגְדִּילֵי הָעֶצְלָה, וְהַגְדוֹל
שֶׁבְּכָלֶם הוּא בִקְשֵׁת הַמְּנוּחָה הַגּוֹפֶנִית, וְשִׁנְאָת הַטָּרַח
וְאַהֲבַת הָעֲדִיוָנִים בְּתַשְׁלוּם כָּל תַּנְאִיָּהֶם, כִּי הִנֵּה אָדָם כְּזֶה
נִדְּאִי שֶׁתִּכְבֹּד עָלָיו הָעֲבוּדָה לְפָנָיו בּוֹרְאוֹ כְּכֹד גָּדוֹל, כִּי
מִי שִׁירָצָה לֶאֱכֹל אֲכִילוֹתָיו בְּכָל הַיָּשׁוּב וְהַמְּנוּחָה וְלִישׁוֹן

Watchfulness are virtually the same, and what applies to one may be applied to the other. So that again, those with wholeness of understanding will be motivated by their sense of duty and by their appreciation of the value and worthiness of the deeds in question; those on a lower level, by their anxiety over the apportionment of honor in the World to Come and over the possibility of their being shamed on the day of reward by seeing what they could have had. but lost; and the populace in general, by their concern with this world and its needs, as heretofore explained.

CHAPTER IX

CONCERNING THE FACTORS WHICH DETRACT FROM ZEAL AND THE WITHDRAWING OF ONESELF FROM THEM
THE FACTORS which detract from Zeal are those which promote laziness. The greatest of these is the desire for bodily repose - aversion to exertion - and the love of pleasures to their very limits. There is no question that a person laboring under the above deterrent will find Divine service a great burden. For one who wishes to take

שְׁנָתוֹ בְּלִי טוֹרֵד, וַיִּמָּאֵן לְלָכֶת אִם לֹא לָאוּ, וַכִּי־צֹא
בְּדַבָּרִים כְּאֵלֶּה, הִנֵּה יִקָּשֶׁה עָלָיו לְהִשָּׁכֵם לְבִתִּי כְּנִסְיוֹת
בְּבִקָּר, אוֹ לְקַצֵּר בְּסִעוּדָתוֹ מִפְּנֵי תַּפְלַת הַמִּנְחָה בֵּין
הָעֶרְבִים, אוֹ לִצָּאת לְדַבֵּר מִצָּוָה אִם לֹא יִהְיֶה הָעֵת בְּרוּר,
כָּל שָׁפֶן לְמַהֵר עֲצָמוֹ לְדַבֵּר מִצָּוָה אוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה,

וּמִי שֶׁמִּרְגִּיל עֲצָמוֹ לַמִּנְהָגוֹת הָאֵלֶּה, אֵינָנו אֲדוֹן בְּעֲצָמוֹ
לַעֲשׂוֹת הַפֶּךָ זֶה כְּשִׁירָצָה, כִּי כָּבֵד נֶאֱסָר רְצוֹנוֹ בְּמֶאֱסָר
הַהֲרָגָל הַנַּעֲשֶׂה טֹבַע שְׁנִי, וְאַמֵּן צִרִיךְ שִׁידַע הָאָדָם כִּי
לֹא לְמִנוּחָה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֹא לַעֲמֹל וְטִרְחַ, וְלֹא
יִנָּהֵג בְּעֲצָמוֹ אֲלֹא מִנְהַג הַפּוֹעֲלִים הָעוֹשִׂים מְלָאכָה אֲצֵל
מִשְׁכִּירֵיהֶם, וַכַּעֲנִין מֶה שֶׁהִיא אוֹמֵר (עִירוּבִין סה),
”אֲגִירִי דְיוֹמָא אָנִין”, וּכְדֶרֶךְ יוֹצְאֵי הַצָּבָא בְּמַעֲרֻכוֹתֵיהֶם,
אֲשֶׁר אֲכִילָתָם בְּחַפְזוֹן, וּשְׁנֵיתָם עֲרָאִי, וְעוֹמְדִים תָּמִיד
מוֹכְנִים לַעֲת קָרֵב, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (אִיּוֹב ה, ז), ”כִּי אָדָם
לַעֲמֹל יוֹלֵד”, וְכְשִׁירְגִיל עֲצָמוֹ עַל זֶה הַדֶּרֶךְ יִמָּצֵא

his meal with complete relaxation and repose, and to sleep without being disturbed and to walk only at a leisurely pace, and so forth - such a person will find it extremely difficult to arise for morning services or to curtail his dinner so as to pray the afternoon service before nightfall or to go out to perform a mitzvah if the time does not suit him. How much more reluctant will he be to rush himself for a mitzvah or for Torah study!

One who habituates himself to these practices is not his own master to do the opposite of these things when he so desires, for his will is bound with the bonds of habit, which becomes second nature to him. A person must realize that he is not in this world for repose, but for labor and exertion. He should conduct himself according to the manner of laborers who work for hire (as it is said [Eruvin 65a], "We are day-laborers") and according to the manner of soldiers in the battle-line, who eat in haste, sleep only at irregular intervals and are always poised for attack. In relation to this it is said (Job 5:7), "A man is born to labor." If one accustoms himself to this approach, he will

הַעֲבוּדָה קָלָה עָלָיו וְדַאי, כִּינֵן שְׁלֹא יִחְסֹר בְּעַצְמוֹ
הַהִזְמָנָה וְהַהֲכָנָה אֵלֶיהָ, וְעַל זֶה הַדֶּרֶךְ אָמְרוּ זְכוֹרֵנָם
לְבִרְכָּהּ (אבות פד), "כֵּן הִיא דִּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה - פֶּת
בְּמִלַּח תֹּאכַל וַיְמִים בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן",
שֶׁהוּא כָּלֵל הַהִרְחָקָה בְּתַכְלִית מִן הַמְּנוּחֹת וְהַעֲדוּנִים:

עוֹד מִמִּפְסִידֵי הַזְּרִיזוֹת הוּא רַב הַפֶּחַד וְגִדָּל הַמּוֹרָא מִן
הַזְּמַן וְתוֹלְדוֹתָיו, כִּי פַעַם יִירָא מִהֶקֶר אוֹ מִהַחֲסִים וּפַעַם
מִהַפְּגָעִים וּפַעַם מִן הַחֲלָאִים וּפַעַם מִן הָרוּחַ וְכֵן כָּל
כִּיּוֹצֵא בָּזֶה. הוּא הָעֲנִיָּן שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשְּׁלוֹם
(משלי כו, יג), "אָמַר עֲצֹל שִׁחַל בַּדֶּרֶךְ אָרִי בֵּין
הָרְחוֹבוֹת". וְכִבֵּר גָּנוּי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּהּ הַמִּדָּה
הַזֹּאת וַיִּיחָסוּהָ אֶל הַחֲטָאִים, וּמִקָּרָא מְסִיעֶם, דְּכַתִּיב
(ישעיה לג), "פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים אַחְזָה רַעְדָה חֲגֻפִים".
עַד שֶׁאָמַר אַחֵד מִן הַגְּדוֹלִים אֶל תַּלְמִידוֹ בְּרֹאוֹתוֹ אוֹתוֹ
מִתְפַּחַד, "חֲטָאָה אַתָּה" (ברכות ס). אֵלֹא עַל זֶה נֶאֱמַר
(תהלים לז), "בִּטַּח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וִרְעָה

certainly find Divine service easy, for then he will not be lacking the proper attitude or preparation for it. Our Sages of blessed memory said along the same lines (Avoth 6.4), "This is the way of Torah - eat bread with salt, drink water by measure and sleep upon the ground." This regimen constitutes the epitome of removal from comforts and pleasures.

Another deterrent to Zeal is trepidation and fear in relation to what time may bring, so that at one time one will be afraid of cold or heat, at another of accidents, at another of illnesses, at another of the wind, and so on and so forth. As was said by Solomon, may Peace be upon him (Proverbs 26:13), "The lazy man says, 'There is a lion on the road, a lion between the ways.' " Our Sages of blessed memory pointed up the degrading nature of this trait, attributing it to sinners. Scripture bears this out (Isaiah 33:14): "The sinners in Zion fear; a trembling has taken hold of the unGodly." One of our great men, when he noticed one of his disciples in the grips of fear, said to him (Berachoth 60a), "You are a sinner." The proper rule of conduct is (Psalms 37:3), "Trust in God and

אַמוּנָה:"

כָּלֹּל שֶׁל דָּבָר, צָרִיךְ שְׂשִׁישִׁים הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ עֲרֹאֵי
בְּעוֹלָם וְקְבוּעַ בְּעִבּוּדָה, יִתְרַצֶּה וַיִּסְתַּפֵּק בְּכָל עֲנִיּוֹ
הָעוֹלָם בְּמָה שְׂמֻדָּמֵן לוֹ וַיִּקַּח מִן הַבָּא בִּידּוֹ וַיִּהְיֶה רְחוּק
מִן הַמְּנוּחָה וְקָרוֹב לַמְּלָאכָה וְעַמָּל, וַיִּהְיֶה נָכוֹן לְבוֹ בְּטוֹחַ
בַּה' וְלֹא יִירָא מִתּוֹלְדוֹת הַזְּמָן וּפְגָעָיו:

שָׁמָּה תֵּאמַר, הֲרִי מְצִינוֹ שְׂחִיבוֹ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם
שְׂשִׁישְׁמֹר הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ שְׂמִירָה מְעֻלָּה וְלֹא יִשִּׁים עֲצָמוֹ
בְּסִכָּנָה אֲפִלּוֹ הוּא צָדִיק וּבַעַל מַעֲשִׂים, וְאָמְרוּ (כְּתוּבוֹת
ל), "הַכֹּל בִּידֵי שָׂמִים חוּץ מִצְּנִים פְּחִים" וּמִקָּרָא כְּתוּב
(דְּבָרִים ד'), "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם", הֲרִי שְׂאִין
לְהַחֲלִיט הַבְּטָחוֹן הַזֶּה עַל כָּל פָּנִים, וְהֵתָם אָמְרוּ, "וְאֲפִלּוֹ
לְדַבֵּר מִצְּנָה" - דַּע כִּי יֵשׁ יִרְאָה וַיֵּשׁ יִרְאָה, יֵשׁ יִרְאָה
רְאוּיָה וַיֵּשׁ יִרְאָה שׁוֹטָה, יֵשׁ בְּטָחוֹן וַיֵּשׁ הוֹלָלוֹת,

do good; dwell in the land and cultivate faith."

In summary, a person should render himself rootless in the world and rooted in Divine service. In relation to all of the things of the world, he should be content with and able to get along with whatever comes his way; he should be far from repose and close to work and labor; his heart should trust securely in God, and he should not fear the future and what it may bring.

If you will point to the fact that the Sages in all places have ordered that a man be especially attentive to his well-being and not put himself in danger even if he is righteous and a doer of good deeds, that they have said (Kethuvoth 30a), "All is in the hands of Heaven except chills and fever," and that the Torah states (Deuteronomy 4:15), "Be very watchful of your selves" - all of which indicates that a person is not to extend trust in God to this area, even (as our Sages state further) when a mitzvah is to be performed - know that there is fear and there is fear. There is appropriate fear and there is foolish fear. There is confidence and there is recklessness.

כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּעַל שֹׁכֵל נִכּוֹן
וּסְבָרָא נְכוּחָה לְשִׁינָהּ עֲצָמוֹ עַל דֶּרֶךְ טוֹב וַיִּשְׁמַר מִן
הַדְּבָרִים הַמְזִיקִים אֲשֶׁר נִבְרְאוּ לַעֲנֹשׁ אֶת הָרָשָׁעִים, וּמִי
שִׁירָצָה שְׁלֹא יִנְהַג עֲצָמוֹ בְּדֶרֶךְ הַחֲכָמָה וַיִּפְקִיד עֲצָמוֹ
לְסַכָּנוֹת הֵנָּה אֵין זֶה בְּטָחוֹן אֶלָּא הוֹלָלוֹת, וְהִנֵּה הוּא
חוּטָא בָּמָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה נֶגֶד רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
שֶׁרוֹצֶה שִׁישְׁמַר הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ, וְנִמְצָא שְׁמִלְכָד הַסַּכָּנָה
הַמְטַבֵּעַת בַּדְּבָר אֲשֶׁר הוּא עָלוּל אֵלֶיהָ מִפְּנֵי חֲסָרוֹן
שְׁמִירָתוֹ, הִנֵּה עוֹד הוּא מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ בְּקוֹם עֲשֵׂה בַּחֲטָא
אֲשֶׁר הוּא חוּטָא, וְנִמְצָא הַחֲטָא עֲצָמוֹ מְבִיאוֹ לַעֲנֹשׁ.

וְאוּלָם הַשְׁמִירָה הַזֹּאת וְזֹאת הִירָאָה הַמִּיֻּסָּדֶת עַל הַנְּהָגָת
הַחֲכָמָה וְהַשֹּׁכֵל הִיא הִרְאוּיָה, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (משלי כב),
”עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנוֹסֵת וּפְתִיִים עָבְרוּ וְנִעְנְשׁוּ”. אַךְ
הִירָאָה הַשּׁוֹטָה הִיא שִׁיחָיָה הָאָדָם רוֹצֶה לְהוֹסִיף
שְׁמִירוֹת עַל שְׁמִירוֹת וַיִּרָאָה עַל יִרָאָה וְעוֹשֶׂה מְשֻׁמָּה
לְמְשֻׁמָּתוֹ, בְּאִפֶּן שִׁיגִיעַ מְזֵה בְטוֹל לְתוֹרָה וּלְעִבּוּדָה:

The Lord blessed be He, has invested man with sound intelligence and judgment so that he may follow the right path and protect himself from the instruments of injury that have been created to punish evildoers. One who allows himself not to be guided by wisdom and exposes himself to dangers is displaying not trust, but recklessness; and he is a sinner in that he flouts the will of the Creator, blessed be His Name, who desires that a man protect himself. Aside from the fact that because of his carelessness he lays himself open to the danger inherent in the threatening object, he openly calls punishment down upon himself because of the sin that he commits thereby, so that his hurt results from the sin itself.

The type of fear and self-protection which is appropriate is that which grows out of the workings of wisdom and intelligence. It is the type about which it is said (Proverbs 22:3), "The wise man sees evil and hides, but the fools pass on and are punished." "Foolish fear" is a person's desiring to multiply protection upon protection and fear upon fear, so that he makes a protection for his protection and neglects Torah and Divine

וְהַכָּל לְהִבְחִין בֵּין שְׁתֵּי הַיִּרְאוֹת הוּא מֵה שְׁחֻלְקוֹ חֲכָמִים
זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה בְּאֶמְרָם (פסחים ח), "הֵיכָא דְשָׂכִיחַ הֲזָקָא
שְׂאֵנִי", כִּי מְקוֹם שֶׁהֲזָק מְצוּי וְנוֹדָע, יֵשׁ לְשָׁמֵר, אֲךָ
מְקוֹם שֶׁאֵין הֲזָק נֹדָע, אֵין לִירָא. וְעַל כֵּיוָצָא בְּזֵה
נֶאמַר, "רַעוּתָא דְלֹא חֲזִינָן לָא מִחֲזִקִּינָן", וְאֵין לוֹ לְחֻכָּם
אֵלָא מֵה שֶׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת, הוּא עֲצָמוֹ עֹנֵן הַפְּסוּק שֶׁהִבְאֵנוּ
לְמַעַלָּה, "עָרוֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר", הֵא אֵינוֹ מְדַבֵּר אֵלָא
בְּנִסְתָּר מִן הָרָעָה אֲשֶׁר רוֹאָה, לֹא מִמֶּה שֶׁיּוֹכֵל לְהִיטֹת
שִׁיחָיָהּ אֶפְשָׁרִי שְׁיָבוֹא, וְהוּא מִמָּשׁ עֹנֵן הַפְּסוּק שֶׁהִזְכַּרְתִּי
לְמַעַלָּה, "אָמַר עֲצֹל שְׁחַל בְּדֶרֶךְ" וְגו'. וְחֲכָמִים זְכוּרָנָם
לְבִרְכָּה פִּרְשׁוּ הָעֹנֵן כְּמִין חֶמֶר, לְהִירְאוֹת עַד הֵיכָן מַגֵּעַת
יִרְאַת הַהֶבֶל לְהַפְרִישׁ הָאָדָם מִן הַמַּעֲשֵׂה הַטּוֹב, וְאָמְרוּ,
"שְׁבָעָה דְּבָרִים אָמַר שְׁלֹמֹה בְּעֲצֹל, כִּי־צַד, אָמְרוּ לְעֲצֹל,
הָרִי כַּבֵּךְ בְּעִיר לֶךְ וּלְמַד תּוֹרָה מִמֶּנּוּ, וְהוּא מְשִׁיב אוֹתָם,
מִתִּירָא אָנִי מִן הָאָרִי שֶׁבְּדֶרֶךְ, כַּבֵּךְ בְּתוֹךְ הַמְּדִינָה, אוֹמַר
לָהֶם, מִתִּירָא אָנִי שְׁלֹא יִהְיֶה אָרִי בֵּין הָרְחוּבוֹת, אוֹמְרִים

service.

The criterion by which to distinguish between the two fears is that implied in the statement of our Sages of blessed memory (Pesachim 8b), "Where there is a likelihood of danger, it is different." That is, where there is a recognized possibility of injury, one must be heedful, but where there is no apparent danger, one should not be afraid. Along the same lines it is said (Chullin 56b), "We do not assume an imperfection where we do not see one," and "A sage need be guided only by what his eyes see." (Bava Bathra 131 a). This is the very intent of the verse which we mentioned above: "The wise man sees the evil and hides..." What is spoken of is hiding from the evil which one sees, not from that which might, perhaps, possibly, materialize. And this is precisely the intent of the verse previously referred to: "The lazy man says, 'There is a lion on the road...,'" which our Sages of blessed memory interpreted (Devarim Rabbah 8:7) as an illustration of the extent to which vain fear can go to separate a man from a good deed: "Solomon said seven things in relation to the lazy man: If people say to the lazy man,

לו, הרי הוא בתוך ביתך אומר להם, אם אני הולך אצלו
אני מוצא הפתח נעולה, אומרים לו, פתוח הוא, וכשלא
היה יודע מה להשיב, אומר להם, הדלת פתוחה או
נעולה, מבקש אני לישן עוד מעט". הא למדת שאין
היראה גורמת שיתעצל, אלא עצלה גורמת לו שיתירא.

וכל הדברים האלה, הנסיון היומי יעיד עליהם, ממה
שכבר פשוט הוא ורגיל ברוב המון בני האדם אשר זה
דרךם בסל למו, ומשכיל על דבר ימצא אמת לאמתו
נדעת לנבון נקל. וכבר נתפאר ענין הזריזות באור
שאחשב היותו מספיק להערת הלב, והחכם יחכם
ויוסיף לקח:

והנך רואה כי ראוי לזריזות להיות במדרגה אחר
הזהירות, כי על הרוב לא יהיה האדם זריז אם לא יהיה
זהיר בתחלה, כי מי שלא ישים לבו להזהר במעשיו
ולהתבונן בעבודה ומשפטיה, שזו היא מדת הזהירות,

`Your teacher is in the city; go and learn Torah from him,' he answers, `I am afraid of the lion on the road.' If they say, `Your teacher is within the province,' he answers, `I am afraid of the lion between the ways.' If they say, `He is in your house,' he answers, `If I go to him I will find the door locked...'"

We see, then, that it is not fear which leads to laziness, but laziness which leads to fear.

All of what we have said is attested to by daily experience, in that to the vast majority of people it is obvious and well known that the type of attitude we have spoken of is that which fools are governed by. The perceptive person will recognize the truth of what has been said, and the man of understanding will readily acknowledge it. The foregoing discussion of Zeal, I trust, will suffice to awaken the heart. He who is wise will wax wiser and add to his wisdom.

Zeal, it should be noted, is appropriately placed a level above Watchfulness; for generally a person will not be Zealous unless he is first Watchful. One who does not concentrate upon being Watchful in his deeds and upon considering Divine service and its principles (such concentration

כְּמוֹ שֶׁפִּתְּכֵתִי, קָשָׁה שִׁילַבְשׁ אֶהְבֶּה וְחֻמָּדָה אֶלֶיָּה וַיִּזְדָּרֶז
בְּתִשּׁוּקָה לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ, כִּי הִנֵּה הוּא עוֹדְנִי טוֹבֵעַ בַּתְּאוֹת
הַגּוֹפְנִיּוֹת וְרֵץ מְרוֹצֵת הִרְגִּילוֹ הַמְּרַחֵקוֹ מִכָּל זֶה, אָמֵן
אַחֵר שֶׁכָּבֹר פָּקַח עֵינָיו לִרְאוֹת מַעֲשָׂיו וּלְהִזְהַר בָּם, וְחָשַׁב
חֲשָׁבוֹן הַמַּעֲוֹת וְהַעֲבֵרוֹת, כִּפְּאֶשׁ זְכָרְנוֹ, נִקַּל הוּא לוֹ
שִׁיסּוֹר מִן הָרַע וַיִּשְׁתַּקֵּק אֶל הַטּוֹב וַיִּזְדָּרֶז בּוֹ. וְזֶה
פְּשׁוּט:

פֶּרֶק י

בְּבֹאֹר מִדַּת הַנְּקִיּוֹת:

מִדַּת הַנְּקִיּוֹת הִיא, הֵיכָּל הָאָדָם נָקִי לְגִמְרֵי מִכָּל מִדָּה רָעָה
וּמִכָּל חֲטָא, לֹא דִי מִמָּה שֶׁהִחֲטָא בּוֹ מִפְּרָסָם וְגִלּוּי, אֲלֹא
גַּם כֵּן מִמָּה שֶׁהִלֵּב נִפְתָּה בּוֹ לְהוֹרוֹת הַתֵּר בְּדִבְרֵי, שֶׁכָּפֹאֶשׁ
נִחְקָר עָלָיו בְּאַמֶּת נִמְצָא שְׁלֵא הָיָה הַתֵּר הַהוּא נִרְאָה לוֹ
אֲלֹא מִפְּנֵי הֵיכָּל עֲדִין נִגְוֵעַ קָצֵת מִן הַתְּאוּהָ, כִּי לֹא
טֵהַר מִמֶּנָּה מִכָּל וְכָל, עַל כֵּן תִּמְשָׁכְהוּ לְהִקָּל לוֹ. אַךְ

constituting the trait of Watchfulness, as I have already written) will find it very difficult to cloak himself with love and yearning for it and to be Zealous with longing before His Creator; for such a person is still immersed in bodily desires and subject to the inclination of his habits, which draws him away from all this. However, after his eyes will have opened to see his deeds and to be Watchful of them, and he will have made the accounting of good deeds against bad that we mentioned, it will be easy for him to depart from evil and to long and be Zealous for good. This is self-evident.

CHAPTER X

CONCERNING THE TRAIT OF CLEANLINESS

THE IDEA behind the trait of Cleanliness is that a person be completely clean of bad traits and of sins, not only those which are recognized as such, but also those which are rationalized, which, when we look into them honestly, we find to be sanctioned only because of the heart's being still partially afflicted by lust and not entirely free of it, so as to incline us towards a relaxation of

הָאָדָם אֲשֶׁר טָהַר מִזֶּה הִנָּגַע לְגַמְרֵי וְנָקִי מִכָּל רָשָׁם רַע
שְׁמִשְׁאֲרֵת הַתַּאֲוָה אַחֲרֶיהָ, הִנֵּה רָאִיתוּ תְהִיָּה בְרוּרָה
לְגַמְרֵי וְהִבְחַנְתוּ זָכָה וְלֹא תִטָּהוּ הַחֲמֻדָּה לְשׁוֹם דְּבָר,
אֲלֹא עַל כָּל מָה שֶׁהוּא חָטָא, אֲפִלּוּ שִׁיחֶיהָ קָל שְׁבָקָלִי
הַחֲטָאִים, תִּפְרִיחוּ שֶׁהוּא רַע וְתִרְחִיקוּהוּ מִמֶּנּוּ. וְכִלְשׁוֹן
הַזֶּה אָמְרוּ חֲכָמִים עַל הַשְּׁלֵמִים הַמְטִהֲרִים מַעֲשֵׂיהֶם
טָהֲרָה רַבָּה שְׁלֹא יִהְיֶה בָהֶם אֲפִלּוּ נִדְנוּד דְּבָר רַע, "נָקִי
הַדַּעַת שְׁבִירוֹשְׁלִים" (סנהדרין כג):

וְהִנֵּךְ רוּאָה עֲתָה הַהֶפְרָשׁ שֶׁבֵּין הַזִּהִיר וְהַנָּקִי, אֵף עַל פִּי
שְׁקֻרוּבִים הֵם זֶה לָזֶה בְּעִנְיָנָם, הַזִּהִיר הוּא הַנִּזְהָר
בְּמַעֲשָׂיו וְרוּאָה שְׁלֹא יַחֲטֹא בָמָה שֶׁכָּבֹד נֹדַע לוֹ
וּמִפְרָסָם אֲצֵל הַכָּל הָיִיתוּ חָטָא, אָמְנָם עֲדִין אֵינָנו אֲדוֹן
בְּעֶצְמוֹ שְׁלֹא יִמְשֹׁךְ לְבוֹ מִן הַתַּאֲוָה הַטְּבָעִית שְׁלֹא תִטָּהוּ
לְהִרְאוֹת לוֹ הַתִּרִים בְּאִיזָה דְּבָרִים שְׂאִין רַעְתָם מִפְרָסָמָה.
נִזֶּה, כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל לְכַבֵּשׁ אֶת יִצְרוֹ
וְלַכְפּוֹת אֶת תַּאֲוֹתָיו, לֹא מִפְּנֵי זֶה יִשְׁנֶה אֶת טְבָעוֹ וְלֹא

standards. The man who is entirely free of this affliction and clean of any trace of evil which lust leaves behind it will come to possess perfectly clean vision and pure discrimination, and will not be swayed in any direction by desire, but will recognize as evil, and withdraw from every sin that he had committed, though it were the slightest of the slight. Accordingly, our Sages of blessed memory referred to those individuals who so purified their deeds as to leave in them not even a stirring of evil as "the clean-minded men of Jerusalem" (Sanhedrin 23a).

You will now note the distinction between the Watchful and the Clean man (although they are closely related). The first is Watchful of his deeds and sees to it that he does not sin in relation to what he knows, and what is universally acknowledged to be sinful; however, he is still not so much master of himself as to keep his heart from being pulled along by natural lust and inclining him to rationalize in relation to things whose evil is not thus acknowledged. For even though he exerts himself to conquer his evil inclination and to subdue his desires, he will not, because of this,

יֻכַּל לְהַסִּיר מִלְּבוּ הַתְּאֻנָּה הַגּוֹפֶנִית, אֲלָא שְׂיֻכַּבֵּשׁ אוֹתָהּ
וַיִּלָּךְ אַחֵר הַחֲכָמָה וְלֹא אַחֲרֶיהָ, אַךְ עַל כָּל פְּנִימֵי חֲשֶׁק
הַחֲמֻרִיּוֹת עוֹשֶׂה אֶת שְׁלֹו לְהַסִּיתוֹ וּלְפַתּוֹתוֹ.

אָמְנָם אַחֵר שְׂיִתְרַגַּל הָאָדָם הָרַגַּל גָּדוֹל בְּזִהִירוֹת הַזֶּה, עַד
שְׂיִנָּקָה נִקְיוֹן רֹאשׁוֹן מִן הַחֲטָאִים הַמִּפְרָסָמִים, וַיִּרְגֵּיל
עַצְמוֹ בְּעִבּוּדָהּ וּבְזִרְיוֹתָהּ, וְתִגְבֵּר בּוֹ הָאֲהָבָה אֶל בּוֹרְאוֹ
וְהַחֲמֻדָּה אֵלָיו, הִנֵּה כֹחַ הַהֲרַגָּל הַזֶּה יִרְחִיק אוֹתוֹ מִעֲנִיגֵי
הַחֲמֵר וַיִּדְבִּיק דַּעְתּוֹ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת הַנִּפְשִׁי עַד שְׁסוּף סוּף
יֻכַּל לְהַגִּיעַ אֶל הַנִּקְיוֹן הַשְּׁלֵם, שְׂפָכֵר יִכְבֶּה אֵשׁ הַתְּאֻנָּה
הַגּוֹפֶנִית מִלְּבוּ בְּהַתְגַּבֵּר בּוֹ הַחֲמֻדָּה הָאֱלֹהִית וְאִז תִּשָּׂאֵר
רְאִיתוֹ זָכָה וּבָרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְמַעַלָּה, שֶׁלֹּא יִפְתָּה
וְלֹא יִשְׁיגְהוּ חֲשֶׁךְ חֲמֻרִיּוֹתוֹ וַיִּנָּקָה בְּמַעֲשָׂיו מִכָּל וְכָל.

וְהִנֵּה עַל מִדָּה זֹו הִיָּה דָּוִד שְׂמַח בְּעַצְמוֹ וְאוֹמֵר (תהלים
כו, ו), "אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כִּפִּי וְאֶסְבֶּכֶה אֶת מִזְבִּיחַ ה'", כִּי

change his nature; he will not remove bodily lust from his heart. All he will be able to do is overcome it and be governed, not by it, but by reason. The darkness of earthiness, however, will still persist in its work of persuasion and deception.

But when a person habituates himself to Watchfulness to the point where he completely cleanses himself of the acknowledged sins, and accustoms himself to zealous Divine service so that love and yearning for his Creator grow strong within him, then the force of this habituation will draw him farther from the realm of earthiness and direct his mind towards spiritual perfection. Eventually he will attain to perfect Cleanliness, a state in which physical desire is extinguished from his heart through the strengthening within him of the longing for God. His vision will then possess the purity and clarity that I spoke of above. He will not be deceived, he will not be reached by the darkness of earthiness, and his deeds will be absolutely Clean.

David rejoiced in the possession of this trait and said (Psalms 26:6), "I will wash my hands in Cleanliness and I will go around

בְּאַמֶּת רַק מִי שִׁינָקָה לְגִמְרִי מִכָּל נִדְנוּד חֲטָא וְעוֹן, הוּא
הוּא הָרְאוּי לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ ה', כִּי זוֹלַת זֶה אֵין לוֹ
אֶלָּא לְבוֹשׁ וּלְהַכְלִים מִלְּפָנָיו, וּכְמֵאמֹר עֲזָרָא הַסּוֹפֵר,
(עזרא ט), "אֵלֶּהִי בִשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֵלֶּהִי פְּנֵי
אֱלֹהֶיךָ":

וְהִנֵּה נִדְאִי כִּי מְלָאכָה רַבָּה הִיא לְאָדָם לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת
הַמִּדָּה הַזֹּאת, כִּי הָעֲבֵרוֹת הַנִּכְפָּרוֹת וִידוּעוֹת קְלוֹת הֵן
לְהַשְׁמֵר מֵהֶם, כִּיּוֹן שֶׁרַעְעָתָם גְּלוּיָהּ, אַךְ הַדִּקְדּוּק הַזֶּה
הַמִּצְטָרֵךְ לְנִקְיוֹת הוּא הַקָּשָׁה יוֹתֵר, כִּי הוֹרָאת הַהִתֵּר
מִכֶּסֶה עַל הַחֲטָא, וּכְמוֹ שֶׁפִּתְּכֵתִי. וְהוּא כְּעֵנִין מֵה
שֶׁאֱמָרוּ חֲכָמִים זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (עבודה זרה יח), "עֲבֵרוֹת
שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקָבִיו סוֹבְבוֹת אוֹתוֹ בִּשְׁעַת הַדִּין", וְעַל דֶּרֶךְ
זֶה אֱמָרוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (בבא בתרא קסה), "רַבָּם בְּגִזְלִי,
וּמַעוּטָם בַּעֲרִיּוֹת, וְכֻלָּם בְּאַבֶּק לְשׁוֹן הָרַע", כִּי מִפְּנֵי רֹב
דִּקּוֹתוֹ כָּל בְּנֵי אָדָם נִכְשָׁלִים בּוֹ בְּמָה שֶׁאֵין מִכִּירִים אוֹתוֹ.

Your altar, O God." In truth, it befits only him who is entirely clean of any stirring of sin or transgression to behold God, the King; for lacking such cleanliness one should only be ashamed and disgraced before Him. As Ezra the Scribe said (Ezra 9:6), "My God, I am ashamed and disgraced to lift, my God, my face to You."

Unquestionably the attainment of perfection in this trait entails great labor; for the recognized and well-known sins are easy to avoid since their evil is apparent, but the analysis which Cleanliness requires is of the most difficult kind, because the sin, involved, as I have written above, is hidden by rationalization. As our Sages of blessed memory have said (Zarah 18a), "The sins which a man treads underfoot surround him at the time of judgment." And it was in this connection that they said (Bava Bathra 165a), "The majority succumb to the sin of theft, a minority to that of illicit relations and all of them to the 'dust' of slander." The last, because of the extreme subtleness of its nature and its concomitant insusceptibility to recognition causes everyone to succumb to it.

וְאָמְרוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּהּ, שֶׁדָּוִד הָיָה נִזְהָר וּמִנְקָה עֲצָמוֹ
נִקְיֹון גָּמוּר מִכָּל אֵלֶּה, וְעַל כֵּן הָיָה הוֹלֵךְ לְמַלְחָמָה
בְּבִטְחוֹן חֲזָק וְהָיָה שׂוֹאֵל (תהלים יח, לח), "אֶרְדּוּף
אוֹיְבֵי וְאַשְׁיִיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כָּלוּתָם", מֵה שְׁלֹא שָׁאֵל
יְהוֹשֻׁפָּט, אָסָא וְחִזְקִיָּה, לְפִי שְׁלֹא הָיוּ מְנַקִּים כָּל כָּךְ,
וְהוּא מֵה שֶׁאָמַר הוּא עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ דִּבְרָיו (שם כא),
"יִגְמְלֵנִי ה' כְּצַדִּיקי כְּבוֹר יְדֵי יֹשִׁיב לִי". וְאָמַר עוֹד (שם),
"וַיֵּשֶׁב ה' לִי כְּצַדִּיקי כְּבוֹר יְדֵי לִנְגֹּד עֵינָיו", וְהוּא הִבִּיר
וְהִנְקִיֹון הָיָה שֶׁזְכָּרָנוּ, וְאֵז חֲזָר וְאָמַר עוֹד (שם ל), "כִּי כֵךְ
אָרוּץ גְּדוּד" וגו' "אֶרְדּוּף אוֹיְבֵי וְאַשְׁיִיגֵם" (שם יח, לח).
וְהוּא עֲצָמוֹ אָמַר עוֹד (שם כד ג), "מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וּמִי
יָקוּם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ נָקִי כַפַּיִם וּבֵר לְבָב:"

Our Sages of blessed memory tell us (Introduction to Eichah Rabbathi 30) that David was Watchful and Cleansed himself completely and that because of this he went to war with great confidence, asking (Psalms 18:38), "Let me pursue my foes and overtake them; and let me not return until I have destroyed them," something which Yehoshafat, . Asa and Hezekiah, because they had not attained to such Cleanliness, did not ask. As David himself indicates within his statement (Ibid. 21), "Reward me, O God, according to my righteousness; according to the Cleanliness of my hands repay me." And he says again (Ibid. 25), "God rewarded me according to my righteousness, according to the Cleanliness of my hands before His eyes." David speaks here of the same kind of purity and Cleanliness that we have spoken of before. And he continues (Ibid. 30), "For with You will I run upon a troop." "I will pursue my foes and overtake them" (Ibid. 38). And he himself says again (Ibid. 24:3), "Who will ascend the mountain of God, and who will stand in the place of His holiness? The Clean of hand and pure of heart."

וְאִמָּנָם וַדַּאי שֶׁהַמִּדָּה הַזֹּאת קָשָׁה, כִּי טֹבֵעַ הָאָדָם חֲלָשׁ
וְלִבּוֹ נִפְתָּה עַל נִקְלָה וּמִתִּיר לְעֲצָמוֹ הַדְּבָרִים שְׂיוּכָל
לְמַצֹּא בָּהֶם כְּדֵי הַטְּעָאָה, וּבַדַּאי שְׁמִי שֶׁהִגִּיעַ לְזֹאת
הַמִּדָּה, כָּכֵר הִגִּיעַ לְמִדְּהָה גְּדוֹלָה, כִּי בַּפְּנֵי מִלְחָמָה
חִזְקָה עֲמֵד וְנִצָּח. וְנִבּוֹא עֲתָה לְבֹאֵר פְּרָטֵי הַמִּדָּה הַזֹּאת:

פרק יא

בַּפְּרָטִי מִדַּת הַנִּקְיּוֹת:

פְּרָטִי מִדַּת הַנִּקְיּוֹת רַבִּים הֵם מְאֹד וְהֵנָּם כָּכֵל הַפְּרָטִים
שֶׁבְּכָל הַשָּׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחָמֵשׁ מִצְוֹת לֹא - תַעֲשֶׂה.
כִּי אִמָּנָם עֲנִין הַמִּדָּה כָּכֵר אֲמַרְתִּי שֶׁהוּא לְהִיּוֹת נָקִי מִכָּל
עֲנֵפֵי הָעֲבֻרוֹת, וְאוּלָם אֵף עַל פִּי שֶׁבְּכָל הָעֲבֻרוֹת מִשְׁתַּדֵּל
הַיָּצָר הָרַע לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם, כָּכֵר יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהִטְבֵּעַ
מִחֲמַדָּן יוֹתֵר וּבִקֵּן מִרְאָה לוֹ יוֹתֵר הַתֵּרִים, אֲשֶׁר עַל כֵּן
יִצְטָרֵךְ בִּקֵּן יוֹתֵר חִזּוּק לְנִצָּח אֶת יִצְרוֹ וּלְהִנָּקוֹת מִן

This trait is certainly difficult to acquire, for a man's nature is weak. His heart is easily won over, and he permits certain things to himself by utilizing the opportunities for selfdeception which they present. One who has attained to the trait of Cleanliness has unquestionably reached a very high level of achievement, for he has stood up in the face of a raging battle and emerged victorious. We shall now discuss the various particulars of this trait.

CHAPTER 11

CONCERNING THE PARTICULARS OF THE TRAIT OF CLEANLINESS

THE FACTORS which comprise Cleanliness are very numerous, being all of the factors which comprise the 365 negative commandments. For as I have already stated, the objective of this trait is to be clean of all of the forms of sin. However, though the evil inclination causes a man to commit all kinds of sins, there are some which a person's nature renders more desirable to him, and, consequently, provides him with more rationalizations for. He therefore requires in relation to them

הַחֵטָא, וְכֵן אָמְרוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה (חגיגה יח), "גִּזְלַ
וְעָרִיזוֹת נִפְשׁוּ שֶׁל אָדָם מִחֲמַדָּתָן וּמִתְאַוָּה לָהֶן". וְהִנֵּה
אֲנִיחֵנוּ רוּאִים, שְׂאָף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַב בְּנֵי הָאָדָם גִּנְבִּים
בְּגִלּוֹי הֵם, דִּהְיֵנוּ, שִׁישְׁלָחוּ יָד מִמֶּשׁ בְּמִמּוֹן חֲבֵרֵיהֶם
לְקַחַת וְלָשִׁים בְּכָלֵיהֶם, אָף עַל פִּי כֵן רַבִּים טוֹעֲמִים טַעַם
גִּנְבָּה בְּמִשְׁאֵם וּבְמִתָּנָם, בְּמָה שִׁיּוּרוֹ הִתֵּר לְעֶצְמָם
לְהַשְׁתַּכֵּר אִישׁ בְּהַפְסְדוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וַיֹּאמְרוּ "לְהַרְוִיחַ
שְׂאֵנִי".

וְאוּלָּם לְאוֹיֵן הַרְבֵּה נֹאמְרוּ בְּגִזְלַ, "לֹא תַעֲשֶׂק", "לֹא
תִגְזֹל", "לֹא תִגְנֹבוּ, וְלֹא תִכְחָשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ
בְּעַמִּיתוֹ", "לֹא תִנּוּ אִישׁ אֶת אָחִיו", "לֹא תִשִּׁיג גְּבוּל
רֵעֶךָ", הֵן כָּל אֵלֶּה חֲלוּקֵי דִינִים שֶׁבְּגִזְלַ, כּוֹלָלִים מַעֲשִׂים
רַבִּים מִן הַמַּעֲשִׂים הַנּוֹעֲשִׂים בְּכָלֵל הַמִּשְׁאֵל וְהַמִּתָּן הַמְּדִינִי,
וּבְכָלֵם אֲסוּרִים רַבִּים. כִּי לֹא הַמַּעֲשֵׂה הַנֶּפֶר וּמִפְּרָסָם
בְּעַשֶׂק וּבְגִזְלַ הוּא לְבִדּוֹ הָאָסוּר, אֲלֵא כָּל שְׂסוּף סוּף יִגְיַע
אֵלָיו וַיִּגְרָם אוֹתוֹ, כָּכָר הוּא בְּכָלֵל הָאָסוּר. וְעַל זֶה אָמְרוּ

additional strengthening to vanquish his evil inclination and be clean of sin. In this connection our Sages of blessed memory have said (Chagigah 1 lb), "There is within a person a desire and a longing for theft and illicit relations." Although we see that most people are not manifest thieves in the sense of openly confiscating their neighbors' belongings and depositing them among their own possessions, most of them get the taste of theft in the course of their business dealings by allowing themselves to gain through their neighbors' loss, saying, "Business is different."

Many prohibitions, however, were stated in regard to theft: "Do not steal," "Do not rob," "Do not oppress," "And you shall not deny," "And a man should not speak falsely against his neighbor," "A man should not deceive his brother," "Do not push back your neighbor's boundary." These varied laws of theft take in many of the most common types of transactions, in relation to all of which there are many prohibitions. For it is not the overt, acknowledged deed of oppression or theft alone which is forbidden; but anything which would lead to such a deed and bring

זְכוּנוֹם לְבִרְכָּה (סנהדרין פא), "וְאֵת אִשֶּׁת רַעְהוּ לֹא
טָמְא" (יחזקאל יח) - "שֶׁלֹּא יָרַד לְאִמָּנוֹת חִבְרוֹ".

וּכְבָּר הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר לְחַנְּנִי שֶׁלֹּא יִחַלֵּק קָלִיּוֹת
וְנֶאֱגוּזִים לְתִינוּקוֹת כְּדֵי לְהַרְגִּילָן שְׂיָבוֹאוּ אֶצְלוֹ, וְלֹא
הִתִּירוּ חֲכָמִים אֶלָּא מִפְּנֵי שֹׁגֵם חִבְרוּ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן
(כבא מציעא ס). וְאָמְרוּ זְכוּנוֹם לְבִרְכָּה (כבא בתרא
פח), "קָשָׁה גִּזְלַת הַדִּיּוֹט מִגִּזְלַת גְּבוּהָ, שְׁזָה הַקָּדִים חֲטָא
לְמַעֲיֵלָה וְזָה הַקָּדִים מְעִילָה לְחֲטָא". וּכְבָּר פָּטְרוּ אֶת
הַפּוֹעֲלִים הָעוֹשִׂים אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת מִבִּרְכַּת הַמוֹצֵיא,
וּמִבִּרְכוֹת אַחֲרוֹנוֹת דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְאָפְלוּ בִּקְרִיאַת שְׁמַע
לֹא חִיבוּם לְבָטֵל מִמְּלֶאכֶתָן אֶלָּא בִּפְרָשָׁה ראשונה
בְּלִבְד, קל - וְחִמְרָן בֵּין בְּנוֹ שֶׁל קל - וְחִמְרָן לְדַבְּרֵי הָרִשּׁוֹת,
שֶׁכֶּל שְׂכִיר - יוֹם אֲסוּר בָּהֶן שֶׁלֹּא לְבָטֵל מִמְּלֶאכֶתוֹ שֶׁל
בַּעַל הַבַּיִת, וְאִם עָבַר הָרִי זֶה גִּזְלָן. הִנֵּה אָבָא חִלְקִיָּה
אָפְלוּ שְׁלוֹם לֹא הִשִּׁיב לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ שְׁלוֹם,

it about is included in the prohibition. Concerning this our Sages of blessed memory said (Sanhedrin 8 1a), "And he did not pollute his neighbor's wife' (Ezekiel 18:15) - he did not infringe upon his neighbor's occupation."

R. Yehudah forbade a storekeeper to distribute roasted grain and nuts to children to accustom them to come to him; the other Sages permitted it only because his competitor could do the same (Bava Metzia 60a). Our Sages of blessed memory have also said (Bava Bathra 88b), "Stealing from a person is worse than stealing from God, for concerning the first, the fact of one's being a sinner is stated before that of his having committed a wrong ..." They also exempted hired workers from the blessing over bread and from the latter blessings of Grace. And even in the case of the Shema they required them to leave off working only for the recitation of the first section (Berachoth 16b). How obvious is it, then, that a day-laborer has no right to interrupt the work assigned to him for mundane considerations, and that if he does, he is a thief. Abba Chilkiyah did not even return the

שֶׁלֹא לִבְטֹל מִמְּלָאכֶת רַעְהוּ. וַיַּעֲקֹב אָבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם
מִבָּאָר בְּפִיו וְאוֹמֵר (בראשית לא), "הֲיִיתִי בַיּוֹם אֲכַלְנִי
חֶרֶב וְקָרַח בְּלִילָה וַתִּדָּד שְׁנָתִי מֵעֵינַי", מַה יַּעֲנוּ אֲפּוֹא
הָעוֹסְקִים בַּהֲנָאוֹתֵיהֶם בְּשַׁעַת מְלָאכָה וּבְטָלִים מִמְּנָה? או
כִּי יַעֲסֻקוּ בְּחִפְצֵיהֶם אִישׁ לְבִצְעוֹ? :

כָּלֵּל שֶׁל דְּבָר, הַשְּׁכוּר אֲצֵל חֲבֵרוֹ לְאִיזָה מְלָאכָה
שֶׁתִּהְיֶה, הִנֵּה כָּל שְׁעוֹתָיו מְכוּרוֹת הֵן לוֹ לְיוֹמוֹ, כְּעִנְיָן
שֶׁאֱמָרוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה, "שְׁכִירוֹת מְכִירָה לְיוֹמִיָּה", וְכָל
מַה שִּׁיקַח מִהֵן לְהִנָּאת עֲצָמוֹ בְּאִיזָה אֲפֵן שִׁיְהִיָּה אֵינוֹ
אֶלָּא גִזָּל גָּמוּר, וְאִם לֹא מִחֲלוֹ אֵינוֹ מְחוּל, שֶׁכָּכֵר אֱמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (יומא פו), "עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם
לְחֲבֵרוֹ אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מִכַּפֵּר עַד שִׁירָצָה אֶת חֲבֵרוֹ",
וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאֲפִלוֹ אִם עָשָׂה מִצְוָה בְּזִמָּן מְלָאכָתוֹ, לֹא
לְצַדִּיקָה תִּחְשַׁב לוֹ אֶלָּא עֲבָרָה הִיא בִּידּוֹ, שֶׁאֵין עֲבָרָה

greeting of Scholars so that he would not interrupt the work he was doing for his neighbor (Ta'anith 23b). And our father Jacob, may Peace be upon him, explicitly stated (Genesis 31:40), "In the daytime I was consumed by drought and in the evening by frost, and my sleep fled from my eyes." What, then, will those say who occupy themselves with their pleasures and leave off working, or those who during their working-time engage in their own affairs for personal gain?

In fine, if one is hired by his neighbor for any kind of labor, all of his hours are sold to his employer for the day. As our Sages of blessed memory say (Bava Metzia 56b), "Hiring oneself out is equivalent to selling oneself for the day." Any utilization of these hours for his personal benefit in any manner whatsoever is gross theft, and if his employer does not forgive him, he is not forgiven. As our Teachers of blessed memory have said (Yoma 85b), "The Day of Atonement does not atone for a man's sins against his neighbor until he pacifies him." What is more, even if one performs a mitzvah during his working-time, he is not

מַצָּוָה, וּקְרָא כְּתִיב (ישעיהו סא), "שׁוּנָא גִזְל בְּעוֹלָה".

וּכְעֵינֵן זֶה אָמְרוּ זְכוּרֹנָם לְכִרְכָּה (בבא קמא צד), "הֲרִי
שְׁגֹזל סָאָה חֲטִים וּטְחָנָה נֶאֱפָאָה וּמְבַרֵךְ, אֵין זֶה מְבַרֵךְ
אֶלָּא מְנַאֵץ, דְּכְתִיב (תהלים ל), "וּבֹצֵעַ בְּרַךְ נֶאֱץ ה'",
וְעַל כִּיּוֹצֵא בָּזָה נֶאֱמַר, "אֹי לוֹ לְזֶה שְׁנַעֲשָׂה סִיגִירוֹ
קִטְגִירוֹ", וּכְמֶאֱמָרָם זְכוּרֹנָם לְכִרְכָּה (ירושלמי סוכה פרק
ג) בְּעֵינֵן לִוְלָב הַגִּזְזֹל, וְהַדִּין נוֹתֵן, כִּי הֲרִי גִזְל חֲפֵץ - גִּזְל,
וְגִזְל זִמֵּן - גִּזְל, מַה גִּזְזֹל אֶת הַחֲפֵץ וְעוֹשָׂה בּוֹ מַצָּוָה -
נַעֲשֶׂה סִיגִירוֹ קִטְגִירוֹ, אִף גִּזְזֹל אֶת הַזִּמֵּן וְעוֹשָׂה בּוֹ
מַצָּוָה - נַעֲשֶׂה סִיגִירוֹ קִטְגִירוֹ,

וְאֵין הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲפֵץ אֶלָּא בְּאַמוּנָה, וְכֵן הוּא
אוֹמֵר, (תהלים לא) "אֲמוּנִים נֹצֵר ה'". וְאוֹמֵר, (ישעיהו
כו, ב) "פֶּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים".
וְאוֹמֵר (תהלים קא, ו), "עֵינִי בְּנֶאֱמָנִי אֶרֶץ לְשִׁכַּת עַמְּדִי".

credited with righteousness, but charged with a transgression. A transgression cannot be a mitzvah. It is written (Isaiah 61:8), "I hate theft in a burnt-offering."

Along the same lines our Sages of blessed memory have said (Bava Kamma 94a), "One who steals a measure of wheat, grinds it, bakes it and pronounces a blessing over it, is not blessing, but abusing, as it is written (Psalms 10:3), 'And the thief who blesses, abuses God.' " Similarly it is said, "Woe unto him whose defense attorney becomes his prosecutor." This is analogous to what our Sages say (Yerushalmi Sukkah 3.1) concerning a stolen lulav. Stealing an object is stealing, and stealing time is stealing. As with a stolen object that is used for a mitzvah, so with stolen time that is similarly used, one's defense attorney becomes his prosecutor.

The Holy One Blessed be He desires only honesty, as it is said (Psalms 31:24), "God protects the honest ones," and (Isaiah 26:2), "Open ye doors so that there may enter a righteous nation, a keeper of trusts," and (Psalms 101:6), "My eyes are to the trusted men of the earth, that they may sit with me,"

וְאוֹמֵר (ירמיה ה), "עֵינֶיךָ הֵלֹא לְאַמוֹנָה":

וְאִם אִיּוֹב הָעִיד עַל עֲצָמוֹ וְאָמַר (איוב לא), "אִם תִּטָּה אֲשֶׁרִי מִנִּי הַדֶּרֶךְ וְאַחֵר עֵינֵי הַלֵּךְ לְבִי וּבְכַפִּי דָבַק מָאוֹם", וְהִבֵּט יָפִי הַמַּשָּׁל הַזֶּה, כִּי דָמָה הַגִּזְל הַבִּלְתִּי נִגְלָה בַּדָּבָר הַמִּתְדַבֵּק בִּיד הָאָדָם, שָׁאֵף עַל פִּי שָׁאִין הָאָדָם הוֹלֵךְ לְכַתְחֻלָּה לְטַל אוֹתוֹ, וְנִשְׁאַר דָּבַק מֵאֱלֹו, סוֹף סוֹף בְּיָדוֹ הוּא - בֵּן הַדָּבָר הַזֶּה, שָׁאֵף שְׁלֹא יִהְיֶה הָאָדָם הוֹלֵךְ וְגוֹזֵל מִמֶּשׁ, קָשָׁה הוּא שְׁיִהְיֶה יָדָיו רִיקָנוּת מִמֶּנּוּ לְגִמְרִי. אָמֵן בְּאַמֶּת כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִמָּה שֶׁתַּחַת הַיּוֹת הַלֵּב מוֹשֵׁל בְּעֵינָיִם, שְׁלֹא יִנִּיחַ לַהֲיוֹת נָעִים לָהֶם אֶת שֵׁל אַחֲרֵי, הָעֵינָיִם מוֹשָׁכִים אֶת הַלֵּב לְבַקֵּשׁ הַתֵּרִים עַל מַה שֶׁנִּרְאָה לָהֶם יָפָה וְנִחְמָד, עַל כֵּן אָמַר אִיּוֹב, שֶׁהוּא לֹא כֵן עָשָׂה וְלֹא הֵלֵךְ לְבֹו אַחֵר עֵינָיו, עַל כֵּן לֹא דָבַק בְּכַפִּיו מָאוֹם:

רְאֵה נָא בְּעֵינָיִי הָאוֹנָאָה, כִּמָּה נֶקֶל הוּא לָאָדָם לְהַתְפַּתּוֹת וְלִפְשֵׁל, בְּאֲשֶׁר לְכַאוֹרָה יִרְאָה לוֹ שֶׁרְאוּי הוּא לְהִשְׁתַּדֵּל לִיָּפוֹת סְחוּרָתוֹ בְּעֵינֵי הָאֲנָשִׁים, וְלְהִשְׁתַּכַּר בִּיגִיעַ כִּפְיוֹ,

and (Jeremiah 5:3), "Are Your eyes not to faithfulness?"

Even Job said about himself (Job 31:7), "Did my steps deviate from the path? Did my eyes follow my heart? Did anything adhere to my palm?" Regard the beauty of this comparison in which concealed theft is likened to a thing which sticks to a person's hand. Though he had no original intention of taking it, the fact remains that it is in his hand. Here, too, though a man does not actually go out and steal, it is difficult for his hands to be entirely clean of theft, for the eyes instead of being ruled by the heart so that they do not find pleasing to them what belongs to others, pull the heart after them to seek rationalizations for the acquisition of what seems beautiful and desirable to them. Job tells us, in effect, that he did not conduct himself in this manner, that his heart did not follow his eyes, and that, therefore, nothing stuck to his palm.

Consider the question of deceit. How easy it is for a person to deceive himself and fall prey to sin. On the surface it seems proper to him to attempt to make his wares attractive to people and to profit by his

לְדַבֵּר עַל לֵב הַקּוֹנֶה לְמַעַן יִתְרַצֶּה לוֹ, וַיֹּאמְרוּ עַל כָּל זֶה, "יֵשׁ זָרִיז וְנִשְׁכָּר", "וַיֵּד חֲרוּצִים תַּעֲשִׂיר", אָמְנָם אִם לֹא יִדְקֹדֵק וַיִּשְׁקַל מַעֲשָׂיו הַרְבֵּה, הִנֵּה תַחַת חֲטָה יֵצֵא חוּת, כִּי יַעֲבֹר וְנִכְשָׁל בַּעֲוֹן הַהוֹנָאָה אֲשֶׁר הִזְהַרְנוּ עָלֶיהָ (ויקרא כה), "לֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ".

וַאֲמָרוּ ז', "אֲפֹלוּ לְרַמּוֹת אֶת הַגּוֹי אֲסוּר, וַיִּקְרָא כְּתִיב (צפניה ג), "שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כָזָב, וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תְּרֻמִּית", וְכֵן אָמְרוּ (בבא מציעא ס), "אֵין מְפַרְכְּסִין אֶת הַכֵּלִים הַיִּשְׁנִים שֶׁיִּירָאוּ בַּחֲדָשִׁים", "אֵין מְעַרְבִין פְּרוֹת בְּפְרוֹת, אֲפֹלוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים, אֲפֹלוּ סָאָה בְּדִינָר, וְאֲפֹלוּ יָפָה דִּינָר וּטְרַסִּית לֹא יַעֲרֹב וַיִּמְכְּרֶם סָאָה בְּדִינָר", "כָּל עוֹשֶׂה אֱלֹה כָּל עוֹשֶׂה עוֹל" (דברים כה), וְקָרוּי ה' שְׁמוֹת, עוֹל, שְׁנֹאוּי,

efforts, as it does to use "sales talk" on the prospective purchaser to render him more receptive; especially so in the face of such popular encomiums as "The quick man profits" (Pesachim 506) and "The hand of the diligent prospers" (Proverbs 10:4). But if he does not analyze and weigh his actions carefully, he will bring forth thorns instead of wheat, for he will transgress and fall victim to the sin of deceit about which we have been warned, (Leviticus 25:17), "Let not a man deceive his fellow." Our Sages of blessed memory have said (Chullin 94a) that it is forbidden also to fool a non-Jew.

It is written (Zephaniah 3:13), "The remnant of Israel will not do iniquity and they will not speak falsehood, and a deceiving tongue will not be found in their mouths." Our Sages have said (Bava Metzia 60a), "It is forbidden to paint old vessels to give them the appearance of new ones. It is forbidden to mix the fruits of one field with those of another, though the latter be just as fresh as the first, and though they be worth a dinar and a tressis per measure, and the combination be sold for only a dinar per measure." "All who do these, all doers of

מִשְׁקָץ, חָרֵם, תוֹעֵבָה. עוֹד אָמְרוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָּהּ (בבא קמא קיט), "כָּל הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ אֶפְלוּ שָׁוָה פְּרוּטָה כְּאִלוֹ נוֹטֵל נַפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ", הֲרִי לָךְ חֹמֶר הָעוֹוֹן הַזֶּה אֶפְלוּ כְּשַׁעוֹר מֵעֵט. וְאָמְרוּ עוֹד (תענית ז), "אֵין הַגִּשְׁמִים נִעְצָרִים אֲלָא בְּעוֹוֹן גִּזְל". וְעוֹד אָמְרוּ (ויקרא רבה לג), "קִפָּה מִלֵּאָה עוֹנוֹת מִי מְקַטְג בְּרֹאשׁ כָּלֶם? - גִּזְל". וְדוֹר הַמִּבּוּל לֹא נִחָתָם גִּזְרֵי דִינָם אֲלָא עַל הַגִּזְל (סנהדרין קח).

וְאִם תֹּאמַר בְּלִבְּךָ, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לָנוּ שְׁלֹא לְהִשְׁתַּדֵּל בְּמִשְׁאֲנֵי וּמִתְּנֵי לְרִצּוֹת אֶת חֲבֵרֵנוּ עַל הַמָּקַח וְעַל שְׁוִיו? חֲלוּק גָּדוֹל יֵשׁ בַּדָּבָר, כִּי כָל מֶה שֶׁהוּא לְהִרְאוֹת אֶת הַקּוֹנִים אֲמַתָּת טוֹב הַחֲפֵץ וְיִפְיוֹ, הִנֵּה הַהִשְׁתַּדְּלוֹת הַהוּא טוֹב וְיִשָּׁר, אֲךָ מֶה שֶׁהוּא לְכַסּוֹת מוֹמֵי חֲפָצוֹ אֵינוֹ אֲלָא אוֹנָאָה וְאֶסוּר. וְזֶה כָּלֵל גָּדוֹל בְּאֲמוּנַת הַמִּשְׁא וְהַמִּתֵּן.

wrong" (Deuteronomy 25:16). Five designations have been applied to them: "wrong," "hateful," "abominable," "despised," "detested." (Sijra 19.35). Our Sages of blessed memory have further stated (Bava Kamma 119a), "If one steals even the worth of a prutah from his neighbor, it is as if he takes his soul from him." This statement reveals to us the severity of this sin even where a trifling amount is involved. And they said again (Ta'anith 7b), "The rains are held back only because of the sin of theft," and again, (Vayikra Rabbah 33.3), "in a basketful of sins, which is the most incriminating?-theft." The doom of the generation of the flood was sealed only because of the sin of theft (Sanhedrin 108a).

If you ask yourself, "How is it possible for us in our dealings not to attempt to favorably incline the prospective buyer towards the object to be sold and its worth?" know that there is a great distinction to be made. Whatever effort is made to show the purchaser the true worth and beauty of the object is fitting and proper, but whatever is done to conceal its imperfections constitutes deceit and is forbidden. This is an elemental

ל'א א'מר מ'ענ'ן ה'מדות, ש'הרי ב'פרוש כ'תוב ב'הם,
"תועבת ה' א'להיך כל ע'שה א'לה", ו'אמרו (בבא בתרא
פח), "ק'שה ע'נש'ן ש'ל מ'דות מ'ענש'ן ש'ל ע'ריות" וכו',
ו'אמרו (שם), "ה'סיטון מ'קנח מ'דותיו א'חת ל'שלש'ם
יום", ו'כל כ'ך ל'מה? כ'די ש'לא י'חסרו ב'לא ד'עת ו'לא
י'ענש.

כ'ל ש'פ'ן ע'ון ה'רבית ש'גדול הוא כ'כופר ב'אל'הי י'שרא'ל
ח'ס - ו'חלילה, ו'אמרו ז'כרונם ל'ברכה על פ'סוק (יחזקאל
יח), "ב'נש'ך נ'תן ו'תרבית ל'קח ח'יה ל'א י'חיה", ש'אינו ח'י
ל'תחית ה'מתים, כ'י הוא ו'אב'ק ש'לו מ'שקץ ו'מת'עב ב'עיני
ה'. ו'איני רואה צ'רך ל'האריך ב'זה, ש'כבר אי'מתו מ'טלת
ע'ל כ'ל איש י'שרא'ל:

principle in business honesty.

And this goes without saying in respect to malpractice in the area of weights and measures, in relation to which it is explicitly written (Deuteronomy 25:16) : "The abomination of the Lord, your God, are all who do these." Our Sages of blessed memory have said (Bava Bathra 88b), "The punishment for dishonest weights and measures is more severe than that for illicit relations ..." (Ibid. a), and "The wholesale merchant must clean his measures once in thirty days." Why must this be done? So that the purchasers not unknowingly get less than what they paid for and the merchant not be punished.

What we have said, naturally applies to the sin of taking interest, which is as great a sin as denying the God of Israel, God forbid (Bava Metzia 71a). Our Sages of blessed memory said (Shemoth Rabbah 31.6) in relation to the verse (Ezekiel 18:13), "He gave with usury and took interest, and shall he live? He shall not live," that he who takes interest will not experience the revival of the dead, for he and his dust are abominable and detestable in the eyes of God. I see no

אָמַנָם כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, כְּמוֹ שֶׁחֲמִדַּת הַמָּמוֹן רַבָּה, כֵּן
מִכְשָׁלוֹתָיו רַבִּים, וּכְדִי שִׁיחֶיהָ הָאָדָם נָקִי מֵהֶם בְּאַמָּת,
עֵינֵי גָדוֹל וְדַקְדִּיק רַב צָרִיךְ לוֹ, וְאִם נָקָה מִמֶּנּוּ, יֵדַע
שֶׁהִגִּיעַ כָּכָר לְמִדְרָגָה גְּדוֹלָה, כִּי רַבִּים יִתְחַסְּדוּ בַּעֲנָפִים
רַבִּים מֵעֲנָפֵי הַחֲסִידוּת, וּבַעֲנִין שִׁנְאָת הַבְּצַע לֹא יָכֹלוּ
לְהִגִּיעַ אֶל מִחוּז הַשְּׁלֵמוֹת. הוּא מָה שֶׁאָמַר צוֹפֵר הַנֶּעֱמָתִי
לְאִיּוֹב (אִיּוֹב יא), "אִם אָנֹכִי בְּיָדְךָ - הִרְחִיקָהוּ, וְאֵל תִּשְׁכַּח
בְּאֵהָלֶיךָ עוֹלָה, כִּי אֲזִי תִשָּׂא פָנֶיךָ מִמּוֹם, וְהִיִּיתְ מֵצֶק וְלֹא
תִירָא":

וְהִנֵּה דִבְרָתִי עַד הִנֵּה מִפְּרָטִי מִצְוָה אַחַת מִן הַמִּצְווֹת,
וּכְפָרִטִי חֲלוּקִים אֵלֶּה וְדֵאִי שְׁנֵימִצְאִים בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה,
אָמַנָם אֵינֶנִּי מִזְכִּיר אֶלָּא אוֹתָם שְׁרָגִילִים רַב בְּנֵי הָאָדָם
לְכַשָּׁל בָּהֶם:

וַיִּדְבֹּר עֲתָה מִן הָעֲרִיּוֹת שֶׁגַּם הֵם מִן הַחֲמוּרִים, וְהֵם

need to expatiate on this sin, for its fearful nature is felt by every Jew.

In fine, just as the desire for acquisition is great, so are there many pitfalls which it presents; and for a person to be completely Clean of them, there must be great scrutiny and much analysis on his part. If he does cleanse himself of this desire, let him know that he has reached a very high level of achievement; for there are many who achieve saintliness in many areas, but who cannot achieve perfection in despising dishonest gain. As Tzofar the Naamasite said to Job (Job 11:14), "If there is wickedness in your hand put it far from yourself, and do not permit wrong to dwell in your tents; for then you will lift up your face from imperfection and you will be strong and not fear."

I have spoken thus far of the particulars of one of the mitzvoth. There is no question that each and every mitzvah lends itself to such analysis. I am discussing only those, however, which most people are generally remiss in.

We shall now consider the sin of illicit relations, which is also included among the

שְׁנַיִם בְּמִדְרָגָה אֶל הַגִּזְל, כְּמֵאמָרָם זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (בבא בתרא קסה), "רַבָּם בְּגִזְל וּמַעֲוִטָם בְּעִרְיֹת". וְהִנֵּה מִי שִׁירָצָה לְהַנָּקוֹת לְגַמְרֵי מִזֶּה הַחֲטָא, גַּם לוֹ תִצְטָרֵךְ מְלֹאכָה לֹא מוּעָטָה, כִּי אֵין בְּכֻלָּל הָאֲסוּר גּוּפוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה בַלְבָד, אֲלֹא כָּל הַקָּרֵב אֵלָיו, וּמִקְרָא מְלֹא הוּא (ויקרא יח), "לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת עֶרְוָה".

וְאָמְרוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (שמות רבה טז), "אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶל תֹּאמַר, הוֹאִיל וְאָסוּר לִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאִשָּׁה, הֲרִינִי תוֹפְשָׁה וְאֵין לִי עוֹוֹן, הֲרִינִי מְגַפְפָּה וְאֵין לִי עוֹוֹן, אוֹ שֶׁאֲנִי נוֹשֶׁקָה וְאֵין לִי עוֹוֹן, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשֵׁם שֶׁאֵם נָדָר נָזִיר שֶׁלֹּא לִשְׁתוֹת יַיִן - אָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל עֲנָבִים לַחִים וַיִּבְשִׁים וּמִשְׁרַת עֲנָבִים וְכָל הַיּוֹצֵא מִגִּפֶּן הַיַּיִן, אִף אִשָּׁה שֶׁאֵינָה שְׁלֵךְ אָסוּר לִיגַע בָּהּ כָּל עֵקֶר, וְכָל מִי שֶׁנּוֹגֵעַ בְּאִשָּׁה שֶׁאֵינָה שְׁלֹו מְבִיא מִיתָה לְעֶצְמוֹ" וכו'.

most severe sins, being second only to theft, as revealed in the statement of our Sages of blessed memory (Bava Bathra 165a), "The majority succumb to the sin of theft, a minority to that of illicit relations." One who desires to be completely clean of this sin also requires no little effort, for its prohibition takes in not only the act itself, but anything that approaches it, as Scripture clearly states (Leviticus 18:6), "Do not come near to uncover nakedness."

And our Sages of blessed memory have said (Shemoth Rabbah 16:2), "The Holy One Blessed be He said, 'Do not say, "Since I may not live with a woman, I will hold her and be free of sin, I will embrace her and be free of sin; or I will kiss her and be free of sin." ' The Holy One Blessed be He said, 'Just as when a Nazarite takes a vow not to drink wine, he is forbidden to eat grapes or raisins or drink grape juice, or partake of anything, for that matter, which comes from the grapevine, so is it forbidden to touch any woman but your own wife; and anyone who does touch a woman other than his wife brings death to himself.' "

וְהִבֵּט מֶה נִפְלְאוּ דְבָרֵי הַמֶּאֱמָר הַזֶּה, כִּי הַמַּשִּׁיל אֶת
הָאִסּוּר הַזֶּה לְנֹזֵר, אֲשֶׁר אֵף עַל פִּי שְׁעָקָר הָאִסּוּר אֵינוֹ
אֶלָּא שְׁתִּית יֵין, הֵנָּה אֶסְרָה לוֹ תוֹרָה כָּל מֶה שֵׁישׁ לוֹ
שִׁיכּוֹת עִם הַיֵּין, וְהִיא זֶה לַמּוֹד שְׁלֵמָדָה תוֹרָה לַחֲכָמִים,
אֵיךְ יַעֲשׂוּ הֵם הַסֵּיג לַתּוֹרָה בַּמְשַׁמֶּרֶת שְׁנִמְסֹר בְּיָדָם
לַעֲשׂוֹת לַמְשַׁמֶּרֶתָּהּ, כִּי יִלְמְדוּ מִן הַנּוֹזֵר לְאַסֹּר בְּעִבּוֹר
הָעֵקֶר גַּם כָּל דְּדָמִי לִיהִ, וְנִמְצָא שֶׁעָשְׂתָה הַתּוֹרָה בְּמִצְוָה
זֹאת שֶׁל נּוֹזֵר, מֶה שִׁמְסָרָה לַחֲכָמִים שִׁיעֲשׂוּ בְּשָׂאֵר כָּל
הַמִּצְוֹת, לְמַעַן דַּעַת שְׁזֶה רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, וּכְשֶׁאִסּוּר לָנוּ
אֶחָד מִן הָאִסּוּרִין, יִלְמַד סְתוּם מִן הַמִּפְרָשׁ לְאַסֹּר כָּל
הַקְּרוֹב לוֹ. וְעַל זֶה הַדֶּרֶךְ אִסְרוּ בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל הָעֲרִיּוֹת כָּל
מֶה שֶׁהוּא מְמִינוֹ שֶׁל הַזְנוּת אוֹ הַקְּרוֹב אֵלָיו, יְהִיָּה בְּאִיזָה
חוּשׁ שִׁיְהִיָּה דְהִינּוּ, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה, בֵּין בְּרֵאִיָּה, בֵּין בְּדַבּוּר
בֵּין בְּשִׁמְיָעָה, וְאַפְּלוּ בְּמַחֲשָׁבָה.

See how wonderful these words are! The prohibition in the case of illicit relations is likened to that in the case of a Nazarite, where, even though the essence of the prohibition involves only the drinking of wine, the Torah forbids to him anything which has some connection with wine. Through what it says concerning a Nazarite, the Torah is teaching the Sages how to make "a fence around the Torah" by way of implementing the authority vested in them to reinforce the Torah's rulings. Using the case of the Nazarite as a prototype, the Torah is instructing the Sages to proscribe, because of a basic prohibition, anything that is similar to it. To reveal God's will in the matter, the Torah did in relation to the mitzvah of the Nazarite what it authorized the Sages to do in relation to all the other mitzvot, namely, to forbid anything which approaches the nature of what is proscribed, by deducing what is not stated from what is stated. By applying this principle to the area of illicit relations, the Sages prohibited anything partaking of the nature of fornication or approaching it, regardless of the particular avenue of approach, whether

וַעֲתָה אָבִיא לָךְ רָאיוֹת עַל כָּל אֵלֶּה מִדְּבָרֵיהֶם זְכוֹרָנָם
לְבָרְכָהּ.

בְּמַעֲשֶׂה, דְּהִינוּ, הַנְּגִיעָה אוֹ הַחֲבוּק וְכִיּוּצָא. כָּכֵר נִתְבָּאֵר
לְמַעַלָּה בְּמֵאמָר שְׁזַכְרָנוּ וְאֵין צֶרֶךְ לְהַאֲרִיךְ.

בְּרֵאֵיָה, אָמְרוּ ז'ל" (ברכות סא), "יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע" -
"כָּל הַמְרָצָה מַעוֹת מִיָּדוֹ לְיָדָה כְּדֵי לְהַסְתַּפֵּל בָּהּ לֹא יִנָּקֶה
מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנָּם". וְאָמְרוּ עוֹד (שבת סד), "מִפְּנֵי מָה
הֶעֱרָכוּ יִשְׂרָאֵל שְׂבָאוֹתָיו הַדּוֹר בַּפֶּרֶה? מִפְּנֵי שְׁזָנוּ עֵינֵיהֶם
מִן הָעֶרְוָה וְכו', "אָמַר רַב שִׁשְׁתִּי, מִפְּנֵי מָה מָנָה הַכֶּתוּב
תְּכַשִּׁיטִין שְׂבַחוּץ עִם תְּכַשִּׁיטִין שְׂבַפְנִים? לֹאמַר לָךְ, כָּל
הַמְסַתַּפֵּל בְּאַצְבַּע קִטְנָה שֶׁל אִשָּׁה כָּאֵלוֹ מְסַתַּפֵּל וְכו' "
(ברכות כד), וְאָמְרוּ עוֹד, "וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע"
(דברים כג) "שֶׁלֹּא יִסְתַּפֵּל אָדָם בְּאִשָּׁה נָאֶה וְאֶפְלוֹ הִיא
פְּנוּיָה, אִשָּׁת - אִישׁ וְאֶפְלוֹ הִיא מְכוּעָרָת, (עבודה זרה
: (כ)

that of deed, or sight, or speech, or hearing, or even thought.

I will now substantiate what has been said by referring to the words of our Sages of blessed memory

Deed : Namely touching or embracing and the like. This has already been considered in the aforementioned statement and there is no need to dwell upon it.

Sight : Our Sages of blessed memory have said (Berachoth 61a), " ` Hand to hand, the evil will not be cleansed' (Proverbs 11:21) - one who counts coins from his hand to hers in order to gaze at her will not be cleansed from the judgment of Gehinnom." And again (Shabbath 64a), "Why did the Jews of that generation require atonement?- because they fed their eyes on impurity." R. Shesheth said (Berachoth 24a), "Why did Scripture (Numbers 31:50) enumerate the outer ornaments together with the inner ones?- to teach us that if one gazes at a woman's little finger, it is as if he gazed at her impurity." And again (Avodah Zarah 20a), " `And keep yourself from every evil thing' (Deuteronomy 23:10) - a man should not eye a beautiful woman, even if she is unmarried, and a

בַּעֲנִין הַדְּבוּר עִם הָאִשָּׁה, בְּהִדְיָא שְׁנִינוּ (אבות א), "כָּל
הַמְרַבֶּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה גֹרֵם רָעָה לְעִצְמוֹ". וּבִשְׁמִיעָה,
אָמְרוּ (ברכות כד), "קוֹל בְּאִשָּׁה עֲרוּה":

עוֹד בַּעֲנִין זְנוּת הִפָּה וְהֵאֵזַן, דִּהְיֵנוּ, הַדְּבוּר בְּדַבְרֵי הַזְנוּת
אוּ הַשְׁמִיעָה לַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כָּכָר צִוְחוּ כְּכֻרֹכְיָא, "וְלֹא
יִרְאֶה כִּךְ עֲרוֹת דְּבָר" (דברים כג) - "עֲרוֹת דְּבוּר זֶה נִבּוּל
פָּה", וְאָמְרוּ (שבת לג), "בִּפְעוּזָן נִבְלוּת פֶּה צָרוֹת רַבּוֹת
וּגְזֵרוֹת קָשׁוֹת מִתַּחֲדָשׁוֹת וּבַחֲוֵרֵי יִשְׂרָאֵל מֵתִים" חס -
וְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ עוֹד (שם), "כָּל הַמְנַבֵּל פִּיּוֹ מַעֲמִיקִים לוֹ
גִּיהֶנָּם", וְאָמְרוּ עוֹד (שם), "הַכֹּל יוֹדְעִים כָּלָה לָמָּה
נִכְנָסֶת לַחֲפָה, אֲלֵא כָּל הַמְנַבֵּל פִּיּוֹ וְאוֹמְרוּ כו' אֲפִלּוּ גִזֹּר
דִּין שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה לְטוֹבָה הוֹפְכִים לוֹ לְרָעָה", וְאָמְרוּ
עוֹד (חגיגה ה), "אֲפִלּוּ שִׁיחָה קָלָה שֶׁבֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ
מַגִּידִים לוֹ לְאַדָּם בְּשַׁעַת הַדִּין". וּבַעֲנִין הַשְׁמִיעָה הָרָעָה
הַזֹּאת גַּם בֵּין אָמְרוּ (שבת לג), "אַף הַשּׁוֹמֵעַ וְשׁוֹתֵק,
שֶׁנֶּאֱמַר "זְעוּם ה' יִפֹּל שָׁם", (משלי כב, יד) הָרִי לֶךְ שֶׁכָּל

married woman, even if she is ugly."

Speech : It is explicitly stated (Avoth 1.5), "One who converses at length with a woman draws evil upon himself."

Hearing : (Berachoth 24a), "A woman's singing is impurity." Concerning the "fornication of the mouth and the ear," that is, speaking obscenities or listening to them, our Sages "screamed like cranes" (Yerushalmi Terumoth 1.4), " 'Let there not be seen within you a thing of nakedness' (Deuteronomy 23:15) -nakedness of speech, the uttering of obscenities." And (Shabbath 33a), "Because of the sin of obscene speech, troubles renew themselves and the youths of Israel die, God forbid." And (Ibid.), "If one sullies his mouth, Gehinnom is deepened for him." And (Ibid.), "Everyone knows why a bride goes to the wedding canopy, but anyone who speaks obscenely concerning it, even a decree of seventy good years is converted to evil." And (Chagigah 5b), "Even a casual conversation between a man and his wife is held up to him at the time of Judgment." And concerning listening to

החוששים צורִיכִים להיות נִקִים מן הזִנוּת ומעֲנִינוּ.

וְאִם לְחַשֵּׁךְ אָדָם לומר, שְׁמָה שְׁאָמְרוּ עַל נְבוֹל פָּה, אֵינוֹ
אֶלָּא כְּדִי לְאִים וּלְהַרְחִיק אָדָם מִן הָעֲבָרָה, וּבְמִי שֶׁדָּמּוּ
רוּתָח הַדְּבָרִים אֲמוּרִים, שְׁמֵדֵי דְּבָרוֹ כָּא לִיְדֵי תַאֲוָה, אֲכַל
בְּמִי שְׁאֹמְרוּ דְּרַךְ שְׁחֹק בְּעֶלְמָא לָאוּ מִלְתָּא הִיא וְאֵין
לְחוּשׁ עָלָיו, אַף אַתָּה אָמַר לוֹ, עַד כָּאן דְּבָרֵי יֵצֵר - הָרַע.
כִּי מִקְרָא מָלֵא שְׁהִבִּיאוּ ז' ל לְרֵאֲיָתֶם (ישעיה ט'), "עַל
כֵּן עַל בַּחוּרֵיו לֹא יִשְׁמַח ה' וּגּו' כִּי כָּלוּ חֲנֹף וּמִרַע וְכָל
פֶּה דִּבֶּר נִבְלָה", הִנֵּה לֹא הַזְכִּיר הַכָּתוּב הִנֵּה לֹא עֲבוּדָה
זָרָה וְלֹא גִלּוּי עֲרִיּוֹת וְלֹא שְׁפִיכוֹת דָּמִים, אֶלָּא חֲנִיפָה
וּלְשׁוֹן הָרַע וְנְבוֹל פָּה, כֻּלָּם מִחֲטָאת הַפֶּה בְּדַבּוּרוֹ,
וְעַלֵּיהֶם יֵצֵא הַגְּזֵרָה, "עַל בַּחוּרֵיו לֹא יִשְׁמַח ה' וְנָתַת
יְתוּמָיו וְנָתַת אֶלְמְנוֹתָיו לֹא יִרְחִם", אֶלָּא הָאֻמָּת הוּא

obscurities they said (Shabbath 33a),` `Even one who listens and remains still, as it is said (Proverbs 22:14), `He who has incurred God's wrath, shall fall therein.' " We see, then, that all of one's faculties must be Clean of fornication and of anything related to it.

If one would gain your ear and tell you that the Sages said what they did in relation to obscene speech only to frighten one and to draw him far from sin, and that their words apply only to hot-blooded individuals who, by speaking obscenities, would be aroused to lust, but not to those who air them only in jest, in which case there is nothing whatever to fear- tell him that his words are those of the evil inclination; for the Sages have adduced an explicit verse in support of their statements (Isaiah 9:16): "Therefore God will not rejoice over their youths ... for they are all flatterers and speakers of evil, and every mouth utters obscenities." This verse mentions neither idol worship, nor illicit relations, nor murder, but flattery and slander and obscene utterance, all sins of the mouth in its capacity of speech; and it is because of these sins that the decree went

כְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, שֶׁנִּבּוּל פֶּה הוּא עֲרוֹתוֹ שֶׁל הַדְּבוּר
מִמֶּשׁ, וּמַשּׁוּם זָנוּת הוּא שֶׁנֶּאֱסָר כָּכָל שְׂאָר עֲוִינֵי הַזָּנוּת
חוּץ מִגּוֹפּוֹ שֶׁל מַעֲשֶׂה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין בָּהֶם כָּרַת אוֹ
מִיתַת בֵּית דִּין אֲסוּרִים הֵם אֲסוּר עֲצָמָם, מְלַבֵּד הֵיוּתָם גַּם
בֶּן גּוֹרָמִים וּמִבִּיאיִם אֶל הָאֲסוּר הָרָאשִׁי עֲצָמוֹ, וּכְעֵנִן
הַנָּזִיר שֶׁזָּכְרוּ בַּמִּדְרָשׁ שֶׁהֵבֵאנוּ לְמַעֲלָה:

בְּעֵנִין הַמַּחֲשָׁבָה, כָּכָר אָמְרוּ בַּתְּחִלַּת הַפְּרִיָּתָא שְׁלָנוּ,
"וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע" - "שְׁלֵא יִהְיֶה רָאשִׁי אֶדָם בַּיּוֹם
וְיָבוֹא לִידֵי טְמֵאָה בְּלִילָה", וְאָמְרוּ עוֹד (יומא כט),
"הִרְהוּרֵי עֲבֵרָה קָשִׁים מַעֲבֵרָה", וּמִקְרָא מֵלֵא הוּא (משלי
טו), "תוֹעֵבֶת ה' כָּל מַחֲשַׁבּוֹת רָע":

forth, "Therefore God will not rejoice over their youths, and will not be merciful to their orphans and widows ..." The truth, then, is as our Teachers of blessed memory have it, that the uttering of obscenities is the very "nakedness" of the faculty of speech and was prohibited as an aspect of fornication along with all other such aspects, which, although outside the realm of the act of illicit relations itself (as indicated by their not being subject to the punishment of "cutting off" or to the death penalty), are nonetheless prohibited in themselves; this aside from the fact that they also conduce to and bring about the principally proscribed act itself, as in the case of the Nazarite in the Midrash referred to above.

Thought: Our Sages of blessed memory have already said in the beginning of our Baraita (Avodah Zarah 20b), " `And keep yourself from every evil thing' (Deuteronomy 23:10)-a man should not think obscene thoughts in the daytime ... " And (Yoma 29a), "The thoughts behind the sin are worse than the sin itself." And Scripture explicitly states (Proverbs 15:26), "Evil thoughts are the

וְהָיָה דְבָרֵנוּ מִשְׁנֵי גּוֹפֵי עֲבֵרוֹת חַמּוּרוֹת שְׂפָנֵי אָדָם
קְרוֹבִים לְפָשֶׁל בְּעֲנִפֵּיהֶם מִפְּנֵי רַבָּם שֶׁל הָעֲנָפִים וְרַב
נִטְיַת לְבוֹ שֶׁל אָדָם בְּתַאֲנוּתוֹ אֲלֵיהֶם:

וְהַמְדָּרְגָה הַשְּׁלִישִׁית אַחֵר הַגָּזֵל וְהָעֲרִיזָה לְעִנְיַן הַחֲמִידָה -
הֵנָּה הוּא אִסּוּר הַמֵּאֲכָלוֹת, בֵּין בְּעִנְיַן הַטְּרָפוֹת עֲצָמִים,
בֵּין בְּעִנְיַן תַּעֲרֻבוֹתֵיהֶן, בֵּין בְּעִנְיַן בִּשּׁוּר בְּחֶלֶב אוֹ חֶלֶב
וָדָם וְעִנְיַן בִּשְׁוִלֵי עֶכָו"ם וְעִנְיַן גְּעוּלֵי עֶכָו"ם, יֵינן נִסְכָּם
וְיִסְתָּם יֵינָם וְשָׂאֵר אִסּוּרֵי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה כָּל אֵלֶּה הַנִּקְיֹנוֹת
בָּהֶם צָרִיךְ דְּקִדּוּק גָּדוֹל וְצָרִיךְ חֲזוּק, כִּי יֵשׁ תַּאֲנוּת הֶלֶב
הַמְתַּאֲנֶה בַּמֵּאֲכָלִים הַטּוֹבִים וְחֶסְרוֹן הַכִּיס בְּאִסּוּרֵי
הַתַּעֲרֻבוֹת וְכִיּוּצָא בְּזֶה,

וּפְרָטִיָּהֶם רַבִּים כָּכָל דִּינֵיהֶם הִידוּעִים וְהַמְבֹאֲרִים בְּסִפְרֵי
הַפּוֹסְקִים, וְהַמְקַל בָּהֶם בְּמָקוֹם שֶׁאִמְרוּ לְהַחֲמִיר אֵינּוּ
אֵלָּא מִשְׁחִית לְנַפְשׁוֹ, וְכֵן אִמְרוּ בְּסִפְרָא (וִיקְרָא י"א), "לֹא
תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתְם בָּם" - "אִם מִטְמְאִים אַתֶּם בָּם

abomination of God."

We have spoken thus far of two severe types of sin whose various forms are likely to be stumbling blocks both because of the innumerability of these forms and because of the strong lustful inclination of a person's heart in relation to them.

The sin which comes third after theft and illicit relations in respect to desire is that of forbidden foods - whether those that are ritually unclean, or an admixture containing them, or a combination of meat and milk, or suet, or blood, or food cooked by gentiles, or the utensils of gentiles, or the wine used in their libations, or their drinking-wine. Cleanliness in relation to all of these requires great scrutiny and self-strengthening because there is a lust in the heart for good foods and because one must sometimes suffer a monetary loss as a result of admixtures and the like.

The prohibitions concerning forbidden foods also involve many details, as is reflected in all of the commonly known laws that are treated in the Halachic writings. One who is lenient in relation to these laws when he has been instructed to be stringent is destroying

סוּפְכֶם לְטָמֵא בָּם", וְהִינוּ, כִּי הַמַּאֲכָלוֹת הָאֲסוּרוֹת
מִכְּנִיסִים טָמֵאָה מִמֶּשׁ בְּלָבוֹ וּבְנִפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם עַד
שֶׁקִּדְּשָׁתוֹ שֶׁל הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא מִסְתַּלֵּקֶת וּמִתְרַחֶקֶת
מִמֶּנּוּ, וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ בַּש"ס גַּם כֵּן (יומא לט),
"וְנִטְמָתָם בָּם" - "אַל תִּקְרִי וְנִטְמָתָם אֵלָּא וְנִטְמָתָם",
שֶׁהַעֲבָרָה מִטְמָטֶמֶת לָבוֹ שֶׁל אָדָם, כִּי מִסְתַּלֵּקֶת מִמֶּנּוּ
הַדָּעָה הָאֲמִתִּית וְרוּחַ הַשָּׁכֵל שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן
לַחֲסִידִים, כָּמוֹ שֶׁאָמַר הַכֶּתוּב (שם ב), "כִּי ה' יִתֵּן
חֲכָמָה", וְהִנֵּה הוּא נִשְׁאָר בְּהִמִּי וְחִמִּרִי מְשַׁקֵּעַ בְּגִסּוֹת
הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהַמַּאֲכָלוֹת הָאֲסוּרוֹת יִתְרוֹת בָּזָה עַל כָּל הָאֲסוּרִין, כִּינּוּן
שֶׁהֵם נִכְנָסִים בְּגוֹפּוֹ שֶׁל הָאָדָם מִמֶּשׁ וְנִעֲשִׂים בָּשָׂר
מִבָּשָׂרוֹ. וְכֵדִי לְהוֹדִיעֵנוּ שֶׁלֹּא הַבְּהֵמוֹת הַטְּמְאוֹת אוֹ
הַשְּׂקָצִים בְּלָבָד הֵם הַטְּמְאִים, אֵלָּא גַּם הַטְּרָפוֹת שֶׁבִּמִּין

his soul. As is stated in the Sifra (Shemini), " `Do not sully yourselves with them, becoming unclean with them' (Leviticus 11:43) - if you sully yourselves with them, you will, in the end, partake of their uncleanness." Forbidden foods carry uncleanness itself into a person's heart and soul until the holiness of the Presence Blessed be He departs and withdraws from him, as is also stated in the Talmud (Yoma 39a), " `...becoming unclean with them' - do not read `becoming unclean with them,' but `becoming dull with them.' " For sin dulls a man's heart in that it causes to depart from him true knowledge and the spirit of wisdom that the Holy One Blessed be He gives to the Saints (as it is said [Proverbs 2:6], "For God gives wisdom"), and he remains beastly and earthy, immersed in the grossness of this world.

Forbidden foods are worse in this respect than all other prohibitions, for they enter into a person's body and become flesh of his flesh. In order to instruct us that this applies not only to unclean beasts or to earth creatures, but also to those animals, which, though in the "clean" category, are

הַפֶּשֶׁר עֲצָמוּ הֵם בְּכָל־ל טִמְאָה, אָמַר הַכָּתוּב (ויקרא יא),
”לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר”. וּבֹא הַפְּרוּשׁ
לְרַבּוֹתֵינוּ ז”ל (תורת כהנים), ”אֵין צָרִיךְ לוֹמַר בֵּין חֲמוֹר
לְפָרָה, לָמָּה נֶאֱמַר בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר? בֵּין טִמְאָה
לָךְ וּבֵין טָהוֹרָה לָךְ, בֵּין נִשְׁחַט רַבּוֹ שֶׁל קִנְיָה לְנִשְׁחַט
חֲצִיּוֹ, וְכַמָּה בֵּין רַבּוֹ לְחֲצִיּוֹ? מִלֹּא הִשְׁעָרָה”, עַד כָּאֵן
לְשׁוֹנָם. וְאָמְרוּ לְשׁוֹן זֶה בְּסִיּוּם מֵאֲמָרָם, ”וְכַמָּה בֵּין רַבּוֹ
לְחֲצִיּוֹ וְכו’”. לְהִרְאוֹת כַּמָּה נִפְלֵא כֹחַ הַמִּצְוָה - שְׁחוּט
הִשְׁעָרָה מִבְּדִיל בֵּין טִמְאָה לְטָהָרָה מִמַּשׁ.

וְהִנֵּה כָּל מִי שֵׁיִשׁ לוֹ מִזֶּה בְּקִדְקֵדוֹ יַחֲשֹׁב אֶסּוּרֵי הַמֵּאֲכָל
כַּמֵּאֲכָלִים הָאֲרֻסִּים אוֹ כַּמֵּאֲכָל שְׁנוֹת־עָרֵב בּוֹ אֵיזָה דָּבָר
אֲרֻסִּי, כִּי הִנֵּה אִם דָּבָר זֶה יֵאָרֵעַ, הִיָּקֵל אָדָם עַל עֲצָמוֹ
לֵאֲכֹל מִמֶּנּוּ? אִם יִשְׁאַר לוֹ בּוֹ אֵיזָה בֵּית מַחוּשׁ אֲפֹלוּ
חֲשָׁשׁ קִטְנָה, וְדַאי שֶׁלֹּא יָקֵל, וְאִם יָקֵל לֹא יִהְיֶה נִחָשֵׁב

ritually unclean, Scripture tells us (Leviticus 11:47), "To distinguish between the unclean and the clean," upon which our Teachers of blessed memory comment (Sifra ad loc.), "There is no need to point up the distinction between an ass and a cow. What, then, is the meaning of 'between the unclean and the clean'? - between what is unclean to you and what is clean to you; between the cutting of most of the windpipe and the cutting of half. And what is the difference between most and half ? - a hairs-breadth." The reason that they concluded in this manner ("And what is the difference between 'most' ... ") is to show how amazing the power of the mitzvoth is, that a hair's-breadth constitutes the difference between uncleanness and cleanliness itself.

Anyone possessed of sense will regard forbidden food as poison, or as food with which some poison has become mixed. Would anyone allow himself to partake of such food? If there were any room for suspicion or even the slightest doubt, he would certainly not permit himself to eat of it; and if he did, he would be regarded as an absolute fool. Forbidden food, as we have

אֵלָא לְשׁוּטָה גָּמׁוּר, אַף אִסּוּר הַמֵּאָכֵל כָּבֵד בְּאַרְנוֹ שֶׁהוּא
אַרְס מִמֶּשׁ לֵלֵב וְנֶפֶשׁ, אִם כֵּן מִי אִפּוּא יִהְיֶה הַמִּקְל
בְּמָקוֹם חֲשֵׁשׂא שֶׁל אִסּוּר, אִם בַּעַל שֶׁכֵּל הוּא? וְעַל דְּבָר
זֶה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כג), "וְשִׁמְתָּ סִפִּין בְּלַעַךְ אִם בַּעַל נֶפֶשׁ
אֶתָּה":

וַיִּנְדְּבֵר עֲתָה עַל הַחֲטָאִים הַמְצוּיִים הַנּוֹלָדִים מִחֻבֶּרֶת בְּנֵי
- הָאָדָם וְקְבוּצָם, כְּגוֹן, הוֹנָאת דְּבָרִים, הַלְבֵּנַת הַפָּנִים,
הַכְשָׁלַת הָעֵינָן בְּעֵצָה, רְכִילוּת, שְׁנָאָה וּנְקִימָה, שְׁבוּעוֹת,
דְּבָר שֶׁקָּר וְחִלּוּל הַשֵּׁם, כִּי מִי יֹאמֶר נִקִּיתִי מֵהֶם? טְהִרְתִּי
מֵאֲשָׁמָה בָּם? כִּי עֲנִפְיָהֶם רַבִּים וְדָקִים עַד מְאֹד, אֲשֶׁר
הִזְהָר בָּם טַרַח גָּדוֹל:

הוֹנָאת הַדְּבָרִים, בְּכָלֵלָהּ הוּא לְדַבֵּר בְּפָנֵי חֲבֵרוֹ, דְּבָר
שְׁיִבוּשׁ מִמֶּנּוּ, כָּל שֶׁכֵּן הָאֲמִירָה בְּפִירוּשׁ דְּבָר שְׁיִבוּשׁ בּוֹ,
אוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ מַעֲשֵׂה שְׁיִגְרָם לוֹ שְׁיִבוּשׁ, וְהוּא מֵה
שֶׁאֲמָרוּ בְּפֶרֶק הַזֶּהָב (ב"מ נח), "אִם הָיָה בַּעַל תְּשׁוּבָה,
לֹא יֹאמֶר לוֹ זָכָר מַעֲשֵׂיךָ הָרָאשׁוֹנִים" וכו', "אִם הָיָה

explained, is poison itself to the heart and soul. Who, then, possessing any intelligence, would allow himself to eat food about whose permissibility there is some question? Concerning this it is said (Proverbs 23:2), "And put a knife to your throat if you have any sense."

We shall now discuss the common sins which grow out of the relationships between men and their association in groups. Among these are: verbal oppression, shaming, giving misleading advice, tale-bearing, hating, taking revenge, taking oaths, lying, and desecrating the Name. Who can say, "I am Clean of them; I am pure of any fault in respect to them"? Their various aspects are so numerous and subtle that Watchfulness in relation to them is extremely burdensome. Included in the sin of verbal oppression is shaming one's neighbor by words in private; much more so, shaming him thus in public or doing something to him which causes him to be ashamed in public. As stated in Perek Hazahav (Bava Metzia 58b), "If he has repented, one should not say to him, 'Remember your former deeds ...' If he is

חָלָאִים בָּאִים עָלָיו, לֹא יֹאמַר לוֹ כְּדֶרֶךְ שְׁאֲמָרוּ חֲבֵרָיו
לְאִיּוֹב, "זָכוֹר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֹד" וכו' (איוב ד ז), אִם
הָיוּ חֲמָרִים מְבַקְּשִׁים הֵימָנוּ תְּבוּאָה, לֹא יֹאמַר לָהֶם, לָכוּ
אַצֵּל פְּלוֹנִי שֶׁהוּא מוֹכֵר תְּבוּאָה, וַיִּדְעַ בּוֹ שֶׁלֹּא מָכַר
תְּבוּאָה מִיָּמָיו". וּכְבָּר אָמְרוּ ו'ל (שם), "גְּדוֹל אוֹנָאת
דְּבָרִים מֵאוֹנָאת מָמוֹן" וכו'.

וְכָל שָׁכֵן אִם הוּא בְּרָבִים, שֶׁבִּהְדִּיא שְׁנִינוּ, הַמְּלִבִּין פָּגִי
חֲבֵרוֹ בְּרָבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאָמַר רַבִּי חֲסִידָא
(בבא מציעא נט), "כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ חוּץ מִשְּׁעַרֵּי
אוֹנָאת", וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (שם), "הַכֹּל - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִפְרָע עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, חוּץ מֵאוֹנָאת", וְאָמְרוּ (שם),
"שֶׁלֹּא־שָׁה אֵין הַפְּרָגוֹד נִנְעָל בִּפְנִיָּהֶם, וְאַחַד מֵהֶם אוֹנָאת".
וְאַפְלוּ לְדַבֵּר מִצְוַת אֱמֶר הַכֶּתוּב (ויקרא יט), "הוֹכֵחַ
תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ", וְאָמְרוּ ו'ל (ערכין טז), "יָכוֹל אֶפְלוּ
פָּנָיו מִשְׁתַּנּוֹת? תִּלְמוּד לזמר, "וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא".
מִכָּל אֵלֶּה הַמֵּאֲמָרִים תִּרְאֶה עַד הֵיכָן מִתְּפַשְׁטִים עֲנִפִּי

beset by sickness, one should not say to him as was said to Job by his friends (Job 4:7), 'Remember, which clean man is destroyed ... ? ' If donkey-drivers ask grain of him, let him not say to them, 'Go to so and so, for he sells grain, ' knowing full well that he never sold grain in his whole life." Our Sages of blessed memory have stated (Bava Metzia 58b), "Verbal oppression is worse than monetary oppression [deceit] ..." This is especially true as regards shaming one in public, for we were explicitly taught (Avoth 3.11), "One who shames his neighbor in public has no share in the World to Come." R. Chisda said (Bava Metzia 59a), "All of the gates of prayer were closed except those through which pass the cries of those who have been oppressed by words." And R. Eleazar said (Ibid.), "The Holy One Blessed be He exacts payment through a messenger for every sin, except that of verbal oppression." Our Sages said (Ibid.), "There are three sins which the curtain does not block out." One of those mentioned is the sin of verbal oppression. Even in the case of the observance of mitzvoth, in relation to which Scripture tells us (Leviticus 19:17), "But you

הַאֲזַהְרָה הַזֹּאת, וְכַמָּה עֲנֹשָׁה קָשָׁה :

בְּעֵינַי נִתְיַנֵּת הָעֵצָה, שְׁנֵינוּ בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים (ויקרא יט),
”וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל” - לִפְנֵי סוּמָא בַּדָּבָר. אָמַר
לְךָ בֵּת פְּלוֹנִי מַהִי לְכַהֲנָה? אֵל תֹּאמַר לוֹ, כְּשֶׁרָה הִיא,
וְהִיא אֵינָה אֶלָּא פְּסוּלָה. הִיא נוֹטֵל מִמֶּךָ עֵצָה, אֵל תִּתֵּן לוֹ
עֵצָה שְׂאִינָה הוֹגֵנָת לוֹ, וְאַל תֹּאמַר לוֹ, מִכָּר שְׂדֶךְ וְקָח לְךָ
חֲמֹר, וְאַתָּה עוֹקֵף עָלָיו וְנוֹטֵלָה מִמֶּנּוּ. שָׁמָּה תֹאמַר,
עֵצָה יָפָה אֲנִי נוֹתֵן לוֹ, הֲרִי הַדָּבָר מְסוּר לֵילֵב, שְׁנֹאֲמַר,
”וְיִרְאֶת מֵאֲלֹהֶיךָ”.

shall rebuke your friend, " our Sages of blessed memory say (Arachin 16b), "i would think that this applies even to the extent of causing his face to change color; therefore, we are told immediately afterwards, 'But do not bear a sin because of it.' " All of these statements reveal to us how far the warning against the sin of verbal oppression branches out and how severe its punishment is.

Concerning the giving of misleading advice we learned in Torath Kohanim (Leviticus 19:14), " 'And do not place a stumbling block before a blind man'- before one who is blind to something. If you are asked whether someone's daughter may marry a Kohen, do not answer affirmatively if you know the opposite to be the case. If someone asks you for advice, do not give advice which is not suitable for him ... And do not say to him, 'Sell your field and buy an ass,' by way attempting to gain possession of the field for yourself. You might say to yourself, 'I am giving him a good piece of advice,' but your heart knows the truth, as it is stated (Ibid), 'And fear your God.'"

נִמְצְאוּ לְמִדִּים, שֶׁבֵּין בְּדָבָר שֶׁיְכוֹל לִהְיוֹת נוֹגֵעַ בּוֹ, וּבֵין
בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בּוֹ כָּלֵל, חָיֵב אָדָם לְהַעֲמִיד אֶת הַבֶּא
לְהַתְיַעֵץ בּוֹ עַל הָאֱמֶת הַזֶּה וְהַפְּרֹר. וְתִרְאֶה שֶׁעֲמִידָה
תּוֹרָה עַל סוּף דַּעְתָּם שֶׁל רַמָּאִים, דָּלָאוּ בְּשׁוֹפְטֵי עֶסְקִינָן
שֶׁיִּיַּעֲצוּ עֲצָה שֶׁרַעְתָּהּ מִפְּרִסְמַת וְנִגְלִית, אֲלָא בְּחֻכְמִים
לְהִרְע, אֲשֶׁר יִתְּנוּ עֲצָה לְחֻבְרֵיהֶם שֶׁלְּפִי הַנִּגְלָה בָּהּ, יֵשׁ
בָּהּ מִן הַרְנוּחַ אֶל חֻבְרוֹ בְּאֵמֶת, אַךְ סוּף הָעִנְיָן אֵינוֹ
לְטוֹבָתוֹ שֶׁל חֻבְרוֹ, כִּי אִם לְרַעְתּוֹ וְלְהִנָּאֲתוֹ שֶׁל הַמְיַעֵץ,
עַל כֵּן אָמְרוּ, "שֶׁמָּא תֵּאֱמַר עֲצָה יָפָה וְכוּ' וְהִרִי הַדָּבָר
מִסּוּר לִלְב" וְכוּ'. וְכַמָּה נִכְשָׁלִים בְּנֵי הָאָדָם בְּאֵלֶּה
הַחֻטָּאִים יוֹם יוֹם, בְּהִיוֹתָם קְרוֹאִים וְהוֹלְכִים לְתַקָּף
חֻמְדַּת הַבְּצָע. וּכְבָר הַתְּבָאֵר גִּדְּל עֲנֻשָּׁה בְּפֶתוּב (דְּבָרִים
כז), "אֲרוּר מִשְׁגָּה עוֹר בַּדֶּרֶךְ",

אֲךָ זֹאת הִיא חוֹבַת הָאָדָם הַיָּשָׁר, כַּאֲשֶׁר יָבוֹא אִישׁ
לְהַתְיַעֵץ בּוֹ יִיַּעֲצוּהוּ הָעֲצָה שֶׁהִיָּה הוּא נוֹטֵל לְעַצְמוֹ

We see, then, that when one is approached for advice, his counsel, whether there is a possibility of his being personally affected by it or not, must be in accordance with pure, clear truth. Observe that the Torah has penetrated into the very recesses of the deceiver's mind, for we are speaking here not of coarse men, who openly give advice that is obviously malicious, but of those who are skilled in evil, whose advice, on the surface, seems truly to be to their friend's interest, but which, in reality, is not for his good, but to his detriment and for their own benefit. It is in this connection that we were told, "You might say to yourself, 'I am giving him a good piece of advice,' but your heart knows the truth..." To what a profound extent do men succumb to these sins every day in responding to the powerful call of desire for gain! Scripture reveals the terrible nature of the punishment in this case (Deuteronomy 27:18): "Accursed is he who misleads a blind man on the path."

This is the duty of the just man: When someone requests his advice, he should tell him to do what he himself would do in a similar situation, having no other end,

מִמֶּשׁ, מִבְּלִי שִׁישְׁקִיף בָּהּ אֶלָּא לְטוֹבָתוֹ שֶׁל הַמְתִּיעֵץ, לֹא
לְשׁוֹם תַּכְלִית אַחֵר, קָרוֹב אוֹ רְחוֹק שְׂיִהְיֶה, וְאִם יֵאָרֶע
שְׂיִרְאָה הוּא הַזֶּק לַעֲצָמוֹ בַּעֲצָה הִיא, אִם יָכוֹל לְהוֹכִיחַ
אוֹתָהּ עַל פָּנָיו שֶׁל הַמְתִּיעֵץ - יוֹכִיחֶהּ, וְאִם לֹא יִסְתַּלַּק
מִן הַדָּבָר וְלֹא יִיעָצֶהּ, אַךְ עַל כָּל פָּנִים אֵל יִיעָצֶהּ עֲצָה
שֶׁתַּכְלִית הַדָּבָר זולַת טוֹבָתוֹ שֶׁל הַמְתִּיעֵץ, אִם לֹא שֶׁפּוֹנֶת
הַמְתִּיעֵץ לְרָעָה, שָׂאז נִדְאִי מַצָּה לְרִמּוֹתוֹ, וּכְבָר נֶאֱמַר
(שְׁמוּאֵל - ב כב), "וְעַם עֲקָשׁ תִּתְּפֹל", וְחוּשֵׁי הָאָרֶץ
יוֹכִיחַ:

הֶרְכִּילוֹת וְלִשׁוֹן הָרָע, כָּבָר חָמְרוֹ נוֹדָע, וְגִדָּל עֲנָפָיו כִּי
רַבּוֹ מְאֹד, עַד שֶׁכָּבָר גָּזְרוּ אֶמֶר חַז"ל בַּמָּאֹמֶר שֶׁכָּבָר
הַזִּפְרָתִי, "וְכֻלָּם בָּאֲבָק לְשׁוֹן הָרָע", וְאָמְרוּ (עֲרִכִין טו),
"הֵיכִי דְמִי לְשׁוֹן הָרָע? כְּגוֹן דִּאֲמַר הֵיכָא מִשְׁתַּפַּח נוֹרָא
אֶלָּא בִּי פְלִנְיָא", אוֹ שִׁיסְפֹר טוֹבָתוֹ לְפָנֵי שׁוֹנְאָיו, וְכָל
כִּיּוֹצֵא בָּזָה, אֵף עַל פִּי שְׁנֵרָאִים דְּבָרִים קָלִים וְרְחוּקִים מִן
הֶרְכִּילוֹת, הִנֵּה בָּאֲמַת מֵאֲבָק שְׁלוֹ הֵם.

immediate or distant, than the good of the one he is advising. And if it so happens that he sees himself as standing to lose through such advice, if he is in a position to reveal the same to the other, he should do so and if not he should excuse himself and give no advice whatsoever. In any event however, he must not propose anything whose end is not the good of the person seeking advice, unless the latter intends evil, in which case it is certainly a mitzvah to deceive him, as it is said (Psalms 18:27), "And with the crooked be cunning." The episode of Chushai the Archite (11 Samuel 15:32 ff) is a case in point.

The severity of tale-bearing and slander is already known, as is also the profusion of forms that it assumes. It is, moreover, such a great profusion, that our Sages of blessed memory pronounced, in a statement that I have already referred to, (Bava Bathra 165a), " And all of them succumb to the `dust' of slander." They ask (Arachin 15b), "What is the dust of slander?" and answer, "One's saying, `Where is a hearth-fire found? Only in so and so's house,' " or one's praising his neighbor in the presence of the latter's

כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, הִרְבֵּה דְרָכִים לַיִצֹר. אָבֵל כָּל דָּבָר שְׂיֻכָּל
לְהוֹלִיד מִמֶּנּוּ נֶזֶק אוֹ בְּזִיוֹן לַחֲבֵרוֹ, בֵּין בְּפָנָיו בֵּין שְׁלֹא
בְּפָנָיו, הָרִי זֶה בְּכָלֵל לְשׁוֹן הָרַע הַשְּׂנֵאוֹי וּמִתְעַב לְפָנָיו
הַמָּקוֹם שֶׁאָמְרוּ עָלָיו (שם), "כָּל הַמַּסְפֵּר לְשׁוֹן הָרַע -
כָּאֵלוֹ כּוֹפֵר בְּעֶקֶר", וּקְרָא כְּתִיב (תהלים קא), "מִלְשָׁנִי
בִּסְתֵר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אֶצְמִית":

גַּם הַשְּׂנָאָה וְהַנְקִימָה קָשָׁה מְאֹד לְשִׁימָלֵט מִמֶּנּוּ לֵב הוֹתֵל
אֲשֶׁר לְבָנֵי הָאָדָם, כִּי הָאָדָם מְרַגֵּשׁ מְאֹד בְּעֶלְבוֹנוֹתָיו,
וּמִצְטָעַר צָעַר גָּדוֹל. וְהַנְקָמָה לוֹ מִתּוֹקָה מְדַבֵּשׁ, כִּי הִיא
מְנוּחָתוֹ לְבִדְּהָ, עַל כֵּן לְשִׁיחָהּ בְּכוּחוֹ לְעִזּוֹב מֶה שֶׁטִּבְעוֹ
מְכַרִּיחַ אוֹתוֹ, וַיַּעֲבֹר עַל מִדּוֹתָיו וְלֹא יִשְׁנָא מִי שֶׁהֵעִיר בּוֹ
הַשְּׂנָאָה וְלֹא יִקָּם מִמֶּנּוּ בְּהִזְדַּמֵּן לוֹ שְׂיֻכָּל לְהִנָּקֵם, וְלֹא
יִטֹּר לוֹ, אֲלֵא אֶת הַכֹּל יִשְׁכַּח וַיִּסִּיר מִלְּבוֹ כָּאֵלוֹ לֹא הָיָה -

enemies, and the like. Even though such things may appear very insignificant and very far removed from tale-bearing, they are, in truth, part of its "dust."

In fine, the evil inclination has many devices at its command. Any statement that a man makes concerning his neighbor, in his presence or not, which might cause him injury or shame is included in the sin of slander, which is hated and despised by the Presence, and about which it is said (Ibid.), "If one utters slanderous remarks it is as if he denies the First Cause," and (Psalms 101:5), "One who slanders his friend in secret, him will I destroy. "

Hate and revenge, too, are very difficult for man's spiteful heart to escape, for in view of his being extremely sensitive to insult, and suffering great anguish because of it, revenge, being the only thing which will put him at rest, is sweeter than honey to him. Therefore, if it is within his power to abandon the urging of his nature and to overlook the offense so as not to hate the one who ignited hatred within him, nor to take revenge against him when the opportunity to do so presents itself, nor to

חֲזָק וְאַמִּיץ הוּא, וְהוּא קָל רַק לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שְׂאִין
בִּינֵיהֶם הַמַּדּוֹת הַלָּלוּ, לֹא אֶל שׁוֹכְנֵי בֵּתֵי חָמֵר אֲשֶׁר
בְּעֶפֶר יְסוּדָם. אָמֵן גְּזֵרֶת מֶלֶךְ הִיא, וְהַמְקַרְאוֹת גְּלוּיִים
בָּאֵר הַיָּטֵב, אֵינָם צְרִיכִים פְּרוּשׁ, "לֹא תִשְׁנָא אֶת אַחֶיךָ
בְּלִבְּךָ" (וִיקְרָא יט). "לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטּוֹר אֶת בְּנֵי עַמְּךָ"
(שם).

וְעַנִּין הַנִּקְיָמָה וְהַנְטִיכָה יָדוּעַ, דִּהְיִינוּ, נִקְיָמָה - לְמַנַּע
מִהִיטִיב לְמִי שֶׁלֹּא רָצָה לְהִיטִיב לוֹ, אוֹ שֶׁהֲרַע לוֹ כְּכֹר.
וְנִטְיָכָה - לְהַזְכִּיר בְּעֵת שֶׁהוּא מִיטִיב לְמִי שֶׁהֲרַע לוֹ אֵיזָה
זְכוֹן מִן הָרַע שֶׁעָשָׂה לוֹ.

וּלְפִי שֶׁהִיָּצַר הוֹלֵךְ וּמִרְתִּיחַ אֶת הַלֵּב, וּמִבְקֵשׁ תָּמִיד
לְהַנִּיחַ לְפָחוֹת אֵיזָה רָשָׁם אוֹ אֵיזָה זְכוֹן מִן הַדְּבָר, וְאִם
לֹא יוֹכֵל לְהַשְׁאִיר זְכוֹן גָּדוֹל, יִשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁאִיר זְכוֹן

hold a grudge against him, but to forget the whole affair and remove it from his heart as if it had never occurred - if he can do this, he is strong and courageous. Such conduct is easy only for the ministering angels among whom the aforementioned traits do not exist, not for "dwellers in houses of clay whose roots are in dust" (Job 4:19). But the King has decreed (in perfectly lucid language, requiring no interpretation) (Leviticus 19:17,18), "Do not hate your brother in your heart ... Do not take revenge and do not bear a grudge against the children of your nation."

The difference between taking revenge and bearing a grudge is that the first indicates a person's withholding good from one who kept some good from him or injured him in some way, whereas the second denotes a person's interlarding a worthy act towards one who had wronged him with some reminder of that wrong.

The evil inclination advances and inflames the heart and constantly seeks to leave at least some trace or memory of the wrong. If it is not successful in leaving a strong reminder it will attempt to leave a weaker

מועט, יאמר דורך מַשֵּׁל לְאָדָם, אם תרצה לתן לאיש הזה
את אשר לא רצה הוא לתת לך כְּשֶׁנֶּצְרָכָהּ, לפחות לא
תתננו בסֶכֶר פְּנִים יפות, או אם אינך רוצה להרע לו,
לפחות לא תיטיב לו טובה גדולה, ולא תסיעהו סיוע
גדול. או אם תרצה גם לסיעו הרבה, לפחות לא תעשהו
בפניו, או לא תשוב להתחבר עמו ולהיות לו לרע, אם
מחלת לו שלא תראה לו לאויב - די בזה, ואם גם
להתחבר עמו תרצה, אך לא תראה לו כל כך חבה
גדולה כְּבִרְאשׁוֹנָה,

וכן כל פיוצא בזה ממני החריצות שביצור, מה שהוא
משתדל לפתות את לבות בני האדם. על פן באה התורה
ובללה כלל שהכל נכלל בו, "ואהבת לרעך כמוך",
כמוך בלי שום הפרש, כמוך בלי חלוקים, בלי תחבולות
וימזמות, כמוך ממש:

אולם השבועות, אף על פי שמן הסתם - כל שאינו מן
ההדיוטות נשמר מהוציא שם שמים מפיו לבטלה, כל

one. For example, it will tell a person, "If you wish to give this man what he did not want to give you when you were in need, at least do not give it to him graciously." Or, "If you do not want to hurt him, at least do not do him a great favor or offer him valuable assistance." Or, "If you want to go so far as to be of great help to him, at least do not provide this help in his presence." Or, "If you have forgiven him, do not renew your acquaintance with him and become his friend; it is enough that you do not show yourself his enemy. And if you want to go so far as to befriend him, at least do not show him as much friendship as of yore."

All such suggestions are among the intrigues of the evil inclination, by which it attempts to ensnare a person's heart. To counteract this the Torah states a general, all-embracing principle (Ibid.): "And love your friend as yourself" - "as yourself," with no difference whatsoever - "as yourself," without distinction, without devices and schemes - literally "as yourself."

As far as oaths are concerned, even though all those who are not of the common run of men guard themselves from taking the name

שָׁכַן בְּשִׁבּוּעָה, יֵשׁ עוֹד אֵיזָה עֲנָפִים קִטְנִים, שָׁאֵף עַל פִּי
שְׁאִינָם מִן הַחֲמוּרִים יוֹתֵר, עַל כָּל פָּנִים רְאוּי לְמִי שְׁרוּצָה
לְהִיּוֹת נָקִי לְשֹׁמֵר מֵהֶם, וְהוּא מָה שְׁאָמְרוּ (שִׁבּוּעוֹת לוֹ),
”אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא - שְׁבִיּוּעָה וְהֵן - שְׁבִיּוּעָה. אָמַר
רַבָּא, וְהוּא דָּאָמַר, לֹא לֹא תִרִי זְמַנִּי, וְהוּא דָּאָמַר, הֵן הֵן
תִּרִי זְמַנִּי”, וְכֵן אָמְרוּ (בבא מציעא מט), ”וְהֵינן צָדֵק” -
”שִׁיחָא לֹא שֶׁלֶךְ צָדֵק וְהֵן שֶׁלֶךְ צָדֵק”:

וְהִנֵּה דִבֵּר הַשֶּׁקֶר, גַּם הוּא חָלִי רָע נִתְפָּשֵׁט מְאֹד מְאֹד
בְּבִנְיָהּ הָאָדָם. וְאוֹלָם מִדְּרָגוֹת מִדְּרָגוֹת יֵשׁ בּוֹ.
יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁאֲמֻנוֹתָם מִמֶּשׁ הִיא הַשִּׁקְרָנוּת, הֵם
הַהוֹלָכִים וּבוֹדִים מִלָּבָם כְּזָבִים גְּמוּרִים לְמַעַן הַרְבּוֹת
שִׁיחָה בֵּין הַבְּרִיּוֹת, אוֹ לְהַחֲשִׁב מִן הַחֲכָמִים וַיּוֹדְעֵי
דְּבָרִים הַרְבֵּה, וַעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר (משלי יב), ”תוֹעֲבַת ה’
שִׁפְתֵי שֶׁקֶר”. וְאוֹמֵר (ישעיה נט), ”שִׁפְתוֹתֶיכֶם דִּבְרוּ
שֶׁקֶר, לְשׁוֹנְכֶם עוֹלָה תִּהְיֶה”.

וּכְבָּר גָּזְרוּ חֲכָמֵינוּ ו”ל (שבת לב), ”אֶרְבַּע כֶּתוֹת אֵינָן

of God in vain, especially in oaths, there are still some small offshoots of this sin which, although not among the most severe transgressions, should nevertheless be avoided by those who wish to be Clean. As has been stated (Shevuoth 36a), "R. Eleazar said, 'No' is an oath and 'Yes' is an oath. Rava said, 'Only if one said 'No, No'-twice or 'Yes, Yes' -- twice.' " And, (Bava Metzia 49a), " 'A righteous measure' (Leviticus 19:36) - your 'No' should be righteous and your 'Yes' should be righteous."

Lying, too, is a terrible sickness that has spread far-reachingly among men. There are various levels of this sin.

There are some people whose profession itself is lying, who go around inventing stark falsehoods in order to promote social intercourse or to be reckoned among the wise and informed. In relation to them it is said (Proverbs 12:22), "The abomination of God is lying lips," and (Isaiah 59:3), "Your lips speak falsehood, your tongues give voice to wrong."

And our Sages of blessed memory have pronounced their judgment (Sotah 42a),

מקבלות פני השכינה", ואחד מהם כַּת שְׁקָנִים.

גַּיִשׁ אַחֲרִים קְרוֹבִים לָהֶם בְּמַדְרָגָה אַף עַל פִּי שְׂאִינָם
כְּמוֹהֶם מִמָּשׁ, וְהֵם הַמְּכַזְּבִים בְּסִפּוּרֵיהֶם וּדְבָרֵיהֶם, וְהֵינּוּ,
שְׂאִין אֲמִנוּתָם בְּכֵךְ - לְלַכֵּת וּלְכַדּוֹת סִפּוּרִים וּמַעֲשִׂים
אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ וְלֹא הָיוּ, אֲבָל בְּבוֹאֵם לְסִפּוּר דְּבַר מָה,
יַעֲרְבוּ בָהֶם מִן הַשְּׁקָרִים כְּמוֹ שִׁיעָלָה עַל רוּחָם, וַיִּתְרַגְּלוּ
בָּזָה עַד שֶׁשָּׁב לָהֶם כְּמוֹ טִבַּע, וְהֵם הֵם הַבְּדָאִים אֲשֶׁר אֵי
- אֶפְשָׁר לְהֶאֱמִין לְדְבָרֵיהֶם, וּכְמֵאמָרָם ו'ל (סנהדרין
פט), "כֵּךְ הוּא עֲנִשׁוֹ שֶׁל בְּדָאִי, שֶׁאֶפְלוּ אוֹמֵר אֱמֶת אֵין
שׁוֹמְעִין לוֹ", שֶׁכֹּכֵר הַטְּבִיעוּ בָהֶם הִרְעָה הַזֹּאת שֶׁלֹּא
יֻכְּלוּ לְצִאת דְּבָרֵיהֶם נִקְיִים מִן הַכֶּזֶב מִתּוֹךְ פִּיהֶם. הוּא
מָה שֶׁהַנְּבִיא מִצִּטָּעַר וְאוֹמֵר (ירמיהו ט), "לְמַדּוּ לְשׁוֹנָם
דְּבַר שְׁקָר הַעֲוָה נִלְאוּ".

גַּיִשׁ עוֹד אַחֲרִים שְׁחָלִים קַל מִחֲלֵי הָרֵאשׁוֹנִים, וְהֵם אוֹתָם

"There are four classes of men who are not received into the presence of God." (The class of liars is numbered among the four).

There are other liars close to the first kind in regard to level, although not exactly like them; namely, those who lie within their stories and their statements. That is, it is not their practice to go around inventing stories and manufacturing incidents which never occurred, but, when they give an account of something, they interlard it with falsehoods as their fancy strikes them. They habituate themselves to this practice to the point where it becomes part of their nature. These are the liars whose words it is impossible to believe, as stated by our Sages of blessed memory (Sanhedrin 89b), "This is the punishment of a liar - even when he speaks truth he is not attended to." They have implanted this evil so deeply within themselves that their words cannot leave their lips clean of falsehood. As the Prophet grieves (Jeremiah 9:4), "They have taught their tongues to speak falsehood; they have become weary with wrong."

There are others whose sickness is milder than that of the first two types. The

שְׂאִינָם קְבוּעִים כָּל כֶּךָ בַּשָּׁקֶר, אֲלֵא שֶׁלֹּא יִחוּשׁוּ
 לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְאִם יִזְדַּמֵּן לָהֶם יֵאֱמָרוּהוּ, וּפְעָמִים רַבּוֹת
 יֵאֱמָרוּהוּ דֶּרֶךְ שְׁחוּק אוֹ פִּיּוּצָא בָּזָה בְּלֹא פְּוִנָה רָעָה.
 וְאִמָּנָם הֶחָכֶם הוֹדִיעָנוּ שֶׁכָּל זֶה הוּא הֶפֶךְ רִצּוֹן הַבּוֹרָא
 בְּרוּךְ הוּא וּמַדַּת חֲסִידָיו, הוּא מֵה שֶׁפִּתּוּב (מִשְׁלִי יג),
 "דִּבֵּר שָׁקֶר יִשָּׁנָא צָדִיק". וְהוּא מֵה שֶׁפִּאָּה עָלָיו הָאֲזִהְרָה
 (שְׁמוֹת כג), "מִדִּבֵּר שָׁקֶר תִּרְחֹק", וְתִרְאָה שֶׁלֹּא אָמַר,
 "מִשָּׁקֶר תִּשְׁמַר", אֲלֵא "מִדִּבֵּר שָׁקֶר תִּרְחֹק", לְהַעֲוִיר
 אוֹתָנוּ עַל הַהִרְחָק הַגָּדוֹל וְהַפְּרִיחָה הַרְבֵּה שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵחַ
 מִזֶּה. וּכְבָּר נֶאֱמַר (צִפְנִיָּה ג), "שְׂאִרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ
 עֲוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כִזָּב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תִּרְמִית".

וְחַז"ל אָמְרוּ (שְׁבַת נה), "חוֹתָמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֱמֶת". וּבִבְרָאִי שָׂאֵם הָאֱמֶת הוּא מֵה שֶׁפִּבְחָר בּוֹ הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְקַחְתּוֹ לְחוֹתָם לוֹ, בְּמֵה יִהְיֶה הֶפְכוֹ מִתַּעֲב
 לְפָנָיו. וְהִזְהִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָאֱמֶת אֲזִהְרָה רַבָּה

members of this third group are not confirmed in falsehood, but do not take heed to withdraw from it, and speak it when the opportunity presents itself, and very often by way of jest and the like, with no evil intent. The Sage, however, has made it known to us that all of this is contrary to the will of the Creator, blessed be He, and to the attribute of His saints (Proverbs 13:5): "The righteous hate a false thing." And it is in relation to this that we were warned (Exodus 23:7), "Withdraw from a false thing." Note that we do not have, "Guard yourself from falsehood," but "Withdraw from a false thing," this to awaken us to the greatness of the extent to which one must withdraw himself and flee from falsehood. As has been stated (Zechariah 3:13), "The remnant of Israel will not do wrong and will not speak falsehood; and a deceiving tongue will not be found in their mouths."

Our Sages of blessed memory have said (Shabbath 55a), "The seal of the Holy One Blessed be He is truth." Indeed if the truth is what the Holy One Blessed be He selected as His seal, how abominable must its opposite be to Him. The Holy One Blessed be He

וְאָמַר (זכריה ח), "דַּבְּרוּ אֲמֶת אִישׁ רֵעֵהוּ". וְאָמַר
(ישעיה טז), "וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פֶּסֶא וַיֵּשֶׁב עָלָיו בְּאֶמֶת".
וְאָמַר (שם סג), "וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הִמָּה בָּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ",
הָא לְמַדָּת שְׁזָה תְלוּי בָּזָה. וְאָמַר (זכריה ח), "וְנִקְרָא
יְרוּשָׁלַיִם עִיר הָאֱמֶת", לְהַגְדִּיל חֲשִׁיבוּתָהּ. וּכְבָר אָמְרוּ
ז"ל (מכות כד), "וְדוֹכָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ" - "כְּגוֹן רַב
סִפְרָא" וכו', לְהוֹדִיעַן עַד הֵיכָן חוֹבַת הָאֱמֶת מַגֵּעַת.
וּכְבָר אָסְרוּ לְתַלְמִיד חָכָם לְשַׁנּוֹת בְּדַבְּרוֹ חוּץ מִשְׁלָשָׁה
דְּבָרִים.

furnished us with a great exhortation concerning the necessity of abiding by the truth (Zechariah 8:16), "Let one man speak with another in truth; " and (Isaiah 16:5), "And a throne will be established in loving-kindness and He will sit upon it in Truth;" and (Ibid. 63:8), "And He said, `But they are my people, children who do not lie;' " (one is dependent upon the other) and (Zechariah 8:3), "And Jerusalem will be called "The City of Truth" (this to magnify its worth). And our Sages of blessed memory have said (Makkoth 24a), " `And he speaks the truth in his heart' (Psalms 15:2), as R. Safr..." [Rashi explains: "This is the incident concerning R. Safr: he had a certain article to sell, but when someone approached him while he was reciting the Shema, and said to him, `Give me the article for so much and so much money,' he did not answer, being occupied in the recitation of the Shema. The latter, thinking that he did not want to give him the object for that sum, continued, `Give it to me for so much and so much more.' After completing the Shema, he said to him, `Take the article for the sum you originally stipulated, for I had intended to

וְאֶחָד מִן הָעֲמוּדִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו הוּא הָאֲמֶת, אִם
כֵּן מִי שֶׁדוֹבֵר שֶׁקֶר כָּאֵלּוּ נוֹטֵל יְסוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַהֲפֹךְ
מִזֶּה מִי שֶׁזֶּהִיר בְּאֲמֶת - כָּאֵלּוּ מְקַיֵּם יְסוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם.
וּכְבָּר סִפְרוּ חַז"ל (סִנְהֶדְרִין צו) מֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁהָיוּ
זֹהִירִים בְּאֲמֶת, שֶׁלֹּא הָיָה מִלֶּאֱךָ הַמְּנוֹת שׁוֹלֵט שָׁם, וּלְפִי
שְׂאֵשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי פִּלּוֹנִי שֶׁנִּתְּחַה בְּדַבְּרֶיהָ, אֶף עַל פִּי שֶׁהָיָה
לְכוֹנֶה טוֹבָה, גִּרְתָּהּ בָּהֶם מִלֶּאֱךָ הַמְּנוֹת, עַד שֶׁגִּרְשׁוּהָ
מִשָּׁם בְּעֵבֹר זֶה וְחִזְרוּ לְשִׁלּוֹתָם. וְאֵין צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ
בְּדִבְרֵי הַזֶּה שֶׁהַשֶּׁכֶּל מְחִיבֻּ וְהַדְּעָת מְכַרִּיחוֹ:

עֲנִפֵּי חֲלוּל הַשֵּׁם גַּם כֵּן הֵם רַבִּים וּגְדוֹלִים, כִּי הִרְבֵּה
צָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת חָס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ וּבְכָל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה
צָרִיךְ שִׁסְתַּכֵּל וְיִתְבּוֹנֵן מֵאֵד שֶׁלֹּא יֵצֵא מִשָּׁם מָה שֶׁיֻּכַּל

give it to you for that sum.' "] This to show how far one is duty-bound to be truthful. They have forbidden (Bava Metzia 23b), a Scholar to alter his language except for three things.

Truth is one of the pillars upon which the world stands (Avoth 1.18). Speaking falsehood, then, is comparable to removing the foundation of the world; and, conversely, if one is heedful of the truth it is as if he maintains the world's foundation. Our Sages of blessed memory told us (Sanhedrin 97a) of a community which was watchful of truth and in which the Angel of Death was powerless; but because the wife of a certain teacher altered her language, even though her intentions were good, the Angel of Death was loosed upon it. After she had been driven away because of this, the old serenity returned. There is no need to dwell further upon this because it is dictated by intelligence and borne out by reason.

The aspects of "desecration of the Name" are also numerous and significant, for a person must be extremely jealous of his Master's honor, and subject everything he does to great scrutiny and thought in order that it

להיות חלול לכבוד שמים חס - וחלילה וכבר שנינו
(אבות ד), "אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם". ואמרו
ז"ל (יומא פו), "היכי דמי חלול השם? אמר רב, כגון
אנא דשקילנא בשרא ולא יהיבנא דמי לאלתר. ורבי
יוחנן אמר, כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה
ובלא תפלין". והענין שכל אדם לפי מדרגתו ולפי מה
שהוא נחשב בעיני הדור, צריך שיתבונן בבלתי עשות
דבר בלתי הגון לאיש כמותו, כי כפי רבות חשיבותו
וחכמתו כן ראוי שירבה זהירותו בדברי העבודה
נדקדוקו בה. ואם איננו עושה כן, הרי שם שמים
מתחלל בו חס - וחלילה. כי כבוד התורה הוא שמי
שמרבה הלמוד בה ירבה כמו כן בישר ובתקון המדות,
וכל מה שיתחסר מזה למי שמרבה בלמוד גורם בזיון
ללמוד עצמו, וזה חס - וחלילה חלול לשמו יתברך
שנתן לנו את תורתו הקדושה וצונו לעסוק בה להשיג על
ידה שלמותנו:

not give rise to what might possibly be a desecration of the Name of Heaven, God forbid. We have learned (Avoth 4.4), "The sin of desecration of the Name obtains both in the presence and in the absence of intent." And our Sages of blessed memory have said (Yoma 86a), "What constitutes desecration of the Name? Rav said, 'If one such as I were to buy meat without paying for it immediately,' and R. Yochanan said, 'If one such as I were to walk four ells without Torah and tefillin.' " The idea behind this is that every man, according to the level that he is on and according to the impression that people have of him must engage in thought in order to keep himself from doing anything not befitting a man such as he. To the extent of his importance and wisdom, he should cultivate his Watchfulness in matters of Divine service and deepen his consideration of it. And if he does not do so, the Name of Heaven is desecrated through him, God forbid. For it is to the honor of the Torah that one who learns more of it progresses more, likewise, in righteousness and in refinement of character traits. Any lack in this respect, on the part of one who learns a

וְהָיָה גַם שְׁמִירַת הַשַּׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים רַבָּה הִיא, כִּי
הַמְשַׁפְּטִים רַבִּים, וְכֵן אָמְרוּ (שַׁבַּת יב), "הִלְכְּתָא רַבְתָּא
לְשַׁבָּתָא", וְאַפְלוּ דְבָרֵי הַשַּׁבּוֹת, אַף עַל פִּי שְׁמַדְבָּרֵי
חֻכָּמִים הֵם, עֲקָרִים הֵם. וְכֵן אָמְרוּ (חַגִּיגָה טז), "לְעוֹלָם
אֵל תִּהְיֶה שַׁבּוֹת קְלָה בְּעֵינֶיךָ, שֶׁהָרִי סְמִיכָה שַׁבּוֹת הִיא
וְנִחָלְקוּ בָּהּ גְּדוּלֵי הַדּוֹר". וְאוּלָם פְּרָטֵי הַדִּינִים
לְמַחֲלָקוֹתֶם מִבְּאֵרִים הֵם אֲצֵל הַפּוֹסְקִים בְּסַפְרֵיהֶם, וְכֻלָּם
שׁוֹיִם לְחוֹבְתָנּוּ בָּם וְלִזְהִירוֹת הַמַּצְטָרֵךְ. וּמָה שֶׁקָּשָׁה עַל
הַהֲמוֹן שְׁמִירָתוֹ, הוּא הַשְׁבִּיתָה מִן הָעֵסֶק, וּמִדְּבַר
בְּמִשְׁאֵם וּבְמִתְנָם, וְאוּלָם הָאִסּוּר הַזֶּה מִבְּאֵר בְּדִבְרֵי
הַנָּבִיא (יִשְׁעִיָּה נח), "וְכַבְּדֹתוֹ מַעֲשׂוֹת דִּרְכֶיךָ מִמָּצוֹא
חֶפְצֶךָ וְדִבְרֵי דְבָר". וְהַכָּלָל הוּא, שֶׁכָּל מָה שֶׁאִסּוּר בַּשַּׁבָּת
לַעֲשׂוֹתוֹ, אִסּוּר לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּרוֹ, אוֹ לְהַזְכִּירוֹ בְּפִיו.

great deal, contributes to a disparagement of learning itself, which is, God forbid, a desecration of the Name of the Blessed One, who gave us His holy Torah and commanded us to occupy ourselves with it in order to attain our perfection.

The observance of Sabbaths and Festivals is also of especially great significance, for their laws are very numerous. As it is said (Shabbath 12a), "There are many laws in relation to the Sabbath." Even the laws of "resting," Rabbinical ordinances, are essential principles; as it is said (Chagigah 16b), "The principle of 'resting' should not be taken lightly, for the prohibition against semichah is an aspect of 'resting' and the great men of the generation contended over it." The details of the laws of the Sabbath, according to their divisions are explained in the Halachic writings. They are all equal in respect to our duty concerning them and in respect to the degree of Watchfulness required. The difficult part of Sabbath observance for most people is abstaining from occupation and from discussion of business activities, the prohibition against which is stated in the words of the Prophet

וְלִכֵּן אָסְרוּ לְעֵין בְּנִכְסֵיו - לִרְאוֹת מַה צָּרִיךְ לְמַחֵר, אוּ
לִילֵךְ לִפְתַּח הַמְּדִינָה - לְצֹאת בַּלַּיְלָה מִהֶרֶה לְמַרְחָק.
וְאָסְרוּ לוֹמַר, "דְּבַר פְּלוֹנִי אֶעֱשֶׂה לְמַחֵר", אוּ "סְחוּרָה
פְּלוֹנִי אֶקְנֶה לְמַחֵר", וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

וְהִנֵּה עַד הֵנָּה דִּבְרֹתַי מִן קִצֵּת הַמַּצּוֹת מַה שְּׁאֲנוּ רוֹאִים
שְׂבָגֵי הָאָדָם נִכְשָׁלִים בָּהֶם עַל הָרֹב, וּמֵאֲלָה נִלְמַד לְכָל
שָׂאֵר הָעָוִין, שְׂאִין לָךְ אִסּוּר שְׂאִין לוֹ עֲנָפִים וּפְרָטִים,
מֵהֶם חֲמוּרִים וּמֵהֶם קָלִים. וּמִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת נָקִי, צָרִיךְ
שְׂיִהְיֶה נָקִי מִכָּל־שֶׁהוּר מִכָּל־שֶׁ, וְכִבֵּר אָמְרוּ ז'ל (שִׁיר
הַשִּׁירִים רַבֵּה ו'), "שְׁנִיךְ כְּעֶדֶר הָרְחִלִּים" - "מַה רָחֵל זֶה
צָנוּעָה, כִּן הָיָה יִשְׂרָאֵל צָנוּעִין וּכְשֵׁרִים בְּמִלְחָמַת מִדְּיָן",
כִּי הוֹנֵא בָּשֶׂם רַב אַחָא אָמַר, "שְׁלֵא הַקָּדִים אֶחָד מֵהֶם

(Isaiah 58:13), "And honor it by abstaining from ordering your ways, from fulfilling your desires and from engaging in speech." The rule is that everything which may not be done on the Sabbath may not be striven after or mentioned. It was for these reasons that our Sages of blessed memory forbade a man to survey his property to see what it might require the next day, or to walk to the gates of the province in order to be able to depart on a long journey soon after nightfall, or to say, "i will do such and such tomorrow," or "I will buy such and such wares tomorrow," and the like.

I have thus far spoken of those few mitzvot which we see people to be most remiss in. What we have said about these should serve us for all the other prohibitions, for there is no prohibition without divisions and particulars, some more severe, some less. One who wishes to be Clean must be clean and pure in all of them. Our Sages of blessed memory have said (Shir Hashirim Rabbah 6.12), " 'Your teeth are like a flock of sheep' (Canticles 6:6) - just as a sheep is modest in its behavior so were the Jews modest and virtuous in the war with Midian.

תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ לַתַּפְלִין שֶׁל יָד, שְׂאֵלוֹ הַקָּדִים אֶחָד לֹא
הָיָה מִשֶּׁה מְשַׁבְּחָן וְלֹא הָיוּ יוֹצְאִים מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם", וְכֵן
אָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם, "הַמַּסְפֵּר בֵּין יִשְׁתַּבַּח לְיוֹצֵר - עֲבָרָה
הִיא בָּדִדוֹ וְחֻזְרָה עָלֶיהָ מֵעוֹרָכִי הַמְלַחֲמָה", הֲרִי לָךְ עַד
הַיֵּכָן צָרִיךְ לְהִגִּיעַ הַדִּקְדּוּק וְהַנִּקְיוֹת הָאֵמֶתִי בַּמַּעֲשִׂים:

וְהִנֵּה, כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ נִקְיוֹת בַּמַּעֲשִׂים, כֵּן צָרִיךְ נִקְיוֹת
בַּמַּדּוֹת. וְכַמְעַט שְׁיֹתֵר קָשָׁה הוּא הַנִּקְיוֹת בַּמַּדּוֹת מִמָּה
שֶׁהוּא בַּמַּעֲשִׂים, כִּי הַטֶּבַע פּוֹעֵל בַּמַּדּוֹת יוֹתֵר מִמָּה
שֶׁהוּא פּוֹעֵל בַּמַּעֲשִׂים, יַעַן הַמְּזֶג וְהַתְּכוּנָה הֵם אוֹ
מְסִיעִים אוֹ מַתְּנִגְדִים גְּדוֹלִים לָהֶם, וְכָל מַלְחָמָה שֶׁהִיא
נֶגֶד נְטִיַת הַטֶּבַע - מַלְחָמָה חֲזָקָה הִיא, וְהוּא מֵה שֶׁפָּרְשׁוּ
בְּמֶאמְרָם ו"ל (אבות ד), "אֵיזְהוּ גְבוּרָה? הַכּוֹבֵשׁ אֶת
יָצְרוֹ".

R. Huna said in the name of R. Acha, 'During the war with Midian, not one of them put on the tefillin of the head before the tefillin of the hand. If one of them had done so, Moses would not have praised them and they would not have left the field in peace.' " As stated in Yerushalmi, "One who speaks between Yishtabach and Yotzer is tainted with a transgression and must leave the battle-field because of it." We see, then, the extent to which analysis and true Cleanliness are necessary in relation to deeds.

But just as Cleanliness must reside in deeds, so must it reside in traits. In fact, it is almost more difficult to acquire the second type of Cleanliness than the first, for one's nature is more influential in the sphere of his traits than in that of his deeds, in that one's temperament and character can be a great help or a great hindrance in the formation of his traits. And every struggle against one's nature is a fierce one, as our Sages of blessed memory have stated (Avoth 4.1), "Who is strong? One who conquers his evil inclination."

וְהִנֵּה הַמִּדּוֹת הֵן רַבּוֹת, כִּי כָפִי כָּל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁשֵּׁיכִים
לָאָדָם בְּעוֹלָם, כְּמוֹ כֵּן מִדּוֹתֶיהֶן שֶׁאַחֲרֶיהֶן הוּא נִמְשָׁךְ
בַּפְּעֻלּוֹתָיו. אָמֵן כְּמוֹ שֶׁדִּבַּרְנוּ בַּמִּצְוֹת שֶׁהִיא הַצֶּרֶךְ
לְהִנָּקוֹת בָּם יוֹתֵר, דִּהְיֵנוּ, מִמָּה שֶׁרְגִילוֹת בְּנֵי הָאָדָם
לִפְשָׁל, בֵּן נִדְבָר בַּמִּדּוֹת הָרָאשִׁיּוֹת בְּאַרְיֵכוֹת עֵיוֹן יוֹתֵר
מִפְּנֵי רְגִילוֹתֵנוּ בָּם, וְהֵם, הַגִּאָּוָה, הַכַּעַס, הַקִּנְאָה
וְהַתַּאָּוָה, הֵן כָּל אֵלֶּה מִדּוֹת רָעוֹת אֲשֶׁר רָעָתָם נִכְרָת
וּמִפְּרֻסָּמָת, אֵין צָרִיךְ לָהּ רְאִיּוֹת, כִּי הִנֵּה רָעוֹת הֵנָּה
בְּעֶצְמָן וְרָעוֹת בְּתוֹלְדוֹתֶיהֶן, כִּי כֵּלֶן חוּץ מִשׁוֹרֶת הַשֶּׁכֶּל
וְהַחֲכָמָה וְכָל אַחַת כְּדַאי לְעֶצְמָהּ לְהַבִּיא אֶת הָאָדָם אֶל
עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת:

עַל הַגִּאָּוָה - מִקָּרָא מָלֵא מִזְהִיר וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ח'), "וְרָם
לְבָבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ":

עַל הַכַּעַס - אָמְרוּ ז"ל, "כָּל הַכּוֹעֵס יִהְיֶה בְּעֵינָיֶיךָ כְּאִלוֹ
כּוֹפֵר בְּעֶקֶר":

There are innumerable traits; for as all of a person's worldly actions, so are his traits. It is from them that his actions flow. But just as we discussed those mitzvot which there was a greater need to consider, because of the greater frequency of lapses in relation to them, so shall we discuss the chief traits in greater detail because of the relative frequency with which they come into play. These are pride, anger, envy, and lust - all evil traits, whose evil is widely recognized and need not be demonstrated. They are evil both in themselves and in their results, for they are all outside the realm of intelligence and wisdom. Each one of them has it within itself to lead a person into severe sins.

In relation to pride we are explicitly warned (Deuteronomy 8:14), "And your heart will be proud and you will forget the Lord, your God."

Concerning anger our Sages of blessed memory said (Shabbath 105b), "One who becomes angry should be in your eyes as one who serves idols."

על הקנאה והתאנה - שנינו בְּהִדְיָא (אבות ד), "הקנאה
והתאנה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם":
אמנם העיון המצטרך בם הוא, להמלט מהם ומכל
ענפיהם, כי כלם באחד סורי הגפן נכריה. ונתחיל לדבר
בם ראשון ראשון:

הנה כלל ענין הגאנה הוא זה, שהאדם מחשיב עצמו
בעצמו, ובלבבו ידמה כי לו נאנה תהלה. ואמנם זה יכול
למשך מספרות רבות מתחלפות, כי יש מי שיחשיב את
עצמו בעל שכל, ויש מי שיחשיב עצמו נאה, ויש
שיחשיב עצמו נכבד, ויש שיחשיב עצמו גדול, ויש
שיחשיב עצמו חכם. כללו של דבר, כל אחד מן הדברים
הטובים שבעולם אם יחשב האדם שישנה בו, הרי הוא
מסכן מיד לפול בשחת זה של גאנה. אך אחרי שקבע
האדם בלבו היותו חשוב וראוי לתהלה, לא תהיה
התולדה היוצאת מן המחשבה הזאת אחת בלבד, אלא
תולדות רבות ומשנות תצאנה ממנה, ואפלו הפכיות

About envy and lust we were told explicitly (Avoth 4.21), "Envy, lust and honor-seeking remove one from the world."

The necessary insight in relation to them is to flee all of them and all that derives from them, for they are all as one, "deviant offshoots of a strange vine" (Jeremiah 2:21). We shall now proceed to discuss them individually.

Pride consists in a person's pluming himself with his self and considering himself worthy of praise. There can be many different reasons behind this. Some deem themselves intelligent; some, handsome; some, honored; some, great; some, wise. In fine, when a man attributes to himself any of the good things of the world, he puts himself in immediate danger of falling into the pit of pride. However, a person's convincing himself of his significance and of his meriting praise leads not to one result only, but to many different results. It is even possible for opposing reactions to stem from similar causes and to be directed to the same end.

וּמֵצֵא בָּהֶן, וְנוֹלְדוּ מִסָּפָה אַחַת, וְשִׁתִּיָּהֶן לְדָבָר אֶחָד
מִתְכַּוְּנֹת.

הִנֵּה יִמָּצֵא גֵּאָה אֶחָד שִׁיחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהוּא רְאוּי
לְתַהֲלָה וְהוּא מִיָּחָד וְרִשּׁוּם בְּמַעֲלָתוֹ כְּפִי מַחֲשַׁבְתּוֹ, רְאוּי
לּוֹ גַּם כֵּן שִׁיתַּנְהִיג בְּדֶרֶךְ מִיָּחָד וְרִשּׁוּם בְּכַבּוֹד רַב, בֵּין
בְּלִכְתּוֹ, בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ, בֵּין בְּקוּמּוֹ, בְּדַבּוּרוֹ וּבְכָל מַעֲשָׂיו,
לֹא יֵלֶךְ אֶלָּא בְּנִחַת גָּדוֹל, עֹקְבוֹ בְּצַד גּוֹדֵלוֹ, לֹא יֵשֵׁב
אֶלָּא אַפְרָקֵדָן, לֹא יָקוּם אֶלָּא מְעֵט מְעֵט כְּנֻחָשׁ, וְלֹא
יִדְבֹּר עִם הַכֹּל אֶלָּא עִם נִכְבְּדֵי הָעָם, וְגַם בִּיגִיָּהֶם לֹא
יִדְבֹּר אֶלָּא מֵאֲמָרִים קְצָרִים כְּמֵאֲמָרֵי הַתְּרַפִּים, וְכָל שְׂאֵר
מַעֲשָׂיו, בְּתַנּוּעוֹתָיו, בְּפַעֲלוֹתָיו, בְּמֵאֲכָלוֹ וּבְמִשְׁתֵּיו,
בְּמַלְבוּשָׁיו וּבְכָל דְּרָכָיו, יִתְנַהֵג בְּכַבְדּוֹת גָּדוֹל, כְּאֵלוֹ כָּל
בְּשָׂרוֹ עוֹפְרֶתת וְכָל עֲצָמָיו אָכֵן אוֹ חוֹל.

וְיִמָּצֵא גֵּאָה אַחֵר שִׁיחֲשֹׁב, שֶׁלְּפִי שֶׁהוּא רְאוּי לְתַהֲלָה וְרַב
הַמַּעֲלוֹת, צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה מְרֻגֵז הָאָרֶץ וְשֶׁהַכֹּל יִרְעָשׁוּ

One type of pride reflects itself in a person's thinking that since he is deserving of praise and is impressively unique (as he imagines) in the possession of his particular attribute, he should deport himself, too, in a manner that is impressively unique, highly dignified, in walking, sitting, rising, speaking in all of his actions. He will walk only in an unhurried manner, with measured step; he will sit only erect; he will rise only little by little, like a snake; he will not speak with all people, but only with men of eminence; and even with them, he will utter only terse, oracular remarks. And in all of his other actions -- his movements, his manipulations, his eating, his drinking, his dressing, and in all of his ways - he will conduct himself with great pompousness, as if all of his flesh were lead and all of his bones, stone or earth.

Another type of pride manifests itself in a man's thinking that since he is worthy of praise and possessed of many superior qualities he must become the terror of the

מִפְּנֵיו, כִּי לֹא יֵאוֹת שְׂיִהְרֶסוּ בְּנֵי הָאָדָם לְדַבֵּר עִמּוֹ
וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דָּבָר, וְאִם יַעֲפִילוּ לַעֲלוֹת אֵלָיו - יִבְהִלם
בְּקוֹלוֹ וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יִהְיֶה, בַּעֲנוֹת לָהֶם עֲזוֹת וּפְנֵיו
זוֹעֵפּוֹת בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה.

וַיֵּשׁ גִּאָּה אַחֵר שְׂיִחַשׁב בְּלִבּוֹ, שְׂפָכָר הוּא כָּל כֶּךָ גָּדוֹל
וּמְכָבֵד עַד שָׂאִי - אֶפְשָׁר לְכָבוֹד שְׂיִתְפָּרֵשׁ מִמֶּנּוּ, וְאִינוּ
צָרִיךְ לוֹ כָּלֵל, וּלְהִרְאוֹת הַדָּבָר הַזֶּה יַעֲשֶׂה מַעֲשִׂים
כְּמַעֲשֵׂה הָעֶנּוּ, וַיִּפְרִיז עַל מַדּוּתָיו לְהִרְאוֹת שְׂפָלוֹת גָּדוֹל
וַעֲנָה עַד אֵין חֶקֶר, וּלְבּוֹ מִתְנַשֵּׂא בְּקִרְבּוֹ לֵאמֹר, אֲנִי כָּל
כֶּךָ רַם וְכָל כֶּךָ נְכָבֵד שְׂפָכָר אִינִי צָרִיךְ לְכָבוֹד וְאִין לִי
אֶלָּא לְנֹתֵר עָלָיו, שְׂפָכָר רַב הוּא אֶצְלִי.

וַיִּמָּצָא גִאָּה אַחֵר שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת נִרְשָׁם הַרְבֵּה בְּמַעֲלוֹתָיו
וּלְהִתְיַחַד בְּדִרְכָּיו, עַד שֶׁלֹּא דִּי לוֹ שְׂיִהְלִלוּהוּ כָּל הָעוֹלָם

earth and everyone must tremble before him. He feels that it would be insolent on the part of people to speak with him or to ask anything of him. If they dare to approach him, he will confound them with his voice and drive them into a turmoil with the breath of his lips, with his biting retorts. And his face will continuously fume.

A third type of pride reveals itself in one's thinking that he is already so great and so invested with honor that honor is inseparable from him and that, consequently, he need not pursue it. To impress this upon others, he fashions his deeds after those of humble men and goes to very great lengths to exhibit [Variant: calls attention to his character, exhibiting] unusual and unfathomable humility, his heart all the time swelling within him, as if to say, "I am so exalted and so greatly honored that I no longer have any need for honor and might just as well decline it, for it resides with me in great measure."

Yet another type of pride expresses itself in a person's desiring to be widely renowned for his outstanding qualities and for the uniqueness of his ways, to the point where it

עַל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר הוּא חוֹשֵׁב שִׁישׁ בּוֹ, אֲלֹא שְׂרוּצָה
שְׁעוֹד יִרְבוּ לְהוֹסִיף בְּתִהְלָתוֹ - שֶׁהוּא הֶעָנּוּ שְׁבַעֲנָוִים.
וְנִמְצָא זֶה מִתְגַּאֵה בְּעֲנֻתוֹ וְרוֹצֵה בְּכְבוֹד עַל מַה שֶּׁמֵּרָאָה
עֲצָמוֹ בּוֹרַח מִמֶּנּוּ. וְהִנֵּה גֵאָה בָּזָה יְשִׁים עֲצָמוֹ תַּחַת
קָטָנִים מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה, אוֹ תַּחַת גְּבוּיִם שְׁבַעֲסָם, שִׁיחֲשֹׁב
לְהִרְאוֹת בָּזָה תְּכָלִית הָעֲנָוָה, וּכְבֹר לֹא יִרְצֶה בְּשׁוֹם תֹּאֵר
מִתְאַרִי הַגִּדְלָה, וַיִּמָּאֵן בְּכָל הָעֲלוּיִים, וְלָבוֹ אוֹמֵר בְּקִרְבּוֹ,
"אֵין חֲכָם וָעָנּוּ כְּמוֹנִי בְּכָל הָאָרֶץ". וְאַמָּנָם גָּאִים כְּאַלֶּה,
אֵף עַל פִּי שֶׁלְכֹאֲוָרָה מֵרָאִים עֲצָמָם עֲנָוִים, לֹא יִבְצְרוּ
מְכַשׁוֹלוֹת לָהֶם שְׁבָלִי יִדְיעָתָם תִּהְיֶה מִתְגַּלִּית גְּאוֹתָם
כְּלִהְבָה הַיּוֹצֵאת מִבֵּין הַחֲרָסִים. וּכְבֹר מְשָׁלוֹ חַז"ל
(מִדְרַשׁ רַבָּה פֶּרֶשֶׁת קֶרַח), מְשָׁל לְבֵית מֶלֶךְ אֶתְבֵּן, וְהָיָה
בְּבֵית חוֹרִין וְהָיָה הֶתְבֵּן נִכְנָס בָּהֶם, לְאַחֵר יָמִים הַתְּחִיל
אוֹתוֹ הֶתְבֵּן שֶׁהָיָה בְּתוֹךְ אוֹתָם הַחוֹרִין יּוֹצֵא, יִדְעוּ הַכֹּל
כִּי הָיָה אוֹתוֹ בֵּית שֶׁל אֶתְבֵּן, כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה, שֶׁלֹּא יוֹכִלוּ
תְּמִיד לְהִסְתִּיר אֶת עֲצָמָם, וּמִחֲשָׁבָתָם הִרְעָה תִּהְיֶה נִכְרָת

is not enough for him to be praised by all the world for the qualities he imagines himself to possess, but he desires to be praised even more for being the humblest of the humble. Such a one prides himself upon his humility and desires honor because he shows himself to flee it. He puts himself beneath those who are far inferior to him, or beneath the derelicts of society, seeking to display thereby the essence of humility. He shuns all imposing titles and refuses all dignities, his heart all the while saying within him, "There is no wiser and humbler man than I in all the land." Those who possess this type of pride, though they give the impression of humility, face no few pitfalls, for without their being aware of it, their pride will be revealed, as a flame escaping from shards. Our Sages of blessed memory have already compared (Bamidbar Rabbah 18.13) a person with this kind of pride to a house full of straw. The straw enters into cracks in the walls, and, after a few days, begins to emerge, so that everyone realizes the house is full of it. Similarly, those men who possess this type of pride will not always be able to conceal their true

מתוך מעשיהם, אך דרכיהם הם בענוה פסולה ושפלות
מרמה.

וימצאו גאים אחרים שתשאר גאותם קבורה בלבם לא
יוציאוה אל המעשה, אבל יחשבו בלבכם שכבר הם
חכמים גדולים יודעי הדברים לאמתם ושל לא רבים
יחכמו כמוהם, על כן לא ישיתו לב אל דברי זולתם,
בחשבכם כי מה שקשה עליהם לא יהיה נקל לאחרים,
וימה ששכלם מראה להם כל כך ברור, הוא כל כך
פשוט, עד שלא יחושו לדברי החולקים עליהם, אם
ראשונים ואם אחרונים, וספק אין אצלם על סברתם:

כל אלה תולדות הגאווה המשיבה החכמים אחור ודעתם
מסכלת, מסירה לב ראשי החכמה, ואף כי תלמידים
שלא שמשו כל צרכם, שכמעט שנפקחו עיניהם - כבר
חכמי החכמים שנים להם בלבם, ועל כלם נאמר (משלי

identity. Their evil intent will show through their deeds and their seeming self-effacement will be recognized as specious humility and deceitful lowliness.

There are others whose pride remains buried in their hearts without receiving expression in deed, but who nurse the thought that they are great sages who know things to their very depths, and that not many can hope to be as wise as they. And so thinking, they pay no heed to the thoughts of others, reasoning that what they cannot comprehend no one can. What is dictated to them by their intelligence is so clear and obvious to them that they cannot even consider any arguments to the contrary, regardless of the stature of those who put them forward. They have no doubts whatsoever as to the correctness of their views.

All of these reactions stem from pride, which sets back sages and stultifies their minds, which perverts the hearts of the highest in wisdom. And even raw students whose eyes have barely opened, are caused by pride to fancy themselves the wisest of the wise. Concerning all forms of pride it is said

(טז), "תועבת ה' כל גבה לב", ומכלם צריך שינקה
הרוצה במדת הנקיות וידע ויבין כי אין הגאון אלא
עורון ממש אשר אין שכל האדם רואה חסרונותיו
ומכיר פחיתותו, שאלו היה יכול לראות, והיה מכיר
האמת, היה סר ומתרחק מכל הדרכים הרעים
והמקלקלים האלה הרחק גדול. ועוד נדבר מזה בסיעתא
דשמיא בבואנו אל מדת הענוה, אשר מפני הקשי הגדול
שיש בהשגתה הושמה בדברי רבי פנחס מן האחרונות:

וינדבר עתה מן הפעם. הנה יש הרגזן שאמרו עליו, "כל
הפועם כאלו עובד עבודה זרה", והוא הנכעס על כל
דבר שיעשו נגד רצונו ומתמלא חמה, עד שפכר לבו כל
עמו ועצתו נבערה, והנה איש כזה כדאי להחריב עולם
מלא אם יהיה יכולת בידו, כי אין השכל שולט בו כלל,
והוא סר טעם ממש ככל החיות הטורפות, ועליו נאמר

(Proverbs 16:5), "The proud of heart are the abomination of God." One who wishes to acquire the trait of Cleanliness must cleanse himself of all forms of pride and he must know and understand that pride is blindness itself and that man's reason cannot see its defects and recognize its meanness, for if a man could see and recognize the truth, he would depart from all of these evil, destructive elements and remove himself very far from them. We shall speak further of this with the help of Heaven, when we come to the trait of Humility, which, because of the difficulty of its attainment was placed among the last of the traits in the order formulated by R. Pinchas.

We shall now discuss anger. There is the furious man, about whom it was said (Shabbath 105b), "If one becomes angry, it is as if he serves idols." He is angered by any opposition to his will and becomes so filled with wrath that his heart is no longer with him and his judgment vanishes. A man such as he would destroy the entire world if it were within his power to do so, for he is not in any way directed by reason and is as

(איוב יח), "טוֹרֶךְ נַפְשׁוֹ בָּאִפּוֹ הִלְמַעֲנֹךְ תַּעֲזֹב אָרְץ",
וְהוּא קָל וְנָדַי לַעֲבֹר כָּל מִיָּנִי עֲבֵרוֹת שְׁבַעְעוֹלָם אִם חֲמַתּוֹ
תִּשְׁיָאֵהוּ לָהֶם, כִּי כָּבֵד אֵין לוֹ מִנִּיעַ אַחֵר אֱלֹא כַּעֲסוֹ, וְאֵל
אֲשֶׁר יְבִיאֵהוּ - יִלְךְ.

וַיֵּשׁ כַּעֲסֵן רְחוֹק מִזֶּה, וְהוּא שָׁלֹא עַל כָּל דִּבָּר אֲשֶׁר
יְבִיאֵהוּ שָׁלֹא כְרִצּוֹנוֹ אִם קָטָן וְאִם גָּדוֹל יִכְעַר אִפּוֹ, אֲךְ
בְּהִגִּיעוֹ לְהִרְגִּיז - יִרְגֹּז וְיִכְעַס כַּעַס גָּדוֹל, וְהוּא שֶׁקָּרְאוּהוּ
חִזִּי"ל (אבות ה), "קָשָׁה לְכַעַס וְקָשָׁה לְרִצּוֹת", וְגַם זֶה רַע
וְנָדַי, כִּי כָּבֵד יְכוּלָה לְצִאת תְּקֵלָה רַבָּה מִתַּחַת יָדוֹ בְּזִמָּן
הַכַּעַס, וְאַחֵר כֵּן לֹא יוּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר עָוְתוֹ.

וַיֵּשׁ כַּעֲסֵן פָּחוֹת מִזֶּה שָׁלֹא יִכְעַס עַל נִקְלָה, וְאַפְלוֹ
כְּשִׁיגִיעַ לְכַעַס יִהְיֶה כַּעֲסוֹ קָטָן וְלֹא יִסּוּר מִדִּרְכֵי הַשָּׂכָל,
אֲךְ עוֹדֵנּוּ יִשְׁמֹר עֲבָרָתוֹ, וְהֵנָּה זֶה רְחוֹק מִן הַהֶפְסֵד יוֹתֵר

devoid of sensibility as any predatory beast. About him it was said (Job 18:4), "You who tear your soul in your wrath, shall the earth become desolate because of you T' He can easily comrhit any conceivable sin to which his rage brings him, for he is bound by nothing but his anger and he will go where it leads him.

There is another type, who is far removed from the first in degree of anger. He will not become enraged over every lack of conformity with his will, small or great. But when he reaches the point of anger, he will become greatly enraged and give vent to his wrath. It is he whom our Sages of blessed memory characterized (Avoth 5.11) as "difficult to arouse and difficult to appease." This form of anger, too, is unquestionably evil, for much that is very damaging may proceed from him during his fit of anger and he will not afterwards be able to straighten what he has made crooked.

There is a lesser form of anger in which one is not easily aroused; and even when he is aroused, his anger is restrained and does not cause him to abandon his intelligence, but he still nurses his wrath. One who

מִהֶרָאשׁוּנִים שְׁזַכְרָנוּ, וְאַף גַּם זֹאת וַדַּאי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ
לְהִיּוֹת נָקִי, כִּי אֶפְלוּ זֶהִיר אֵינָנו עֲדִין, כִּי עַד שֶׁהַכֶּעַס
עוֹשֶׂה בּוֹ רָשָׁם, לֹא יֵצֵא מִכָּלֵל כְּעֶסֶן.

וַיֵּשׁ עוֹד פָּחוֹת מִזֶּה, וְהוּא, שֶׁקָּשָׂה לְכַעַס וְכַעְסוֹ לֹא
לְהִשְׁחִית וְלֹא לְכַלֵּה, אֲלֵא כַּעַס מוּעָט, וְכַמָּה זַעֲמוֹ? -
רָגַע וְלֹא יוֹתֵר, דִּהְיֵנוּ, מַשְׁעָה שֶׁהַכֶּעַס מִתְעוֹרֵר בּוֹ בְּטֻבָּע
עַד שֶׁגַּם הִתְבוּנָה תִּתְעוֹרֵר כְּנֶגְדּוֹ, וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲזו"ל
(שם) "קָשָׂה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרִצּוֹת". הִנֵּה זֶה חֵלֶק טוֹב
וַדַּאי, כִּי טֻבֵּעַ הָאָדָם מִתְעוֹרֵר לְכַעַס, וְאִם הוּא מִתְגַּבֵּר
עָלָיו שֶׁאֶפְלוּ בַּשַּׁעַת הַכֶּעַס עֲצָמוֹ לֹא יִכְעַר הֶרְבֵּה,
וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו שֶׁאֶפְלוּ אוֹתוֹ הַכֶּעַס הַקָּל לֹא יַעֲמִיד בּוֹ זְמַן
גָּדוֹל אֲלֵא יַעֲבֹר וַיֵּלֶךְ, וַדַּאי שֶׁרְאוּי לְשַׁבַּח הוּא, וְאָמְרוּ
ז"ל (חולין פט), "תּוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה" (איוב כו) -
"אֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלֵא בְּשִׁבִּיל מִי שֶׁבּוֹלֵם אֶת עֲצָמוֹ
בַּשַּׁעַת מְרִיבָה", וְהֵינּוּ שֶׁכָּכָר נִתְעוֹרֵר טֻבָּעוֹ בְּכַעַס וְהוּא

becomes angry in this manner stands to lose far less than the others, but there is no question that he has not attained to Cleanliness. What is more, he has not even acquired Watchfulness, for as long as anger moves him, he has not removed himself from the classification of "a man of anger."

There is another who is even less inclined to anger than the aforementioned type. It is very difficult to arouse him, and his anger is neither destructive nor all-consuming, but mild. It lasts no more than a minute, the amount of time it takes from the awakening of anger within him until the awakening of his understanding against it. Our Sages of blessed memory characterized him (Ibid.) as "difficult to arouse and easy to appease." His is certainly a goodly portion, for a person's nature moves him to anger and if he masters his anger to the extent that it does not flare strongly and overpower him even during the period of its presence and so that even the small amount of anger that he feels does not linger with him, but passes and departs, he is certainly deserving of praise. Our Sages have said (Chullin 89a), "'He suspends the earth on nothingness' (Job 26:7) - the world

בְּהִתְגַּבְּרוּתוֹ בּוֹלֵם פִּיּוֹ.

אֲמָנָם מִדָּתוֹ שֶׁל הַלֵּל הִזְקֵן עוֹלָה עַל כָּל אֱלֹהִים, שֶׁכִּכָּר לֹא
הָיָה מִקְפִּיד עַל שׁוּם דָּבָר וְאֶפְלוּ הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל כַּעַס לֹא
נַעֲשֶׂה בּוֹ, זֶהוּ וַדָּאִי הַנָּקִי מִן הַכַּעַס מְכַל וְכָל. וְהִנֵּה אֶפְלוּ
לְדַבֵּר מִצָּוָה הַזֵּהִירוּנוֹ וְ"ל שֶׁלֹּא לְכַעַס, וְאֶפְלוּ הָרַב עִם
תְּלִמִּידוֹ וְהָאֵב עִם בָּנוּ וְלֹא שֶׁלֹּא יִיִסְרֵם, אֲלֵא יִיִסְרֵם
וְיִיִסְרֵם, אַךְ מִבְּלִי כַּעַס, כִּי אִם לְהַדְרִיךְ אוֹתָם בַּדֶּרֶךְ
הַיִּשְׁרָה, וְהַכַּעַס שֶׁיִּרְאֶה לָהֶם, יִהְיֶה כַּעַס הַפָּנִים וְלֹא כַּעַס
הַלֵּב (שְׁבַת קה). וְאָמַר שְׁלִמָּה (קֹהֶלֶת ז), "אֵל תִּבְהַל
בְּרוּחֶךָ לְכַעֹס" וּגו'. וְאָמַר (אִיּוֹב ה), "כִּי לְאִוִּיל יִהְרַג
כַּעַשׂ". וְאָמְרוּ וְ"ל (עִירוֹבִין סה), "בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים
הָאָדָם נִכָּר - בְּכוֹסוֹ בְּכִיסוֹ בְּכַעְסוֹ":

endures only because of him who bridles his mouth during a quarrel." The reference is to a situation in which a person has already been awakened to anger, but, mastering his nature, bridles his mouth.

The attribute of Hillel the Elder, however, transcends all of the others, for he took offense at nothing and felt not even a stirring of anger. Such a man is absolutely Clean of anger. Our Sages of blessed memory warned against anger even for the sake of a mitzvah, even in a teacher's relationship with his student and in a father's with his son. This is not to say that the offenders should not be reprimanded - they certainly should be; but without anger, with no other purpose than their being set on the right path. Any anger shown to them should be anger of the face and not anger of the heart. Solomon said (Ecclesiastes 7:9), "Do not be hasty-spirited to become angry." And it is stated (Job 5:2), "For the fool is killed by anger." And our Sages of blessed memory said (Eruvin 65b), "A man is recognized in three ways - through his goblet, through his pocket and through his anger."

הַקִּנְיָה, גַּם הִיא אֵינָה אֶלָּא חֲסֵרוֹן יְדִיעָה וְסִכְלוּת, כִּי אֵין
הַמִּקְנָא מְרוֹיַח כָּלוּם לַעֲצָמוֹ, וְגַם לֹא מִפְסִיד לְמִי שֶׁהוּא
מִתְקַנָּא בּוֹ. אֵינּוּ אֶלָּא מִפְסִיד לַעֲצָמוֹ, וְכַמֵּאֲמַר הַכָּתוּב
שְׁזָכַרְתִּי (איוב ה), "וּפִתָּה תִּמְיִת קִנְיָה". וְאַמָּנָם יֵשׁ מִי
שֶׁסִּכְלוּתוֹ רַבָּה כָּל כֶּךָ, עַד שֶׁאֵם יִרְאֶה לַחֲבֵרוֹ אֵיזָה טוֹבָה
יִתְעַשֵּׂשׁ בְּעֲצָמוֹ וַיִּדְאָג וַיִּצְטַעַר, עַד שֶׁאֶפְלוּ הַטּוֹבוֹת
שֶׁבִידּוֹ לֹא יִהְנוּהוּ מִצַּעַר מַה שֶׁהוּא רוֹאֶה בְּיַד חֲבֵרוֹ.

וְהוּא מַה שֶׁאֲמַר עָלָיו הַחֶכֶם (משלי יד), "וַיִּרְקֹב עֲצָמוֹת
קִנְיָה". אַמָּנָם יֵשׁ אַחֲרֵים שְׂאִינָם מְצִטְעָרִים וְכוֹאֲבִים כָּל
כֶּךָ, אֶף עַל פִּי כֵן יִרְגִישׁוּ בְּעֲצָמָם אֵיזָה צַעַר, וּלְפָחוֹת
יִתְקַרֵּר רוּחָם בְּרֹאוֹתָם אֶחָד עוֹלָה אֵיזָה מַעֲלָה יִתְרֶה, אִם
לֹא יִהְיֶה מֵאוֹתָבֵיו הַיּוֹתֵר דְּבָקִים לוֹ, כָּל שֶׁכֵּן אִם מֵאוֹתָם
אֲשֶׁר אֵין לוֹ אֶהָבָה רַבָּה עִמּוֹ הוּא, כָּל שֶׁכֵּן אִם יִהְיֶה גֵר
מֵאַרְץ אַחֲרֵת. וְתִרְאֶה שֶׁבְּפִיָּהֶם אֶפְשָׁר שִׂיאֲמָרוּ דְּבָרִים
כְּשִׁמְחִים, אוֹ מוֹדִים עַל טוֹבָתוֹ, אֵךְ לָבָם רָעָה בְּקִרְבָּם,
וְהוּא דִּבֵּר יֶאֱרַע עַל הָרֹב בָּרֹב בְּגִי הָאָדָם, כִּי אֶף עַל פִּי

Envy, too, is nothing but want of reason and foolishness, for the one who envies gains nothing for himself and deprives the one he envies of nothing. He only loses thereby, as is indicated in the verse that I mentioned (Job 5:2), "Envy kills the fool." There are those who are so foolish that if they perceive their neighbor to possess a certain good, they brood and worry and suffer to the point that their neighbor's good prevents them from enjoying their own.

As the Sage said (Proverbs 14:30), "Envy is the decay of the bones." There are others who, though not caused much suffering and pain by envy, still experience some hurt. They will at least feel some sinking of spirit upon seeing one rise to a higher level if he is not one of their dearest and closest friends, more so if he is not especially loved by them, and even more so if he is a stranger from a different land. They might say things which would seem to reflect their happiness and thankfulness over his good fortune, but their hearts will be faint within them. This is a very common reaction with most people, for though they may not be characterized by envy, they are still not entirely Clean of it.

שֶׁלֹא יִהְיוּ בְּעֵלֵי קִנְיָה מִמֶּשׁ, אָמֵנָם לֹא נִקּוּ מִמֶּנָּה
לְגַמְרִי.

כָּל שָׁפֶן אִם בַּעַל אֲמֻנָתוֹ מִצְּלִיחַ בָּהּ שֶׁכָּבֵר כָּל אֲמֵן סֻגִּי
לְחִבְרִיה (בראשית רבה יט) וְכָל שָׁפֶן אִם מִצְּלִיחַ בָּהּ
יֹתֵר מִמֶּנּוּ. וְאָמֵנָם לוֹ יִדְעוּ וְלוֹ יִבְיִנוּ כִּי אֵין אָדָם נוֹגֵעַ
בְּמוֹכֵן לְחִבְרוֹ אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָא (יומא לח), וְהַכֹּל
כְּאֲשֶׁר לְכָל מֶה' הוּא, כִּפִּי עֲצָתוֹ הַנִּפְלְאָה וְחֻכְמָתוֹ
הַבְּלִיגִי נֹדֶעֶת, הִנֵּה לֹא הָיָה לָהֶם טַעַם לְהִצְטַעַר בְּטוֹבַת
רַעֲיָהֶם כָּלֵל.

וְהוּא מֶה שִׁיעֵד לָנוּ הַנִּבְיָא עַל הַזְמַן הָעֲתִיד, שֶׁלְמַעַן
תִּהְיֶה טוֹבַת יִשְׂרָאֵל שְׁלָמָה, יִקְדִּים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַסִּיר מִלִּבֵּנוּ הַמִּדָּה הַמְגִנָּה הַזֹּאת, וְאִזּוֹ לֹא יִהְיֶה צָעַר
לְאַחַד בְּטוֹבַת הָאֲחֵר, וְגַם לֹא יִצְטָרֵךְ הַמִּצְּלִיחַ לְהַסְתִּיר
עֲצָמוֹ וּדְבָרָיו מִפְּנֵי הַקִּנְיָה, וְהוּא מֶה שֶׁכָּתוּב (ישעיה
יא), "וְסָדָה קִנְיָת אֶפְרַיִם וְצִרְרִי יְהוּדָה יִכְרְתוּ אֶפְרַיִם לֹא

They are especially affected if one who plies the same trade as they prospers in it for "Every craftsman hates his fellow" (Bereshith Rabbah 19.6), especially if the latter is more successful than he. They will not acknowledge and understand the fact that "A man cannot touch even a hair's-breadth of what is set aside for his neighbor" (Yoma 386). If they recognized that everything proceeds from God in accordance with His wondrous judgment and unfathomable wisdom, they would have no reason whatsoever to suffer over their neighbor's good.

This is what the Prophet foretells about the time to come, that the Holy One Blessed be He will eradicate this ugly trait from our hearts so that Israel's good will be complete. At that time no one will feel pain over another's good and he who is successful will not be compelled to conceal himself and what relates to him for fear of being envied. As it is written (Isaiah 11:13), "And the envy of Ephraim will depart and the oppressors of Judah will be cut off. Ephraim will not envy

יִקְנֶא אֶת יְהוּדָה" וגו', הוּא הַשְׁלוֹם וְהַשְׁלוֹה אֲשֶׁר
לְמִלְאֲכֵי הַשָּׂרָת, אֲשֶׁר כָּלָם שְׂמִיחִים בַּעֲבוּדָתָם - אִישׁ
אִישׁ עַל מְקוֹמוֹ, וְאֵין אֶחָד מִתְקַנֵּא בַחֲבֵרוֹ כָּלָל, כִּי כָלָם
יּוֹדְעִים הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, וְעֹלְזִים עַל הַטּוֹב אֲשֶׁר בְּיָדָם
וּשְׂמִיחִים בְּחֻלָּקָם:

וְתִרְאֶה, כִּי אַחֲוֹת הַקְּנָאָה הִיא הַחֲמֻדָּה וְהַתְּאֻנָּה, הֵלֵא
הִיא הַמִּינִיעֶת לֵב הָאָדָם עַד יוֹם מוֹתוֹ, וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל
(קֹהֶלֶת רַבָּה א), "אֵין אָדָם מֵת וַחֲצִי תִפְּאוֹתוֹ בְּיָדוֹ".
וְאִמָּנָם עֶקֶר הַתְּאֻנָּה פּוֹנֶה לְשְׁנֵי רֵאשִׁים, הָאֶחָד הוּא
הַמָּמוֹן, וְהַשְּׁנִי הוּא הַכְּבוֹד, שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד רָעִים מְאֹד
וְגוֹרָמִים לְאָדָם רָעוֹת רַבּוֹת:

הִנֵּה חֲמֻדַּת הַמָּמוֹן הִיא הָאוֹסֶרֶת אוֹתוֹ בְּמֵאֶסֶר הָעוֹלָם,
וְנוֹתֶנֶת עֲבוֹתוֹת הָעֶמֶל וְהָעֵסֶק עַל זְרוּעוֹתָיו, כְּעֹנֵן
הַפְּתוּב (קֹהֶלֶת ה), "אוֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף", הִיא
הַמְּסִירָה אוֹתוֹ מִן הָעֲבוּדָה, כִּי הִנֵּה כַּמָּה תְּפִלוֹת נֶאֱבָדוֹת
וְכַמָּה מַצּוֹת נִשְׁכָּחוֹת מִפְּנֵי רֵב הָעֵסֶק וְיִגִּיעַת הַמּוֹן

Judah ..." This is the kind of peace and serenity experienced by the ministering angels, who all rejoice in their service, each in his place, none envying the other; for seeing the truth to its very depths, they rejoice over the good that they possess and are happy in their portions.

The sister of envy is desire and lust, which wearies a man's heart until the day of his death, as stated by our Sages of blessed memory (Koheleth Rabbah 1.34), "A man does not die with half of his desire fulfilled." There are two main branches of desire, desire for wealth and desire for honor, each as evil as the other and each bringing about many evil consequences.

It is the desire for wealth which binds a man with worldly bonds and places the thongs of labor and preoccupation upon his arms, as it is written (Ecclesiastes 5:9), "The lover of silver will not be satiated with silver." It is this desire which removes one from Divine service, for many prayers are lost and many mitzvoth forgotten because of excessive preoccupation and the pursuit of a wealth of

הַסְחוּרָה, כָּל - שֶׁכֵּן תִּלְמוּד תוֹרָה, וּכְבָר אָמְרוּ ז"ל
(עירובין נה), "לֹא מַעֲבֵר לַיָּם הִיא" (דברים ל') -
"בָּאוּתָם שְׁהוּלָכִים מַעֲבֵר לַיָּם בְּסְחוּרָה", וְכֵן שְׁנִינוּ
(אבות ב), "לֹא כָל הַמְרָבָה בְּסְחוּרָה מִחִפִּים", הִיא
הַמוֹסְרֶת אוֹתוֹ לְסִכְנוֹת רַבּוֹת וּמִתְשֶׁשֶׁת אֶת כּוֹחוֹ בְּרֹב
הַדָּאָגָה, אֲפִלוּ אַחֲרֵי הַשִּׁיגוֹ הַרְבֵּה, וְכֵן שְׁנִינוּ (שם),
"מְרָבָה נִכְסִים מְרָבָה דָּאָגָה", הִיא הַמַּעֲבָרֶת פְּעָמִים
רַבּוֹת עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְאֲפִלוּ עַל חֻקֹּת הַשֶּׁכֶל
הַטְּבָעִיִּים:

יִתְרָה עָלֶיהָ חֲמֻדַּת הַכְּבוֹד, כִּי כָבֵד הָיָה אֶפְשָׁר שְׂיִכְבֹּשׁ
הָאָדָם אֶת יִצְרוֹ עַל הַמָּמוֹן וְעַל שְׂאֵר הַהֲנָאוֹת, אֲךָ הַכְּבוֹד
הוּא הַדּוּחֶק, כִּי אִי - אֶפְשָׁר לוֹ לְסַבֵּל וְלִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ
פָּחוּת מִחֲבֵרָיו, וְעַל דִּבְרֵי זֶה נִכְשְׁלוּ רַבִּים וְנֶאֱבְדּוּ.

הִנֵּה יִרְבָּעַם בֶּן נִבְט לֹא נִטְרָד מִהָעוֹלָם הַבֹּא אֲלָא בַּעֲבוּר
הַכְּבוֹד, הוּא מֵה שְׂאָמְרוּ ז"ל (סנהדרין קב), "תִּפְסוּ

stores. This is especially true in relation to Torah study, concerning which our Sages of blessed memory have said (Eruvin 55a), " 'It is not across the seas' (Deuteronomy 30:13) - it does not reside with those who cross the seas for business," and (Avoth 2.5), "Not all who engage in business become wise." The quest for wealth exposes one to many dangers and weakens him with much worrying even after he has acquired a great deal. We also learned (Ibid.), "He who multiplies belongings multiplies worries." And it is this quest which often causes one to trespass against the laws of the Torah and even against the natural laws of reason. The desire for honor is even greater than the desire for wealth, for it is possible for a person to overcome his inclination for wealth and the other pleasures and still be pressed by the desire for honor, being unable to tolerate being, and seeing himself beneath his friends. Many were caught and destroyed by the desire for honor.

Jeroboam ben Nevat was barred from the World to Come only as a result of his desire for honor. As was stated by our Sages of blessed memory (Sanhedrin 102a), "The Holy

הַקֶּכֶ"ה בְּבִגְדוֹ, וְאָמַר לוֹ, חֲזֹר בְּךָ, וְאָנִי וְאַתָּה וְכֵן - יִשִּׁי
נְטִיל בִּגְן - יַעֲדֵן, אָמַר לוֹ, מִי בִּרְאשׁ? אָמַר לוֹ, כֵּן - יִשִּׁי
בִּרְאשׁ, אָמַר לוֹ, אִי הָכִי לֹא בָּעִינָא", מִי גֵרָם לְקַרְח
שְׂיֹאבֵד הוּא וְכָל עֲדָתוֹ עִמּוֹ? אֵלֶּא מִפְּנֵי הַכְּבוֹד, וּמִקְרָא
מָלֵא הוּא (בַּמְדַּבֵּר טז), "וּבִקְשָׁתֶם גַּם כְּהִנָּה", וַחֲזוּ"ל
(בַּמְדַּבֵּר רַבָּה יח) הִגִּידוּ לָנוּ, כִּי כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּנֵי
שְׂרָאָה אֱלִיצָפָן בֶּן עֻזִּיאֵל נָשִׂיא, וְהָיָה רוֹצֵה לְהִיּוֹת הוּא
נָשִׂיא בְּמִקְוָמוֹ, הוּא שְׁגָרָם לְפִי דַעַת חֲזוּ"ל (זֹהַר בַּמְדַּבֵּר)
אֶל הַמְּרַגְּלִים שְׂיֹזְצִיאוּ דָּבָה עַל הָאָרֶץ, וְגִרְמוּ מִיתָה לָהֶם
וּלְכָל דּוֹרָם - מִירְאָתָם פֶּן יִמְעֹט כְּבוֹדָם בְּכַנִּיסַת הָאָרֶץ,
שֶׁלֹּא יִהְיוּ הֵם נָשִׂימִים לְיִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲמֵדוּ אַחֲרֵיהֶם
בְּמִקְוָמָם. עַל מָה הִתְחִיל שְׂאוּל לְאַרְבֵּי אֶל דָּוִד? אֵלֶּא
מִפְּנֵי הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל - א יח), "וַתַּעֲנִינָה הַנָּשִׁים
הַמְּשַׁחֲקוֹת וַתֹּאמְרֵן, הִכָּה שְׂאוּל וּגְו' וַיְהִי שְׂאוּל עֹזֵין אֶת
דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וְהִלָּאָה", מִי גֵרָם לוֹ לְיֹאב שְׂמִיטָה אֶת
עֲמָשָׂא? אֵלֶּא הַכְּבוֹד. שֶׁאָמַר לוֹ דָּוִד (שְׁמוּאֵל - ב יט),

One Blessed be He seized his garment and said to him, 'Repent, and you and I and the son of Jesse will promenade in the Garden of Eden.' Jeroboam asked, 'Who will go first?' The Holy One Blessed be He answered, 'The son of Jesse:' and Jeroboam said, 'If so, I refuse.' " What, if not the desire for honor, brought about the destruction of Korach and his entire congregation? As Scripture explicitly states (Numbers 16:10), "And would you also seek the priesthood? " Our Sages of blessed memory have told us (Bamidbar Rabbah 18.1) that his entire rebellion stemmed from his seeing Elizaphan ben Uziel as prince and desiring to be prince in his place. This same desire, according to our Sages of blessed memory (Zohar to Numbers 13:3), was responsible for the spies' speaking ill of the land, thus bringing about their death and the death of the entire generation. They feared a diminution of their honor in the possibility that after entry into the land they would no longer be princes of Israel and others would be appointed in their place. What, if not a concern for his honor caused Saul to begin to seek an opportunity to kill David? As it is written (1

”אם לא שר צבא תהיה לפני כל הימים”:

כללו של דבר, הכבוד הוא הדוחק את לב האדם יותר
מכל התשוקות והחמדות שבעולם, ולולי זה כבר היה
האדם מתרצה לאכל מה שיוכל, ללבש מה שיכסה
ערוותו, ולשכן בבית שתסתייהו מן הפגעים, והיה
פרנסתו קלה עליו, ולא היה צריך להתנגע להעשיר
כלל, אלא שלבילתי ראות עצמו שפל ופחות מרעיו -
מכניס עצמו בעבי הקורה הזאת, ואין קץ לכל עמלו. על
כן אמרו רבותינו ז”ל (אבות ד), ”הקנאה והתאונה
והכבוד מוציאין את האדם מן העולם”. והזהירונו (שם
פרק ו), ”אל תבקש גדלה ואל תחמד כבוד”.

Samuel 18:7ff), "And the exultant women answered and said, 'Saul has slain ...' and Saul eyed David from that day forward." What, if not concern for his honor, caused Joab to kill Amasa? (For David had said to Amasa (11 Samuel 19:14), "... if you will not always be my general...")

In fine, the desire for honor tugs at a person's heart more than any of the other longings and desires in the world. If not for concern over his honor, a person would be content to eat whatever was at hand, to clothe himself with whatever would cover his nakedness, and to dwell in a house which would afford him protection from the elements. He would obtain his livelihood with little effort and would feel no need to exert himself to become rich. But so as not to see himself as lower and lesser than his friends, he places a yoke upon his neck, and there is no end to all his labors. It is with this in mind that our Teachers of blessed memory said (Avoth 4.20), "Envy, lust and honor-seeking remove a person from the world," and warned us (Ibid. 6.4), "Do not seek greatness or desire honor."

כִּמָּה הֵם שֹׁמְתֵעֵנִים בְּרָעַב וַיִּשְׁפִּילוּ אֶת עֲצָמָם לְהַתְפַּרֵּנס
מִן הַצִּדְקָה וְלֹא יִתְעַסְקוּ בַּמְּלָאכָה שְׁלֹא תִהְיֶה מְכַבֶּדֶת
בְּעֵינֵיהֶם, מִירָאָתָם פֶּן יִמְעַט כְּבוֹדָם, הֵיטֵךְ הוֹלִלוֹת
גָּדוֹל מִזֶּה? וַיּוֹתֵר יִרְצוּ בְּכַטְלָה הַמְּבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם
וְלִידֵי זִמָּה וְלִידֵי גִזּוֹל וְלִידֵי כָּל גּוֹפֵי עֲבֻרוֹת, שְׁלֹא
לְהַשְׁפִּיל מַעֲלָתָם וּלְהַבְזוֹת כְּבוֹדָם הַמְּדֻמָּה. וְאָמְנָם חֲזוֹ"ל,
אֲשֶׁר הוֹרוּנוּ וְהִדְרִיכוּנוּ תָמִיד בְּדַרְכֵי הָאֱמֶת, אָמְרוּ (אֲבוֹת
א, י), "אֶהָב אֶת הַמְּלָאכָה וּשְׁנָא אֶת הֶרֶפְנוּת". וְאָמְרוּ
עוֹד (פִּסְחִים קח), "פְּשׁוּט נִבְלָתָא בְּשׁוּקָא וְלֹא תִימַר,
גִּבְרָא רַבָּא אֲנָא, כְּהֵנָּא אֲנָא". וְאָמְרוּ עוֹד (בבא בתרא
קי), "לְעוֹלָם יַעֲבֹד אָדָם עֲבוֹדָה שְׁהִיא זָרָה לוֹ וְאֵל
יִצְטַרְךָ לְבִרְיוֹת":

כָּלֵל הַדְּבָרִים, הַכְּבוֹד הוּא מִן הַמְּכַשׁוּלוֹת הַיּוֹתֵר גְּדוֹלִים
אֲשֶׁר לָאָדָם, וְאֵי - אֶפְשָׁר לוֹ לְהִיּוֹת עֶבֶד נֶאֱמָן לְקוֹנוֹ כָּל
זְמַן שֶׁהוּא חָס עַל כְּבוֹד עַצְמוֹ, כִּי עַל כָּל פְּנִים יִצְטַרְךָ
לְמַעַט בְּכָבוֹד שָׁמַיִם מִפְּנֵי סְכָלוֹתוֹ. זֶהוּ מַה שֶּׁאָמַר דָּוִד

How many starve themselves and stoop to feeding themselves from charity so as not to engage in an occupation which they feel is lacking in respectability, for fear of a diminution of their honor? Is there anything sillier? They prefer to dwell in idleness, which leads to stagnation, lewdness and theft, and to all of the major sins in order not to lower themselves and detract from the honor which they imagine themselves to possess. Our Sages of blessed memory, who constantly exhorted us to follow the path of truth and conducted us upon it, said (Avoth 1.9), "Love work and hate position," and (Pesachim 113a), "Flay a carcass in the marketplace and do not say, 'I am an important person; I am a priest,' " and (Bava Bathra 110a), "A man should rather do work that is strange to him than have need of others."

In fine, the desire for honor is one of man's greatest stumbling blocks. He cannot be a faithful servant to his Master as long as he is concerned with his own honor; for whatever the case, his foolishness will lead him to detract from the honor of Heaven. As King David, may Peace be upon him, said (II

הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם (שמואל - ב ז), "וְנִקְלָתִי עוֹד מִזֹּאת
וְהִיִּיתִי שָׁפֵל בְּעֵינָי". וְהַכְּבוֹד הָאֲמֵתִי אֵינוֹ אֶלָּא יָדִיעַת
הַתּוֹרָה בְּאֵמֶת, וְכֵן אָמְרוּ ז"ל (אבות ו), "אֵין כְּבוֹד אֶלָּא
תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר, כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלּוּ", וְזוֹלָתָהּ אֵינוֹ אֶלָּא
כְּבוֹד מִדָּמָה, וְכוֹזֵב, וְהֶבֶל וְאֵין בּוֹ מוֹעִיל. וְרֹאשִׁי הַנָּקִי
לְהַנָּקוֹת וּלְהַטְהֵר מִמֶּנּוּ טְהֵרָה גְמוּרָה אֲזִי יִצְלִיחַ :

וְהִנֵּה כָּל־לִתִּי עַד הִנֵּה רַבִּים מִפְּרִטֵי הַנְּקִיּוֹת, וְזֶה בְּנִין אֵב
לְכָל שְׂאֵר הַמַּצּוֹת וְהַמִּדּוֹת כֻּלָּם, יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסִיף
לְקַח וְנִבּוֹן תַּחֲבִלוֹת יִקְנֶה (משלי א) :

וְהִנֵּה אֵינֶנִּי יָכוֹל לְהַכְחִישׁ שֵׁשׁ קֶצֶת טֶרַח לְאָדָם לְהַגִּיעַ
אֶל הַנְּקִיּוֹת הַזֶּה, אֵף עַל פִּי כֵן אוֹמֵר אֲנִי שְׂאִין צָרִיךְ כָּל
כֵּן כִּמוֹ שֶׁנֶּרְאָה לְכַאוֹרָה, וְהַמַּחֲשָׁבָה בְּדַבָּר הַזֶּה קָשָׁה מִן
הַמַּעֲשֵׂה, כִּי כַּאֲשֶׁר יֵשִׁים הָאָדָם בְּלִבּוֹ וְיִקְבַּע בְּרָצוֹנוֹ
בְּקַבִּיעוֹת לְהִיּוֹת מִבְּעָלֵי הַמִּדָּה הַטּוֹבָה הַזֹּאת, הִנֵּה

Samuel 6:22), "I will become even lesser than this; I will become low in my eyes." The only true honor is true knowledge of the Torah. In the words of our Sages of blessed memory (Avoth 6.3), "There is no honor but Torah, as it is said (Proverbs 3:35), 'The wise will inherit honor.' " Anything else is seeming, delusive honor, completely meaningless and worthless. One who would be Clean should cleanse himself of the desire for honor and purify himself of it; he will then be successful.

I have discussed up to this point many particulars of Cleanliness. What has been said should serve as a model for all of the other mitzvot and traits. "The wise man will hear and add to his wisdom and the man of understanding will acquire stratagems " (Proverbs 1:5).

I cannot deny that the acquisition of Cleanliness requires a little effort, but I still maintain that it does not entail so much effort as appearances would lead one to believe. It is more difficult in the thinking than in the doing. If one takes it into his heart and resolutely determines to be among the possessors of this good trait, then, with

בְּמַעַט הָרָגַל שִׁירָגִיל עֲצָמוּ בָּזָה, תָּשׁוּב לוֹ קָלָה הִרְבֵּה
יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיָה יָכוֹל לַחֲשׁוֹב, וְזֶה דָּבָר שֶׁהַנֶּסִּיּוֹן יוֹכִיחַ
אֲמָתוֹ:

פֶּרֶק יב

בְּדַרְכֵי קִנְיַת הַנִּקְיֹת וְהַתְּרַחֵק מִמִּפְסִידֶיהָ:

הִנֵּה הָאֲמָצְעִי הָאֲמָתִי לְקִנּוֹת הַנִּקְיֹת, הִיא הַתְּמַדָּת
הַקְּרִיאָה בְּדַבְרֵי חֲכָמִים ו"ל, אִם בְּעִנְיָנֵי הַהִלְכוֹת וְאִם
בְּעִנְיָנֵי הַמוֹסָרִים. כִּי הִנֵּה אַחֵר שֶׁכָּבַר הַתְּאֵמַת אֲצֵל
הָאָדָם חֹבֶת הַנִּקְיֹת וְהַצֶּרֶךְ בּוֹ, אַחֵר שֶׁכָּבַר הַשִּׁיג
הַזְּהִירוֹת וְהַזְּרִיזוֹת בָּמָה שְׁנֵתְעַסֵּק בְּדַרְכֵי קִנְיָתָם,
וְהַתְּרַחֵק מִמִּפְסִידֶיהֶם, הִנֵּה לֹא יִשְׁאַרוּ לוֹ עֲתָה עֲכוּבִים
לְקִנּוֹת הַנִּקְיֹת אֲלָא יִדְעֵת הַדִּקְדּוּקִים אֲשֶׁר בְּמַצּוֹת כָּדִי
שִׁיּוּבֵל לִזְהַר בְּכָלָם.

וְעַל כֵּן הִנֵּה צָרִיךְ לוֹ בְּהִכָּרַח יִדְעֵת הַהִלְכוֹת עַל בְּרָגְמִים,

a little habituation, he will easily acquire it - far more easily than he could have imagined. This is borne out by experience.

CHAPTER XII

CONCERNING THE MEANS OF ACQUIRING CLEANLINESS

THE TRUE MEANS of acquiring Cleanliness is perpetual study of both the halachic and ethical pronouncements of our Sages of blessed memory. For once the truth of man's responsibility for Cleanliness and his need for it has impressed itself upon a person through his prior acquisition of Watchfulness and Zeal, (the result of his occupation with the means towards their attainment and the withdrawing of himself from the elements detracting from them) - once this truth has impressed itself upon a person, he will, with a knowledge of the fine points of the mitzvoth, be enabled to exercise Watchfulness in relation to all of them, so that no deterrents will prevent his attaining to Cleanliness.

Of necessity, therefore, one must acquire a thorough knowledge of the laws, which will

לְדַעַת עֲנֹפֵי הַמַּצּוֹת עַד הֵיכָן הֵם מְגִיעִים. וְגַם לְפִי
שֶׁהַשְׂכָּחָה מִצִּוְיָהּ בַּדְּבָרִים הַדְּקִים הָאֵלֶּה, הִנֵּה תִצְטָרֵךְ לוֹ
הַתְמַנֶּת הַקְרִיאָה בַּסְּפָרִים הַמְבֹאָרִים אֵלֶּה הַדְּקָדוּקִים,
לְמַעַן חֲדַשׁ בְּשִׁכְלוֹ זְכִירָתָם, אֲזִי וְדַאי שְׂתִיעֹרֵר לְקִיָּמָם.

וְכֵן בְּעֵינֵי הַמַּדּוֹת מְכַרְחַת לוֹ קְרִיאַת מַאֲמְרֵי הַמוֹסֵר
לְקַדְמוֹנִים אוֹ לְאַחֲרוֹנִים, כִּי פְעָמִים רַבּוֹת אֶפְלוּ אַחֵר
שִׁיקְבַּע הָאָדָם בְּעֶצְמוֹ לִהְיוֹת מִן הַמְדַּקְדָּקִים הַנֶּקִּיִּים
אֶפְשָׁר לוֹ שִׁיאָשֶׁם בַּפְּרָטִים מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִגִּיעָה יְדִיעַתוֹ
בָּהֶם, כִּי אֵין אָדָם נוֹלֵד חָכָם, וְאִי - אֶפְשָׁר לוֹ לְדַעַת אֶת
הַכֹּל. אַךְ בַּקְרִיאַת הַדְּבָרִים יִתְעוֹרֵר בָּמָה שֶׁלֹּא יָדַע
וְיִתְבוֹנֵן בָּמָה שֶׁלֹּא הִשְׁכִּיל מִתְחִלָּה וְאֶפְלוּ בָמָה שֶׁלֹּא
יִמָּצָא בַּסְּפָרִים עֲצָמָם, כִּי בִהְיוֹת שִׁכְלוֹ יַעֲזוֹר עַל הַדְּבָר
הוֹלֵךְ וּמְשַׁגֵּיחַ הוּא עַל כָּל הַצְדָּדִין וּמִמָּצִיא עֲנִינִים
חֲדָשִׁים מִמְקוֹר הָאֱמֶת:

enable him to determine how far the mitzvoth branch out. Also, because one is prone to forgetfulness in relation to these fine distinctions, he must perpetually engage in the study of those treatises which expound them, so that the distinctions are enforced within his mind. In doing so, he will, of a certainty, be spurred on to observe them.

Likewise, the cultivation of character traits demands a study of the ethical dicta of the earlier or later authorities. For very often, even after one has resolved to be fastidious in Cleanliness, he is liable to wrongdoing in certain areas because of their not having come within the province of his understanding. For a man is not born wise, and it is impossible for him to know everything. But in studying these writings he will be awakened to that which he had not recognized, and he will come to understand what he had not previously grasped, even such matters as he will not find in the treatises themselves. For when his mind is alive to these things, it will survey all within its domain and bring forth new understandings from the wellspring of truth.

וְאִמָּנָם מִפְסִידֵי הַמָּדָה הִזְאֵת הִנֵּה הֵם כָּל מִפְסִידֵי
הַזְהִירוֹת, וְנוֹסֵף עָלֵיהֶם חֲסָרוֹן הַבְּקִיאוֹת בִּידִיעַת הַדִּינִים
אוֹ הַמוֹסְרִים כָּמוֹ שֶׁכְּתִבְתִּי. וּכְבָּר אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(אבות ב), "וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד", כִּי מֶה שֶׁלֹּא יָדַע אִי -
אֲפָשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת, וְכֵן אָמְרוּ (קְדוּשִׁין מ), "תִּלְמוּד גָּדוֹל
שֶׁהַתִּלְמוּד מֵבִיא לִידֵי מַעֲשֵׂה":

פֶּרֶק יג

בְּבֹאֹר מִדַּת הַפְּרִישׁוֹת:

הַפְּרִישׁוֹת, הִיא תַּחֲלַת הַחֲסִידוֹת. וְתִרְאָה שְׂכָל מֶה
שֶׁבִּאֲרָנוּ עַד עַתָּה הוּא מֶה שֶׁמִּצְטָרֵךְ אֶל הָאָדָם לְשִׁיחָיָה
צִדִּיק, וּמִכָּאן וּלְהֵלָאָה הוּא לְשִׁיחָיָה חֲסִיד. וְנִמְצָא
הַפְּרִישׁוֹת עִם הַחֲסִידוֹת הוּא כָּמוֹ הַזְהִירוֹת עִם הַזְּרִיזוֹת,
שֶׁזֶה בְּסוֹר מִרְעַ נִזָּה בַּעֲשֵׂה טוֹב. וְהִנֵּה כָּלֵל הַפְּרִישׁוֹת
הוּא מֶה שֶׁאָמְרוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָּה (יבמות כ), "קִדָּשׁ עֲצָמָךְ
בְּמִתָּר לָךְ", וְזֹאת הִיא הוֹרָאָתָהּ שֶׁל הַמִּלָּה עֲצָמָה
פְּרִישׁוֹת, רוֹצָה לוֹמַר, לִהְיוֹת פּוֹרֵשׁ וּמִרְחִיק עֲצָמוֹ מִן

The factors which detract from Cleanliness are all those which detract from Watchfulness, in addition to that of incomprehensive knowledge of the laws or of ethical principles, as stated above. As our Sages of blessed memory have said (Avoth 2.5), "An ignoramus cannot be a saint" (for he who does not know, cannot do), and, in a similar vein (Kiddushin 406), "Great is learning, for it leads to doing."

CHAPTER XIII

CONCERNING THE TRAIT OF SEPARATION

SEPARATION IS THE BEGINNING of Saintliness. Up to this point we have concerned ourselves with the requirements for righteousness. From this point on we shall discuss the requirements for Saintliness. It is to be observed that Separation bears the same relationship to Saintliness as Watchfulness does to Zeal, the first element in each set concerning itself with departing from evil and the second with doing good. The rationale of Separation is epitomized in the words of our Sages of blessed memory (Yevamoth 20a), "Sanctify yourself through what is permitted to you."

הַדָּבָר, וְהִינוּ שְׂאוֹסֵר עַל עֲצָמוֹ דְּבַר הַתֵּר, וְהַפְּנָה בְּזֶה
לְשֵׁלָא יַפְגֵּעַ בְּאִסּוּר עֲצָמוֹ. וְהַעֲנִין, שֶׁכָּל דְּבַר שְׂיוּכָל
לְהוֹלִיד מִמֶּנּוּ גְרָמַת רַע אַף עַל פִּי שְׂעֲכָשׁוּ אִינוּ גּוֹרֵם לוֹ,
וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאִינָנוּ רַע מִמֶּשׁ, יִרְחֹק וַיִּפְרֹשׁ מִמֶּנּוּ:

וְהַתְּבוּנָה וְהַתְּרָאָה שְׂיִישׁ כָּאֵן שְׁלֹשׁ מִדְּרָגוֹת, יֵשׁ הָאִסּוּרִים
עֲצָמָם וַיֵּשׁ סִיגוּתֵיהֶם, וְהֵם הַגְּזֵרוֹת וְהַמְשָׁמְרוֹת שְׂגֻזָּרוֹ
חַז"ל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ הַהֲרַחָקִים שְׁמַטָּל עַל כָּל פְּרוּשׁ
וּפְרוּשׁ לַעֲשׂוֹת לְהִיּוֹת כּוֹנֵס בְּתוֹךְ שְׁלוֹ וּבּוֹנָה גְּדָרִים
לַעֲצָמוֹ, דְּהִינוּ, לְהַנִּיחַ מִן הַהֲתָרִים עֲצָמָם שְׁלֹא נֶאֱסָרוּ
לְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְפָרֹשׁ מֵהֶם, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה מְרַחֵק מִן הָרַע
הַרְחֵק גָּדוֹל:

וְאִם תֹּאמַר, מִנִּין לָנוּ לְהִיּוֹת מוֹסִיפִים וְהוֹלְכִים בְּאִסּוּרִים,

This is the signification of the word "separation" itself i.e. separating and withdrawing oneself from something, forbidding to oneself something which is permitted. The intent is to keep oneself from that which is forbidden, the understanding being that a person should withdraw and separate himself from anything which might give rise to something that could bring about evil, even though it does not bring it about at the moment and even though it is not evil in itself.

If you look into the matter you will perceive three distinct levels - the forbidden things themselves, their fences (the edicts and safeguards that our Sages of blessed memory made binding on all of Israel), and the "withdrawals" that those committed to Separation must create for themselves by circumscribing themselves and building fences for themselves; that is, by abstaining from things which were permitted, which were not proscribed to all of Israel, and separating themselves from them so as to be far removed from evil.

One might ask, "What basis is there for multiplying prohibitions? Have our Sages of

וְהָרִיחוּ"ל (ירושלמי נדרים פרק ט הלכה א) אָמְרוּ, "לֹא
נֵיךְ. מֵה שְׁאֶסְרָה תוֹרָה שְׁאֵתָה בָּא לְאָסֹר עָלֶיךָ דְּבָרִים
אַחֲרִים?", וְהָרִי מֵה שְׁרָאוּ חֲזוּ"ל בְּחֻכְמָתָם שְׁצָרֶיךָ לְאָסֹר
וְלַעֲשׂוֹת מְשֻׁמָּת כְּכֹר עֲשׂוּהוּ וּמֵה שְׁהִנִּיחוּ עֵתָה לְהִתֵּר
הוּא מִפְּנֵי שְׁרָאוּ הֵיחֲוֹתוּ רָאוּי לְהִתֵּר וְלֹא לְאִסּוֹר, וְלִמָּה
נִחְדַּשׁ גְּזֵרוֹת אֲשֶׁר לֹא רָאוּ הֵם לְגַזֵּר אוֹתָם? וְעוֹד שְׂאִין
גְּבוּל לְדָבָר הַזֶּה, וְנִמְצָא אִם כֵּן הָאָדָם שׁוֹמֵם וּמַעֲנֶה וְלֹא
נִהְיָה מִן הָעוֹלָם כָּלֵל, וְחֲזוּ"ל (ירושלמי קדושין פרק ד)
אָמְרוּ, שְׁעֵתִיד אָדָם לִתֵּן דֵּין לְפָנָי הַמִּקּוֹם עַל כָּל מֵה
שְׁרָאוּ עֵינָיו וְלֹא רָצָה לְאָכֹל הֵימָנוּ, אֵף עַל פִּי שְׁהִיָּה
מִתֵּר לוֹ וְהִיָּה יָכוֹל, וְאִסְמְכוּהָ אֶקְרָא (קהלת ב), "וְכֹל
אֲשֶׁר שְׁאָלוּ עֵינָי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם" -

הַתְּשׁוּבָה הִיא, כִּי הַפְּרִישׁוֹת נִדְּאִי צָרֶיךָ וּמִכְרָח, וְהִזְהִירוּ
עָלָיו חֲזוּ"ל. הוּא מֵה שְׁאָמְרוּ (תורת כהנים), "קֹדְשִׁים

blessed memory not said (Yerushalmi Nedarim 9.1), 'Are the Torah's prohibitions not enough for you that you come to create new prohibitions for yourself?' Have our Sages of blessed memory in their great wisdom not seen what it was necessary to forbid as a safeguard; and have they not already forbidden it? And does it not follow, then, that anything which they did not proscribe they felt should be permitted? Then why should we now initiate edicts which they felt no need for? What is more, there is no limiting anything like this. One would have to live in desolation and affliction, deriving no enjoyment whatever from the world, whereas our Sages of blessed memory have said (Yerushalmi Kiddushin 4:12) that a man will have to give an accounting to the Presence for everything that his eyes beheld and he did not wish to eat, though permitted and able to do so. They adduced Scripture in their support (Ecclesiastes 2:10), 'Anything my eyes asked, I did not keep from them.' "

The answer to these arguments is that Separation is certainly necessary and essential. Our Sages of blessed memory

תָּהִיו" (ויקרא יט) - "פְּרוּשִׁים תִּהְיוּ". עוד אָמְרוּ (תענית יא), "כָּל הַיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית נִקְרָא קָדוֹשׁ קָל - וְחֹמֶר מִנְּזִיר". עוד אָמְרוּ (פסיקתא), "צַדִּיק אוֹכֵל לְשֶׁבַע נִפְשׁוֹ" (משלי יג), "זֶה חֲזָקָתָהּ מֶלֶךְ יְהוּדָה, אָמְרוּ עָלֶיהָ שִׁשְׁתֵּי אַגָּדוֹת שֶׁל יֶרֶק וְלִיטְרָא שֶׁל בֶּשֶׂר הָיוּ מַעֲלִין לְפָנֶיהָ בְּכָל יוֹם וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל מַלְעִיגִין וְאוֹמְרִים, זֶה מֶלֶךְ?". עוד אָמְרוּ (כתובות קד) בְּרַבְּנֵנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁבִּשְׁעַת מִיתָתוֹ זָקַף עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹתָיו וְאָמַר, "גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁלֹּא נִהְגֵּיתִי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה אֲפִלּוּ בְּאֶצְבָּע קִטְנָה שְׁלִי". עוד אָמְרוּ, "עַד שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל עַל דְּבָרֵי תוֹרָה שֶׁיִּכְנָסוּ בְּתוֹךְ מַעֲיוֹ, יִתְפַּלֵּל עַל אֲכִילָה וְשִׁתְיָה שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ בְּתוֹךְ מַעֲיוֹ".

הֵן כָּל אֵלֶּה מֵאֲמָרִים מוֹרִים בְּפֶרוּשׁ צֶרֶךְ הַפְּרִישׁוֹת וְהַחֻכָּה בּוֹ. אָמְנָם עַל כָּל פָּנִים צָרִיכִים אָנוּ לְתַרְץ הַמֵּאֲמָרִים הַמּוֹרִים הַפֶּךְ זֶה:

exhorted us concerning it (Sifra)," 'Be holy' (Leviticus 19:2) separate yourselves," and (Ta'anith I la), "One who engages in fasting is called "holy," a fact which may be deduced from the case of a Nazarite;" and (Pesikta) " 'The righteous man eats to the contentment of his soul' (Proverbs 13:25) - this is Hezekiah, King of Judah, about whom it is said that two bunches of vegetables and one libra of meat were brought before him each day, while the Jews made mock, saying, 'This is a King?' " In relation to Rabbeinu Hakadosh they said (Kethuvoth 104a) that before he died he held up his ten fingers and said, "It is perfectly known to You that I derived no enjoyment from this world, not even to the extent of my little finger." And along the same lines they said (Yalkut Devarim 830), "Before a man prays that words of Torah be absorbed into his innards, let him pray that food and drink not be absorbed therein."

All of these statements explicitly point out one's need and responsibility for Separation. In any event, we must account for the statements to the contrary.

אך הענין הוא, כי נדאי חלוקים רבים ועקרים יש בדבר, יש פרישות שנצטוונו בו ויש פרישות שהזכרנו עליו לבלתי הפשל בו, והוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ז), "אל תהי צדיק הרבה".

ונבאר עתה הפרישות הטוב ונאמר, כי הנה אחר שהתבאר לנו היות כל עניני העולם נסיונות לאדם, וכמו שכתבנו כבר למעלה והזכרנוהו בראיות, והתאמת לנו גם כן רב חלשת האדם וקרבת דעתו אל הרעות, יתברר בהכרח שכל מה שיוכל האדם להמלט מן הענינים האלה ראוי שיעשהו, כדי שיהיה נשמר יותר מן הרעה אשר ברגליהם, כי הנה אין לך תענוג עולמי אשר לא ימשך אחריו איזה חטא בעקבו,

דרך משל, המאכל והמשתה כשננקו מכל אסורי האכילה הנה מתרים הם, אמנם מלוי הכרס מושך אחריו פריקת העל ומשתה היין מושך אחריו הזנות ושאר מינים

The truth is that many distinctions and principles must be considered. There is a type of Separation which we are duty-bound to observe and a type that we were warned not to fall victim to -- in the words of King Solomon, may Peace be upon him (Ecclesiastes 7:16), "Do not be over-righteous."

We shall now discuss the desirable type of Separation. Having recognized the fact that all of the world's contingencies are trials to a man, as stated and verified above, and having been made convincingly aware of man's weakness and the nearness of his mind to evil, we must perforce conclude that a man should attempt to escape these contingencies as far as possible so as better to protect himself from the evil upon which they border. For there is no wordly pleasure upon whose heels some sin does not follow.

For example, food and drink when free of all dietary prohibitions are permitted, but filling oneself brings in its wake the putting off of the yoke of Heaven, and drinking of wine brings in its wake licentiousness and other varieties of evil. This obtains to an even

רעים, כֹּל שֶׁכֵּן שְׁבָהִיּוֹת הָאָדָם מְרָגִיל עֲצָמוֹ לְשִׁבְעַ
מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, הִנֵּה אִם פֶּעַם אַחַת יִחָסֵר לוֹ רָגִילוֹתָיו
יִכָּאֵב לוֹ וַיִּרְגִּישׁ מְאֹד, וּמִפְּנֵי זֶה נִמָּצָא הוּא מְכַנִּיס עֲצָמוֹ
בְּתֵקָף עֲמַל הַסְּחוּרָה וַיִּגִּיעַת הַקִּנְיָן לְשִׁיחִיָּה שֶׁלֹּחֲנוֹ עָרוֹךְ
כְּרָצוֹנוֹ, וּמִשָּׁם נִמָּשֵׁךְ אֶל הָעוֹלָה וְהַגִּזְלָה, וּמִשָּׁם אֶל
הַשְּׁבוּעוֹת וְכָל שְׁאָר הַחֲטָאִים הַבָּאִים אַחֵר זֶה, וַיִּמְסִיר
עֲצָמוֹ מִן הָעֲבוּרָה וּמִן הַתּוֹרָה וּמִן הַתְּפִלָּה, מֵה שְׁהִיָּה
נִפְטָר מִכָּל זֶה אִם מִתְחַלְתּוֹ לֹא מִשָּׁךְ עֲצָמוֹ בַּהֲנָאוֹת
אֵלֶּה.

וַיִּכְעֲנֵן זֶה אָמְרוֹ בְּעֵנִין בֶּן סוּרֵר וּמוֹרָה (סְנֵהֲדִרִין עב),
"הַגִּיעָה תּוֹרָה לְסוֹף דִּיעָתוֹ שֶׁל בֶּן סוּרֵר וּמוֹרָה, שְׁסוּף
מִגִּמְרֵי נִכְסֵי אָבִיו, וּמִבִּקְשׁ לְמוֹדוֹ וְאֵינוֹ מוֹצֵא, וַיּוֹצֵא
לְפָרֶשֶׁת דִּרְכִּים וּמִלֻּסְטִים אֶת הַבְּרִיּוֹת". וְכֵן עַל עֵנִין
הַזֵּנוּת אָמְרוֹ (סוּטָה ב), "כָּל הָרוֹאֶה סוּטָה בְּקִלְקוּלָה יִזִּיר
עֲצָמוֹ מִן הַיִּין". וְתִרְאֶה כִּי זֹאת הִיא תַּחֲבוּלָה גְּדוּלָה
לְאָדָם לְמַעַן הִנָּצֵל מִיָּצְרוֹ, כִּי כִּיּוֹן שְׁבָהִיּוֹתוֹ בְּעֶסֶק

greater degree if one accustoms himself to eating and drinking to satiety. If he is once made to lack his usual fare he will be painfully aware of the fact and will thrust himself into the -hegt of the race for possessions and property so that his table will be spread in accordance with his desires. He will thence be drawn on to wrongdoing and theft, and thence to taking oaths and to all of the other sins that follow in its wake; and he will depart from Divine service, from Torah and from prayer, all of which would not have occurred if, from the beginning, he had not allowed himself to be pulled into these pleasures.

As our Sages of blessed memory have said in relation to the rebellious son (Sanhedrin 72a), "The Torah penetrates to the very end of a person's thoughts ..." And in relation to licentiousness they said (Sotah 2a), "One who sees a Sotah in her disgrace should forbid wine to himself." You will notice that this is an excellent device for the rescuing of oneself from his evil inclination; for since it is difficult for one to conquer and subdue it when he is involved in the transgression, he must, while he is far from it, remove himself

הַעֲבֹרָה, קָשָׁה עָלָיו לְנַצְחוֹ וּלְכַבֹּשׁ אוֹתוֹ, עַל כֵּן צָרִיךְ
שֶׁבְּעוֹדָנוּ רְחוֹק מִמָּנָה יִשְׁאִיר עֲצָמוֹ רְחוֹק, כִּי אִזּוֹ יִהְיֶה
קָשָׁה לִיָּצֵר לְקָרְבוֹ אֵלֶיהָ.

הִנֵּה הַבְּעִילָה עִם אִשְׁתּוֹ מִתְּרַת הִיא הַתֵּר גָּמוּר, אָמֵנָם
כָּבֹד תִּקְנוּ טְבִילָה לְבַעֲלֵי קְרִיין (בְּרֻכּוֹת כב), שֶׁלֹּא יִהְיוּ
תַלְמִידֵי חֲכָמִים מְצוּיִים אֲצֵל נְשִׁיָּהֶם כְּתַרְנֻגּוּלִים, לְפִי
שִׂיפָה עַל פִּי שֶׁהַמַּעֲשֶׂה עֲצָמוֹ מִתֵּר, אָמֵנָם כָּבֹד הוּא
מְטַבֵּיעַ בְּעֲצָמוֹ שֶׁל הָאָדָם הַתְּאֻנָּה הַזֹּאת, וּמִשָּׁם יָכוֹל
לְמַשֵּׁךְ אֶל הָאִסּוּר, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (סִנְהֶדְרִין קז), "אֲבָר
קָטָן יֵשׁ בָּאָדָם, מְשַׁבִּיעוֹ - רָעָב, מְרַעִיבוֹ - שָׂבַע". וְלֹא
עוֹד, אֲלֹא שֶׁאֲפִלּוֹ בַּשְּׂעָה הִרְאוּהָ וְהָעֵת הַהִגּוֹן, אָמְרוּ עַל
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (נֹדְרִים כ) שֶׁהָיָה מְגַלֶּה טַפֵּחַ וּמִכֶּסֶה טַפְחִים
וְדוֹמָה לְמִי שֶׁכָּפְאוּ יָדוֹ, כִּדִּי שֶׁלֹּא לְהַנּוֹת אֲפִלּוֹ בַּשְּׂעָת
הַנֶּאֱתָו.

הַמְּלַבּוּשִׁים וְקִשּׁוּטִים לֹא הִזְהִירָה הַתּוֹרָה עַל יָפִים אוֹ עַל
תְּכֵנִיתָם, אֲלֹא שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהֶם כְּלָאִים וְיִהְיֶה בָּהֶם

yet farther so that it will be difficult for his evil inclination to bring him close to the transgression.

There is no question as to the permissibility of cohabitation with one's wife, but still, ablutions were instituted for those who had had seminal emissions, so that Scholars should not be steadily with their wives, like roosters. Even though the act itself is permissible it implants in a person a lust for it which might draw him on to what is forbidden; as our Sages of blessed memory have said (Sukkah 52b), "There is a small organ in a man which, when it is satiated, hungers and which, when it is made to hunger, is sated." And they said about R. Eleazar (Nedarim 20b) that even in the proper hour and the correct time he would expose a handbreadth and conceal two hand-breadths and imagine that a demon was compelling him, in order to cancel out the feeling of pleasure.

The Torah did not exhort us in relation to the beauty and style of clothing and adornments, requiring for their

ציצית, ואז כלם מתרים. אמנם מי לא ידע שמלבישת
הפאר והרקמה תמשך הגאָה, וגם הזנות יגב'ל בה,
מלבד הקנאה והתאָה והעֶשֶׂק הנמשכים מכל מה שהוא
יקר על האדם להשיגו. וכבר אמרו ז"ל (בראשית רבה
פרק כב), "פִּינֹן שְׁרוּאָה הַיָּצָר, אָדָם שֶׁתוֹלָה בַּעֲקָבוֹ,
מִמַּשְׁמֵשׁ בַּגָּדָיו, וּמִסִּלְסֵל בַּשְּׁעָרוֹ, אוֹמֵר, זֶה שְׁלִי".

הטיול והדבור אם אינו בדבר אסור ונדאי דין תורה מתר
הוא, אמנם כמה בטול תורה נמשך ממנו? כמה מן
הלשון הרע? כמה מן השקרים, כמה מן הליצנות?
ואומר (משלי י), "כָּרֵב דְּבָרִים לֹא יַחֲדֵל פֶּשַׁע":

כלל הדבר, פִּינֹן שֶׁכָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם אֵינָם אֶלָּא סַכָּנוֹת
עצומות, איך לא ישבח מי שירצה להמלט מהם, ומי
שירבה להרחיק מהם. זהו ענין הפרישות הטוב שלא

permissibility only that they not contain a mixture of wool and linen and that they be fitted with tzitzith. But who is not aware of the fact that fancy headgear and embroidered material pulls one towards pride and brings one to the border of licentiousness, aside from giving rise to envy, lust and exploitation, which attach to anything that is very desirable to a person. And our Sages of blessed memory have already remarked (Bereshith Rabbah 22.6), "As soon as the evil inclination sees a man assuming delicate stances, straightening his garments and curling his hair, it says, 'He is mine.' "

Walking and talking which do not involve any particular prohibition are certainly permissible, but how much neglect of Torah grows out of it, how much slander, how many lies, how much levity; as it is said (Proverbs 10:19), "In a multitude of words there is no ceasing of sin."

In fine, since all the world's contingencies are great dangers, how commendable is the attitude of him who desires to escape them and of him who increases his distance from them. His Separation is the desirable type,

יִקַּח מִן הָעוֹלָם בְּשׁוּם שְׁמוֹשׁ שֶׁהוּא מְשַׁתְּמֵשׁ מִמֶּנּוּ אֲלֵא
מָה שֶׁהוּא מִכְרַח בּוֹ מִפְּנֵי הַצֶּרֶךְ אֲשֶׁר לוֹ בְּטֻבְעוֹ אֵלָיו.
הוּא מָה שֶׁהִשְׁתַּבַּח רַבִּי בַּמֶּאמָר שֶׁזִּכַּרְתִּי, שֶׁלֹּא נִהְיָה מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה אֲפִלּוּ בְּאֶצְבַּע קִטְנָה, עִם הָיֹתוֹ נִשְׂיָא
יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְחוֹ שְׁלַחַן מַלְכִּים בְּהִכְרַח לִיקָר נִשְׂיָאוֹתוֹ,
וּכְמֶאמְרָם ז"ל (עבודה זרה יא), "שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֶךָ" -
"זֶה רַבִּי וְאַנְטוֹנִינוּס שֶׁלֹּא פָסַק מֵעַל שְׁלַחָנָם לֹא חֲזָרָת
וְלֹא קִישׁוֹת וְלֹא צָנוֹן, לֹא בִימֹת הַחֲמָה וְלֹא בִימֹת
הַגָּשָׁמִים". וְחִזְקִיהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כָּמוֹ כֵּן. וְשֶׁאֵר
הַמֶּאמָרִים שֶׁזִּכַּרְתִּי כֻּלָּם מְקִימִים וּמוֹרִים שֵׁשׁ לְאָדָם
לְפָרֵשׁ מִכָּל מָה שֶׁהוּא תַעֲנוּג עוֹלָמִי, לְמַעַן לֹא יִפֹּל
בְּסִכָּתוֹ:

וְאִם תִּשְׁאֹל וְתֹאמַר, אִם כֵּן אִפּוּא, שֶׁזֶה דְּבַר מִצְטָרֵךְ
וּמִכְרַח, לָמָּה לֹא גָזְרוּ עָלָיו הַחֲכָמִים, כָּמוֹ שֶׁגָּזְרוּ עַל

the type in which a person takes from the world, in all of the uses that he makes of it, only what his nature renders absolutely essential to him. It was this type of Separation which R. Judah reveled in when he said (in a statement previously referred to) that he had derived no enjoyment from this world, not even to the extent of his little finger, though he was a Prince of Israel and his table was a table of kings, entirely commensurate with the dignity of his station. As our Sages of blessed memory said (Avodah Zarah 1 la), "'There are two nations in your womb' (Genesis 25:23) - this refers to R. Judah and Antoninus, from whose table were never lacking lettuce, cucumbers and radishes, neither in the dry nor in the rainy seasons." This was the case, too, with Hezekiah, King of Judah. And all of the other statements to which I have referred stress the importance of a person's separating himself from all worldly pleasures so as not to fall into the dangers connected with them.

It may occur to you to ask, "Why, if Separation is so necessary and essential, did our Sages not institute it as they did the

הפִּיגוֹת וְתַקְנוֹת שֶׁגִּזְרוּ? הֲנֵה הַתְּשׁוּבָה מִבְּאֶרֶת וּפְשׁוּטָה,
כִּי לֹא גִזְרוּ חֻכָּמִים גִּזְרָה אֲלֵא אִם כֵּן רַב הַצָּבוּר יְכוּלִים
לַעֲמֹד בָּהּ, וְאִין רַב הַצָּבוּר יְכוּלִים לִהְיוֹת חֲסִידִים, אֲבָל
דִּי לָהֶם שְׂיֵהִיו צַדִּיקִים. אַךְ הַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר בָּעַם,
הַחֲפָצִים לְזָכוֹת לְקִרְבָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְזָכוֹת בְּזָכוֹתָם לְכָל
שָׂאֵר הַהֲמוֹן הַנִּתְלָה בָּם, לָהֶם מַגִּיעַ לְקַיָּם מִשְׁנֵת חֲסִידִים
אֲשֶׁר לֹא יָכְלוּ לְקַיָּם הָאַחֲרִים, הֵם הֵם סְדְרֵי הַפְּרִישׁוֹת
הָאֵלֶּה, כִּי בָּזָה בְּחֵר ה', שְׂכִינּוֹן שְׂאִי - אֶפְשָׁר לְאֹמֶה
שֶׁתִּהְיֶה כְּלָה שְׁוָה בְּמַעֲלָה אַחַת, כִּי יֵשׁ בָּעַם מִדְּרָגוֹת
מִדְּרָגוֹת, אִישׁ לְפִי שֶׁכָּלוּ, הֵנָּה לְפָחוֹת יְחִידֵי סִגְלָה
יִמָּצְאוּ אֲשֶׁר יָכִינוּ אֶת עֲצָמָם הַכְּנָה גְמוּרָה, וְעַל יְדֵי
הַמוֹכָנִים יִזְכּוּ גַם הַבְּלִתִּי מוֹכָנִים אֶל אֲהֲבָתוֹ יִתְבָּרַךְ
וְהַשְׂרָאֵת שְׂכִינָתוֹ, כַּעֲנִיָּן שֶׁדָּרְשׁוּ ו' ל' בְּאַרְבַּעַה מִיָּנִים
שֶׁבְּלוּלָב (וִיקְרָא רַבָּה ל'), "יָבוֹאוּ אֵלֶּה וַיִּכְפְּרוּ עַל אֵלֶּה".
וַיִּכְבֵּר מִצָּאֵנוּ לְאֵלֵיהֶם זְכוּר לְטוֹב שֶׁאָמַר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
לֵוִי בְּמַעֲשֵׂה דְעוּלָא בַּר קוֹשֶׁב (יְרוּשָׁלַּמִּי תְרוּמוֹת פֶּרֶק ח)

`fences' and other measures?" The answer is clear and simple. "Our Sages pronounced an edict only if the majority of the people could abide by it" (Bava Kamma 79b); and the majority of the people cannot be saintly. It is enough if they are righteous. But upon the select few who desire to achieve closeness to the Blessed One and to benefit thereby all those who depend upon them, devolves the fulfillment of the saints' higher duties, those duties which the others cannot fulfill, namely, the provisions of Separation here set forth. This is the will of God; for since it is impossible for all of the individuals within a nation to be on an identical level (levels varying in accordance with intelligence), those individuals who have not completely conditioned themselves for the reception of the love of the Blessed One and of His Divine Presence are enabled to attain to it through the chosen few who have. As our Sages of blessed memory said in relation to the four species of the lulav (Vayikra Rabbah 30.11), "Let these come and atone for these,.." And we find in relation to the incident of Ulah bar Koshev (Yerushalmi Terumoth 8.4) that when R. Joshua ben Levi asked Elijah of

בְּשֶׁהֵשִׁיבוּ, "וְלֹא מִשְׁנָה הִיא?" אַף הוּא אָמַר לוֹ, "וְכִי
מִשְׁנַת חֲסִידִים הִיא?":

אֲךָ הַפְּרִישוֹת הָרַע הוּא בְּדֶרֶךְ הַסִּכָּלִים, אֲשֶׁר לֹא דִי
שְׂאִינָם לִוְקָחִים מִן הָעוֹלָם מֵה שְׂאִין לָהֶם הֶכְרַח בּוֹ, אֲלֹא
שֶׁכָּבֹר יִמְנְעוּ מֵעֲצָמָם גַּם אֶת הַמִּכְרַח וַיִּסְרוּ גּוֹפִם
בְּיִסּוּרֵין וּדְבָרִים זָרִים אֲשֶׁר לֹא חָפֵץ בָּהֶם ה' כָּלֵל, אֲלֹא
אֲדִרְכָּה חֲכָמִים אָמְרוּ (תענית כב), "אָסוּר לָאָדָם שִׁיִּסְגֹּף
עַצְמוֹ", וּבִעֲנֵן הִצְדָּקָה אָמְרוּ (ירושלמי סוף פאה), "כָּל
מִי שֶׁצָּרִיךְ לְטַל וְאִינוֹ נוֹטֵל, הָרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים", וְכֵן
אָמְרוּ (תענית כב), "לִנְפֹשׁ חַיָּה" - "נִשְׁמָה שֶׁנִּתְּתִי בְךָ
הַחַיָּה אוֹתָהּ", וְאָמְרוּ (תענית יא), "כָּל הַיּוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית
נִקְרָא חוֹטֵא". וְהַעֲמִידוּהָ בַדָּלָא מְצִי מַצִּיעַר נִפְשִׁיָּה. וְהִלֵּל
הָיָה אוֹמֵר (משלי יא), "גּוֹמֵל נִפְשׁוֹ אִישׁ חֶסֶד", עַל
אֲכִילַת הַבֶּקָר, וְהָיָה רוֹחֵץ פָּנָיו וַיִּדְּיו לְכַבּוֹד קוֹנוֹ, קַל -
וְחֹמֶר מִדִּיּוֹקְנָאוֹת הַמַּלְכִּים (ויק"ר לד):

blessed memory, "Is it not a Mishnah ?" the latter replied, "But is it a Mishnah for Saints?"

The undesirable type of separation is that of the foolish gentiles who abstain not only from that which is not essential to them, but also from that which is, punishing their bodies with strange forms of affliction that God has no desire for. What is more, our Sages have said (Ta'anith 22b), "A person is forbidden to torture himself." And in relation to charity they said (Yerushalmi, conclusion of Peah), "Anyone who needs it and does not take it, is a spiller of blood;" and (Ta'anith 22b), " 'A living soul' (Genesis 2:7) -sustain the soul that I gave to you;" and (Ta'anith I 1 a), "One who engages in fasting is called 'a sinner.' " (This they applied to a person who is in no condition to fast.) And Hillel was wont to apply (Proverbs 11:17), "He who is kind to his soul is a man of saintliness," to the eating of the morning meal. He made it a practice to wash his face and hands for the honor of his Master, reasoning from the practice that prevailed at that time of washing the statues of the kings (Vayikra Rabbah 34.3).

הָרִי לְךָ הַכֶּלֶל הָאֶמְתִּי, שֶׁכָּל מֶה שֶׁאֵינוֹ מִכְרַח לָאָדָם
בְּעֵנִינִי הָעוֹלָם הָרִי רָאוּי לוֹ שִׁיפְרֹשׁ מֵהֶם, וְכָל מֶה שֶׁהוּא
מִכְרַח לוֹ מֵאִיזָה טַעַם שִׁיחִיָּה, פִּינֹן שֶׁהוּא מִכְרַח לוֹ, אִם
הוּא פּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ, הָרִי זֶה חוּטֵא. הִנֵּה זֶה כָּלֵל נֶאֱמָן. אֵךְ
מִשְׁפֹּט הַפְּרָטִים עַל פִּי הַכֶּלֶל הַזֶּה אֵינוֹ מְסוּר אֶלָּא אֶל
שְׁקוּל הַדַּעַת, וּלְפִי שִׁכְלוֹ יִהְיֶה אִישׁ, כִּי אִי - אֶפְשָׁר
לְקַבֵּץ כָּל הַפְּרָטִים, כִּי רַבִּים. וְאֵין שֶׁכָּל הָאָדָם יָכוֹל
לְהַקִּיף עַל כָּלָם אֶלָּא דָּבָר דָּבָר בְּעֵתוֹ:

פֶּרֶק יֵד

בְּחֻלְקֵי הַפְּרִישוּת:

חֻלְקֵי הַפְּרִישוּת הָרָאשִׁים שְׁלֹשָׁה. כִּי הִנֵּה יֵשׁ פְּרִישוּת
בְּהֶנָּאוֹת, פְּרִישוּת בְּדִינִים, פְּרִישוּת בְּמִנְהָגִים:
הַפְּרִישוּת בְּהֶנָּאוֹת הוּא מֶה שֶׁהִזְכַּרְנוּ בְּפֶרֶק הַקּוּדָם,
דִּהְיִינוּ שְׁלֹא לְקַחַת מִדְּבָרֵי הָעוֹלָם אֶלָּא מֶה שֶׁהִצְרִיךְ
יְכָרִיחַ. וְדָבָר זֶה יִקְיף עַל כָּל מֶה שֶׁהוּא תַעֲנוּג לְאַחַד מִן

The truth, then, is that a man should separate himself from anything which is not essential to him in relation to the affairs of the world; if he separates himself from anything which is essential to him, regardless of the reason for its being so, he is a sinner. This principle is a consistent one.-. Its application to particular instances, however, is a matter of individual judgment (and "A man will be praised according to his understanding"). For it is impossible to discuss all the particulars of Separation; they are so numerous that the mind cannot encompass them. One must deal with them each in its own time.

CHAPTER XIV

CONCERNING THE DIVISIONS OF SEPARATION

THERE ARE THREE principal divisions of Separation, involving pleasures, laws, and conduct respectively.

Separation in relation to pleasures, which we spoke of in the previous chapter, consists in one's taking from the world only what is essential to him. This type of Separation encompasses anything which provides

החוששים, והינו, במאכלות, בכעילות, במלבושים,
בטיולים, בשמיעות, וכל פיוצא בזה, רק בימים שהענג
בהם מצוה:

והפרישות בדינים הוא להחמיר בהן תמיד לחוש אפלו
לדברי יחיד במחלקת אם טעמו נראה אפלו שאין הלכה
במותו, ובתנאי שלא יהיה חמרו קלו, ולהחמיר בספקות
אפלו במקום שאפשר להקל בהם. וכבר בארו לנו חז"ל
(חולין לז), מאמר יחזקאל, "הנה נפשי לא מטמאה
וניבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה, ולא בא בפי
בשר פגול" (יחזקאל ד) - "שלא אכלתי מבהמה שהורה
בה חכם ולא אכלתי מבשר כוס כוס. והנה כל זה מתר
הוא מן הדין ודאי אלא איהו דאחמיר אנפשיה.

וכבר זכרתי למעלה שאין ללמוד ממה שהתר על כל
ישאל, לפרושים שיש להם להרחיק מן הפעור ומן

pleasure to any one of the senses, whether the pleasure be gained through food, cohabitation, clothing, strolls, conversation or similar means, exceptions obtaining only at such times when deriving pleasure through these means is a mitzvah.

Separation in relation to laws consists in one's being stringent with himself to the extent of taking cognizance of even a sole dissenting view in a controversy if there is justice to it, even if the law is not decided in accordance with it (if the more stringent view is not actually more lenient relative to his situation), and in one's not taking the easier alternative in cases of doubt, though permitted to do so. Our Sages of blessed memory explained (Chullin 376) the statement of Ezekiel (4:14), "My soul was not polluted" - "I did not eat of an animal about which a sage had to make a decision," and, "I did not eat the flesh of an animal that had to be slaughtered quickly." Though permitted by law to eat of these animals, he was stringent with himself and did not.

It has already been indicated that those who practice Separation may not guide themselves by what is permitted to all of

הַדּוֹמָה לוֹ וּמִן הַדּוֹמָה לַדּוֹמָה. וְכֵן אָמַר מֶר עוֹקְבָא (שם קה), "וְאַנָּא בְּהַאי מְלִתָּא חֵלָא בִּר חֲמָרָא לְגַבֵּי אָבָא, דְּאֵלוּ אָבָא בִּד אָכַל בְּשָׂרָא הָאִידִנָּא לָא הָוָה אָכַל גְּבִינָה עַד לְמַחֲר כִּי הִשְׁתָּא, וְאַנָּא בְּהַאי סְעוּדָתָא לָא אָכִילָנָא בְּסְעוּדָתָא אַחֲרִיתָא אָכִילָנָא", וּבְנִדְאֵי שְׁאִין פִּסְק הִהֲלִכָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה אָבִיו עוֹשֶׂה, שְׁאֵם לֹא כֵן לֹא הָיָה מֶר עוֹקְבָא עוֹשֶׂה נֶגֶד זֶה, אֲלֹא שֶׁאָבִיו מַחְמִיר הָיָה בְּפִרְיִשׁוֹתוֹ וּלְכַךְ הָיָה מֶר עוֹקְבָא קוֹרָא עֲצָמוֹ חֵלָא בִּר חֲמָרָא, לְפִי שְׁלֹא הָיָה פָּרוּשׁ כָּל כֵּךְ כְּמוֹהוּ:

וְהַפְרִישׁוֹת בְּמִנְהָגִים הוּא הַהֲתַבּוּדוֹת וְהַהֲבָדֵל מִן הַחֲבֵרָה הַמְּדִינִית, לְפָנֹת לְבוֹ אֶל הָעֲבוּדָה וְהַהֲתַבּוּנָנוֹת בָּהּ כְּרֵאוּי, וּבִתְנָאֵי שְׁלֹא יִטָּה גַם בְּזֶה אֶל הַקָּצָה הָאַחֵר, שֶׁכָּכֵר אָמְרוּ י"ל (כְּתוּבוֹת יז), "לְעוֹלָם תִּהְיֶה דַעְתּוֹ שֶׁל אָדָם מְעַרְבֶת עִם הַבְּרִיּוֹת", וְכֵן אָמְרוּ (מְכוֹת י), "חֲרִב

Israel, but must withdraw themselves from what is repulsive, from what is similar to it, and from what is similar to what is similar to it. As Mar Ukvah said (Chullin 105a), "I am to my father as vinegar derived from wine; for my father, if he would eat meat today, would not eat cheese until tomorrow at the same time, whereas I, though I would not eat cheese at the next meal, would do so the meal following that." Now there is no question that the practice of Mar Ukvah's father does not constitute the law in the matter, for if it did, Mar Ukvah would certainly never have gone against it. It is just that his father was stringent in his Separation. And it is because Mar Ukvah was not on a par with his father in this trait that he compared himself to vinegar and his father to wine.

Separation in relation to conduct consists in one's secluding and separating himself from society in order to turn his heart to Divine service and to proper reflection upon it. In this, though, one must be careful to avoid the other extreme; for our Sages of blessed memory have stated (Kethuroth 17a), "A man's mind should always be associated

אֶל הַבָּדִים וְנוֹאֲלוּ" (ירמיה נ) - "חָרַב עַל שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׂיוֹשְׁבִים בַּד בְּבֹד וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה",
אֲלֹא יִתְחַבֵּר הָאָדָם עִם הַטּוֹבִים זֶמֶן מָה שֶׁמֶצֶטְרַךְ לוֹ
לְמוֹדוֹ אוֹ לְפִרְנֶסֶתוֹ וְיִתְבּוֹדֵד אַחֵר כֵּךְ לְהִדְבֵּק בְּאַלְקִי
וּלְהַשִּׁיג דְּרָכֵי הַיֵּשֶׁר וְהַעֲבוּדָה הָאֲמִתִּית. וּבְכָלֵל זֶה -
לְמַעַט בְּדַבּוּרוֹ וּלְהִזָּהֵר מִן הַשִּׁיחָה בְּטִלָּה וְשִׁלָּא
לְהִסְתַּפֵּל חוּץ מֵאַרְבַּע אֲמוֹתָיו וְכָל כִּיּוֹצֵא בָּזָה מִן
הָעֲנִיִּינִים שֶׁהָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ בָּהֶם עַד שֶׁנִּשְׁאַרִים לוֹ
בְּטֶבַע אֶל תְּנוּעוֹתָיו:

וְהִנֵּה שְׁלֹשֶׁת הַחֲלָקִים הָאֵלֶּה, אֵף עַל פִּי שְׁאַמְרָתִים לָךְ
בְּכָלֵלִים קְצָרִים, הֵנֵךְ רוֹאֶה שֶׁהֵם כּוֹלְלִים פְּעֻלוֹת רַבּוֹת
מִפְּעֻלוֹת הָאָדָם, וּכְבֹר אֲמַרְתִּי לָךְ שֶׁהַפְּרָטִים - אִי -
אֶפְשָׁר לְמַסֵּר כִּי אִם לְשִׁקּוֹל הַדַּעַת, לְהִיָּשִׁיר אוֹתָם עַל
יֵשֶׁר הַכָּלֵל וְאֲמַתּוֹ:

with his fellow men," and (Ta'anith 7a), " `A sword upon those who scheme and are undone' (Jeremiah 50:36) - a sword upon the enemies of Scholars who isolate themselves and occupy themselves with Torah." The proper course to follow is to associate with reputable persons for as long as may be necessary in the interest of Torah study or of earning a livelihood and then to seclude oneself for the purpose of communing with God and attaining to ways of righteousness and to true Divine service. Included in this type of Separation is limiting one's conversation, being careful not to engage in idle talk, not gazing outside of one's four ells, and all other restrictions governing similar activities which might become second nature if they were not so restricted.

It may be seen that though these three divisions have been treated in the form of short principles, they take in many of man's activities. And I have already indicated that it is impossible to set forth all of the particulars, but that they must be derived by individual judgment through reference to the principles and to the truths underlying

פרק טו

בְּדֶרֶךְ קִנְיַת הַפְּרִישוֹת:

הִנֵּה הַדֶּרֶךְ הַמְבַחֵר לְקִנּוֹת אֶת הַפְּרִישוֹת הוּא, שְׂיִסְתַּכַּל
הָאָדָם בְּגִרְעוֹת תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּפְחִיתוּתָם מַצִּד
עֲצָמָם וְהִרְעוֹת הַגְּדוּלוֹת שְׁקִרְבוֹת לְהוֹלִיד מֵהֶם. כִּי הִנֵּה
מִה שְׂמִטָּה הַטֹּבֵעַ אֶל הַתַּעֲנוּגוֹת הָאֵלֶּה עַד שְׂיִצְטָרֵךְ כָּל
כֶּךָ כֹּחַ וְתַחֲבוּלוֹת לְהַפְרִישׁוֹ מֵהֶם, הוּא פִּתּוּי הָעֵינִיִּים
הַנּוֹפְתִים בְּמַרְאֵה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הוּא טוֹב וְעָרֵב לְכַאוֹרָה,
הוּא הַפִּתּוּי שְׁגָרָם לַחֲטָא הָרָאשׁוֹן שְׂיַעֲשֶׂה, בְּעֵדוֹת
הַכֶּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג'), "וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל,
וְכִי תֹאנָה הוּא לְעֵינַיִם וְגו' וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל". אֲכָל
בְּשִׁיתָבֶרֶר אֶל הָאָדָם הָיִיתָ הַטוֹב הַהוּא כּוֹזֵב לְגִמְרִי,
מְדַמָּה וּבְלִי שׁוֹם הַתְמַדָּה נְכוֹנָה, וְהִרְעַ בּוֹ אֲמַתִּי אוֹ קְרוֹב
לְהוֹלִיד מִמֶּנּוּ בְּאַמֶּת, וְדַאי שְׂיִמָּאֵס בּוֹ וְלֹא יִרְצֶהוּ כָּלָל.
עַל כֵּן זֶהוּ כָּל הַלְמוּד שְׂצָרִיךְ שְׂיִלְמֹד הָאָדָם אֶת שְׂכָלוֹ,

them.

CHAPTER XV

CONCERNING THE MEANS OF ACQUIRING SEPARATION

THE BEST WAY for a man to acquire Separation is to regard the inferior quality of the pleasures of this world, both in point of their own insignificance and in point of the great evils to which they are prone to give rise. For what inclines one's nature to these pleasures to the extent that he requires so much strength and scheming to separate himself from them is the gullibility of the eyes, their tendency to be deceived by good and pleasing superficial appearances. It was this deception which led to the commission of the first sin. As Scripture testifies (Genesis 3:6), "And the woman saw that the tree was good to eat from and that it was desirable to the eyes ... and she took of its fruit and ate." But when it becomes clear to a person that this "good" is deceptive and illusive, that it has no healthy permanence, and that it contains real evil or is prone to give rise to it, he will certainly come to despise and decline it. All that a man need

לְהַכִּיר בְּחִלְשֵׁת הַתַּעֲנוּגִים הָאֵלֶּה וְשָׁקֵרם, עַד שֶׁמֵּאלֵיו
יִמָּאס בָּם וְלֹא יִקָּשֶׁה בְּעֵינָיו לְשַׁלְּחָם מֵאֲתוֹ:

הִנֵּה תַעֲנוּג הַמֵּאֲכָל, הוּא הַיּוֹתֵר מוֹחָשׁ וּמִרְגָּשׁ, הַיֵּשׁ דָּבָר
אֲבֹד וְנִפְסֹד יוֹתֵר מִמֶּנּוּ? שֶׁהָרִי אֵין שְׁעוּרוֹ אֵלָּא כְּשַׁעוּר
בֵּית הַבְּלִיעָה כִּינּוֹן שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנָּה וַיֵּרֶד בְּכַנֵּי הַמַּעֲיִם אֲבֹד
זָכְרוּ וְנִשְׁפַּח כְּאֵלוֹ לֹא הָיָה.

וְכֵן יִהְיֶה שְׂבַע אִם אָכַל בְּרַבּוּרִים אֲבוּסִים, כְּמוֹ אִם אָכַל
לֶחֶם קָבֵר, אִם אָכַל מִמֶּנּוּ כְּדֵי שְׂבִיעָה. כָּל שָׂכֵן אִם יִשִּׁים
אֶל לְבוֹ הַחֲלָאִים הַרְבִּים שְׂיִכּוּלִים לָבוֹא עָלָיו מִחֲמַת
אֲכִילָתוֹ וּלְפָחוֹת הַכֶּבֶד שֶׁמִּגִּיעָהוּ אַחֵר הָאֲכִילָה
וְהַעֲשָׂנִים הַמְהַבִּילִים אֶת שִׁכְלוֹ, הִנֵּה עַל כָּל אֵלֶּה וְדֹאֵי
שֶׁלֹּא יִחְפֹּץ אָדָם בְּדָבָר הַזֶּה, כִּינּוֹן שֶׁטּוֹבָתוֹ אֵינָה טוֹבָה
וְרַעֲתוֹ רָעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַהֲנָאוֹת שֶׁבַּעוֹלָם כְּמוֹ כֵּן, אֵלוֹ
יִתְבּוֹנֵן בָּהֶם יִרְאֶה שֶׁאֲפֹלוּ הַטּוֹב הַמְדַמָּה שֶׁבָּהֶם אֵינָנו
אֵלָּא לְזִמְן מוֹעֵט וְהִרַע שְׂיִכּוּל לְהַוִּילָד מֵהֶם קָשָׁה וְאֶרֶךְ,

teach his intelligence, then, is to recognize the weakness and falseness of these pleasures so that he will naturally come to despise them and find it not at all difficult to spurn them.

There is no pleasure more basic and more pronounced than that of eating. Yet is there anything more evanescent? The food that is enjoyed is the size of a person's throat, and once it leaves the throat to descend into the intestines, its memory is lost and the food is forgotten, as if it had never existed.

Enough black bread will satiate one to the same extent as fattened swans. One will be made especially aware of the truth of what is being said if he considers the many sicknesses connected with eating or at least the heaviness that one experiences after meals and the vapors that becloud [variant: confound] his brain. These considerations would unquestionably cause one to spurn the pleasure of eating, showing its good to be not truly good and its evil to be truly evil. Similarly, an analysis of all of the other worldly pleasures would reveal that even their illusory good endures only a short time and that the evil which can grow out of them

עַד שֶׁלֹּא יֵאוֹת לָשׁוּם בְּעַל שֶׁכָּל לָשׁוּם עֲצָמוֹ בְּסִפְנוֹת
הָרַעוֹת עַל רֶנַח הַטּוֹב הַמוֹעֵט הַהוּא. וְזֶה פָּשׁוּט:

וּכְשִׁירָגִיל אֶת עֲצָמוֹ וַיִּתְּמִיד בְּעֵינָיו עַל הָאֱמֶת הַזֹּאת,
הֵנָּה מְעַט מְעַט יֵצֵא חֶפְשִׁי מִמַּאֲסֵר הַסְּכָלוֹת אֲשֶׁר חָשָׁךְ
הַחֲמֹר אוֹסֵר אוֹתוֹ בּוֹ, וְלֹא יִתְפַּתָּה מִפְתּוּיֵי הַהֲנָאוֹת
הַפּוֹזְבוֹת כָּלֵל, אוֹ יִמָּאֵס בָּהֶן וַיֵּדַע שֶׁאֵין לוֹ לְקַחַת מִן
הָעוֹלָם אֵלָּא הַהֶכְרַחִי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי:

וְהֵנָּה, כְּמוֹ שֶׁהִתְבּוֹנֵן עַל זֶה הַדְּבָר גּוֹרֵם קִנְיַת
הַפְּרִישׁוֹת, כִּךְ סְכָלוֹתוֹ תִּפְסִיד אוֹתוֹ, וְהִתְמַדָּה בֵּין
הַשָּׂרִים וְאֲנָשֵׁי הַגְּדֻלוֹת הָרוֹדְפִים אַחֵר הַכְּבוֹד וּמְרָבִים
הַהֶבֶל, כִּי בְּרֹאוֹתוֹ אֵת הַיָּקָר הַהוּא וְהַגְּדֻלָּה הַהִיא, אִי -
אֲפָשָׁר שֶׁלֹּא תִתְעוֹרֵר תְּאַנָּתוֹ בּוֹ לְחַמֵּד אוֹתָם, וְאֲפִלוּ לֹא
יִנִּיחַ אֶת יָצְרוֹ שֶׁיִּנְצַח אוֹתוֹ, עַל כָּל פָּנִים מִיָּדֵי מְלַחְמָה
לֹא יִמְלֹט, וְהֵנָּה הוּא בְּסִפְנָה. וּכְעַנֵּן זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה

is so severe and prolonged, that no reasoning individual would consent to expose himself to the evil dangers that they present for the sake of the small amount of good which they offer. This is self-evident.

If one accustoms himself to constant reflection upon this truth, he will extricate himself little by little from the bonds of ignorance with which the darkness of earthiness binds him, and he will no longer be deceived by illusory pleasures. He will then come to despise them and to realize that he should take from the world only that which is essential to him, as I have written above.

But just as thinking upon this truth leads to the acquisition of the trait of Separation, so does ignoring it hinder such acquisition, as does courting the company of those who pursue honor and multiply vanity. For when one regards their elegance and dignity, it is impossible that his lust will not be awakened to desire these things. And even if he will not permit his evil inclination to conquer him, he will, in any event, not escape the battle and its dangers. This is the intent of Solomon's statement (Ecclesiastes

(קהלת ז), "טוב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אָבִל מִלָּכֶת אֶל בֵּית
מִשְׁתָּה":

וַיָּקָר מִן הַכֹּל הוּא הַהִתְבוֹדָדוּת, כִּי כִּמוֹ שְׁמִסִּיר מַעֲיָנִיו
עֲנִינֵי הָעוֹלָם, בֵּן מַעֲבִיר חֲמֻדָּתָם מִלְּבֹו. וְכָבֵד הַזִּפּוּר דָּוִד
הַמֶּלֶךְ ע"ה בְּשִׁבְחַת הַהִתְבוֹדָדוּת וְאָמַר (תהלים נה), "מִי
יִתֵּן לִי אֶכֶר פִּיּוֹנָה וְגו' הִנֵּה אֶרְחִיק נֶדֶד אֶלֵּין בַּמִּדְבָּר
סָלָה", וְהַנְּבִיאִים אֵלֶיהוּ וְאַלְיָשָׁע מִצְאָנוּ הֵיוּתָם מִיַּחֲדִים
מְקוֹמָם עַל הַהָרִים מִפְּנֵי הַתְּבוֹדָדוּתָם, וְהַחֲכָמִים
הַחֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים ז"ל הִלְכוּ בְּעִקְבוֹתֶיהֶם, כִּי מִצְאוּ
לָהֶם זֶה הָאֲמָצְעִי הַיּוֹתֵר מוֹכֵן לְקִנּוּת שְׁלֵמוֹת הַפְּרִישׁוֹת,
לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִבְיֹאוּם הַכְּלִי חֲבָרִיָּהֶם לְהַהֲבִיל גַּם הֵם
בְּמוֹתָם:

וּמִמָּה שְׁצָרֵיךְ לְזַהֵר בְּקִנְיַת הַפְּרִישׁוֹת הוּא, שְׁלֹא יִרְצָה
הָאָדָם לְדַלֵּג וְלִקְפֹּץ אֶל הַקְּצָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁבּוֹ רָגַע אֶחָד,
כִּי זֶה נִדְּאִי לֹא יַעֲלֶה בְּיָדוֹ, אֲלֹא יִהְיֶה פּוֹרֵשׁ וְהוֹלֵךְ מַעֲט
מַעֲט, הַיּוֹם יִקְנֶה קֶצֶת מִמֶּנּוּ וּמִמָּחָר יוֹסִיף עָלָיו מַעֲט יוֹתֵר,

7:2), "It is better to go to the house of mourning than to the house of feasting."

More desirable than anything else, however, in respect to the attainment of Separation, is solitude; for when one removes worldly goods from before his eyes, he removes desire for them from his heart. As David said in praise of solitude (Psalms 55:7), "Who will give me the wings of a dove ... I would wander far off; I would lie down in the desert." We find that the Prophets Elijah and Elisha situated themselves in the mountains in keeping with their practice of seclusion; and the Sages, the first saints, of blessed memory followed in their footsteps, for they found this practice the most effective means of acquiring perfection in Separation and protecting themselves from being led into vanities by those of their neighbors.

What one must be heedful of in the process of acquiring Separation is not to desire to leap to its farthest reaches in one moment, for he will certainly not be able to make such great strides. He should rather proceed in Separation, little by little, acquiring a little today and adding a little more tomorrow,

עַד שִׁיתְרַגֵּל בּוֹ לְגִמְרִי, כִּי יָשׁוּב לוֹ כְּמוֹ טִבַּע מִמֶּנּוּ:

פרק טז

בְּבֹאֹר מִדַּת הַטְּהָרָה:

הַטְּהָרָה הִיא תְּקוּנַת הַלֵּב וְהַמַּחְשְׁבוֹת. וְזֶה הַלְשׁוֹן
מִצְאָנוּהוּ אֵצֶל דָּוִד שְׁאָמַר (תהלים נא), "לֵב טָהוֹר בְּרָא
לִי אֱלֹהִים". וְעֲנִינָהּ, שֶׁלֹּא יֵנִיחַ הָאָדָם מְקוֹם לִיָּצֵר
בְּמַעֲשָׁיו, אֲלֹא יִהְיֶה כָּל מַעֲשָׁיו עַל צֵד הַחֲכָמָה וְהִירָאָה
וְלֹא עַל צֵד הַחֲטָא וְהַתְּאַוָּה. וְזֶה אֲפִלּוּ בְּמַעֲשִׂים
הַגּוֹפְנִיִּים וְהַחֲמִירִים, שְׁאֲפִלּוּ אַחֲרֵי הַתְּנַהֲגוּ בְּפִרְיָשׁוֹת,
דִּהְיִנוּ שֶׁלֹּא יִקַּח מִן הָעוֹלָם אֲלֹא הַהֲכָרָחִי, עֲדִין יִצְטַרֵּךְ
לְטַהֵר לְבָבוֹ וּמַחְשְׁבֹתוֹ, שְׁגָם בְּאוֹתוֹ הַמַּעַט אֲשֶׁר הוּא
לוֹקַח לֹא יִכְוֶן אֶל הַהֲנָאָה וְהַתְּאַוָּה כָּלֵל, אֲלֹא תִהְיֶה
כְּוִנָּתוֹ אֶל הַטוֹב הַיּוֹצֵא מִן הַמַּעֲשֵׂה הַהוּא עַל צֵד הַחֲכָמָה
וְהַעֲבוּדָה, וְכַעֲנִין שְׁאָמְרוּ בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (נדרים כ) שֶׁהִיא
מִגְלָה טַפַּח וּמִכֶּסֶה טַפַּחִים וְדוּמָה לְמִי שֶׁכָּפְאוּ שָׂד, שֶׁלֹּא
הִיא נִהְיָה כָּלֵל וְלֹא הִיא עוֹשֶׂה הַמַּעֲשֵׂה הַהוּא אֲלֹא מִפְּנֵי

until he is so habituated to it that it is second nature with him.

CHAPTER XVI

CONCERNING THE TRAIT OF PURITY

PURITY REFERS to the perfection of one's heart and thoughts, as indicated in David's statement (Psalms 51:12), "Create in me, God, a pure heart." The intent of this trait is that a man leave no room in his deeds for the evil inclination, but conduct himself in accordance with intelligence and fear of God, uninfluenced by sin and lust. This applies even to physical, earthy actions; for even after one has accustomed himself to Separation so that he takes from the world only what is essential, he must still purify his heart and thoughts so that, even in taking the little that he does, he is motivated not by desire for enjoyment and lust, but by thought for the good which proceeds from his actions in respect to wisdom and Divine service, as was said of R. Eliezer (Nedarim 20b), "He would expose one hand-breadth and conceal two handbreadths and imagine that he was being compelled by a demon." He derived no pleasure whatsoever, but

הַמִּצְוָה וְהַעֲבוּדָה. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה (משלי ג),
”בְּכָל דֶּרֶכֶיךָ דַּעֲהוּ וְהוּא יִיָּשֶׁר אֶרְחֹתֶיךָ”:

וְאִמָּנָם צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַה, שֶׁכִּמּוֹ שְׁשִׁיךְ טָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה
בַּמַּעֲשִׂים הַגּוֹפְנִיִּים, אֲשֶׁר מַצִּיד עֲצָמָם קְרוֹבִים לַיִּצָּר,
לְשִׁיתְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ וְלֹא יִהְיֶה מִשְׁלוֹ, כֵּן שְׁיִךְ טָהֳרַת
הַמַּחֲשָׁבָה בַּמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים הַקְּרוֹבִים לַבּוֹרָא יִתְפַּרֵּךְ
שְׁמוֹ, לְשֵׁלֹא יִתְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ וְלֹא יִהְיֶה מִשְׁלַּל הַיִּצָּר, וְהוּא
עֲנִין ”שֵׁלֹא לְשִׁמָּה” הַמִּזְכֵּר בְּדִבְרֵי רַז”ל פְּעָמִים רַבּוֹת.
וְאוּלָּם כָּבֵד נִתְבָּאֲרוּ דִּבְרֵי חַז”ל שֶׁיֵּשׁ מִיָּנִים שׁוֹנִים שֶׁל
שֵׁלֹא לְשִׁמָּה, הֵרַע מִכָּלָם הוּא שֶׁאֵינָנו עוֹבְדִים לְשֵׁם עֲבוּדָה
כָּלֵל, אֲלֵא לְרֵמוֹת בְּנֵי הָאָדָם וּלְהַרְיוֹחַ כְּבוֹד אוֹ מָמוֹן,
וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ בּוֹ (ירושלמי ברכות פא), ”נֹחַ לוֹ שְׁנֵהֶפְכָּה
שְׁלִיתוֹ עַל פָּנָיו”. וְעָלִיו אָמַר הַנְּבִיא (ישעיה סד), ”וְנִנְהִי
כִּטְמָא כְּלָנוּ וּכְבֻּגְד עֲדִים כָּל צִדְקוֹתֵינוּ”. וְיֵשׁ מִין אֲחֵר
שֵׁלֹא לְשִׁמָּה, שֶׁהוּא הַעֲבוּדָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, וְעָלִיו

performed the act only with a thought to the mitzvah and Divine service. Along these lines Solomon said (Proverbs 3:6), "In all your ways know Him and He will straighten your paths."

It must be borne in mind, however, that just as the concept of purity of thought is applicable to bodily deeds - which by their nature border on the realm of the evil inclination - in the sense of one's withdrawing them from it so that they do not come to appertain to it, so is this concept applicable to worthy deeds, close to the realm of the Creator, may His Name be blessed, in the sense of one's not setting them far from Him and not permitting them to enter the province of the evil inclination. This is what underlies the idea of "not for the sake of the mitzvah itself" which is often mentioned by our Teachers of blessed memory. However, it is clear from their words that there are various kinds of "not for the sake of the mitzvah itself," the worst being the type in which one serves not for the purpose of Divine service at all, but in order to deceive people or to gain honor or wealth. About such a one it is said

אָמרוּ (פסחים נ), "לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם בַּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת
וְאֶפְלוּ שְׁלֹא לְשִׁמָּה, שְׁמִתוֹךְ שְׁלֹא לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה".
אֵךְ עַל כָּל פָּנִים מִי שְׁלֹא הִגִּיעַ עֲדֵין מִתוֹךְ שְׁלֹא לְשִׁמָּה
אֶל לְשִׁמָּה, הָרִי רְחוּק הוּא מְשַׁלְמוֹתוֹ:

אָמְנָם מֵה שְׁצָרֶיךָ לְאָדָם יוֹתֵר עֵיוֹן וּמְלָאכָה רַבָּה הוּא
תַּעֲרֹכֶת הָאִסּוּר, דִּהְיִנּוּ, שְׁלִפְעָמִים הָאָדָם הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה
מִצְוָה לְשִׁמָּה מִמֶּשׁ, שְׁכַךְ גִּזֹּר אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, אָמְנָם לֹא
יִחַדֵּל מִלְשִׁתָּף עֲמָה אֵיזָה פְּנִיָּה אַחֲרָת, אוֹ שִׁישְׁבָּחוּהוּ בְּגִי
הָאָדָם, אוֹ שִׁיקָבֵל שְׂכָר בְּמַעֲשָׂהוּ, וְלִפְעָמִים אֶפְלוּ אִם
לֹא יִהְיֶה מִתְכַּוֵּן מִמֶּשׁ לְשִׁישְׁבָּחוּהוּ, בְּשִׂמְחָ לְבוֹ עַל
הַשְׂבַּח יִרְבֶּה לְדַקְדָּק יוֹתֵר, כְּעֵין מַעֲשֶׂה שֶׁל בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי

(Yerushalmi Berachoth 1.2), "It were better had he been smothered in his placenta." And the Prophet says about him (Isaiah 64:5), "We have all become as one unclean, and all our righteousness as a soiled garment." Another type of "not for the sake of the mitzvah itself" is serving for the sake of reward, about which it is said (Pesachim 50b), "A person should always occupy himself with Torah and mitzvot, even if not for the sake of the mitzvah itself, for doing so will lead him to serve for the sake of the mitzvah itself." There is no question, though, that one who has not yet attained to the latter mode of service is far from attaining his perfection.

That, however, in relation to which one requires greater insight and effort is the intrusion of a forbidden element into his motives. For sometimes one embarks upon a mitzvah entirely for its own sake, our Father in Heaven having decreed it, but does not prevent himself thereby from incorporating some other motive such as desire for praise or reward into his deed. And sometimes, though he may not desire to be praised, still, in rejoicing over the praise that he receives,

חֲנִינָא בֶן תְּרַדְיוֹן (עבודה זרה יח) שְׁהִיתָה פּוֹסַעַת
פְּסִיעוֹת יָפוֹת, וְכִיּוֹן שְׁשֻׁמְעָה שְׁאוּמְרִים, "כִּמָּה נָאוֹת
פְּסִיעוֹתֶיהָ שֶׁל רִיבָה זו", מִיָּד דִּקְדָּקָה יוֹתֵר.

הָרִי הַתּוֹסֶסֶפֶת הָזֶה נוֹלַד מִכַּח הַשָּׁבַח שְׁשֻׁבְחוּהָ, וְאַמָּנָם
אַף עַל פִּי שְׁאֲסוּר כָּזֶה בָּטֵל בְּמַעוּטוֹ, עַל כָּל פָּנִים
הַמַּעֲשֶׂה שֶׁתַּעֲרֹבֶת כָּזֶה בְּתוֹכוֹ - טָהוֹר לְגִמְרֵי אֵינָנוּ, כִּי
הֵנָּה כָּשֵׁם שְׂאִין עוֹלָה עַל גִּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ שְׁלֹמֶטָה אֲלֵא סֵלֶת
נִקְיָה מִנֶּפֶשׁ בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ, שְׁכָבֵר טָהוֹר לְגִמְרֵי מִכָּל
סִיג, כֶּךָ אִי - אֶפְשָׁר לַעֲלוֹת עַל רְצוֹן מִזְבְּחוֹ הָעֲלִיּוֹן
לְהִיּוֹת מַעֲבֻדַּת הָאֵל הַשְּׁלֵמָה וְהַמְּבֻחָרֶת אֲלֵא הַמְּבֻחָר
שְׁבַמְעָשִׁים הַטָּהוֹר מִכָּל מִינֵי סִיג:

וְאֵינָנִי אוֹמֵר שְׁמָה שֶׁהוּא זוֹלַת זֶה יִהְיֶה נִדְחָה לְגִמְרֵי, כִּי
הָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה וּמִשְׁלָם
שְׂכָר הַמַּעֲשִׂים לְפִי מָה שָׁהֵם, אָמֵנָם עַל הָעֲבוּדָה

he might come to take greater pains than he normally would, as in the case of R. Chanina ben Teradyon's daughter (Avodah Zarah 18a), who overhearing some men remark about her graceful stride, "How beautifully that girl walks," immediately sought, because of this praise, to display even more grace.

Though an undesirable motive may be outweighed by the major intention behind a deed, still, the deed which contains such a motive is not completely pure. And just as it is not permissible to offer up upon the earthly altar any but the cleanest flour, sifted through thirteen sieves (Menachoth 76b) and therefore entirely free of any impurity, so is it impossible to offer up upon the Heavenly altar so that they will be accepted as representing perfect, choice, Divine service, any but the choicest of actions, entirely free of imperfections.

I am not suggesting that anything which does not come up to this standard will be completely rejected, for the Holy One Blessed be He does not withhold the reward of any creature, but rewards good deeds in accordance with their worth. What I am

הַתְּמִימָה אֲנִי מְדַבֵּר, הָרְאוּיָה לְכָל אוֹהֲבֵי ה' בְּאַמֶּת, שְׁלֹא יִקְרָא בְּזֶה הַשֵּׁם אֶלָּא הָעֲבוּדָה הַטְּהוּרָה לְגַמְרִי, שְׁלֹא תִהְיֶה הַפְּנוּיָה בָּהּ אֶלָּא לַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ וְלֹא לְזוּלָתוֹ. וְכָל מֶה שִׁיתְּרַחֵק מִן הַמְּדֻרָגָה הַזֹּאת, כְּפִי הַרְבוֹת רְחוּקוֹ כֵּן יִרְבֶּה הַחֲסָרוֹן בָּהּ. הוּא מֶה שֶׁדוּר הַמָּלָךְ ע"ה אוֹמֵר (תהלים עג), "מִי לִי בִשְׁמַיִם וְעַמֶּךָ לֹא חִפְצָתִי בָאָרֶץ". וְאָמַר כְּמוֹ כֵּן (שם קיט), "צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מֵאֵד וְעִבְדְּךָ אֶהְיֶה",

כִּי בְּאַמֶּת הָעֲבוּדָה הָאֱמֵתִית צְרִיכָה לִהְיוֹת צְרוּפָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִן הַזֶּהָב וּמִן הַכֶּסֶף, וְהוּא מֶה שֶׁאָמַר עַל הַתּוֹרָה (שם יב), "אֲמֵרוֹת ה' אֲמֵרוֹת טְהוֹרוֹת, כֶּסֶף צְרוּף בְּעָלִיל לְאָרֶץ מִזְקָק שְׂבַעֲתִים":

וּמִי שֶׁהוּא עוֹבֵד ה' בְּאַמֶּת, לֹא יִסְתַּפֵּק בְּזֶה בְּמוֹעֵט וְלֹא יִתְרַצֶּה לְקַחַת כֶּסֶף מְעַרָב בְּסִיגִים וּבְדִילִים, דִּהְיִנוּ, עֲבוּדָה מְעַרְבֶת בְּפִנוּיֹת לֹא טוֹבוֹת, אֶלָּא הַזֶּךְ וְהַטְּהוּר כְּרֵאוּי, וְאִזּוֹ יִקְרָא עוֹשֶׂה מִצְוָה כְּמֵאֲמָרָה שֶׁעָלִיו אָמְרוּ

saying is that perfect Divine service, the type which should be characteristic of all those who love God in truth, is that which is entirely pure, that which is directed to the Blessed One only and to nothing else besides. Anything which falls short of this standard, to the extent that it falls short, is lacking in perfection. As King David, may Peace be upon him, said (Psalms 73:25), "Who is mine in Heaven and I want none beside You on earth" and, in the same vein (Ibid. 119:140), "Your word is very pure and Your servant loves it."

The fact of the matter is that true Divine service must be far purer than gold and silver, as David says about Torah (Ibid. 12:7), "The words of God are pure words, silver purified in a crucible upon the earth, refined seven times."

One who serves God in truth will not content himself with little in this respect and will not consent to take silver mixed with dross and lead, that is, Divine service mixed with impure motives. He will insist upon that which is suitably clean and pure, and will then be called "the performer of a mitzvah as it is explicitly stated," about which our Sages

חז"ל (שבת סג), "כל העושה מצוה כמאמרה, אין
 מבשרין אותו בשורות רעות",
 וכן אמרו ז"ל (נדרים סב), "עשה דברים לשם פעלם
 ודבר בהם לשמן", והוא מה שבוחרים אותם שהם
 עובדי ה' בלב שלם, כי מי שלא נתחבק עמו יתברך
 באהבה אמיתית, צרוף העבודה הזאת תהיה לו לטרח
 ולמשא גדול, כי יאמר מי יוכל לעמוד בזה. ונאנחנו בני
 חמר ולוהי אשה אי - אפשר להגיע אל הזקוק והצרוף
 הזה. אמנם אלהי ה' נחפצי עבודתו, הנה שמח לבם
 להראות אמונת אהבתם לפניו יתברך ולהתעצם בצרופה
 וטהרתה, הוא מה שפסים דור עצמו באמרו (תהלים
 קיט), "ועבדך אהבה":

והנה באמת זהו המבחן שבו נבחנים ונבדלים עובדי ה'
 עצמם במדרגתם, כי מי שיודע לטהר לבו יותר, הוא
 המתקרב יותר והאהוב יותר אצלו יתברך, הם המה
 הראשונים אשר בארץ המה אשר גברו ונצחו בדבר

of blessed memory say (Shabbath 63a), "One who performs a mitzvah as it is explicitly stated receives no evil tidings."

And, similarly (Nedarim 62a), "Do things for the sake of their Creator and speak about them for their own sake." It is this type of service that is chosen by those who serve God with a whole heart. For one who does not cleave to God with true love will find such purification extremely tedious and burdensome. He will say, "Who can endure it? We are earthy creatures, born of woman. We can never expect to attain to such great purity." Those, however, who love God and desire to serve Him will rejoice in showing the steadfastness of their love for the Blessed One and in strengthening themselves in refining and purifying it. This is the intent of David's conclusion, "And your servant loves it."

And in truth, this is the criterion by which the lovers of God are judged and evaluated. For one who is more skillful in purifying his heart is closer to God and more beloved by Him. It was such purity that characterized "the first ones in the land" who strengthened themselves and were victorious, our

הִנֵּה, הָאָבוֹת וְשָׂאֵר הָרוּעִים אֲשֶׁר טָהְרוּ לָבָם לְפָנָיו. הוּא
מֵה שֶׁדָּוִד מְזַהֵר אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ (דְּבָרִי הַיָּמִים - א כח),
"כִּי כָל לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ ה' וְכָל יִצָּר מִחֻשְׁבוֹת הוּא מִבֵּין".
וְכֵן אָמְרוּ ז"ל (סִנְהֶדְרִין קו), "רַחֲמָנָא לָבָא בָּעִי". כִּי אֵין
דִּי לְאֶדוֹן בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׁים לְבָדָם שִׁיְהִיו מַעֲשֵׂי מַצָּנָה,
אֵלָּא הָעֶקֶר לְפָנָיו שֶׁהֵלֵב יְהִיָּה טָהוֹר - לְכַוֵּן בָּהּ לַעֲבוֹדָה
אֲמִתִּית. וְהִנֵּה הֵלֵב הוּא הַמֶּלֶךְ לְכָל חִלְקֵי הַגּוֹף וְנוֹהֵג
בָּם. וְאִם הוּא אֵינוֹ מֵבִיא עֲצָמוֹ אֶל עֲבוֹדָתוֹ יִתְפַּרֵּךְ אֵין
עֲבוֹדַת שָׂאֵר הָאֲבָרִים כָּלוּם, כִּי אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שֹׁמֵה רוּחַ
הֵלֵב לְלֶכֶת - יִלְכוּ. וּמִקְרָא פָּתוּב בְּפָרוּשׁ (מִשְׁלֵי כג),
"תִּנָּה בְּנֵי לֶבֶךְ לִי":

פֶּרֶק יז

בְּדַרְכֵי קִנְיַת הַטְּהָרָה:

הִנֵּה הַדָּרֵךְ לְהַשִּׁיג הַמָּדָה הַזֹּאת קָל הוּא לְמִי שֶׁכָּבַר
הַשְׁתַּדָּל וְהַשִּׁיג הַמְדוּת הַשְּׁנוּיּוֹת עַד הִנָּה. כִּי הִנֵּה
כְּשִׁיחָשׁב וַיִּתְּבוּנֵן עַל פְּחִיתוֹת תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם וְטוֹבוֹתָיו,

forefathers and the other shepherds who purified their hearts before Him. As David forewarned Solomon his son (I Chronicles 28:9), "For God searches all hearts and understands the inclination of all thoughts," and as our Sages of blessed memory have said (Sanhedrin 106b), "The Merciful One desires the heart." For it is not enough to the Master, Blessed be He, if one's deeds are deeds of mitzvah. What is of paramount importance to Him is that one's heart be pure for dedication to true Divine service. The heart is the king and mover of all the parts of the body. If it does not bring itself to serve the Blessed One, then the service of the other organs is meaningless, for they function as the heart directs them. And as Scripture explicitly states (Proverbs 23:26), "Give your heart to me my son."

CHAPTER XVII

CONCERNING THE MEANS OF ACQUIRING PURITY

ONE WHO HAS ALREADY persevered and acquired the aforementioned traits will find it easy to acquire the trait of Purity, for when he will consider and contemplate the inferior

כְּמוֹ שֶׁכִּתְּבֹתִי לְמַעַלָּה יִמָּאֵס בָּהֶם, וְלֹא יִחַשְׁבֻּם אֲלָא
לְרַעוֹת וּלְחִסְרוֹנוֹת הַטָּבֵעַ הַחֲמִרִי הַחֲשׂוֹךְ וְהַגָּס.
וּבְהִתְאַמֵּת אֲצִלוֹ הָיִיתֶם מִמָּשׁ חִסְרוֹנוֹת וְרַעוֹת וְנֹדְאֵי
שִׂיקָל לוֹ לְהַבְדִּיל מֵהֶם וּלְהַסִּירָם מִלְּבֹ, עַל כֵּן כָּל מֵה
שִׁיעֲמִיק וְיִתְמִיד לְהַפִּיר פְּחִיתוֹת הַחֲמִרִיּוֹת וְתַעֲנוּגָיו יוֹתֵר
יִהְיֶה נָקֵל לוֹ לְטַהֵר מִחֲשָׁבוֹתָיו וּלְבֹ שֶׁלֹּא לְפָנוֹת אֶל
הַיֵּצֵר כָּלֵל בְּשׁוֹם מַעֲשֵׂה מִן הַמַּעֲשִׂים, אֲלָא יִהְיֶה
בַּמַּעֲשִׂים הַחֲמִרִיִּים כְּאֵנוֹס, לֹא זֹלָת:

וְאִמְנֶם, כְּמוֹ שֶׁטִּהַרְתָּ הַמַּחֲשָׁבָה חֲלָקְנוּהָ לְשֹׁנֵי חֲלָקִים,
הָאֶחָד בַּמַּעֲשִׂים הַגּוֹפְנִיִּים וְהָאֶחָד בַּמַּעֲשִׂי הָעֲבוּדָה, כֵּן
הָעִיּוֹן הַמְצֻטָּרֵךְ כְּדֵי לְקַנּוֹתָהּ יִתְחַלֵּק לְשֹׁנִים. כִּי הִנֵּה
לְטַהֵר מִחֲשָׁבָתוֹ בַּמַּעֲשִׂי גּוֹפְנִיּוֹתוֹ, הַדֶּךְךָ הוּא לְהִתְמִיד
הַסִּתְּכָלוֹתוֹ עַל פְּחִיתוֹת הָעוֹלָם וְתַעֲנוּגָיו, כְּמוֹ שֶׁכִּתְּבֹתִי,
וּלְטַהֵר מִחֲשָׁבָתוֹ בַּמַּעֲשִׂי עֲבוּדָתוֹ, יִרְכָּה הַתְּבוּנוֹתוֹ עַל
תְּרִמִּית הַכְּבוֹד וּכְזָבִיו וְיִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְכָרֶחַ מִמֶּנּוּ, אֲזִי יִנָּקֶה

quality of worldly pleasures and worldly goods, he will come to despise them and to regard them as evils and as defects of earthy, dark, gross nature. When the truth of this understanding impresses itself upon him, there is no question that he will find it easy to separate himself from them and remove them from his heart. The more time one devotes to thinking deeply into the matter in order to recognize the lowly nature of earthiness and of its pleasures, the easier he will find it to purify his thoughts and his heart so that they have no recourse to the evil inclination in any deed whatsoever; and his role in any earthy activities that he does perform will be one of compulsion only.

But just as we have divided purity of thought into two sections, one dealing with bodily actions and the other with Divine service, so are there two distinct operations required for their acquisition. To purify one's thoughts in relation to one's bodily actions, a person must engage in constant observation of the inferior nature of the world and of its pleasures, as stated above. And to purify his thoughts in relation to Divine service, he must give much thought

בַּעֲת עֲבוֹדָתוֹ מִפְּנוֹת אֶל הַשֹּׁכַח וְאֶל הַתְּהִלָּה אֲשֶׁר
יְהִלְלוּהוּ בְּנֵי הָאָדָם וְתִהְיֶה מִחֲשַׁבְתּוֹ פּוֹנֶה בְּיַחְוֹד אֶל
אֲדוֹנָיו אֲשֶׁר הוּא תְּהִלָּתָנוּ וְהוּא כָּל טוֹבָנוּ וְשִׁלְמוֹתָנוּ
וְאָפֶס זִילָתוֹ, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים י'), "הוּא תְּהִלָּתְךָ
וְהוּא אֱלֹהֶיךָ":

וּמִן הַמַּעֲשִׂים הַמְדַּרְיָכִים אֶת הָאָדָם לְבוֹא לִיְדֵי מֶדָה זוֹ,
הוּא הַחֲזָמָנָה לְדַבְרֵי הָעֲבוֹדָה וְהַמַּצּוֹת, וְהִנֵּנוּ, שְׁלֹא
יִכָּנֶס בְּקִיּוֹם הַמַּצָּה בִּפְתָע פְּתָאִם, שְׂאִין דַּעְתּוֹ עֲדִין
מִיִּשְׁבָּת עָלָיו וְיָכוֹל לְהִתְבּוֹנֵן בְּמָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אֲלֹא
יִזְמִין עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וְיִכִּין לְבוֹ בְּמַתּוֹן עַד שֶׁיִּכָּנֶס
בְּהִתְבּוֹנָנוּת, וְאִזּוֹ יִתְבּוֹנֵן מַה הוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת וְלִפְנֵי מִי
הוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת, שְׁהֲרִי, בְּהִכְנָסוֹ בְּעֵינֵי הָזֶה קֵל הוּא
שֶׁיִּשְׁלִיךְ מֵעָלָיו הַפְּנִיּוֹת הַחִיצוֹנוֹת וְיִקַּבֵּעַ בְּלִבּוֹ הַפְּנִיָּה
הָאֲמִתִּית הָרְצוּיָה. וְתִרְאֶה שֶׁהַחֲסִידִים הָרָאוּשׁוּנִים הָיוּ
שׁוֹהִיִּם שְׁעָה אַחַת קֹדֶם תְּפִלָּתָם וְאַחֵר כֵּן מִתְּפִלָּלִים

to the falseness of pride and its deceits, and train himself to flee from pride. If he does so, he will be clean during the time of his Divine service of any strivings for the praises and encomiums of men, and his mind will be directed solely to our Lord, who is our praise, and all our good, and our perfection, and beside whom there is nothing, as it is said (Deuteronomy 10:21), "He is your praise and He is your God."

One of the means which lead a person to the acquisition of this trait is preparation for Divine service and mitzvah, by virtue of which he does not enter into the performance of a mitzvah suddenly, lacking the presence of mind to think about what he is doing, but instead readies himself for it and slowly prepares his heart for thought. He will then consider what he is going to do and before Whom he is going to do it, and so considering, it will be easy for him to divest himself of any exterior motives and to implant in his heart motives which are true and desirable. The early saints would wait one hour before they prayed so that their hearts would be directed to the Presence (Berachoth 30b). It goes without saying that

(ברכות ל), כְּדֵי שְׂיִכְנוּנוֹ לָבָם לְמָקוֹם, וּבְנוֹדֵי שְׁלֵא הָיוּ פּוֹנִים שְׁעָה אַחַת לְבִטְלָה, אֶלֶּא מִתְכַּנְּנִים וּמְכִינִים לָבָם לְתַפְלָה שְׁהִיָּה לָהֶם לְהִתְפַּלֵּל וְדוֹחִים מֵעֲלֵיהֶם הַמַּחֲשָׁבוֹת הַזֵּרוֹת וּמִתְמַלְאִים הִירָאָה וְהָאֲהָבָה הַצָּרִיכָה. וְאוֹמֵר (איוב יא), "אִם אֵתָּה הַכִּינוּתָ לְפָנַי וּפְרַשְׁתָּ אֵלָיו כַּפָּךְ":

וְהִנֵּה מִפְסִידֵי הַמִּדָּה הֵם חֲסֵרוֹן הַהִתְכַּנְּנוּת עַל הָעֲנִיִּים שְׂזַכְרָנוּ, דְּהִינוּ, סְכָלוֹת פְּחִיתוֹת הַתַּעֲנוּגִים, רְדִיפַת הַכְּבוֹד וּמַעוֹט הַהִכָּנָה לְעִבּוּדָה. כִּי הַשָּׂנִים הָרַאשׁוֹנִים הֵם מִפְתִּים אֶת הַמַּחֲשָׁבָה וּמְמַשִּׁיכִים אוֹתָהּ אֶל הַפְּנוּיּוֹת, כְּאִשָּׁה הַמֵּנֶאֱפֶת אֲשֶׁר תַּחַת אִשָּׁה תִקַּח אֶת זָרִים, וּכְכֹר וְקָרְאוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת הַחִיצוֹנוֹת, "זִנּוֹת הַלֵּב", דְּכַתִּיב (במדבר טו), "וְלֹא תִתּוּרֵי אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם", כִּי נִמְצָא הַלֵּב פּוֹנֶה מִן הַמִּבְטָה הַשְּׁלֵם אֲשֶׁר הָיָה לוֹ לְקֶשֶׁר בּוֹ, אֶל הַבָּלִים וְדִמְיוֹנוֹת כּוֹזְבִים, וּמַעוֹט הַהִכָּנָה גוֹרֵם לְסְכָלוֹת הַטָּבְעִי הַבָּא מֵצַד

they did not allow their hearts to remain idle for an hour, but deliberated and readied them for the prayer that was to follow by casting foreign thoughts from themselves and filling their hearts with the requisite love and fear. In the words of Job (Job 11:13), "If you have prepared your heart, spread out your hands to Him."

The deterrents to this trait, those elements which constitute a lack of attention to the aforementioned factors, are ignorance of the inferior quality of worldly pleasures, pursuit of honor, and insufficient preparation for Divine service. The first two seduce the mind and pull it towards exterior motives, so that it becomes like an adulteress, who, while still living with her husband, takes in strangers. Foreign thoughts are referred to as the adultery of the heart, as it is written (Numbers 15:39), "And do not turn aside after your hearts and after your eyes, which you follow adulterously." In entertaining foreign thoughts, the heart turns from the honest outlook with which it should become identified to vanities and deceitful

הַחֶמֶר שֶׁלֹא יִגְרַשׁ מִתּוֹכּוֹ וְהָרִי הוּא מִבְּאִישׁ אֶת הָעֲבוּדָה
בְּסִרְחוֹנוֹ.

וּנִבְאָר עֲתָה מִדַּת הַחֲסִידוֹת:

פֶּרֶק יח

מִדַּת הַחֲסִידוֹת:

מִדַּת הַחֲסִידוֹת צְרִיכָה הִיא בְּאַמֶּת לְבֹאוֹר גָּדוֹל, כִּי
מִנְהֻגִים רַבִּים וּדְרָכִים רַבִּים עוֹבְרִים בֵּין רַבִּים מִבְּנֵי
הָאָדָם בְּשֵׁם חֲסִידוֹת וְאִינָם אֵלָא גִלְמֵי חֲסִידוֹת, כְּלִי תֹאֵר
וּכְלִי צוּרָה וּכְלִי תְקוּן. וְנִמְשָׁךְ זֶה מִחֲסָרוֹן הָעֵינִין
וְהַשְׁפָּלָה הָאֲמִתִּית אֲשֶׁר לְבַעֲלֵי הַמִּדּוֹת הֵהֵם, כִּי לֹא
טָרְחוּ וְלֹא נִתְיַגְעוּ לְדַעַת אֶת דְּרָכָהּ בִּיְדֵיעָה בְּרוּרָה
וַיִּשְׁרָה, אֵלָא הִתְחַסְדּוּ וְהִלְכוּ בְּמָה שֶׁנִּזְדַּמֵּן לָהֶם לְפִי
הַסִּבָּרָא הָרֵאשׁוֹנָה, וְלֹא הִעֲמִיקוּ בַּדְּבָרִים וְלֹא שִׁקְלוּ
אוֹתָם בְּמֵאזְנֵי הַחֲכָמָה.

וְהִנֵּה אֵלֶּה הַבְּאִישׁוֹ אֶת רֵיחַ הַחֲסִידוֹת בְּעֵינֵי הַמוֹן

appearances. Insufficient preparation for Divine service fosters the natural ignorance which proceeds from the indivorceable element of earthiness in man and which befouls Divine service with its stench.

We shall now discuss the trait of Saintliness.

CHAPTER XVIII

CONCERNING THE TRAIT OF SAINTLINESS

THE TRAIT of Saintliness does indeed require much explanation, for many customs and practices pass-among many for Saintliness, which are nothing but the shells of Saintliness, wanting in form, feature, and perfection. This is attributable to a lack of close observation and honest reasoning on the part of the practitioners of this artificial form of saintliness. Instead of exerting and wearying themselves to know the way of God with clear, rational knowledge, they proceed in saintliness on the basis of what upon first thought happens to strike them as being saintly, without submitting their ideas to an examination in depth and weighing them upon the scales of wisdom.

It is because of them that Saintliness has

הָאֲנָשִׁים, וּמִן הַמְשָׁכִילִים עִמָּהֶם, בְּאֲשֶׁר כָּבֹד יִחְשְׁבוּ
שֶׁהַחֲסִידוֹת תְּלוּי בְּדִבְרֵי הֶבֶל אוֹ דְּבָרִים נֶגֶד הַשָּׂכֶל
וְהַדָּעָה הַנִּכּוֹנָה וַיֵּאֱמִינוּ הֵיכָּל כָּל הַחֲסִידוֹת תְּלוּי רַק
בְּאֱמִירַת בְּקָשׁוֹת רַבּוֹת וַיִּדְוִיִּם גְּדוֹלִים וּבָכִיּוֹת
וְהַשְׁתַּחֲוִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּבִסְגּוּפִים הַזָּרִים שְׁיִמִּית בָּהֶם הָאָדָם
אֶת עֲצָמוֹ, כְּטָבִילַת הַקֶּרֶחַ וְהַשִּׁלְגַּ, וְכִיּוֹצֵא בְּדִבְרֵים
הָאֵלֶּה. וְהִנֵּה לֹא יֵדְעוּ, כִּי אֵף עַל פִּי שְׁקָצַת דְּבָרִים אֵלֶּה
צָרִיכִים לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה, וּקְצָתָם רְאוּיִים לְפָרוּשִׁים, הִנֵּה
לֹא עַל אֵלֶּה נּוֹסֵד הַחֲסִידוֹת כָּלֵל, כִּי אִם הַטּוֹב
שֶׁבְּמִנְהֶגִים הָאֵלֶּה הוּא רְאוּי לְהַתְּלוֹת אֶל הַחֲסִידוֹת,

אֲךָ מְצִיאוֹת הַחֲסִידוֹת עֲצָמוֹ הוּא דָּבָר עֲמִק מְאֹד לְהַבִּינוֹ
עַל נִכּוֹן, וְהוּא מִיֶּסֶד עַל יְסוּדוֹת חֲכָמָה רַבָּה וְתִקּוֹן
הַמַּעֲשֵׂה בְּתַכְלִית, אֲשֶׁר רְאוּי לְכָל חָכֵם לֵב לְרַדֵּף אַחֲרָיו,
כִּי רַק לְחֲכָמִים לֶהֱשִׁיגוֹ בְּאֶמֶת, וְכֵן אָמְרוּ ו"ל (אבוֹת ב),
וְלֹא עִם הָאֶרֶץ חֲסִיד". וַיִּבְאֵר עֲתָה עֲנִיָן זֶה עַל הַסֵּדֶר:

become repulsive to most people, the intelligentsia among them. For the pseudo-saints give the impression that Saintliness lies in foolishness and runs counter to intelligence and logic; and they lead people to believe that Saintliness consists entirely in the reciting of many supplications, in lengthy confessions, in exaggerated wailings and bowings, and in esoteric flagellations (such as immersion in ice and snow, and the like) by which a person mortifies himself. They do not realize that even though some of these things are required for those engaged in repentance and some are appropriate for those who practice Separation, Saintliness is not founded upon them at all (although the very best of these practices may serve as complements to Saintliness).

The fact of the matter is that it requires great depth to correctly grasp the essence of Saintliness, for it rests upon the foundations of higher wisdom and upon a perfection of one's deeds so complete as to serve as a goal for all who are wise at heart. And, indeed, it is only the wise who can truthfully acquire it. As our Sages of blessed memory have said (Avoth 2:5), "An ignoramus cannot be a

הִנֵּה שְׂרָשׁ הַחֲסִידוֹת הוּא מָה שֶׁאָמְרוּ י"ל (ברכות יז),
”אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁעָמְלוּ בַּתּוֹרָה וְעוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיֹצְרוֹ.”
וְהַעֲנִין הוּא, כִּי הִנֵּה הַמַּצּוֹת הַמְטָלוֹת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
כָּכָר יְדוּעוֹת הֵן, וְחוֹבָתֵן יְדוּעָה עַד הֵיכֵן הִיא מַגְעֵת,
אֲמָנָם מִי שְׁאוּהֵב אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ אֲהֵבָה אֲמִתִּית,
לֹא יִשְׁתַּדֵּל וַיִּכְבֹּן לְפָטֹר עַצְמוֹ בְּמָה שֶׁכָּכָר מְפָרְסֵם מִן
הַחוּבָה אֲשֶׁר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל, אֵלָּא יִקְרָה לוֹ כְּמוֹ
שִׁיקְרָה אֶל בֶּן אוֹהֵב אָבִיו, שֶׁאֵלּוּ יִגְלֶה אָבִיו אֶת דַּעְתּוֹ
גָּלוּי מַעַט שֶׁהוּא חָפֵץ בַּדָּבָר מִן הַדְּבָרִים, כָּכָר יִרְבֶּה הַבֵּן
בַּדָּבָר הַהוּא וּבַמַּעֲשֵׂה הַהוּא כָּל מָה שִׁיּוּכֵל, וְאָף עַל פִּי
שֶׁלֹא אָמְרוּ אָבִיו אֵלָּא פַּעַם אַחַת וּבְחֻצֵי דְבוּר, הִנֵּה דִי
לְאוֹתוֹ הַבֵּן לְהִבִּין הֵיכֵן דַּעְתּוֹ שֶׁל אָבִיו נוֹטָה, לַעֲשׂוֹת לוֹ
גַּם אֶת אֲשֶׁר לֹא אָמַר לוֹ בְּפִרוּשׁ, כִּיּוֹן שִׁיּוּכֵל לְדוֹן
בְּעַצְמוֹ שִׁיְהִיָּה הַדָּבָר הַהוּא נַחַת רוּחַ לְפָנָיו, וְלֹא יִמָּתִין
שִׁיִּצְנֶהוּ יוֹתֵר בְּפִרוּשׁ אוֹ שִׁיאֲמַר לוֹ פַּעַם אַחֲרָת.

Saint." We shall now explain the concept of Saintliness in ordered sequence.

The root of Saintliness is epitomized in the statement of our Sages of blessed memory (Berachoth 17a), "Fortunate is the man whose toil is in Torah and gives pleasure to his Creator." The underlying idea is this: It is known which mitzvoth are binding on all of Israel and to what extent one is bound by them. However, one who truly loves the Creator may His Name be blessed, will not endeavor and intend to fulfill his obligations by means of the duty which is acknowledged by all of Israel in general, but will react in very much the same manner as a son who loves his father, who, even if his father gives only a slight indication of desiring something, undertakes to fulfill this desire as completely as he can. And though the father may air his desire only once, and even then, incompletely, it is enough for such a son just to understand the inclination of his father's mind to do for him even what has not been expressly requested. If he can understand by himself what will bring pleasure to his father, he will not wait to be commanded more explicitly or to be told a

וְהִנֵּה דָּבָר זֶה אֲנִיחֵנוּ רוֹאִים אוֹתוֹ בְּעֵינֵינוּ, שְׂיִנְלֹד בְּכָל עֵת
וּבְכָל שָׁעָה בֵּין כָּל אוֹהֵב וְרַע, בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, בֵּין אָב
וּבֶנוֹ. כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר, בֵּין כָּל מִי שֶׁהֶאֱהָבָה בִּינִיהֶם עֲזָה
בְּאַמָּת, שְׁלֹא יֵאמֶר, לֹא נִצְטָנִיתִי יוֹתֵר, דִּי לִי בְּמָה
שֶׁנִּצְטָנִיתִי בְּפֶרוּשׁ, אֲלֵא מְמָה שֶׁנִּצְטָנָה יְדוֹן עַל דַּעַת
הַמְּצֻנָּה וַיִּשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לוֹ מָה שְׂיֻכַּל לְדוֹן שְׂיִהְיָה לוֹ
לְנַחַת:

וְהִנֵּה, בְּמִקְרָה הַזֶּה יִקְרָה לְמִי שֶׁאוֹהֵב אֶת בּוֹרְאוֹ גַם כֵּן
אֶהְבָּה נְאֻמָּנָת, כִּי גַם הוּא מְסוּג הָאוֹהֲבִים, וְתִהְיֶינָה לוֹ
הַמְּצֻוֹת אֲשֶׁר צֻוִּים גְּלוּי וּמִפְרָסִם, לְגִלּוּי דַּעַת לְבַד,
לְדַעַת שְׁאֵל הָעֲנִין הַהוּא נוֹטָה רְצוֹנוֹ וְחִפְצוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ,
וְאִזּוֹ לֹא יֵאמֶר, "דִּי לִי בְּמָה שֶׁאֲמֹר בְּפֶרוּשׁ", אוֹ, "אֶפְטֹר
עַצְמִי בְּמָה שֶׁמְטֵל עָלַי עַל כָּל פָּנִים", אֲלֵא אֲדִרְבָּא
יֵאמֶר, בֵּינָן שְׂפָכָר מְצֵאתִי רְאִיתִי שֶׁחִפְצוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ
נוֹטָה לָזֶה, יִהְיָה לִי לְעֵינַיִם לְהִרְבּוֹת בָּזֶה הָעֲנִין וּלְהִרְחִיב

second time.

We notice at all periods and at all times, between all lovers and friends - between a man and his wife, between a father and his son, in fine, between all those who are bound with a love which is truly strong -that the lover will not say, "I have not been commanded further. What I have been told to do explicitly is enough for me." He will rather attempt, by analyzing the commands, to arrive at the intention of the commander and to do what he judges will give him pleasure.

The same holds true for one who strongly loves his Creator; for he, too, is one of the class of lovers. The mitzvoth, whose behests are clear and widely known, will serve as an indication to him of the will and desire of the Blessed One. He will not say, "What has been explicitly stated is enough for me," or "In any event I will discharge my obligations by doing what is incumbent upon me." To the contrary, he will say, "Since I have seen that God's desire inclines towards this, I will use it as a sign to do as much as I can in relation to it and to extend it into as many areas as I can envisage the Blessed One's

אותו בכל הצדדין שאוכל לדון שרצונו יתברך חפץ בו.
וזהו הנקרא, "עושה נחת רוח ליוצרו":
נמצא כלל החסידות, הרחבת קיום כל המצוות בכל
הצדדין והתנאים שראוי ושאפשר:

והנך רואה שהחסידות ממין הפרישות, אלא שהפרישות
בלאווין והחסידות בעשין, ושניהם ענין אחד, שהוא,
להוסיף על המפרש מה שנוכל לדון לפי המצוה
המפרשת שיהיה נחת רוח לפניו יתברך. זה גדר
החסידות האמתית. ועתה נבאר חלקיו הראשיים:

פרק יט

בבאור חלקי החסידות:

חלקי החסידות הראשיים שלשה - הראשון במעשה,
השני באפן העשיה, השלישי בפונה. החלק הראשון

desiring its being extended into." Such a man may be called "one who gives pleasure to his Creator."

Saintliness, then, is a comprehensive performance of all the mitzvoth, embracing all of the relevant areas and conditions within the realm of possibility.

It is to be seen that Saintliness is of the same nature as Separation, differing from it only in the respect that it concerns the positive commandments whereas Separation deals with the negative ones, but corresponding to it in terms of general function, which is adding to what has been explicitly stated that which we may deduce from the explicit commandment as giving pleasure to the Blessed One. This is the delimitation of true Saintliness. I shall now explain its chief divisions.

CHAPTER XIX

CONCERNING THE DIVISIONS OF SAINTLINESS

THERE ARE three principal divisions of Saintliness, one involving the deed; the second, the manner of performance; and the third, the intention. The division of deed is

בַּמַּעֲשֵׂה - אֵף הוּא יִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲלָקִים, הָאֶחָד בָּמָה
שָׁבִין אָדָם לְמָקוֹם, וְהַשֵּׁנִי בָּמָה שָׁבִין אָדָם לְחֻבְרוֹ:

הַחֲלָק הָרִאשׁוֹן שְׁבָרָאשׁוֹן, הוּא בַּמַּעֲשֵׂה שָׁבִין אָדָם
לְמָקוֹם, וְעִנְיָנוּ - קִיּוֹם כָּל הַמַּצּוֹת בְּכָל הַדְּקָדוּקִים
שֶׁבָּהֶם עַד מָקוֹם שֶׁיֵּד הָאָדָם מַגֵּעַת, וְאֵלֶּה הֵם שְׁקָרָאוֹם
חַו"ל "שִׁירֵי מַצָּוָה", וְאָמְרוּ (סוּכָה ל"ח), "שִׁירֵי מַצָּוָה
מַעֲכָבִים אֵת הַפְּרָעָנוֹת", כִּי אֵף עַל כִּי שָׁגוּף הַמַּצָּוָה
נִשְׁלַם זִוְלָתָם וּכְבָר יֵצֵא בָּזָה יְדֵי חוּבָתוֹ, הִנֵּה זֶה לְכָל
הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל, אַךְ הַחֲסִידִים אֵין לָהֶם אֵלָּא לְהַרְבוֹת
בְּהַשְׁלֵמָתָם וְלֹא לְמַעַט בָּהֶם כָּלָל.

הַחֲלָק הַשֵּׁנִי שְׁבָרָאשׁוֹן הוּא בָּמָה שָׁבִין אָדָם לְחֻבְרוֹ,
וְעִנְיָנוּ גִדּוּל הַהֻטָּבָה, שִׁיְהִיָּה הָאָדָם לְעוֹלָם מִיֵּטִיב לְבְרִיּוֹת
וְלֹא מִרַע לָהֶם. וְזֶה בַּגּוֹף, בְּמִמּוֹן וּבִנְפֶשׁ.

בַּגּוֹף - שִׁיְהִיָּה מִשְׁתַּדֵּל לְעֲזוֹר לְכָל אָדָם בָּמָה שִׁיּוּכַל וַיִּקַּל

itself divided into two areas, one concerning the relationship between man and the Presence, and the second, that between man and his neighbor.

Saintliness of deed in the relationship between man and the Presence consists in the performance of the mitzvot with all their fine points as far as is physically possible. Our Sages of blessed memory referred to these fine points as "the remnants of a mitzvah" and said (Sukkah 38a), "The remnants of a Mitzvah ward off accidents." The fact that the body of a mitzvah may be fulfilled without these "remnants" and one's obligation discharged thereby, is a consideration for the overall body of Jews, but those who would be Saintly must increase their fulfillment of them and certainly not decrease it.

Saintliness of deed in the relationship between man and his neighbor consists in the doing of good in abundance, in one's always benefiting his fellow creatures and never injuring them. This applies to the body, belongings and soul of one's neighbor.

Body : One must seek to help all men in any way he can, and lighten their burdens.

מִשָּׂאָם מַעֲלִיָּהֶם, וְהוּא מָה שֶׁשָּׂנִינוּ (אבות ו), "וְנוֹשֵׂא
בְּעוֹל עִם חֲבֵרוֹ", וְאִם מִגִּיעַ לַחֲבֵרוֹ אֵיזָה נֶזֶק בְּגוּפוֹ וְהוּא
יָכוֹל לִמְנַע אוֹתוֹ אוֹ לְהַסִּירוֹ יִטְרַח כְּדֵי לַעֲשׂוֹתוֹ.

בְּמִמּוֹן - לְסִיעוֹ כְּאֲשֶׁר תִּשְׂיֵג יָדוֹ וְלִמְנַע מִמֶּנּוּ הַנִּזְקִין
בְּכָל מָה שְׂיֻכָּל, כָּל שֶׁכֵּן שִׁירְחִיק הוּא כָּל מִינֵי נִזְקִין
שְׂיֻכּוֹלִים לָבוֹא מִחֲמַתּוֹ, בֵּין לִיְחִיד בֵּין לְרַבִּים, וְאֶפְלוּ
שֶׁעֲתָה מִיָּד אֵין הַזֶּקֶן מְצוּי, בֵּינוֹן שְׂיֻכּוֹל לָבוֹא לִיָּד כֶּךָ
יְסִירֶם וַיַּעֲבִירֶם, וְאָמְרוּ ו'ל (אבות ב), "יְהִי מִמּוֹן חֲבֵרְךָ
חֲבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ":

בְּנֶפֶשׁ - שֶׁשִּׁשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת לַחֲבֵרוֹ כָּל קֶרֶת רוּחַ שֶׁיִּשׁ
בְּיָדוֹ, בֵּין בְּעֵנִינֵי הַכְּבוֹד בֵּין בְּכָל שְׂאָר הָעֵנִינִים, כָּל מָה
שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאִם יַעֲשֶׂהוּ לַחֲבֵרוֹ הוּא מְקַבֵּל נֶחֱת רוּחַ
מִמֶּנּוּ. מִצָּנֹת חֲסִידוֹת הוּא לַעֲשׂוֹתוֹ, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַצְעֲרֶנּוּ
בְּשׁוּם מִינֵי צָעַר, יִהְיֶה בְּאֵיזָה אָפֶן שִׁיְהִיָּה. וְכֻלָּל כָּל זֶה

As we learned (Avoth 6.6), "And bearing a burden with one's neighbor." If he can prevent some bodily harm from coming to his neighbor or remove that which threatens such harm, he must exert himself to do so.

Belongings : One must assist his neighbor as far as his resources allow and guard his belongings against damage in every way he can. He must especially take precautions to see to it that he himself is in no way responsible for causing such damage, whether to single individuals or to many. And though there may be no immediate cause for concern, still if there is even a possibility that anything belonging to him will cause damage, he must get it out of the way. Our Sages of blessed memory have said (Avoth 2.12), "Your neighbor's belongings should be as precious to you as your own."

Soul : One must strive to give his neighbor as much pleasure as he can, whether in respect to honor or to anything else. Anything which he can do which he knows will give his neighbor pleasure, is a mitzvah of Saintliness for him to do. It goes without saying that he must not cause his neighbor any pain whatsoever in any manner

הוא גמילות חסדים, אשר הפליגו חז"ל בשבחה ובחובותינו בה. ובכלל זה רדיפת השלום, שהוא ההטבה הפללית בין כל אדם לחברו:

נעתה אביא לך ראיות על כל הדברים האלה מן החז"ל, אף על פי שהדברים פשוטים ואין צריכים לחזוק ראיה. בפרק ב"ג העיר (מגילה כז), "שאלו תלמידיו את רבי זבאי, במה הארכת ימים? אמר להם, מימי לא השתנתי בתוך ארבע אמות של תפלה, ולא בנתי שם לחברי, ולא בטלתי קדוש היום. אמא זקנה היתה לי, פעם אחת מכרה כפה שבראשה והביאה לי קדוש היום".

הרי לך פה מן החסידות במה שנוגע אל דקדוקי המצוות, כי כבר פטור היה מן הדין מהבאת יין לקדוש, כיון שלא היה לו, עד שהיתה צריכה אמו למכור כפה שבראשה. אמנם ממדת חסידות היה עושה כן, ובמה

whatsoever. All of this comes within the framework of lovingkindness, the worth and binding nature of which our Sages of blessed memory were boundless in affirming. Included in this area is the pursuit of peace, the general promotion of good in the relationship between man and his neighbor.

I will now substantiate all of these statements by reference to the words of our Sages of blessed memory, although what I have said is obvious and needs no substantiation. In the chapter Bnei Ha'ir it is said (Megillah 27b ff), "R. Zakkai was asked by his disciples, 'Why have you merited such long life?' He answered, 'I never urinated within four ells of prayer, I never called my friend by a nickname and I never missed making Kiddush on the Sabbath. I had an old mother. Once she sold her hat and bought me wine for Kiddush.' "

This is an instance of Saintliness in relation to the fine points of mitzvoth, for since R. Zakkai was so lacking in means that in order to procure wine his mother had to sell her hat, he was not required to obtain wine in the first place. For him to do so, then, was an act of Saintliness. And his being

שְׁנוּגָע לְכָבוֹד חֲבֵרוֹ, שֶׁלֹּא כָּנְהוּ אֶפְלוּ כְּנֹוֹי שְׂאִינוֹ שֶׁל
גִּנְאִי, וְכִדְפָּרְשׁוֹ הַתּוֹס' שָׁם. וְרַב הוּנָא גַם בֵּן קֶשֶׁר גָּמִי עַל
לְבוּשׁוֹ, לְפִי שֶׁמְכַר הֶמְיָנוּ לְקָנוֹת יַיִן לְקִדּוּשׁ הַיּוֹם.

עוֹד שָׁם, "שֶׁאֱלוֹ תִלְמִידָיו אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שָׁמוּעַ, בְּמָה
הָאֲרֻכָּת יָמִים? אָמַר לָהֶם, מֵיָמֵי לֹא עָשִׂיתִי קִפְּנִדְרָא
לְבֵית הַכְּנָסֶת, וְלֹא פִסְעָתִי עַל רֹאשִׁי עִם קִדְשׁ". הִנֵּה זֶה
חֲסִידוֹת בְּעֶנְיָן כְּבוֹד בֵּית הַכְּנָסֶת וּבְעֶנְיָן כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת -
שֶׁלֹּא לְפִסֵּעַ עַל גֹּב מְסֻבָּתָן שֶׁלֹּא לְרֹאוֹת כְּמִבְּזָה אוֹתָם.
עוֹד שָׁם, "שֶׁאֱלוֹ תִלְמִידָיו אֶת רַבִּי פְּרִידָא, בְּמָה הָאֲרֻכָּת
יָמִים? אָמַר לָהֶם, מֵיָמֵי לֹא קָדַמְנִי אָדָם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ,
וְלֹא בִּרְכָתִי לְפָנָי כֹּהֵן, וְלֹא אֲכַלְתִּי מִבְּהֶמָה שֶׁלֹּא הוֹרְמוּ
מִתְּנוּתִיהָ". וְאָמְרוּ עוֹד (שם כח), "שֶׁאֱלוֹ תִלְמִידָיו אֶת
רַבִּי נְחוֹנְיָא, בְּמָה הָאֲרֻכָּת יָמִים? אָמַר לָהֶם, מֵיָמֵי לֹא
נִתְּפַבְּדָתִי בְּקִלּוֹן חֲבֵרִי, וְלֹא עָלְתָה עַל מִטָּתִי קִלְלַת
חֲבֵרִי", וּמְפָרֵשׁ הֵתָם, "כִּי הָא דְּרַב הוּנָא דְּרִי מָרָא

concerned for his friend's honor to the extent that he would not even call him by a completely non-objectionable nickname (according to Tosafoth's interpretation) was also a facet of Saintliness. R. Huna tied elastic upon his garments because he had sold his girdle to buy wine for Kiddush.

"R. Eliezer ben Shammuah was asked by his disciples (Ibid.), 'Why have you merited such long life?' He answered, 'I never used the synagogue as a short-cut and I never walked above the heads of the holy people while they were seated at their studies.'" In the first instance, R. Huna was practising Saintliness in the honoring of a synagogue; and in the second, by not walking among the seated scholars in order not to give the impression that he was belittling them, he was honoring his fellow creatures. "R. Preida was asked by his disciples, 'Why have you merited such long life?' He answered, 'No one ever preceded me to the house of study; I never recited the blessing before a Kohen and I never ate of an animal whose gift-offerings had not been taken. ' " "R. Nechunia was asked, 'Why have you merited such long life?' He answered, 'I never

אֶתְּפִיָּה, אֶתָּא רַב חֲנָא בַּר חֲנִילָאִי וְקָא דְרֵי מִינִיָּה, אָמַר
לִיָּה, אִי רְגִילַת דְּדִרְיָת בְּמֵאֲתִיךְ - דְּרֵי, וְאִי לָא - אֲתִיקוּרֵי
אַנָּא בְּזִילוּתָא דִּידִיךְ לָא נִיחָא לִי".

הָרֵי לָנוּ, שְׂאָף עַל פִּי שְׂמִשְׁמְעוֹת 'בְּקִלוֹן חֲבֵרוֹ' הוּא
הַמְּשַׁתְּדֵּל לְבִזּוֹת חֲבֵרוֹ כְּדֵי שְׁעַל יָדֵי זֶה יִרְבֶּה כְּבוֹדוֹ,
הֵנָּה לְחֲסִידִים לֹא יָאוֹת לְקַבֵּל כְּבוֹד אֶפְלוּ אִם חֲבֵרוֹ הוּא
הַבָּא וּמִתְרַצֶּה בָּזֶה, אִם יִהְיֶה בָּזֶה בְּזִיוֹן לְחֲבֵרוֹ. וּכְעִנְיָן
זֶה אָמַר רַבִּי זִירָא (שם), "מִיָּמֵי לֹא הִקְפַּדְתִּי בְּתוֹךְ בֵּיתִי,
וְלֹא צָעַדְתִּי בְּפָנָי מִי שְׂגָדוֹל מִמֶּנִּי, לֹא הִרְהַרְתִּי בַּמְּבֹאוֹת
הַמְּטֻנָּפוֹת, וְלֹא הִלַּכְתִּי אַרְבַּע אַמּוֹת בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא
תְּפִלִּין, וְלֹא יִשְׁנֵתִי בְּבֵית הַמְּדֻרָּשׁ לֹא שְׁנַת קָבַע וְלֹא
שְׁנַת עֶרְאִי, וְלֹא שִׁשְׁתִּי בַּתְּקַלַּת חֲבֵרִי, וְלֹא קָרָאתִי
לְחֲבֵרִי בְּחִנִּיכָתוֹ". הָרֵי לָךְ מַעֲשֵׂי חֲסִידוֹת מְכֹל הַדְּרָכִים

derived honor through the shame of my friend, and the curse of my friend never went up upon my bed." By way of illustration we are told, "R. Huna, when R. Chana bar Chanilai came along and relieved him of an axe that he had been carrying upon his shoulder, said to him, 'If it is customary for you to carry it where you come from, then you may carry it, but if it is not, I have no wish to gain honor through your dishonor.'"

Even though "the shame of his friend" implies a conscious attempt to increase one's honor through the shaming of one's friend, those who are Saintly are averse to acquiring honor through the dishonor of their friends even if the latter are quite agreeable to their doing so. It was in relation to Saintliness, too, that R. Zeira was speaking when he said, "I was never officious in my own household, I never walked in front of one greater than I, I never meditated in unclean places, I never walked four ells without Torah and Tefillin, I never slept or napped in the synagogue, I never rejoiced in my neighbor's misfortune and I never called my friend by his nickname."

שְׁזָכְרָנוּ לְמַעַלָּה. וְאָמְרוּ עוֹד ז"ל (בבא קמא ל), "אָמַר רַב יְהוּדָה, הָאִי מָאן דְּבָעֵי לְמַהְוֵי חֲסִידָא - לְקַיָּים מְלִי דְּבִרְכוּת", וְזֶה לְמַה שְּׁבִינּוּ לְבִין קוֹנוֹ, "וְאָמְרֵי לָהּ - לְקַיָּים מְלִי דְּנִזְיָקִין", וְזֶה לְמַה שְּׁבִינּוּ לְבִין חֲבֵרוֹ, "וְאָמְרֵי לָהּ לְקַיָּים מְלִי דְּאֲבוֹת", שֶׁשֶּׁם נִכְלָלִים עֲנִינִים מִכָּל הַחֻלְקִים:

וְהִנֵּה גְּמִילוֹת חֲסִידִים הוּא עֶקֶר גָּדוֹל לְחֲסִיד, כִּי חֲסִידוֹת עֲצָמוֹ נִגְזָר מִחֲסֵד, וְאָמְרוּ ז"ל (אבות א), "עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְאַחַד מֵהֶם - גְּמִילוֹת חֲסִידִים. וְכֵן מְנוּהוּ ז"ל עַם הַדְּבָרִים שְׂאוֹכֵל פְּרוּתִיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֶקְרַן קִיָּמָתָ לּוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְאָמְרוּ עוֹד (סוטה יד), "דִּרְשׁ ר' שְׁמֵלָאִי, תוֹרָה - תְּחִלָּתָהּ גְּמִילוֹת חֲסִידִים, וְסוּפָּהּ גְּמִילוֹת חֲסִידִים", וְאָמְרוּ עוֹד (ראה יבמות עט), "דִּרְשׁ רַבָּא, כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשׁ מִדּוֹת הִלְלוּ, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מְזַרְעוֹ שֶׁל אֲבִרְהָם אָבִינוּ, רַחֲמָן וּבִישָׁן וְגוֹמֵל

Represented here are all the types of Saintliness mentioned above. Our Sages of blessed memory state further (Bava Kama 30a), "R. Yehudah said, 'If one wishes to be a Saint, let him fulfill the laws of Benedictions' (i.e. those laws governing the relationship between man and his Master). Others say, 'Let him fulfill the laws of Damages' (i.e. those laws governing the relationship between man and his neighbor). And others say, 'Let him fulfill the laws of Ethics' " (which comprise both categories).

The practice of lovingkindness is of central importance to the Saintly, for "Saintliness" itself derives from "lovingkindness." And our Sages of blessed memory have said (Avoth 1.2), "The world stands on three things," one of which is lovingkindness. They have numbered it (Peah 1.1) among those things whose fruits a man eats in this world and whose essence endures for his reward in the World to Come. And they have said (Sotah 14a), "R. Simlai learned, "The Torah begins and ends with lovingkindness." "Rava learned (Yevamoth 79a), 'All who possess these three traits are without question of the seed of our father Abraham mercy, shyness,

חֲסִידִים", וְאָמְרוּ (סוכה מט), "אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, גְּדוּלָּה גְּמִילוּת חֲסִידִים יוֹתֵר מִן הַצִּדְקָה, שֶׁנֶּאֱמַר "זָרְעוּ לָכֶם לַצִּדְקָה וְקָצְרוּ לְפִי חֶסֶד". וְאָמְרוּ עוֹד (שם), "בְּשֵׁלֶשֶׁה דְּבָרִים גְּדוּלָּה גְּמִילוּת חֲסִידִים מִן הַצִּדְקָה, שֶׁהַצִּדְקָה בְּמִמּוֹנוֹ, וּגְמִילוּת חֲסִידִים בְּגוּפוֹ. צִדְקָה לְעֻנְיִים, וּגְמִילוּת חֲסִידִים לְעֻנְיִים וְלַעֲשִׂירִים. צִדְקָה לַחַיִּים, וּגְמִילוּת חֲסִידִים בֵּין לַחַיִּים בֵּין לַמֵּתִים":

וְאָמְרוּ עוֹד (שבת קנא), "וְנִתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ" (דברים יז) - "כָּל הַמֵּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מֵרַחֲמֵין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם". וְזֶה פָּשׁוּט, כִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹדֵד מִדָּה בְּנֶגֶד מִדָּה (סנהדרין ד), וְיָמִי שֶׁמֵּרַחֵם וְעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַבְּרִיּוֹת גַּם הוּא בְּדִינוֹ יִרְחַמּוּהוּ וְיִמְחִלּוּ לוֹ עוֹנוֹתָיו בְּחֶסֶד, שֶׁהָרִי מְחִילָה זֶה דִּין הוּא, בֵּינוֹן שֶׁהִיא מִדָּה בְּנֶגֶד מִדָּתוֹ, וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ ז"ל (ראש השנה יז), "לְמִי נוֹשֵׂא עוֹון? לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע", וְיָמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו, אוֹ אֵינוֹ רוֹצֶה לְגַמֵּל חֶסֶד, הִנֵּה הַדִּין

and lovingkindness.' " R. Eleazar said (Sukkah 49b), "Lovingkindness is greater than charity, as it is said (Hosea 10:12), 'Sow for yourselves with charity and reap with lovingkindness.' " "Lovingkindness is greater than charity in three ways: Charity is performed with one's wealth, and lovingkindness with one's body; charity is given to the poor, and lovingkindness to rich and poor alike; charity is given only to the living, and lovingkindness to the living and the dead alike."

And (Shabbath 151), "'And He will give you mercy and He will have mercy upon you' (Deuteronomy 10:18) - Heaven is merciful to all who have mercy upon their fellow creatures." This is self-evident; for since the Holy One Blessed be He pays measure for measure, one who is merciful towards his fellow creatures and treats them with lovingkindness is deserving of mercy and of absolution of his sins in lovingkindness. As our Sages of blessed memory have said (Rosh Hashanah 17a), "Whose sins does He forgive? The sins of one who overlooks an injustice committed against him." And if one is unwilling to forego his claims or to act

נותן שגם עמו לא יעשו אלא שורת הדין. ראה עתה מי
 הוא זה ואיזה הוא שיוכל לעמד אם הקדוש ברוך הוא
 עושה עמו שורת הדין? ודוד המלך מתפלל ואומר
 (תהלים קמג), "ואל תבוא במשפט את עבדך, כי לא
 יצדק לפניך כל חי". אמנם העושה חסד יקבל חסד,
 וככל מה שירבה לעשות כך ירבה לקבל, ודוד היה
 מתהלל במדתו זאת הטובה, שאפלו לשונאיו היה
 משתדל להיטיב. זהו מה שאמר (שם לה), "ואני
 בחרותם לבושי שק, עניתי בצום נפשי". ואמר (שם ז),
 "אם גמלתי שולמי רע וגו':

ובכלל הענין הזה, שלא לצער לשום בריה, אפלו בעלי
 חיים, ולרחם ולחוס עליהם. וכן הוא אומר (משלי יב),
 "יודע צדיק נפש בהמתו". וכבר יש שסוברים (בבא
 מציעא לב) "צער בעלי חיים דאורייתא" ועל כל פנים
 דרבנן:

with lovingkindness, it follows that he, too, is to be treated only in accordance with strict justice. Who could abide it if the Holy One Blessed be He acted on the basis of justice alone? King David prayed (Psalms 143:2), "Do not enter into judgment with your servant, for no living creature will be found righteous before You." One who engages in lovingkindness, however, will receive lovingkindness. And he will receive it in proportion to the extent that he engages in it. David exulted in possessing this good trait to the extent that he sought the good even of those who hated him (Ibid. 35:13), "When they were sick, I put on sackcloth; I tortured my soul with fasting;" and (Ibid. 7:5), "If I have paid back those who served me ill . . . "

Included in this category of Saintliness is not causing pain to any creature - even animals - and showing mercy and pity towards them. As it is stated (Proverbs 12:10), "The righteous man knows the soul of his beast." There are those who hold (Shabbath 128b) that the Torah itself prohibits the causing of pain to animals, but in any event, it is at least a Rabbinical

כָּלֵלוּ שֶׁל דְּבַר, הַרְחֲמֵנוּת וְהִטְבָּה צְרִיךְ שְׁתִּהְיֶה תְּקוּעָה
בְּלֵב הַחֲסִיד לְעוֹלָם, וְתִהְיֶה מְגֻמָּתוֹ תָּמִיד לַעֲשׂוֹת קֶרֶת
רוּחַ לְבָרִיּוֹת וְלֹא לְגֵרִים לָהֶם שׁוֹם צֶעַר וְכוּ':

הַחֲלָק הַשְּׁנִי מִן הַחֲסִידוּת הוּא בְּאִפְּן הָעֲשִׂיָּה. וְהֵנָּה גַּם
זֶה נִכְלָל בַּשְּׁנִי עֲנִינִים. אָמֵנָם תַּחֲתִיָּהֶם נִכְלָלִים פְּרָטִים
רַבִּים, וְשְׁנַיִם הָרֵאשִׁיִּים הֵם, הִירָאָה וְהֶאֱהָבָה - שְׁנֵי
עֲמוּדֵי הָעֲבוּדָה הָאֲמִתִּית שְׂזוּלָתָם לֹא תִכּוֹן כָּלֵל:

בְּכָלֵל הִירָאָה יֵשׁ, הַהֲכָנָעָה מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הַבִּשְׁתּוּת בִּקְרִיב
אֶל עֲבוּדָתוֹ, וְהַכְּבוֹד הַנֶּעֱשֶׂה אֶל מִצְוֹתָיו אֶל שְׁמוֹ
יִתְבָּרֵךְ וְאֶל תּוֹרָתוֹ. וּבְכָלֵל הֶאֱהָבָה, הַשְׂמִיחָה, הַדִּבְקוּת
וְהַקְּנָאָה. וְעַתָּה נִבְאָרֵם אֶחָד אֶחָד:

הֵנָּה, עֵקֶר הִירָאָה הִיא יִרְאֵת הָרוּמָמוֹת, שְׁצָרִיךְ הָאָדָם
לִחְשֹׁב בְּעוֹדוֹ מִתְפַּלֵּל אוֹ עוֹשֶׂה מִצְוָה, כִּי לִפְנֵי מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הוּא מִתְפַּלֵּל אוֹ עוֹשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה הַהוּא.
וְהוּא מֵה שֶׁהִזְהִיר הַתַּנָּא (רֵאָה בְּרֻכּוֹת כח), "וּכְשֶׁאַתָּה

prohibition.

In fine, mercy and beneficence must be enduringly ingrained in the heart of a Saint. His constant aim must be to give pleasure to his fellow creatures and not cause them any pain . . .

The second division of Saintliness concerns the manner of performance, which is itself divided into two sections comprising many particular instances. These two chief sections are fear and love of God, the two pillars of true Divine service, without which it has no foundation at all.

Included in the fear of God is humbling oneself before the Blessed One, feeling shame in approaching Divine Service, and honoring the mitzvoth, the Name and the Torah of the Blessed One. Included in the love of God are joy, communion, and jealousy. We shall now explain each factor individually.

The chief aspect of fear of God is the fear of His exalted nature. A person must be mindful, when engaged in prayer or in the performance of a mitzvah, that it is before the King of Kings that he prays or performs the deed. As the Tanna has exhorted us

מתפלל, דע לפני מי אתה מתפלל".

והנה שלשה דברים צריך שיסתכל האדם ויתבונן היטב
כדי שיגיע אל זאת היראה, האחד, שהוא עומד ממש
לפני הבורא יתברך שמו, ונושא נותן עמו, אף על פי
שאין עינו של אדם רואהו. ותרצה כי זה הוא היותר
קשה שיצטיר בלב האדם ציור אמת, יען אין החוש
עוזר לזה כלל, אמנם מי שהוא בעל שכל נכון, במעט
התבוננות ושימת לב יוכל לקבץ בלבו אמתת הדבר,
איך הוא בא ונושא נותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא
מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין
ומקשיב לדבריו, באשר ידבר איש אל רעהו, ורעהו
מקשיב ושומע אליו. ואחר שיקבע זה בדעתו צריך
שיתבונן על רוממותו יתברך אשר הוא מרום ונשגב
על כל ברכה ותהלה, על כל מיני שלימות שתוכל
מחשבתנו לדמות ולהבין:

(Berachoth 28b), "And when you pray, know before whom you pray."

There are three things which a person must look into and consider well in order to acquire such fear. The first is that he is actually standing in the presence of the Creator, Blessed be His Name, and communicating with Him, even though He cannot be seen. This is the hardest of the three for a person to create a true picture of in his heart, for he is entirely unaided by his senses towards this objective. However, one who is possessed of sound intelligence will, with a little thought and attention, be able to implant in his heart the truth of his actually communicating with the Blessed One, of His imploring and entreating Him and being heard and listened to by the Blessed One in the same way that a man, speaking to his friend, is heard and listened to by him. After having implanted this in his mind, he must give thought to the majesty of the Blessed One, His being elevated and raised above all blessing and praise, above all forms of perfection that his mind can envisage and comprehend.

וְעוֹד צָרִיךְ שְׂתַבּוֹנֵן עַל שְׁפִלוֹת הָאָדָם וּפְחִיתוּתוֹ, לְפִי
חֲמִרְיֹתוֹ וְגִסּוּתוֹ, כָּל שָׁכֵן לְפִי הַחֲטָאִים שֶׁחָטָא מֵעוֹדוֹ,
כִּי עַל כָּל אֱלֹה אֵי - אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִחָרַד לְבוֹ, וְלֹא יִרְעַשׁ
בְּעוֹדוֹ מְדַבֵּר דְּבָרָיו לְפָנָיו יִתְפַּרֵּךְ וּמִזְכִּיר בְּשֵׁמוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל
לְהַרְצוֹת לוֹ. הוּא מֵה שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (תהלים ב), "עֲבֹדוּ
אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְרַעְדָּה". וּכְתִיב (שם פט), "אֵל
נִעְרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים, רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סִבִּיבָיו". כִּי
הַמְּלָאכִים - לְהִיּוֹתָם יוֹתֵר קְרוֹבִים אֵלָיו יִתְפַּרֵּךְ מִבְּנֵי
הַגּוֹף הַחֲמִרִי, קֵל לָהֶם יוֹתֵר לְדַמּוֹת שֶׁבַח גְּדֻלָּתוֹ, עַל כֵּן
מוֹרְאוֹ עֲלֵיהֶם יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהוּא עַל בְּנֵי הָאָדָם. וְאַמֵּן
דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה הִזָּה מְשִׁיבָה וְאוֹמֵר (שם ה), "אֲשַׁתְּחֻנָּה
אֶל הַיָּבֵל קְדָשְׁךָ בִּירְאָתְךָ". וּכְתִיב (מלאכי ב), "מִפְּנֵי
שְׁמִי נִחַת הוּא". וְאוֹמֵר (עזרא ט), "אֵלֶי, בִּשְׁתִּי
וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים, אֵלֶי, פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ". וְאוֹלָם הִירְאָה הַזֹּאת
צָרִיךְ שֶׁתִּתְגַּבֵּר בְּלֵב בְּתַחלָּה, וְאַחֵר כֵּן תִּרְאָה פְּעֻלּוֹתֶיהָ
גַּם בְּאַיְכָרֵי הַגּוֹף, הֵלֹא הִמָּה, כְּבֹד הָרֹאשׁ וְהַשְׁתַּחֲוָּאָה,

He must also think upon the lowliness of man and upon his inferior quality, which is attributable to his earthiness and grossness and, especially, to all of the sins that he has ever committed. When he considers all of this, it will be impossible for his heart not to fear and tremble when he puts forth his words before the Blessed One and mentions His Name and attempts to find favor in His eyes. As it is said (Psalms 2:11), "Serve God in fear and rejoice in trembling;" and (Ibid. 89:8), "A God that is mighty in the great council of the holy ones and greatly feared of all who serve Him." The angels, in that they are closer to the Blessed One, being unfettered by earthy bodies, may more easily envisage His greatness, and, consequently, His fear is upon them to a greater extent than it is upon human beings. King David, may Peace be upon him, would extol God (Ibid. 5:8), "I will bow down to the sanctuary of Your holiness in fear of You." And it is written (Malachi 2:5), "And he trembled before my Name," and (Ezra 9:6), "My God, I was sorely ashamed and humiliated to lift, my God, my face to You." However, this type of fear must first grow in the heart before it

שְׁפָלוּת הָעֵינַיִם וְכַפִּיַּת הַיָּדִים, כְּעֶבֶד קָטָן לִפְנֵי מֶלֶךְ רֵב,
וְכֵן אָמְרוּ בְּגִמְרָא (שבת י'), "רָבָא פֶּכֶר יָדֶיהָ וּמִצְלִי, אָמַר,
כְּעֶבֶדָא קָמִי מֵאֲרִיָּה":

וְהִנֵּה דִבְרָנֵינוּ עַד עֲתָה מִן הַהֲכָנָעָה וּמִן הַבִּשּׁוּת. וְנִדְבַר
עֲתָה מִעֲנִין הַכְּבוֹד. הִנֵּה, כְּבוֹד הַמִּצְוָה וַיִּקְרָה כְּבֹר
הַזִּהְיוּנוּ עָלָיו חַי"ל וְאָמְרוּ (שבת קלג), "זֶה אֵלֵי
וְאֲנֹהוּ" (שמות טו) - "הַתְּנֹאֶה לִפְנֵינוּ בְּמִצְוֹת - צִיצִית
נָאָה, תְּפִלִּין נָאָה, סֵפֶר תּוֹרָה נָאָה, לוּלֵב נָאָה" וכו'. וְכֵן
אָמְרוּ (בבא קמא ט), "הַדּוֹר מִצְוָה עַד שְׁלִישׁ, עַד כָּאֵן
מִשְׁלוֹ מִכָּאֵן וְאֵילָן מִשָּׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא". הָרִי דַעַת
שְׁפָתוֹתֵיהֶם וְ"ל בְּרוּר מִלְלוּ, שְׁאִין דִּי בַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה
לְבַד, אֱלָא שְׁצָרִיךְ לְכַבְּדָהּ וּלְהַדְרָהּ,

וּלְהוֹצִיא מִמֶּי שְׁלֵהָקֵל עַל עֲצָמוֹ יֵאמַר, "אֵין הַכְּבוֹד אֱלָא

manifests itself in the body in the form of a bowed head, a bent body, lowered eyes and the folding of one's hands as a little servant before a great king. As it is stated in the Gemara (Shabbath 10a), "Rava would fold his hands and pray, saying, 'I am like a servant before his Master.' "

We have thus far spoken of humility and shame. We shall now speak of honor. Our Sages of blessed memory have already exhorted us concerning the dignity and dearness of a miizvah (.Shabbath 133b): " 'This is my God and I will beautify Him' (Exodus 15:2) - beautify yourself before Him with mitzvot - with beautiful tzitzith, beautiful tefillin, a beautiful Torah scroll, a beautiful lulav ..." And further (Bava Kamma 9b), "A person should expend up to an extra third for the sake of beauty in a mitzvah. Anything up to this point is paid for by him, and anything beyond it, by the Holy One Blessed be He." It is perfectly clear from what our Sages of blessed memory have said that the performance of the mitzvah is not enough; it must be honored and beautified. There are those, who to make things easier for themselves, would contend that honor is

לְבָנֵי הָאָדָם הַמִּתְפַּתִּים בְּהַבְלִים אֵלֶּה, אַךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לָזֶה כִּי הוּא מְרוֹמֵם מִדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְנִשְׁגָּב מֵהֶם, וְכִיּוֹן שֶׁהַמִּצְוָה נֶעֱשִׂית לְאַמְתָּהּ דִּי בְּזָה".
 אָמְנָם הָאֲמַת הוּא, שֶׁהָאֲדוֹן בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא אֶל הַכְּבוֹד,
 וְאָנוּ חַיִּים לְכַבְדּוֹ, אַךְ עַל פִּי שְׂאִינוֹ צָרִיךְ לְכַבֹּדְנוֹ וְלֹא
 כְּבוֹדְנוֹ חָשׁוּב וְסָפוֹן לְפָנָיו, וּמִי שֶׁמִּמְעַט בְּזָה בְּמָקוֹם
 שֶׁהִיא יָכוֹל לְהִרְבּוֹת, אֵינוֹ אֶלָּא חוֹטֵא, הוּא מֶה שֶׁהַנְּבִיא
 מְלֹאכִי מִתְרַעַם עַל יִשְׂרָאֵל בְּדִבְרֵי ה' (מִלֹּאכִי א), "וְכִי
 תִגְשׁוּן עוֹר לְזִבְחִי - אֵין רַע, הַקְּרִיבָהּ נָא לְפָחַתְךָ הִירְצֶךָ
 אוֹ הִישָׂא פָנֶיךָ".

אוֹלָם חֲכָמִים ז"ל הִזְהִירוּנוּ לְהִתְנַהֵג הַפֶּךָ זֶה בְּעִבּוּדָהּ
 וְאָמְרוּ [סוּכָה נ] בְּעֵנִין מִים שֶׁנִּתְגַּלּוּ שְׁלֹא יִסְנָגֵם
 בְּמִסְנָגֶת, מִטַּעַם, אֵימּוֹר דְּאָמְרִי לְהִדְיוּט, לְגִבּוּהַ מִי
 קָאָמַר, לִית לֵה "הַקְּרִיבָהּ נָא לְפָחַתְךָ", רָאָה נָא מֶה
 חֲסִירוֹן יֵשׁ בַּמִּים שֶׁנִּסְתַּתְּנוּ? וְכִבֵּר מִתְרִים הֵם לְהִדְיוּט,

meaningful only to human beings, who are deceived by such vanities, but completely superfluous to the Holy One Blessed be He who is above these things and unaffected by them, faithful performance of the mitzvot being enough for Him. But the truth is that the Lord Blessed be He is called "The God of Honor" and we are duty-bound to accord honor to Him even though He has no need of it, it being insignificant and worthless to Him. One who is in a position to give much honor to God, but does not do so, is considered a sinner. The Prophet Malachi inveighed against the Jews with the word of God (Malachi 1:8), "If you offer a blind animal to be sacrificed, it is not evil in your eyes. Present it to your governor. Will you find favor with him? Will he be gracious to you?"

Our Sages of blessed memory have exhorted us to conduct ourselves in quite the opposite manner in our Divine service. For example, they say (Sukkah 50a) that water which has become exposed should not be strained to render it acceptable for ritual purposes. Though such water is permitted for mundane purposes, the concept of "Present

וְאָפְלוּ הָכִי אָסוּרִים הֵם לַגְבוּהַ מְשׁוּם שְׁאִינוּ דֶּרֶךְ כְּבוֹד.
וְאָמְרוּ עוֹד בְּסִפְרִי, "וְכָל מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם" (דברים יב),
דִּהְיִינוּ, שֶׁלֹּא יָבִיא אֶלָּא מִן הַמִּבְחָר. וּכְבָּר מְצֵאנוּ קִין
וְהָבֶל, הָבֶל הֵבִיא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֲלִבֵּיהֶן, וְקִין מִן
הַפִּסְלֹת - מִפְּרִי הָאֲדָמָה, כְּפִרוּשָׁם ו'ל' (בראשית רבה
כב), וְמָה עָלָה בָּהֶם - "וַיִּשַׁע ה' אֶל הָבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ,
וְאֶל קִין וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה" (בראשית ד). וְאוֹמֵר
(מלאכי א), "וְאֶרֶוֹר נוֹכַל, וַיֵּשׁ בְּעֶדְרוֹ זָכָר, וְנִדְרֵי זִזְבַּח
מִשְׁחָת לַה' כִּי מָלַךְ גָּדוֹל אָנִי".

וְכַמָּה דְּבָרִים הִזְהִירוּנוּ ו'ל' שֶׁלֹּא יִהְיוּ מַצּוֹת בְּזוּיֹת
עָלֵינוּ. וּכְבָּר אָמְרוּ (שבת יד), "כָּל הָאוֹחֵז סֵפֶר תּוֹרָה
עֲרֹם - נִקְבֵּר עֲרֹם" מִפְּנֵי בְּזוּי הַמִּצְוָה.

it to your governor" disqualifies it for ritual use. Though there is nothing wrong with strained water, and though it is permissible for everyday use, considerations of respect render it unacceptable for religious purposes. It is stated in the Sifrei, " `And all your choice vows' (Deuteronomy 12:11) - one should offer only the choicest." Cain and Abel are a case in point. Abel offered of the first-born of his sheep and of their fats, and Cain offered of the worst of the fruits of the earth, as we are told by our Sages of blessed memory (Bereshith Rabbah 22.5). What was the outcome? (Genesis 4:4,5), "And God gave heed to Abel and his gift, but to Cain and his gift He gave no heed." And (Malachi 1:14), "Cursed is the deceiver who has in his flock a male, but pledges and sacrifices an abomination to God ... for I am a great King."

Our Sages of blessed memory warned us very often against the cheapening of mitzvoth. They said (Shabbath 14a), "One who holds a scroll of the Law which is uncovered will be buried naked" because of the cheapening of a mitzvah.

וְסִדֵּר הַעֲלָאת בְּכוֹרִים יִהְיֶה לָנוּ לְעֵינַיִם לְרֵאוֹת מַה הוּא
הַדִּיּוּקָן שֶׁל מִצְוֹת, שֶׁכֵּךְ שָׁנִינוּ (בְּכוֹרִים פג), "הַשּׁוֹר
הוֹלֵךְ לַפְּנֵיהֶם, וְקִרְנָיו מִצָּפוֹת זָהָב, וְעֹטָרָה שֶׁל זֵית
בְּרֹאשׁוֹ" וכו'. עוֹד שָׁם, "הָעֲשִׂירִים מְבִיאִים בְּכוֹרֵיהֶם
בְּקֻלָּתוֹת שֶׁל זָהָב, וְהָעֲנִיִּים בְּסֻלֵּי נֹצְרִים" כו'. עוֹד שָׁם,
"שֶׁלֹּשׁ מִדּוֹת בְּבְכוֹרִים, בְּכוֹרִים, תּוֹסֶפֶת בְּכוֹרִים, וְעֹטוֹר
בְּכוֹרִים וכו'. הֵרִי לָנוּ בְּהִדְיָא כַּמָּה רָאוּי לָנוּ לְהוֹסִיף עַל
גּוּפָהּ שֶׁל מִצְוָה בְּדִי לְהִדְרָה. וּמִכָּאן נִלְמַד לְכָל שְׂאֵר
מִצְוֹת שֶׁבַתוֹרָה.

וְאָמְרוּ (שַׁבָּת י), "רָבָא רַמִּי פּוֹזְמָקִי וּמִצְלִי, אָמַר, (עֲמוּס
ד) הַכּוֹן לְקִרְאָת אֱלֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל". עוֹד אָמְרוּ רַז"ל
(בְּרַאשִׁית רַבָּה סה) עַל פֶּסוּק "בְּגִדֵי עֵשׂוֹ בָּנָה הַחֲמוּדוֹת"
(בְּרַאשִׁית כו) - "אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, אָנִי
שֹׁמֵשׁ אֶת אָבִי בְּבִגְדִים מְלֻכָּלְכִים, וְכִשְׁהֵייתִי יוֹצֵא
לְדֶרֶךְ, הֵייתִי יוֹצֵא בְּבִגְדִים נְקִיִּים. אָבֵל עֵשׂוֹ - כִּשְׁהֵיָה
מְשַׁמֵּשׂ אֶת אָבִיו, לֹא הָיָה מְשַׁמֵּשׂ אֶלָּא בְּבִגְדֵי מַלְכוּת".

The order of offering the first fruits gives us an insight into the meaning of the beautification of a mitzvah. We learned (Bikkurim 3.3), "The ox walks before them, his horns gilded with gold, an olive wreath upon his head..." "The rich bring their first fruits in baskets of gold, and the poor in wicker baskets ..." (Ibid. 8). "There are three categories of first fruits - the first fruits themselves, the additions to the first fruits and the decorations of first fruits ..." (Ibid. 10). It is here explicitly indicated to us how much we should add to the body of a mitzvah in order to beautify it. What we see here should serve as a model for all of the other mitzvot of the Torah.

Our Sages of blessed memory tell us (Shabbath 10a), "Rava bar R. Huna would put on beautiful clothes and pray, saying, 'Beautify yourself before your God, Israel (Amos 4:12).' " And in relation to "the fine clothes of her son Esau" (Genesis 27:15), R. Shimon ben Gamliel said (Bereshith Rabbah 65:16), "I served my father ... but when Esau served his father, he wore only regal garments." If a creature of flesh and blood is served in this manner, how much more so

וְהָיָה אִם בֶּן לְבָשָׁר - וְדָם, קָל וְחָמָר לְמַלְךְ מַלְכֵי
הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהָעוֹמֵד לְפָנָיו לְהִתְפַּלֵּל,
רְאוּי הוּא שִׁילְבֵּשׁ בְּגָדֵי כְבוֹד וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו כְּמוֹ שִׁישׁוֹב
לְפָנָי מֶלֶךְ גָּדוֹל:

וְהָיָה בְּכָלֹל זֶה יֵשׁ כְּבוֹד הַשְּׁפָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, שֶׁפֶל
הַמַּרְכָּה לְכַבֶּדָם וַדָּאֵי עוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ, שֶׁכֵּן צִוְּנוּ
(יִשְׁעִיָּה נח), "וְכַבְּדֵתוּ". וְכִינֵן שֶׁכָּבֹד הִתְאַמֵּת לָנוּ
שֶׁכְּבוֹדוֹ מִצָּוָה, הָיָה מִיָּנִי הַכְּבוֹד רַבִּים הֵם, אַךְ הַכָּלֹל
הוּא שֶׁפֶל מַעֲשֶׂה שָׁבוּ נִרְאָה חֲשִׁיבוֹת לְשִׁפְתָּה, צָרִיכִים אָנוּ
לַעֲשׂוֹתוֹ, עַל כֵּן הָיוּ הַחֲכָמִים הָרִאשׁוֹנִים עוֹסְקִים בְּהִכְנוּת
הַשְּׁפָתָה, אִישׁ אִישׁ לְפִי דְרָכּוֹ (שְׁבַת קִיט), "רַבִּי אֲבָהוּ הָיָה
יְתִיב אֶתְכֶתְקָא דְשִׁינָא וּמִנְשֵׁב נוּרָא. רַב סַפְרָא מִחֲרִיךְ
הִישָׂא. רַבָּא מְלַח שְׁבוּטָא, רַב הוֹנָא מְדָלִיק שְׂרָגָא. רַב
פָּפָא גָדִיל פְּתִילָתָא. רַב חֲסִידָא פָּרִים סִלְקָא. רַבָּה וְרַב
יוֹסֵף מִצְלָחוּ צִיבִי. רַב נַחֲמָן מְכַתֵּף וְעִיל, מְכַתֵּף וְנָפִיק,
אָמַר, אֱלוֹ מְקַלְעִין לִי רַבִּי אָמִי וְרַבִּי אֲסִי, מִי לֹא

should one take care to be dressed respectfully when he stands to pray before the King of Kings, the Holy One Blessed be He, and to sit before Him as one sits before a great king.

Included in this category is the honoring of Sabbaths and Festivals; for one who gives much honor to them is certainly giving pleasure thereby to his Creator, who has commanded us (Isaiah 58:13), "And you should honor it." Once the truth of its being a mitzvah to honor the Sabbath has impressed itself upon us, many means of honoring it present themselves to us. The guiding rule in this connection is that one is duty-bound to perform any action which would add to the dignity of the Sabbath. It is for this reason that the early Sages occupied themselves with preparations for the Sabbath, each in his own way (Shabbath 119a): "R. Abahu would sit on a stool of ivory and fan the fire; R. Safra would roast the head of an animal; Rava would salt a carp; R. Huna would kindle a flame; R. Papa would twist a wick; R. Chisda minced beets; Rava and R. Yosef would split wood; R.

מִכְתָּפִינָא קַמִּיהוּ?."

וְתִרְאָה הָקִישׁוּ שֶׁל רַב נַחֲמָן, שִׁישׁ לָנוּ מִמֶּנּוּ מְקוֹם לְמוֹד,
כִּי הֵנָּה הָיָה מִתְבּוֹנֵן מָה הָיָה הוּא עוֹשֶׂה לְפִי דְרָכּוֹ לְאָדָם
שֶׁהוּא חֹפֵץ לְכַבְּדוֹ, וְכֵּזָה עֲצָמוֹ הָיָה עוֹשֶׂה בְּשִׁפְתוֹ. וְעַל
דָּבָר זֶה נֶאֱמַר (בְּרֻכּוֹת יז), "לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם עָרוֹם
בִּירְאָה" - לְדַעַת וּלְהִתְבּוֹנֵן דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וּלְחַדֵּשׁ
הַמִּצְוֹת לַעֲשׂוֹת נֶחֱת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ בְּכָל הַדְּרָכִים שֶׁאִפְשָׁר
לְהִרְאוֹת, הָיִיתָ מְפִירִים גִּדָּל רוּמָמוֹתוֹ עָלֵינוּ. אֲשֶׁר עַל כֵּן,
כָּל מָה שִׁתְּיַחֵס לוֹ יִהְיֶה נִכְבָּד עָלֵינוּ כְּבוֹד גָּדוֹל, וְכִיּוֹן
שֶׁהוּא יִתְפַּרֵּךְ בְּטוֹבוֹ הַגָּדוֹל עִם כָּל שְׁפִלוּתָנוּ רָצָה
בְּעֲנוּתוֹ לַחֲלִיק לָנוּ כְּבוֹד וְלִמְסֹר לָנוּ דְּבָרֵי קִדְשָׁתוֹ,
לְפָחוֹת בְּכָל כְּחוּמֵי נִכְבָּדָם וְנִרְאָה הִיָּקָר אֲשֶׁר לָהֶם אֲצִלָּנוּ.
וְתִרְאָה שְׂזֹאת הִיא הִירְאָה הָאֱמֵתִית שֶׁהִיא יִרְאָת
הַרוּמָמוֹת שֶׁזִּכְרָנוּ, שֶׁכֵּה תְּלוּי הַכְּבוֹד הַמִּתְקַרֵּב אֶל חֲבוּב
הָאֱהָבָה, וְכִמוֹ שֶׁאֲכַתֵּב עוֹד בְּסִיעָתָא דְּשִׁמְיָא. מָה שֶׁאֵין

Nachman would carry things in and out of the house, saying, "If R. Ami and R. Asi were my guests, would I not perform such labors for them?"

R. Nachman's analogy bears consideration, for it may serve us as a model. His procedure was to reflect upon how he would normally go about honoring someone, and he would honor the Sabbath in a similar manner. In this connection it is stated (Berachoth 17a), "A person should be subtle in his fear of God." He must have knowledge, and be able to deduce one thing from another and create situations through which to honor his Creator, in every way that our recognition of the greatness of His dominion over us can be revealed, so that everything attributable to Him will be greatly honored by us. And considering the fact that the Blessed One in His great goodness, despite all of our lowliness, willed in His humility to apportion honor to us and to impart to us His holy words, we should at least honor them with all our might and show how precious they are to us. This constitutes true fear of God, the fear of His grandeur, which we mentioned above. It is this fear

כֵּן יֵרָאֵת הָעֵנֶשׁ שְׂאִינָה הָעֶקְרִית, וְאֵין מַעֲלוֹת הַמַּדּוֹת
הָאֵלֶּה נִמְשָׁכוֹת הַיָּמָנָה:

וְנִחְזֹר לְעֵנִין הַשָּׁבֶת, הִנֵּה אָמְרוּ (שַׁבַּת קִיט), "רַב עָנַן
לְבִישׁ גּוֹנָדָא", דְּהִינּוּ, שְׁהִיָּה לֹבֵשׁ בְּגָד שָׁחַר בְּעָרְב
שָׁבֶת, כְּדִי שְׁהִיָּה נֶפֶר יוֹתֵר כְּבוֹד הַשָּׁבֶת בְּלִבְשׁוֹ בּוֹ
בְּגָדִים נָאִים, נִמְצָא שֶׁלֹּא לְבַד הַהֲכָנָה לְשָׁבֶת הוּא מְכַלֵּל
הַכְּבוֹד, אֲלֹא אֶפְלוּ הַהֶעָדֵר - שְׁמִכְחוּ יִבְחֹן יוֹתֵר מְצִיאוֹת
הַכְּבוֹד, גַּם הוּא מְכַלֵּל הַמְצָוָה. וְכֵן אָסְרוּ (גִּיטִין לח)
לְקַבֵּעַ סְעוּדָה בְּעָרְב שָׁבֶת, מִפְּנֵי כְבוֹד הַשָּׁבֶת. וְכֵן כָּל
פִּיּוּצָא בְּזָה:

וּבְכָלל הִירָאָה עוֹד, כְּבוֹד הַתּוֹרָה וְלֹמְדֶיהָ. וּבְהִדְיָא
שְׁנִינּוּ (אֲבוֹת פד), "כָּל הַמְּכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה, גּוֹפּוֹ מְכַבֵּד
עַל הַבְּרִיּוֹת". וְאָמְרוּ ז"ל (סְנֵהֲדִין קב), "אָמַר רַבִּי
יוֹחָנָן, מִפְּנֵי מָה זָכָה אַחָאָב לְמַלְכוּת עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם

upon which hinges the honor that leads to the love of God, as we will explain later with the help of Heaven. Such is not the case with the fear of punishment, which is not the fundamental type of fear and which does not give rise to the superior qualities of these traits.

Returning to the honoring of the Sabbath, we find (Shabbath 119a) that R. Anan wore black, that is, he dressed himself in black on the eve of the Sabbath so that the honor of the Sabbath would be more pronounced upon his donning beautiful garments for it. We see, then, that not only the positive preparations for the Sabbath, but also the creation of a negative situation which tends, by contrast, to heighten the impression of honor in relation to the Sabbath is included in the mitzvah. This is the basis for the prohibition against fixing a meal before the Sabbath, and for similar enactments.

An aspect of fearing God is honoring the Torah and those who study it. We learned explicitly (Avoth 4.6), "One who honors the Torah is himself honored by his fellow creatures." And our Sages of blessed memory said (Sanhedrin 102b), "R.

שְׁנָה? לְפִי שֶׁכִּבֵּד אֶת הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר, "וַיִּשְׁלַח מִלְאָכִים אֶל אַחָאָב וּגּוֹ' וְהָיָה
כָּל מַחְמַד עֵינֶיךָ יִשְׁימוּ בִידֶם וּלְקַחוּ, וַיֹּאמֶר לְמִלְאָכָי בֶּן
הַדָּד, אָמְרוּ לְאֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ כָּל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלַי בְּרֹאשׁוֹנָה
אֶעֱשֶׂה, וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת". מֵאֵי "מַחְמַד
עֵינֶיךָ"? לֹא - סֵפֶר תּוֹרָה. וְאָמְרוּ (בְּרֻכּוֹת יח), "הָיָה
הוֹלֵךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא יִנְיַחְנוּ בְּשֶׁק וַיִּנְיַחְנוּ עַל הַחֲמוֹר
וַיִּרְכַּב עָלָיו, אֲלֹא מִנִּיחוֹ בְּחִיקוֹ" כו'. וְאָסְרוּ עוֹד (מוֹעֵד
קַטָּן כה) לֵישֵׁב עַל הַמָּטָה שֶׁסֵּפֶר תּוֹרָה עָלֶיהָ. וְכֵן אָמְרוּ
(עִירובֵין צח, רמב"ם הַלְכוֹת ס"ת פֶּרֶק י), "אֵין זוֹרְקִין
בְּתֵבֵי הַקֶּדֶשׁ וְאֶפְלוּ הַלְכוֹת וְאֶגְדוֹת". וְאָסְרוּ (מַגִּילָה כז)
לְהַנִּיחַ נְבִיאִים וּכְתוּבִים עַל גִּבֵּי חֲמִשִּׁים. הֵן אֵלֶּה דְּבָרִים
שֶׁאָסְרוּ חז"ל לְכָל עַדֵּת יִשְׂרָאֵל, וְהַחֲסִיד - יֵשׁ לוֹ לְלַמֵּד
מֵאֵלֶּה וּלְהוֹסִיף עָלֵיהֶם כִּהְנֶה וְכִהְנֶה לְכָבוֹד שֵׁם ה'
אֱלֹהֵינוּ. וּבְכָלֵל זֶה, הַנִּקְיוֹן וְהַטְהָרָה הַצָּרִיכָה לְדַבְּרֵי
תּוֹרָה, שֶׁלֹּא לַעֲסֹק בָּהּ אֶפְלוּ בְּהִרְהוּר בְּמָקוֹמוֹת

Yochanan said, `Why did Ahab deserve to reign twentytwo years? Because he honored the Torah, which was given with twenty-two letters, as it is said (1 Kings 20:2ff ), `And he sent messengers to Ahab ... and all the desire of your eyes let them put in their hands and take. And he said to the messengers of Ben Hadad, `Tell my master, the King, `All that you sent to your servant at first, I will do, but this thing I will not be able to do.' What is `the desire of your eyes?' A Torah scroll." And elsewhere they said (Berachoth 18a), "One who rides from place to place should not put a Torah scroll into a sack, place the sack upon a donkey, and ride upon it, but he should carry the scroll in his lap ... " It was also forbidden (hoed Katan 25a) to sit upon a bed on which a Torah scroll lay, as it was forbidden (Eruvin 98a) to throw away sacred writings, even Halachoth and Aggadoth, and (Megillah 27a) to place copies of Prophets and Hagiographa upon copies of the Five Books of Moses. These things were prohibited to the whole congregation of Israel and he who would be Saintly must learn from them and add to them for the honor of the Name of the Lord,

הַמְטַנְפִּים, וְלֹא בְיָדִים שְׂאִינָם נְקִיּוֹת, וּכְבֹּד הָרַבּוּ הָיָה לִּלְהַזְהִיר עַל זֶה בַּמְקוֹמוֹת רַבִּים:

וּבַעֲנֵין לְוִמְדֵי תוֹרָה, הֵינָה מְקַרָּא פְּתוּב (וּיקְרָא יט), "מִפְּנֵי שִׁיבָה תָּקוּם, וְהִדְרָת פָּנֵי זָקֵן". וּמִיָּנָה יִלְפִּינָן לְכָל מִיָּנִי כַּבוֹד שְׂאֵפֶשֶׁר לַעֲשׂוֹת לָהֶם שְׂרָאוּי וְנָאִי לְחֻסִּיד שִׁיעֲשִׂהוּ. וּכְבֹּד אָמְרוּ ז"ל (כְּתוּבוֹת קג), "וְנָאִת יִרְאִי ה' יִכְבֹּד" (תְּהִלִּים טז) - "זֶה יְהוֹשֶׁפֶט מֶלֶךְ יִהוּדָה, שֶׁפִּינֵן שְׁהִיָּה רוּאָה תִּלְמִיד חָכָם, הָיָה עוֹמֵד מִכְּסָאוֹ וּמַחְבֵּקוֹ וּמִנְשִׁקוֹ, וְאָמַר לוֹ, רַבִּי רַבִּי מוֹרִי מוֹרִי". וְרַבִּי זִירָא, כְּשֶׁהָיָה חָלֵשׁ מִלְּמוּדוֹ הָיָה מַשִּׁים עֲצָמוֹ עַל פֶּתַח בֵּית הַמִּדְרָשׁ לַעֲשׂוֹת מַצָּה כְּשִׁיקוּם מִלְּפָנֵי הַתִּלְמִידֵי חֲכָמִים (בְּרֻכּוֹת כח).

כָּל אֵלֶּה דְּבָרִים שֶׁכְּבֹּד רוּאִים אֲנִיחָנוּ הֵיוֹת הַבוֹרָא יִתְפָּרֵךְ

his God. Included in this area of Saintliness is the necessity for cleanliness and purity during occupation with words of Torah, a requirement which extends so far as to cause thinking of them in unclean places or when one's hands are unclean to be prohibited. Our Sages of blessed memory have very often exhorted us concerning this. In relation to those who study Torah, Scripture tells us (Leviticus 19:32), "Rise before the grey head and honor the face of the learned." This serves as the basis for the Saint to accord honor to Torah scholars in every way that he can. Our Sages of blessed memory have said (Kethuvoth 103b), "'And he will honor those who fear God' (Psalms 15:4) - this refers to Jehoshafat, King of Judah, who, when he saw a Torah scholar, would rise from his throne, embrace him, kiss him, and say to him, 'My Rabbi, my Rabbi; my teacher my teacher.' " R. Zeira (Berachoth 28a), when he was fatigued with study, would place himself by the door of the House of Study to perform the mitzvah of rising for a Torah scholar.

These are all things which we have seen the Creator, may His name be blessed, to desire,

שְׁמוֹ חֲפֵץ בָּם וְגָלָה דַּעְתּוֹ הַעֲלִיזוֹן בָּזָה, וְכִיּוֹן שָׁכַן, מִי
הָאִישׁ הַחֲפֵץ לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לִיּוֹצְרוֹ, הִנֵּה בְּדַרְכָּךְ זֶה יִלְךְ
וַיּוֹסִיף לָקַח בְּתַחֲבוּלוֹתָיו וּלְעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ:

וּבְכָל־זֶה כָּמוֹ כֵּן כְּבוֹד בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ (מגלה
כג), שְׂאִינְ דִּי שְׁלֵא יִנְהַג בָּהֶם קְלוּת רִאשׁ, אֲלֵא שְׂיִנְהַג
בָּהֶם כָּל מִינֵי כְבוֹד וּמִוְרָא בְּכָל מִנְהָגָיו וּבְכָל פְּעֻלוֹתָיו,
וְכָל מַה שְׁלֵא הָיָה עוֹשֶׂה בְּהִיכָל מְלָךְ גָּדוֹל, לֹא יַעֲשֶׂה
בָּהֶם:

וַיִּנְדְּבֵר עֲתֵה מַעֲנִין הָאֲהָבָה, וַעֲנַפְיָהּ הֵם שְׁלֵשָׁה, הַשְּׂמִיחָה,
הַדְּבָקוּת וְהַקְנָאָה:

וְהִנֵּה עֲנִין הָאֲהָבָה הוּא שְׂיִהְיָה הָאָדָם חוֹשֵׁק וּמִתְאַוָּה
מִמֶּשׁ אֶל קִרְבָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹדֵף אַחֵר קִדְּשָׁתוֹ, כְּאֲשֶׁר
יְרִידֵי אִישׁ אַחֵר דָּבָר הַנִּחְמָד מִמֶּנּוּ חֲמֻדָּה עֲזָה, עַד
שְׂיִהְיָה לוֹ הַזְכָּרַת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְדַבּוּר בְּתַהֲלוֹתָיו וְהַעֲסֵק
בְּדַבְרֵי תוֹרָתוֹ וְאֲלֵהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁעָשׂוּעַ וְעָנֵג מִמֶּשׁ, כְּמִי
שְׂאוּהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ וְעוֹרָיו אוֹ בָנוּ יְחִידוֹ אֲהָבָה חֲזָקָה, אֲשֶׁר

and in relation to which He has revealed His supreme judgment. This being the case, one who wishes to give pleasure to his Creator will, by these means, go forward and add to his store of devices for doing what is just before the Blessed One.

Included in this aspect of Saintliness is honoring the synagogue and the House of Study. It is not enough that one does not conduct himself frivolously in them, but he must observe in them all forms of honor and fear in all of his ways and actions, taking care not to do there anything that he would not do in the palace of a great king.

We shall now speak of the love of God and its three branches - joy, communion and jealousy.

Love of God consists in a person's desiring and actually lusting for the nearness of the Blessed One and pursuing His holiness as one pursues anything which he strongly desires. This love extends so far as to cause the mere mentioning of the Blessed One's Name, the reciting of His praises and the occupation with the words of His Torah and with the nature of the Blessed One's Divinity to be a delight and a pleasure to one, in the

אָפֿלוּ הַדְּבוּר בָּם יִהְיֶה לוֹ לְנִחַת וְתַעֲנוּג, וּכְעֵינִן הַכָּתוּב
(יִרְמְיָה לֹא), "כִּי מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד".

וְהִנֵּה נִדְאֵי שְׁמַי שְׂאוּהֵב אֶת בּוֹרְאוֹ אֶהְבֶּה אֲמַתִּית, לֹא
יִנִּיחַ עֲבוֹדָתוֹ לְשׁוּם טַעַם שְׂפָעוּלָם, אִם לֹא יִהְיֶה אָנוּס
מִמָּשׁ, וְלֹא יִצְטָרֵךְ רִצּוֹי וּפְתוּי לְעֲבוֹדָה, אֲלֹא אֲדַרְבֶּה לְבוֹ
יִשְׁאַהֲוֹ וַיִּרְצֶהוּ אֵלֶיהָ, אִם לֹא יִהְיֶה עֲפֹב גָּדוֹל שְׂיִמְנָעֶהוּ.
הִנֵּה זֹאת הִיא הַמִּדָּה הַנִּחְמָדֶת אֲשֶׁר אֵלֶיהָ זָכוּ הַחֲסִידִים
הָרֵאשׁוֹנִים קְדוּשֵׁי עֲלִיּוֹן, וּכְמֵאֲמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה
(תְּהִלִּים מ"ב), "כָּאֵיל תַּעֲרֹג עַל אַפִּיקֵי מַיִם, כֵּן נַפְשִׁי
תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים, צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לֵאלֹהֵי חַי, מְתִי
אָבוֹא" וְגו'. וְאוֹמֵר (שֵׁם פֶּד), "נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי
לְחֻצְרוֹת ה' " וְגו', (שֵׁם סג), "צִמְאָה לִּי נַפְשִׁי כָּמָה לִּי
בְשָׂרִי" וְגו', כֹּל זֶה מִתְקַף הַתְּשׁוּקָה שֶׁהִיא מִשְׁתּוֹקֵק לוֹ
יִתְפַּרֵּךְ, וּכְעֵינִן מֵה שְׂאֲמַר (יִשְׁעִיָּה כו), "לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרֶךָ
תִּתָּנוּ נַפְשִׁי". וְאוֹמֵר (שֵׁם), "נַפְשִׁי אֲנִיתִיךָ בְּלִילָה אֶף

same manner that one who very strongly loves the wife of his youth or his only son finds joy and pleasure in merely speaking of them. As Scripture states (Jeremiah 31:19), "For when I speak of him i will strongly remember him."

There is no question that one who truly loves his Creator will not leave off serving Him for any reason whatsoever unless he is actually forced to do so, and that he will need no motivation or inducement to serve Him, but his heart will elevate and motivate him thereto unless there is some great barrier in his way. This is the exceedingly desirable trait which the early Saints, the supremely holy, were privileged to attain. As stated by King David, may Peace be upon him (Psalms 42:2), "As a hart yearns for the waterbrooks, so does my soul yearn for You, O God. My soul thirsts for God, for the living God - when shall I come.. ?" And (Ibid. 84:3), "My soul longs and goes out for the courts of God..." and (Ibid. 63:2), "My soul thirsts for You; my flesh pines for You..." All this derives from the strength of his longing for the Blessed One. As the Prophet says (Isaiah 26:8), "To Your Name and to Your

רוחני בקרבי אֲשַׁחֲרֶךָ". וְדוֹד עֲצָמוֹ אָמַר (תהלים סג),
"אם זָכַרְתִּיךָ עַל יְצוּעֵי בָּאֲשָׁמְרוֹת אֶהְיֶה כָךְ", בָּאֵר הָעֶנְג
וְהַשְׁעָשׂוּעַ שֶׁהִיא לוֹ בְּדַבָּרוֹ בּוֹ וּבִשְׂכָחִיו יִתְפַּרֵּךְ שְׁמוֹ,
וְאָמַר (שם קיט), "וְאֲשַׁתְּעָשֶׂע בְּמִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֹּתִי".
וְאָמַר (שם), "גַּם מִצּוֹתֶיךָ שֶׁעָשׂוּעִי" וגו' :

וְהִנֵּה זֹאת נִדְאִי שְׂאֵהָבָה זֹאת צָרִיךְ שְׁלֹא תִהְיֶה אֶהָבָה
הַתְלוּיָה בְּדַבָּר, דְּהִינּוּ, שְׁלֵאָהֵב אֶת הַבּוֹרָא יִתְפַּרֵּךְ עַל
שְׁמִיטִיב אֵלָיו וּמַעֲשִׂירוֹ וּמִצְלִיחַ אוֹתוֹ, אֵלֹא כְּאֶהְבֵת הַבֵּן
לְאָבִיו, שֶׁהִיא אֶהָבָה טְבָעִית מִמֶּשׁ, שֶׁטְבָעוֹ מְכַרִּיחוֹ
וְכוֹפֶהוּ לָזֶה, כְּמֵאֲמַר הַפֶּתוּב (דברים לב), "הֲלֹא הוּא
אָבִיךָ קִנְךָ".

וּמִבְחֵן הָאֶהָבָה הַזֹּאת הוּא בְּזִמָּן הַדִּחֵק וְהַצָּרָה. וְכֵן
אָמְרוּ ז"ל (ברכות נד), "וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" (דברים ו) - "אֲפִלוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ",

remembrance is the lust of the soul," and (Ibid. 9), "I long for You in the evening; as long as my spirit is within me, I will seek You." And David himself said (Psalms 63:7), "In truth, I will remember You upon my couch; in the night watches I will think of You." He described his pleasure and delight in speaking of the Blessed One and in recounting His praises (Ibid. 119:47) : "I will take delight in Your mitzvoth, which I love," and (Ibid. 24), "Your mitzvoth, also, are my delight . . . "

It goes without saying that this love should not depend upon any extraneous factor. That is, one should love the Creator, may His Name be blessed, not because He is good to him and grants him wealth and success, but because he is naturally impelled to do so, in the same manner that a son is naturally impelled to love his father. As stated by Scripture (Deuteronomy 32:6), "Is He not your Father, your Master?"

The test of this type of love comes with difficult and troubled times. As our Sages of blessed memory have said (Berachoth 54a), "And you should love the Lord, Your God with all your heart and with all your soul'

"וּבְכָל מְאֹדָךְ" - "בְּכָל מְמוֹנְךְ". אָמֵנָם כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה
הַצָּרוֹת וְהַדְּחָקִים קִשְׁי וּמְנִיעָה אֶל הָאֱהָבָה, יֵשׁ לָאָדָם
לְהִשָּׁיב אֶל עֲצָמוֹ שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת, הָאֶחָת מֵהֵן שָׁנָה לְכָל
נֶפֶשׁ. וְהַשְּׁנִיָּה - לַחֲכָמִים בְּעָלֵי הַדַּעַה הַעֲמָקָה. הָאֶחָת
הִיא, "כָּל מֵאִי דְעֵבְדִּין מִן שְׁמִיָּא לְטָב" (בְּרֻכּוֹת ס). וְזֶה,
כִּי אֶפְלוּ הַצָּעֵר הַהוּא, וְהַדְּחָק הַנֶּרָאָה בְּעֵינָיו רָעָה, אֵינָנו
בְּאַמָּת אֶלָּא טוֹבָה אֲמִתִּית, וְכַמְּשַׁל הָרוּפָא הַחוֹתֵךְ אֶת
הַבָּשָׂר אוֹ אֶת הָאֵבֶר שֶׁנִּפְסַד כְּדֵי שֶׁיִּכְרִיא שָׂאֵר הַגּוּף וְלֹא
יָמוּת, שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהַמַּעֲשֶׂה אֲכֹזְרִי לְכַאוֹרָה, אֵינּוּ אֶלָּא
רַחֲמָנוּת בְּאַמָּת - לְהִיטִיבוֹ בְּאַחֲרִיתוֹ, וְלֹא יָסִיר הַחוּלָה
אֲהָבָתוֹ מִהָרוּפָא בְּעֵבֹר זֶה הַמַּעֲשֶׂה, אֶלָּא אֲדָרְבָּא -
יוֹסִיף לְאֱהָבָה אוֹתוֹ, כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה, כְּשִׁיחֲשֵׁב הָאָדָם
שֶׁכָּל מֵה שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ - לְטוֹבָתוֹ הוּא
עוֹשֶׂה, בֵּין שְׁיִהְיֶה בְּגוּפוֹ, בֵּין שְׁיִהְיֶה בְּמִמּוֹנוֹ, וְאֵף עַל פִּי
שֶׁהוּא אֵינּוּ רוֹאֶה וְאֵינּוּ מִבִּין אֵיךְ זֶה הוּא טוֹבָתוֹ, וְדֹא
טוֹבָתוֹ הוּא, הִנֵּה לֹא תִחַלֵּשׁ אֲהָבָתוֹ מִפְּנֵי כָּל דְּחָק אוֹ כָּל

(Deuteronomy 6:5) - even if He takes your soul, `and with all your might'- with all of your possessions." But in order that troubles and pressures should not act as difficulties and deterrents in the way of the love of God, a person must furnish himself with two understandings, one directed to all men alike and the other to sages with depth of mind. The first understanding is that everything which proceeds from Heaven is for the good of man. The pain and pressure itself which is evil in his eyes is, in reality, true good, in the same way that a doctor's cutting of flesh or of a limb to prevent infection from spreading to the rest of the body and killing the patient is a merciful deed, with the patient's good in mind, though on the surface it may appear to be an act of cruelty. There is no fear that the patient will cease to love the doctor because of what he has done to him; to the contrary, he will love him even more. In our case, too, if a man will but consider that everything the Holy One Blessed be He does with Him, both in relation to his body and to his possessions is for his own good, though he may not be able to perceive or understand

צֵעַר, אֶלֶּא אֲדִרְבָּא תִּגְבֵּר וְנוֹסְפָה בּוֹ תִּמִּיד.

אֲךָ בְּעָלֵי הַדְּעָה הָאֲמִתִּית אֵינָם צָרִיכִים אֲפִלּוּ לְטַעַם הַזֶּה, כִּי הָרִי אֵין לָהֶם לְכוֹן עֲצָמָם כָּלֵל, אֶלֶּא כָּל תְּפִלָּתָם לְהַגְדִּיל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו, וְכָל מָה שִׁיתְּגַבְּרוּ עֲבוּבִים נִגְדָּם עַד שִׁיִּצְטָרְכוּ הֵם יוֹתֵר כֹּחַ לְהַעֲבִירָם, הִנֵּה יֵאָמֵץ לָבָם וַיִּשְׁמְחוּ לְהִרְאוֹת תִּקְוָה אֲמוּנָתָם, כִּשֹּׁר צָבָא הָרָשׁוּם בְּגִבוּרָה, אֲשֶׁר יִבְחַר לוֹ תִּמִּיד בְּמִלְחָמָה הַחֲזָקָה יוֹתֵר, לְהִרְאוֹת תִּקְפוֹ בְּנִצְחוּנָה. וַיִּכְבֵּר מֶרְגָּל זֶה הָעֲנִיָּן בְּכָל אוֹהֵב בִּשְׁוֹר - וְדָם שִׁישְׁמַח בְּשִׁינְדִּמָּן לוֹ מָה שִׁיּוּכַל לְהִרְאוֹת בּוֹ אֶל אֲשֶׁר הוּא אוֹהֵב, עַד הֵיכָן מִגִּיעַ עֲצָם אֶהְבָּתוֹ:

וַיִּנָּבֵא עֲתָה עֲנִפֵּי הָאֶהְבָּה, הֵם הַשְּׁלִשָּׁה שִׁזְכֹּרֶתִים, הַדְּבָקוֹת, הַשְּׂמֻחָה וְהַקְּנָאָה:

הַדְּבָקוֹת הוּא, שִׁיְהִיָּה לְבוֹ שֶׁל אָדָם מִתְדַּבֵּק כָּל כֶּךָ בְּשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁכָּבֵר יָסוּר מִלְּפָנוֹת וּלְהַשְׁגִּיחַ אֶל שׁוּם דְּבָר

its being so, his love will not weaken because of any pressure or pain, but, to the contrary, will grow stronger and will steadily increase.

Those with true understanding, however, do not need even this explanation, for they are entirely unmotivated by selfinterest, their sole aspiration being to magnify the honor of God and to give Him pleasure. The more deterrents that cross their path, making it necessary for them to give more of themselves to counteract them, the more will their hearts fortify themselves and rejoice to show the strength of their faith, just as a general, famed for his strength will always thrust himself into the heart of the battle, where a victory will serve all the more to reveal his prowess. The joy that comes with every opportunity to express the intensity of one's love is well known to every lover of flesh and blood.

We shall now discuss the three aforementioned branches of love - communion, joy and jealousy.

Communion is a state in which one's heart clings so closely to the Blessed One that he does not strive for and is not concerned with

זולתו. והוא שָׁבָא עָלָיו הַמַּשָּׁל בְּדִבְרֵי שְׁלֹמֹה (משלי ה),
”אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֶת חֵן, וַיַּדִּיחַ יְרוּנָךְ בְּכָל יַעַת, בְּאַהֲבַתָּהּ
תִּשְׁגָּה תַמִּיד”. וּבִגְמָרָא אָמְרוּ ז”ל (עירובין נד), ”אָמְרוּ
עָלָיו עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
בְּשׁוּק הַתְּחִתּוֹן שֶׁל צְפוּרִי, וּסְדִינוֹ מוּטָל בְּשׁוּק הָעֲלִיוֹן
שֶׁל צְפוּרִי”. וְהִנֵּה תְּכַלִּית הַמַּדָּה הַזֹּאת הוּא, לְהִיּוֹת
הָאָדָם מְתַדַּבֵּק כֵּךְ אֶל בּוֹרְאוֹ בְּכָל יַעַת וּבְכָל שְׁעָה, אֲמָנָם
לְפָחוֹת בְּשַׁעַת עֲבוּדָה, אִם אוֹהֵב הוּא אֶת בּוֹרְאוֹ וְדַאי
שִׁיחָיָה לוֹ הַדְּבָקוֹת הַזֶּה.

וּבִירוּשָׁלַיִם אָמְרוּ רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא הָיָה עוֹמֵד
וּמִתְפַּלֵּל, וּבָא חֲבֵרָבֶר וְהִפִּישׁוּ, וְלֹא הִפְסִיק תְּפִלָּתוֹ,
וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ חֲבֵרָבֶר מֵת מוּטָל עַל פִּי חוּרוֹ. אָמְרוּ
לוֹ תִלְמִידָיו, רַבִּי, וְלֹא הִרְגָּשְׁתָּ? וְאָמַר לָהֶם, יָבוֹא עָלַי!
מִתּוֹךְ שֶׁהָיָה לִבִּי מִכּוֹן בְּתִפְלָה לֹא הִרְגָּשְׁתִּי.”

וְעַל הַדְּבָקוֹת הַזֶּהֱרִינוּ בַּתּוֹרָה פְּעָמִים רַבּוֹת (דברים יא),
”לֹא־הִבֵּה אֶת ה’ אֱלֹהֶיךָ” וּגו’ וּלְדַבָּקָה בּוֹ”. ”וְבוֹ תִדְבָּק”,

anything outside of Him, as alluded to in Solomon's simile (Proverbs 5:19), "A beloved gazelle, full of favor; her breasts will satiate you at all times. In her love will you always wander." And in the Gemara our Sages of blessed memory tell us (Eruvin 54b), "It was said about R. Eleazar ben Pedath that he sat and occupied himself with Torah in the upper marketplace of Sepphoris while his garment hung in the lower market place." The end of this trait is that a man be constantly united with his Creator in this manner. At the very least he will, if he loves his Creator, certainly engage in such communion during the time of his Divine service.

In Talmud Yerushalmi (Berachoth 5.1) it is stated, "Once, R. Chanina ben Dosa, while standing and praying, was bitten by a poisonous lizard, but did not interrupt his prayers. His disciples asked him, 'Our Rabbi, did you not feel anything?' He answered, 'I take an oath. Because my heart was intent on my prayers, I felt nothing.'"

The Torah exhorts us very often in relation to communion with God: "to love the Lord your God with all your heart... and to cling

(שם י), "ובו תדבקון" (שם יג). וְדָוִד אָמַר (תהלים סג),
 "דִּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ", וְעֵנִין כָּל אֱלֹהֵי הַפְּסוּקִים אֶחָד,
 שֶׁהוּא הַדִּבְקוֹת שֶׁהָאָדָם מִתְדַבֵּק בּוֹ יִתְפַּרֵּךְ שְׂאִינוֹ יָכוֹל
 לִפְרֹד וְלִזְוֹז מִמֶּנּוּ, וְאָמְרוּ ז"ל (בראשית רבה פרק פ),
 "אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, בְּשֵׁלֶשׁ לְשׁוֹנוֹת שֶׁל חֶבֶה
 חִבֵּב הַקָּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּדַבִּיקָה, בְּחִשְׁיָקָה, וּבְחִפְיָצָה.
 וְאָנוּ לְמִדִּים אוֹתוֹ מִפְּרָשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁכֶם בֶּן חֲמוּר", וְהֵם
 מִמָּשׁ עֲנִפֵּי הָאֱהָבָה הָעֲקָרִית, וְהֵינּוּ הַתְּשׁוּקָה שֶׁזִּכְרָתִי,
 וְהַדִּבְקוֹת וְהַנַּחֲת וְהָעֲנָג הַנִּמְצָא בְּעֶסֶק עֲנִיָּנוֹ שֶׁל
 הַנֶּאֱהָב:

הַשְּׁנִי הוּא, הַשְּׂמִיחָה, וְהוּא עָקֵר גָּדוֹל בְּעִבּוּדָה, וְהוּא מֵה
 שֶׁדָּוִד מִזְהִיר וְאוֹמֵר (תהלים ק), "עֲבֹדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה,
 בָּאוּ לִפְנֵי בְּרִנָּה", וְאוֹמֵר (שם סח), "נִצְדִיקִים יִשְׂמְחוּ
 יַעֲלִצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיִּשְׁשׂוּ בְּשִׂמְחָה", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל (שבת ל), "אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא מִתּוֹךְ שְׂמִיחָה

to Him" (Deuteronomy 30:20), "and to Him shall you cling" (Ibid. 10:20), "And cling to Him" (Ibid. 13:5). David said (Psalms 63:9). "My soul clings to You." All of these verses speak of one thing - the uniting of a man with the Blessed One to the extent that he cannot separate himself and move from Him. And our Sages of blessed memory have said (Bereshith Rabbah 80:7), "R. Shimon ben Lakish said, 'The Holy One Blessed be He employed three terms of love in relation to Israel, and we learn them from the episode of Shechem ben Chammor - 'communion,' 'longing' and 'desire.' " These are essentially the principal branches of love - the yearning that I mentioned before, the clinging to God and the pleasure and joy derived from occupying oneself with that which is associated with the Beloved.

The second main branch of love is joy, a fundamental principle in Divine service, in relation to which David exhorted us (Psalms 100:2), "Serve God with joy; come before Him with song" and (Ibid. 68:4), "And the righteous will rejoice. They will exult before God and be filled with happiness." And our Sages of blessed memory have said

שֶׁל מִצְוָה". וְעַל הַפָּסוּק שֶׁזִכְרָנוּ לְמַעַלָּה "עֲבָדוּ אֶת ה'
בְּשִׂמְחָה", אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (שׁוֹחַר טוֹב), "אָמַר רַבִּי אֵיבּוֹ,
כְּשֶׁתִּהְיֶה עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל יִהְיֶה לִּבּוֹ שִׂמְחָה עָלֶיךָ שֶׁאַתָּה
מִתְפַּלֵּל לְאַל־הֵימ שָׂאִין פִּיּוּצָא בּוֹ", כִּי זֹאת הִיא הַשִּׂמְחָה
הָאֲמִתִּית, שֶׁיִּהְיֶה לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם עֲלֹז עַל שֶׁהוּא זוֹכֶה
לְעֵבֶד לִפְנֵי אֲדוֹן יִתְבַּרְךָ שָׂאִין כְּמוֹהוּ, וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָתוֹ
וּבְמִצְוֹתָיו שֶׁהֵם הַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּי וְהִיקָר הַנִּצָּחִי,

וְאָמַר שְׁלֹמֹה בַּמֶּשֶׁל הַחֲכָמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים א), "מִשְׁכְּנֵי
אֲחֵרֶיךָ נְרוּצָה, הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בָּךְ",
כִּי כָּל מֶה שֶׁזוֹכֶה הָאָדָם לִפְנֵס יוֹתֵר לִפְנֵים בְּחֲדָרֵי יְדִיעַת
גְּדֻלָּתוֹ יִתְבַּרְךָ, יוֹתֵר תִּגְדֹּל בּוֹ הַשִּׂמְחָה וְיִהְיֶה לְבוֹ שֶׁשׁ
בְּקֶרְבּוֹ, וְאָמַר (תְּהִלִּים קמט), "יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו,
בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בַּמִּלְכָּם". וְדוֹד, שֶׁכָּכֵר הִגִּיעַ אֶל הַמַּעַלָּה
הַזֹּאת שֶׁעוֹר גְּדוֹל, אָמַר (שִׁם קד), "יִצְרַב עָלָיו שִׁיחִי,
אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בָּהּ". וְאָמַר (שִׁם מג), "וְאִבּוֹאָה אֶל מִזְבֵּחַ

(Shabbath 306), "The Divine Presence comes to rest upon one only through his rejoicing in a mitzvah." In relation to the aforementioned verse, "Serve God with joy," they said (Midrash Shochar Tov ad loc.), "R. Ibu said, 'When you stand before him in prayer, let your heart rejoice that you are praying to a God without parallel.' " This is true joy - rejoicing that one has been privileged to serve the Blessed Master, who has no equal and to occupy oneself with His Torah and His mitzvot, which embody true perfection and eternal preciousness.

Solomon, in his wisdom, expressed the idea thus (Song of Songs 1:4): "Draw me on; we will run after You. The King has brought me to his chambers; we will rejoice and be happy in You." The further a person is privileged to enter into the chambers of the knowledge of the greatness of the Blessed One, the greater is his happiness and his heart rejoices within him. And again (Psalms 149:2), "Israel will be happy in its Maker. The sons of Zion will rejoice in their King." David, who had already reached a high plane in the cultivation of this trait, said (Ibid. 104:34), "Let my words be pleasant to

אֱלֹהִים אֵל אֵל שְׁמַחַת גִּילִי, וְאוֹדֶךָ בְּכִנּוּר אֱלֹהִים
אֱלֹהֵי". וְאָמַר (שם עא), "תִּרְנְנָה שְׁפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה לָךְ,
וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ", וְהִינוּ, כִּי כָל כֶּךָ הִיְתָה מִתְגַּבְּרֶת
בְּקִרְבּוֹ הַשְׁמָחָה, שְׁכָבָר הַשְׁפָּתִים הָיוּ מִתְנַעֲנְעוֹת
מֵאֲלִיָּהָן, וּמִרְנָנוֹת בְּהִיּוֹתוֹ עוֹסֵק בְּתַהֲלוֹתָיו יִתְפַּרֵּךְ, וְכָל
זֶה מִגִּדּוֹל הַתְּלַהֲטוֹת נִפְשׁוֹ שֶׁהִיְתָה מִתְלַהֲטָה בְּשִׂמְחָתָהּ
לְפָנָיו, הוּא מֵה שְׁפִיִּים, "וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ". וּמִצִּינוּ
שְׁנֵתָרְעֵם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי שְׂחָסְרוֹ
תְּנָאִי זֶה בְּעִבּוּדָתָם, הוּא שְׁנֵאָמַר (דְּבָרִים כח), "תַּחַת
אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב".
וְנִדּוּ, לְפִי שְׂרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַתְּנַדְּבָם עַל בְּנֵין
הַבֵּית, שְׁכָבָר הַגִּיעוּ לַמַּעֲלָה הַזֹּאת, הַתְּפִלָּה עֲלֵיהֶם
שֶׁתִּתְקַיֵּם הַמִּדָּה הַטּוֹבָה בָּהֶם וְלֹא תִסּוּר, הוּא מֵה שְׁאָמַר
(דְּבָרִי הַיָּמִים - א כט), "וְעַתָּה עִמָּךְ הִנֵּמְצָאוּ פֹה, רְאִיתִי
בְּשִׂמְחָה לְהִתְנַדֵּב לָךְ ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל
אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמָרָה זֹאת לְעוֹלָם לִיצֹר מַחֲשָׁבוֹת לֵבָב עִמָּךְ

Him; I will rejoice in God" and (Ibid. 43:4), "And I will come to the altar of the Lord, to the God who is the joy of my rejoicing and I will praise You with the harp, O God" and (Ibid. 71:23), "Let my lips rejoice, for I will sing to You, and my soul which You have redeemed." His joy waxed so strong within him that his lips moved of themselves and sang upon his being engaged in the praises of the Blessed One - all this because of the great fervor of his soul, which was consumed in its joy before him, as he concludes, "and my soul which you have redeemed." We find that the Holy One Blessed be He stormed against the Jews because they omitted this element in their Divine service, as it is said (Deuteronomy 28:47), "Because you did not serve the Lord your God with happiness and willingness of heart." David, seeing in the spirit with which the Jews donated towards the building of the Temple that they had already attained to this trait, prayed that it remain with them and not depart, as it is said (I Chronicles 29:17,18), "And now, Your people that are found here I have seen offering to You with joy. O Lord, God of Abraham, Isaac and

וְהֵכֵן לְבָכֶם אֵלַיךְ":

הָעֲנָף הַשְּׁלִישִׁי הוּא הַקִּנְאָה, שִׁיחָהּ הָאָדָם מְקַנָּא לָשֶׁם קָדְשׁוֹ, שׁוֹנֵא אֶת מְשֻׁנְאָיו וּמְשַׁתְּדֵּל לְהַכְנִיעֵם בְּמַה שְׁיֻכָּל, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְעֲשִׂית, וּכְבוֹדוֹ מְתַרְבֶּה. וְהוּא מַה שְּׁאָמַר דָּוִד עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תהלים קלט), "הֲלֹא מְשֻׁנְאֶיךָ ה' אֲשֵׁנָא, וּבִתְקוּמָמֶיךָ אֶתְקוּטָט תִּכְלִית שִׁנְאָה שִׁנְאָתִים" וגו', וְאֵלֶיהוּ אָמַר (מלכים - א יט), "קִנְאָה קִנְאָתִי לָהּ צָבָאוֹת" וגו'. וּכְכֹר רָאִינוּ לְמַה זָכָה בְּעֲבוּר קִנְאָתוֹ לְאֵלֶיהוּ, כְּמֵאמַר הַפְּתוּב (במדבר כה), "תַּחַת אֲשֶׁר קִנְאָה לְאֵלֶיהוּ וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וּכְכֹר הַפְּלִיגוּ חַז"ל (שבת נד) לְדַבֵּר בְּמִי שֵׁשׁ בְּיָדוֹ לְמַחֲוֹת וְאִינוּ מוֹחָה, וְגִזְרוּ דִּינוֹ לְתַפְס בְּעוֹן הַחוּטָאִים עֲצָמוֹ. וּבְמִדְרַשׁ אֵיכָה (איכה רבה א) אָמְרוּ, "הָיָה שְׂרִיָּה כְּאֵילִים" - "מָה אֵילִים הָלָלוּ בְּשַׁעַת שָׂרָב הוֹפְכִים פְּנִיָּהּ

Israel, our fathers, preserve this eternally for the inclination of the thoughts of the heart of Your people, and set their hearts aright with You."

The third branch of the love of God is jealously - being jealous for the Holy One's Name, hating His enemies and striving to humble them as much as possible so that the service of the Blessed One will be done and His honor magnified. As David, may Peace be upon him, said (Psalms 139:21,23), "Will I not hate those who hate You, O Lord, and will I not rebuke those who rise against You? I hate them to the limits of hatred..." Elijah said (I Kings 19:10), "I have been exceedingly jealous for the Lord of Hosts..." It was because of this jealousy for his God that he attained such heights, as in the verse (Numbers 25:13), "Because he was jealous for his God and brought about atonement for Israel."

Our Sages of blessed memory were very extreme in their statements (Shabbath 54b) concerning those who are in a position to rebuke others for their wrongdoing but fail to do so, stating that they themselves will be judged as having committed the sin. In

אלו תחת אלו, כך היו גדולי ישראל - רואים דבר עברה
והופכים פניהם ממנו. אמר להם הקדוש ברוך הוא,
תבוא השעה ואני אעשה להם כן". וזה פשוט, מי
שאוב את חברו, אי - אפשר לו לסבל שיראה מכים
את חברו או מחרפים אותו, ובנדאי שיצא לעזרתו, גם
מי שאוב שמו יתברך, לא יוכל לסבל ולראות שיחללו
אותו חס - וחלילה, ושיעברו על מצוותיו. והוא מה
שאמר שלמה (משלי כח), "עוזבי תורה יהללו רשע,
ושומרי תורה יתגרו בם", כי אותם שמהללים רשע
ברשעתו ולא יוכיחו על פניו מומו, הנה הם עוזבי
התורה ומניחים אותה שתחלל חס - וחלילה. אך
שומריה המתחזקים להחזיקה, ונדאי שיתגרו בם, לא
יוכלו להתאפק ולהחריש. ואמר הקדוש ברוך הוא אל
איוב (איוב מ), "הפץ עברות אפך, וראה כל גאון
והשפילהו, ראה כל גאון הכניעהו, וחדך רשעים תחתם,
טמנם בעפר יחד, פניהם חבש בטמון", כי זהו תקף

Midrash Eichah (1.34) it is stated, " `Her leaders were like harts' (Lamentations 1:6) just as harts, when it is hot, turn their faces one beneath the other, so the great men of the Jews saw sin and turned their faces from it. The Holy One Blessed be He said about them, `The time will come when I will do the same to them.'" It is evident that just as one who loves his friend will not tolerate his being beaten or insulted, but will certainly rise to his defense, so one who loves the Name of the Blessed One will not be able to abide the desecration of His Name (G-d forbid) and the transgression of His mitzvot. As Solomon said (Proverbs 28:7), "The deserters of Torah will praise the wicked and the observers of Torah will rebuke them." Those who praise the wicked individual in his wickedness and do not hold his misdeed up to him are deserters of Torah, who abandon it to desecration (God forbid). The observers of Torah, those who strengthen themselves in strengthening Torah, will certainly rebuke them. They will not be able to contain themselves and remain still. The Holy One Blessed be He said to Job (Job 40:11-13), "Spread out the

הָאֱהָבָה - שְׂיֻכָּל לְהִרְאוֹת מִי שְׂאוֹהֵב אֶת בּוֹרְאוֹ בְּאַמֶּת.
וְאוֹמֵר (תהלים צז), "אוֹהֲבֵי ה' שְׁנֵאוּ רָע":

וְהִנֵּה בְּאַרְנוֹ עַד הִנֵּה הַחֲסִידוֹת מֵה שְׁתָּלוּי בַּמַּעֲשֵׂה
וּבְאֶפֶן הָעֲשִׂיָּה. נִבְאָר עֲתָה הַתְּלוּיָה בַּכּוֹנֵה.

וּבְכָר דְּבִרְנוּ גַם כֵּן לְמַעַלָּה מַעֲנִין לְשִׁמָּה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה
לְמַדְרֵגוֹתֶיהֶם. אֲמָנָם וַדָּאִי שְׁמִי שְׁמַתְכֹּנָן בַּעֲבוּדְתוֹ לְטָהָר
נִפְשׁוֹ לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ, לְמַעַן תִּזְכֶּה לְשִׁבְתָּ אֶת פָּנָיו בְּכָל־
הַיְּשָׁרִים וְהַחֲסִידִים, לְחִזּוֹת פְּנֵעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ
וּלְקַבֵּל הַגָּמוּל אֲשֶׁר בָּעוֹלָם הָבָא, לֹא נוֹכָל לוֹמַר שְׁתַּהֲיָה
כּוֹנֵה זֶה רָעָה, אֲכֵן לֹא נוֹכָל לוֹמַר גַּם כֵּן שְׁתַּהֲיָה הַיּוֹתֵר
טוֹבָה, כִּי עַד שְׁהָאֲדָם מִתְכַּנֵּן לְטוֹבַת עֲצָמוֹ סוּף סוּף
עֲבוּדְתוֹ לְצִרְךָ עֲצָמוֹ:

fury of Your wrath, and see every proud man and lower him. See every proud man and humble him and stamp down the wicked beneath them. Bury them together in the earth, their faces enclosed in hiddenness." This is the intensity of the love that one who truly loves his Creator should be able to display. As it is said (Psalms 97:10), "Those who love God hate evil."

We have thus far dealt with those aspects of Saintliness concerned with the deed and with the manner of its performance. We shall now speak of intention in relation to Saintliness.

We have already discussed the performance of actions, for the sake of Heaven or not for the sake of Heaven, according to their various levels. It cannot be said that one who is motivated in his Divine service by a desire to purify his soul before his Creator so that he can come to sit in His presence together with the just and the Saintly, to see the pleasantness of God, to dwell within His Sanctuary and to receive the reward of the World to Come - it cannot be said that such a person is badly motivated. On the other hand, we cannot say that his motivation is a

אך הפונה האמתית המצויה בחסידים אשר טרחו
 והשתדלו להשיגה, הוא שיהיה האדם עובד רק למען
 אשר כבודו של האדון ברוך הוא יגדל וירבה, וזה יהיה
 אחר שהתגבר באהבה אליו ותברך ויהיה חומד ומתאנה
 אל הגדלת כבודו ומצטער על כל שימצט ממנו, כי אז
 יעבד עבודתו לתכלית זה - שלפחות מצדו יהיה כבודו
 תברך מתגדל, ויתאנה שכל שאר בני האדם יהיו כמו
 כן, ויצטער ויתאנח על מה שממצטים שאר בני האדם,
 וכל שכן על מה שממצט הוא עצמו, בשוגג או באנס או
 בחלשת הטבע, אשר קשה לו לשמר מן החטאים בכל
 יום, כענין הכתוב (קהלת ז), "כי אדם אין צדיק בארץ
 אשר יעשה טוב ולא יחטא":

נדבר זה בארוהו בתנא דבי אליהו זכור לטוב (רבה פרק
 ד), אמרו, "כל חכם מישאל שיש בו דבר תורה לאמתו

very good one either. For as long as a person is concerned with his own good, his Divine service is also performed for his own good.

The true motivation, which is common to Saints, who have exerted themselves and persevered to acquire it, is to serve solely for the purpose of magnifying and extending the honor of the Master of Blessed Name. One will serve for this end only after he has grown strong in love for the Blessed One, and longs and lusts for the magnification of His honor, and is pained by anything which detracts from it. He will hope that he is at least doing his part towards magnifying the honor of the Blessed One and he will wish that all others possessed this aspiration. The shortcomings of others in this respect will pain and grieve him, not to speak of his own unintentional and accidental lapses and those resulting from his natural weakness, which makes it difficult for him to constantly protect himself against sin, as it is stated (Ecclesiastes 7:20), "A man is not righteous in the land, who will do good and not sin."

The Saintly attitude we are discussing has been set forth in Tanna d'bei Eiiyahu (Chapter 4): "Every sage in Israel who

וּמִתְאַנֵּחַ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל כְּבוֹדָן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל כָּל יָמָיו, וּמִתְאַנֶּה וּמַצֵּר לְכְבוֹד יְרוּשָׁלַּיִם, וְלְכְבוֹד
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלִישׁוּעָה שְׂתַצְמַח בְּקִרְוֹב, וְלְכִנוּס גְּלִיּוֹת,
זוֹכָה לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּדִבְרָיו" וכו'. נִמְצְאָתָ לָמַד, שֶׁזֹּאת
הִיא הַפְּנוּנָה הַמַּעֲלָה, שֶׁהִיא רְחוּקָה לְגִמְרֵי מִכָּל הַנָּאֵת
עֲצָמוֹ, וְאֵינָה אֶלָּא לְכְבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם וְלַקָּדוֹשׁ שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ הַמִּתְקַדֵּשׁ בְּבְרִיּוֹתָיו בְּשַׁעַה שְׁעוֹשִׁים רְצוֹנוֹ. וְעַל
זֶה אָמְרוּ (זוהר משפטים), "אֵיזֶהוּ חֲסִיד? - הַמִּתְחַסֵּד
עִם קוֹנוֹ":

וְהִנֵּה הַחֲסִיד הַזֶּה, מְלַבֵּד הָעֲבוּדָה שֶׁהוּא עוֹבֵד בְּמַעֲשֵׂה
מַצְוֹתָיו עַל הַפְּנוּנָה הַזֹּאת, הִנֵּה נִדְּאֵי צָרִיךְ שְׂיִצְטָעַר
תָּמִיד צֶעַר מִמָּשׁ עַל הַגְּלוּת וְעַל הַחֲרָבָן, מַצִּיד שְׂזֵה גוֹרֵם
מַעוֹט כְּכִיכּוֹל לְכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְאַנֶּה לְגֵאָלָה, לְפִי שְׂבִיָּה
יְהִיָּה עֲלוּי לְכְבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מֵה שְׂאֵמֵר הַתְּנָא

possesses the words of Torah according to their true significance and grieves for the honor of the Holy One Blessed be He and for the honor of Israel all his days, and lusts and feels pain for the honor of Jerusalem and of the Temple and for the swift flowering of salvation and the ingathering of the exiles, attains to the infusion of the Divine spirit in his words... " This, then, is the proper frame of mind for one to cultivate, removed as it is from all considerations of personal pleasure, directed only towards the honor of the Presence and towards the sanctification of His Name, which is sanctified by His creations when they do His will. In relation to this it is said (Zohar Mishpatim), "Who is a Saint -one who is Saintly with his Creator."

A Saint of this kind, aside from being motivated in the proper manner in relation to the performance of mitzvot in pursuance of his Divine service, must, without doubt, constantly feel actual pain over Jerusalem and the Destruction because of their tendency to minimize the honor of the Blessed One, and will lust for the Redemption so that the honor of the Blessed

רְבִי אֱלִיהוּ שְׁהֵבֵאנוּ לְמַעַלָּה, "וּמִתְאַנֶּה וּמַצֵּר לְכָבוֹד
יְרוּשָׁלַיִם וְכוּ', וַיִּתְפַּלֵּל תָּמִיד עַל גְּאוּלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל
וְהַשְׁבַּת כְּבוֹד שָׁמַיִם לְעַלְוֵי".

וְאִם יֹאמַר אָדָם, מִי אֲנִי וּמָה אֲנִי סָפוֹן שְׂאֵתְפַלֵּל עַל
יְרוּשָׁלַיִם וְכוּ', הַמִּפְגִּי תִפְלָתִי יִכְנסוּ הַגָּלִיּוֹת וְתִצְמַח
הַיְשׁוּעָה? תִּשׁוּבָתוֹ בְּצִדּוֹ, כְּאוֹתָהּ שֶׁשְּׁנִינוּ (סִנְהֶדְרִין לַח),
"לְפִיכֵן נִבְרָא אָדָם יְחִידִי - כְּדֵי שֶׁכָּל אֶחָד יֹאמַר,
בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם", וּכְכֹר נַחַת רוּחַ הוּא לְפָנָיו יִתְפַּרֵּךְ
שִׁיְהִיו בָּנָיו מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְלִים עַל זֹאת, וְאִף שֶׁלֹּא
תַעֲשֶׂה בְקִשְׁתָּם, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הַזְמַן אוֹ מֵאִיזָה טַעַם
שִׁיְהִיָּה, הִנֵּה הֵם עֹשׂוֹת אֶת שְׁלָהֶם וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
שְׂמִיחַ בָּזֶה. וְעַל הָעֵדֶר זֶה הַדָּבָר הַתְּרַעַם הַנִּבְיָא (יִשְׁעִיָּה
נֹט), "וַיִּבְרָא כִּי אֵין אִישׁ, וַיִּשְׁתַּוְּמֵם כִּי אֵין מִפְּגִיעַ". וְאָמַר
(שֵׁם סֵג), "וַאֲבִיט וְאֵין עוֹזֵר, וְאֶשְׁתַּוְּמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ".
וְאוֹמֵר (יִרְמִיָּה ל), "צִיּוֹן הִיא, דְּרֵשׁ אֵין לָהּ", וּפָרְשׁוּ וַיִּלְ

One may grow. As stated by the aforementioned Tanna d'bei Eliyahu, "And he lustrates and feels pain for the honor of Jerusalem and prays constantly for the Redemption of Israel and for the restoration of the honor of Heaven to its former pre-eminence."

If one would say, "Who am I and what am I worth that I should pray for Jerusalem etc... Will the exiles be gathered in and will Salvation sprout because of my prayer?" his answer awaits him. As we learned (Sanhedrin 37a), "Man was created individually so that each man should say, 'The world was created for my sake.' " it is the Blessed One's pleasure that His sons desire and pray for this. And though their desire may not be fulfilled because the proper time has not yet arrived or for some other reason, they will have done their part and the Holy One Blessed be He rejoices in it. The Prophet stormed over the absence of this attitude (Isaiah 59:16), "And he saw that there was no man and he was amazed that there was no contender" and (Ibid. 63:5), "And I looked and there was no helper, and I was amazed and there was no

(סוכה מא), "מִכָּלֵל דְּבַעֲיָא דְּרִישָׁה", הָרִי פֶּאן שְׁחִיבִים
אַנְחֵנוּ בָּזָה, וְאִין לָנוּ לִפְטֵר מִפְּנֵי מַעוּט כִּחְנוּ, כִּי עַל
פִּיּוּצָא בָּזָה שְׁנִינוּ (אבות פג), "לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגֹמֵר,
וְאִי אֵתָּה בֶּן חוֹרִין לִבְטֹל הַיִּמְנָה". וְאָמַר עוֹד הַנִּבִּיא
(ישעיה נא), "אִין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים יִלְדָּה, וְאִין מַחְזִיק
בְּיָדָהּ מִכָּל בָּנִים גִּדְּלָהּ", וְאָמַר (שם מ), "כָּל הַבָּשָׂר
חֲצִיר, וְכָל חֲסִידוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה", וּפִרְשׁוּ ז"ל (ראה עבודה
זרה ב) שֶׁכָּל חֲסִיד שְׁעוּשִׁים - לְעֶצְמָם הֵם עוֹשִׂים, לְטוֹבַת
נַפְשָׁם וְלַהֲנָאתָם, וְאִינָם מִתְּפַנְּנִים לַפְּנוּנָה הַשְּׁלֵמָה הַזֹּאת,
וְלֹא מִבְּקָשִׁים עַל עֲלוֹי הַכְּבוֹד וּגְאֻלַּתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי
אִי - אֶפְשָׁר לִכְבוֹד הָעֲלִיוֹן לְהִתְרַבּוֹת אֲלֵא בְּגֻאֲלַתָּן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, וּבִרְבּוּי כְּבוֹדָם, שֶׁזֶּה תֵּלּוּי בָּזָה בְּאַמָּת, וְכִמּוֹ
שֶׁכֶּתוּב בִּתְנָא דְּבִי אֱלִיהוּ שֶׁהִזְכֵּרְתִּי, "וּמִתְאַנֵּחַ עַל כְּבוֹדוֹ
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא" וכו'.

supporter" and (Jeremiah 30:17), "It is Zion; no one inquires after it." Commenting upon this verse our Sages of blessed memory said (Sukkah 41a), "This shows that it needs inquiring after." We see, then, that we are dutybound in this respect. We cannot exempt ourselves because of our inadequate strength, for in relation to all such things we learned (Avoth 2.16), "The work is not yours to complete, but you are not free to abstain from it." And the Prophet says elsewhere (Isaiah 51:18), "She has no one to lead her from among all the sons to whom she has given birth; no one to hold her hand from among all the sons she has raised." And the verse (Ibid. 40:6), "All flesh is grass and all of his kindness is as the blossoming of the field," our Sages of blessed memory interpreted (Avodah Zarah 2b) as meaning that all of their kindnesses are performed for their own sake, for their own good and pleasure, that they are not governed by this pure motivation and do not seek the magnification of God's honor and the redemption of Israel. The honor of God can grow only with the redemption of Israel and the growth of their honor, the one, in reality,

וּמִצָּאתָ לְמַד שְׁשִׁנֵּי דְבָרִים יֵשׁ בְּעֵנִין זֶה, אֶחָד - הַפְּנוּה
בְּכָל מִצְוָה וְעִבּוּדָה שֶׁתִּהְיֶה לְעֵלּוּי כְבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם בְּמָה
שֶׁבְּרִיּוּתוֹ עוֹשִׂים נֶחֱת רוּחַ לְפָנָיו. וְעוֹד - הַצָּעַר וְהַבְּקָשָׁה
עַל עֵלּוּי הַכְּבוֹד הַזֶּה שֶׁיַּעֲשֶׂה בְשִׁלְמוֹת בְּעֵלּוּי כְבוֹדוֹ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל וְשִׁלּוּתָם:

וְאִמָּנָם עוֹד עָקַר שְׁנֵי יֵשׁ בְּכַוֵּנַת הַחֲסִידוּת, וְהוּא, טוֹבַת
הַדּוֹר. שֶׁהִנֵּה רָאוּי לְכָל חֲסִיד שֶׁיִּתְכַּנֵּן בְּמַעֲשָׂיו לְטוֹבַת
דּוֹרוֹ כָּלוּ, לְזִכּוֹת אוֹתָם וּלְהִגֵּן עֲלֵיהֶם. וְהוּא עֵנִין הַכְּתוּב
(יִשְׁעִיָּה ג'), "אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פָרִי מַעַלְלֵיהֶם
יֵאָכְלוּ", שֶׁכָּל הַדּוֹר אוֹכֵל מִפְּרוֹתָיו. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
ז"ל (בבא בתרא טו), "הִיֵּשׁ בָּה עֵץ" (במדבר יג) - "אִם
יֵשׁ מִי שֶׁמִּגֵּן עַל דּוֹרוֹ כְּעֵץ".

being dependent upon the other, as may be seen in the aforementioned Tanna d'bei Eliyahu, "And he grieves over the honor of the Holy One Blessed be He and over the honor of Israel."

There are two considerations, then, in relation to this aspect of intention. The first is that the intention behind every mitzvah and act of Divine service be the magnification of the honor of the Presence, which derives from His creations' giving pleasure to Him, and the second that one feel pain for His honor, and long that it be perfectly magnified through the magnification of Israel's honor and through their well-being.

The second aspect of intention concerns the good of the generation. It befits every Saint to be motivated in his actions by a concern for the good of the entire generation, a desire to benefit and protect them. This is the intent of the verse (Isaiah 3:10), "Praise the righteous for he is good; for they eat the fruits of their deeds." The whole generation eats of their fruits. Our sages have commented similarly (Bava Bathra 15a), "Does it contain trees? ' (Numbers 13:20) - is

וְתִרְאֶה שְׁזָהוּ רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם שְׂיֵהִיו חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל
מִזְפִּים וּמִכְפָּרִים עַל כָּל שָׂאֵר הַמַּדְרָגוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהוּא מֵה
שֶׁאָמְרוּ ז"ל בְּלוּלָב וּמִיָּנוֹ (וִיקְרָא רַבָּה), "יָבוֹאוּ אֵלֶּה
וַיִּכְפְּרוּ עַל אֵלֶּה", שְׂאִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חִפֵּץ בְּאֲבִדַּן
הָרָשָׁעִים, אֲלֹא מִצָּוָה מְטַלֵּת עַל הַחֲסִידִים לְהִשְׁתַּדֵּל
לְזֻכוּתָם לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, וְזֶה צָרִיךְ שְׂיַעֲשֶׂה בְּכוֹנֶנֶת עֲבוֹדָתוֹ
וְגַם בְּתַפְלָתוֹ בְּפַעַל, דְּהֵינּוּ, שְׂיִתְפַּלֵּל עַל הוֹרֵו לְכַפֵּר עַל
מִי שֶׁצָּרִיךְ בִּפְרָה וּלְהָשִׁיב בְּתִשׁוּבָה מִי שֶׁצָּרִיךְ לָהּ וּלְלַמֵּד
סִנְגוֹרִיָּא עַל הַדּוֹר כָּלוּ. וּכְבָר אָמְרוּ ז"ל עַל פֶּסוּק (דְּנִיֵּאל
י), "וַיֵּאָמֶר בְּאִתִּי בְּדַבְּרִיךָ" - שְׁלֵא חֲזַר גְּבִרְיָאֵל וְנִכְנַס
לְפָנִים מִן הַפְּרָגוֹד אֲלֹא כְּשֶׁלֵּמד סִנְגוֹרִיָּא עַל יִשְׂרָאֵל.

וַיִּגְדְּעוֹן נֶאֱמַר לוֹ (שׁוּפְטִים ו), "לֵךְ בְּכֹחַךְ זֶה", לְפִי

anyone there who shelters his generation as a tree?"

We see it to be the will of the Presence that the Saints of Israel benefit and atone for all of the other levels within the nation, as our Sages of blessed memory intimated in their statement concerning the lulav and its accompanying species (Vayikra Rabbah 30.12), "Let these come and atone for those." For the Holy One Blessed be He does not desire the destruction of the wicked; it is rather a mitzvah devolving upon the Saint to benefit and atone for them. This intention must be contained in his Divine service and it must manifest itself in his prayers; that is, he must pray on behalf of his generation to seek atonement for him who needs atonement, to turn to repentance him who requires it, and to speak in defense of his entire generation. Our Sages of blessed memory tell us (Ein Yaakov Yoma Ch. 8) in relation to the verse Daniel 10:12), "And I have come with your words," that Gabriel did not return within the Divine Curtain until he had defended Israel.

And about Gideon it is said (Yalkut), "Go with this, your strength" (Judges 6:14), the

שְׁלֵמֵד סִיגוּרִיָּא עַל עֲמוֹ (יִלְקוּט). כִּי אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אוֹהֵב אֶלָּא לְמִי שְׁאוּהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, וְכָל מָה שְׁאַדָּם
מִגְדִּיל אֶהְבְּתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, גַּם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִגְדִּיל
עָלָיו, וְאֵלֶּה הֵם הָרוּעִים הָאֲמִתִּיִּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא חֹפֵץ בָּהֶם הַרְבֵּה, שְׂמוֹסְרִים עֲצָמָם עַל צֵאֲנוּ
וְדוֹרָשִׁים וּמַשְׁתַּדְּלִים עַל שְׁלוֹמָם וְטוֹבָתָם בְּכָל הַדְּרָכִים.
וְעוֹמְדִים תָּמִיד בַּפֶּרֶץ לְהַתְּפִלָּה עֲלֵיהֶם לְבִטֹּל הַגְּזֵרוֹת
הַקְּשׁוֹת, וְלִפְתּוֹחַ עֲלֵיהֶם שְׁעֵי הַבְּרָכָה.

הָא לְמָה זֶה דּוּמָה? לָאֵב שְׁאִינוּ אוֹהֵב שׁוּם אָדָם יוֹתֵר
מִמִּי שֶׁהוּא רוֹאֶה שְׁאוּהֵב אֶת בְּנָיו אֶהְבָּה נְאֻמָּנָה, וְהוּא
דָּבָר שֶׁהֵטְבַּע יַעֲיֵד עָלָיו. וְהוּא עֲנִין כֹּהֵן גָּדוֹל שְׁאַמְרוּ
עָלָיו (מִכּוֹת יֵא), "שֶׁהָיָה לָהֶם לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרָם
וְלֹא בִקְשׁוּ", וְכֵן אָמְרוּ (שם), "הֵהוּא גִבְרָא דְאַכְלִיָּה
אַרְיָא בְּרַחוּק תִּלְתָּא פְּרָסִי דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, וְלֹא
אַשְׁתַּעֲי אֵלָּהּ בְּהֵדָּה תִּלְתָּא יוֹמִי". הֲרִי לָךְ הַחֻבָּה
הַמְּטִלָּה עַל הַחֲסִידִים לְבַקֵּשׁ וּלְהַשְׁתַּדֵּל עַל בְּנֵי דוֹרָם:

strength of his having defended his people. The Holy One Blessed be He loves only him who loves Israel; and to the extent that one's love for Israel grows, to that extent does the love of the Holy One Blessed be He grow for him. These are the true shepherds of Israel whom the Holy One Blessed be He greatly desires, who sacrifice themselves for His sheep, who concern themselves with their peace and well-being, and exert themselves for it in every way possible, who always stand in the breach to pray for them, to nullify stern decrees and to open the gates of blessing for them.

The situation is analogous to that of a father, who loves no man more than the one whom he sees to have a genuine love for his sons. Human nature attests to this. And this is the idea behind the statement concerning the High Priests (Makkoth 11a), "They should have pleaded for mercy on behalf of their generation, but failed to do so, " and behind the statement (Ibid.), "A man was eaten by a lion at a distance of three miles from R. Joshua ben Levi and Elijah did not appear to him for three days." We see, then, that it is the Saint's duty to seek the good of his

וְהָיָה כָּכָר בְּאַרְנוֹ חֶלְקֵי הַחֲסִידוֹת הָרְאשִׁיִּים, וּפְרָטִיָּהֶם
מְסוּרִים לְכָל בֵּר - שֶׁכָּל וּלְכָל לֵב טָהוֹר לְהִתְנַהֵּג בָּהֶם
בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר לְפִי הַשְּׂרָשִׁים הָאֵלֶּה, כָּל דְּבַר בְּעִתּוֹ:

פרק כ

בְּמִשְׁקַל הַחֲסִידוֹת:

מֵה שֶׁצָּרִיךְ לְבָאָר עֲתָה הוּא מִשְׁקַל הַחֲסִידוֹת הַזֶּה, וְהוּא
עֲנִיֵּן עֲקָרִי מְאֹד מְאֹד. וְתִדַּע בְּאַמֶּת שְׂוִיהִי הַמְּלָאכָה
הַקָּשָׁה שֶׁבַחֲסִידוֹת, כִּי דַקּוּתוֹ רַב וַיֵּשׁ לַיֵּצֵר בְּדַבָּר הַזֶּה
כְּנִיסָה גְדוּלָּה, עַל כֵּן נִמְצְאָת סִכְנָתוֹ עֲצוּמָה, כִּי הִרְבֵּה
דְּבָרִים טוֹבִים יוּכַל הַיֵּצֵר לְרַחֵק כְּאֵלּוּ הֵם רָעִים, וְהִרְבֵּה
חֲטָאִים לְקָרֵב כְּאֵלּוּ הֵם מַצּוֹת גְּדוּלוֹת. וּבְאַמֶּת שְׁלֹא
יוּכַל אִישׁ לְהַצְלִיחַ בְּמִשְׁקַל הַזֶּה אֲלָא בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים,
שְׂיִהְיֶה לְבוֹ יָשָׁר שֶׁבִּלְבָבוֹת, שְׁלֹא תִהְיֶה פְּגִימָתוֹ אֲלָא
לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ וְלֹא זוּלַת זֶה כָּלֵל,

generation and to exert himself for it.

We have now explained the chief divisions of Saintliness. It is for each man of intelligence and for each pure heart to deal with particular instances, to conduct himself justly in relation to them, each in its own time, according to the principles here set forth.

CHAPTER XX

CONCERNING THE WEIGHING OF SAINTLINESS

WHAT MUST Now be explained is the weighing of one's deeds in relation to the aforementioned standards of Saintliness. This is an extremely fundamental process and one which constitutes the most difficult operation in Saintliness because of the great subtlety it demands and because of its susceptibility to great inroads by the evil inclination. The weighing of Saintliness entails great danger because it is within the power of the evil inclination to draw many good things far from one, as if they were evil and to draw many sins near to him, as if they were great mitzvoth. The truth is that a man must fulfill three requirements in order

וְשִׁיחָיָה מַעֲיֵן עַל מַעֲשָׂיו עֵינֵי גִדּוֹל וַיִּשְׁתַּדֵּל לְתַקְנָם עַל
פִּי הַתְּכָלִית הַזֶּה, וְאַחֵר כָּל זֹאת יִהְיֶה מַשְׁלִיךְ יִהְיוּ עַל
ה', שָׂאז יֹאמֶר בּוֹ, "אֲשֶׁרִי אָדָם עִזּוּ לוֹ בְּךָ וּגּוֹ' לֹא יִמָּנַע
טוֹב לְהִלָּכִים בְּתַמִּים" (תהלים פד). אָמְנָם אִם אֶחָד מִן
הַתְּנָאִים הָאֵלֶּה יִחְסֹר לוֹ, לֹא יִגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת וְקִרְוֵב
הוּא לְכַשֵּׁל וְלִפּוֹל, דְּהֵינּוּ, אוֹ אִם הַפְּנוּנָה לֹא תִהְיֶה
מִבְּחֶרֶת וְנֹכַח, אוֹ אִם יִתְרַשֵּׁל מִן הָעֵינִי בְּמָה שְׂיֻכַּל לַעֲיֵן,
אוֹ אִם אַחֵר כָּל זֶה לֹא יִתְּלֶה בְּטַחֲוֹנוֹ בְּקוֹנוֹ, קָשָׁה לוֹ
שְׁלֹא יִפּוֹל. אַךְ אִם שְׁלֹשָׁתָם יִשְׁמֹר כְּרֵאוּי, תְּמִימוֹת
הַמַּחֲשָׁבָה, עֵינֵי וּבְטַחֲוֹן, אֲזִי יִלְךְ בְּטַח בְּאַמֶּת וְלֹא יֵאָנֶה
לוֹ כָּל רָע. הוּא הַדְּבָר שְׁאִמְרָה חֲנָה בְּנִבּוּאָתָהּ (שְׁמוּאֵל -
א ב), "רַגְלִי חֲסִידִיו יִשְׁמֹר", וְדָוִד כָּמוֹ כֵּן אָמַר (תהלים
לז), "וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידִיו לְעוֹלָם נִשְׁמְרוּ":

to succeed in this "weighing." He must possess the most just of hearts, whose only inclination is to give pleasure to the Blessed One; he must submit his actions to the closest scrutiny and exert himself to perfect them in accordance with this end; and after all this, he must cast his lot with God, after which it may be said of him (Psalms 84:6,12), "Happy is the man whose strength is in You ... Goodness will not be lacking for those who walk in purity." if one of these conditions is not observed, he will not attain to Wholeness and he will be very apt to stumble and fall. That is, if his intention is not select and pure, or if he weakens in the analysis of his deeds so that his full potential is not brought to bear upon them, or, if after all .this, he does not put his trust in his Master, it will be very difficult for him not to fall. But if he correctly observes all three - purity of thought, analysis, and trust, he will walk securely in truth and no evil will befall him, as Channah said in her prophecy (I Samuel 2:9), "He will protect the feet of his Saints." And David also said (Psalms 37:28), "And He will not forsake his Saints; they will forever be protected."

וְהִנֵּה מִה שְׁצָרֶיךָ לְהִכִּין הוּא, כִּי אֵין לְדוֹן דְּבָרֵי הַחֲסִידוֹת
עַל מַרְאִיָּהֶן הָרָאוֹן, אֲלֹא צָרֶיךָ לַעֲיֵן וּלְהַתְּבוֹנֵן עַד הֵיכַן
תּוֹלְדוֹת הַמַּעֲשֵׂה מַגִּיעוֹת, כִּי לַפְּעָמִים הַמַּעֲשֵׂה בַעֲצָמוֹ
יִרְאֶה טוֹב, וּלְפִי שְׁהַתּוֹלְדוֹת רָעוֹת יִתְחַיֵּב לְהַנִּיחוֹ. וְאִם
יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ יִהְיֶה חוּטָא וְלֹא חֲסִיד:

הִנֵּה מַעֲשֵׂה גְדֻלָּה בֶּן אַחִיקָם (יִרְמִיָּה מ) גָּלוּי לַעֲיֵינֵינוּ
שְׁמִפְנֵי רַב חֲסִידוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְדוֹן אֶת יִשְׁמַעֲאֵל לְכַף חוֹבָה
אוֹ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל לְשׁוֹן - הָרַע אָמַר לְיוֹחָנָן בֶּן קָרַח, "שֶׁקֶר
אַתָּה דוֹבֵר עַל יִשְׁמַעֲאֵל", וּמָה גָרָם? גָרָם שְׁמֵת הוּא
וְנִפְזָרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָבֵה גִחְלָתָם הַנִּשְׁאָרָה. וְכָבֵר יַחַס הַכְּתוּב
אֵלָיו הִרְיָגַת אֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִהְרָגוּ כְּאֵלוֹ הִרְגָם הוּא,
וְכִמְאֻמָּרָם ז"ל (נִדְהָ סָא) עַל פֶּסוּק "אֶת כָּל פְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הִכָּה בְּיַד גְּדֻלָּהוֹ" (יִרְמִיָּהוּ מֵא).

What must be understood is that actions should not be judged for saintliness at first glance, but should be carefully observed and reflected upon so that it may be determined how far their results extend. For at times an action in itself may seem worthy of performance, but because its results are evil, one will be obliged to leave it; and if he does not, he will be adjudged a sinner rather than a Saint.

The episode of Gedaliah ben Achikam (Jeremiah 40:13ff) provides a clear illustration of this fact. Because of his abundant Saintliness, which would not permit him to judge Yishmael adversely, or which would not permit him to receive slander, he said to Yochanan ben Kareach, "You are speaking falsely of Yishmael." What was the result? He died, the Jews were scattered, and their last hope was extinguished. And Scripture attributes to him the death of those men who were killed, as if he were the murderer, as indicated by the comment of our Sages of blessed memory upon the verse, (Jeremiah 41:9), "All of the corpses of the men who were killed through Gedaliah."

וְהַבֵּית הַשֵּׁנִי גַם הוּא חָרַב עַל יְדֵי חֲסִידוֹת כְּזָה אֲשֶׁר לֹא
נִשְׁקַל בְּמִשְׁקַל צָדֵק. בְּמַעֲשֵׂה דָבָר קִמָּצָא (גיטין נו)
אָמְרוּ, "סְבוּר רַבָּנָן לְקְרוּבָהּ, אָמַר לָהֶם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן
אֲבָקוּלָס, יֹאמְרוּ 'בַּעֲלֵי מוֹמִין קָרְבִּין לְגַבִּי מִזִּבְחִי', סְבוּר
לְמִקְטָלָהּ, אָמַר לָהֶם רַבִּי זְכַרְיָה בֶּן אֲבָקוּלָס, יֹאמְרוּ
'מִטִּיל מוֹם בְּקַדְשֵׁים יִהְרַג'. בֵּין כֵּן וּבֵין כֵּן הָלַךְ אוֹתוֹ
רָשָׁע וְהִלָּשִׁין אֶת יִשְׂרָאֵל, בָּא הַקִּיסָר וְהַחֲרִיב יְרוּשָׁלַּיִם.
וְהוּא מָה שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עַל זֶה, "עֲנוּתָנוּתוֹ שֶׁל רַבִּי
זְכַרְיָה הַחֲרִיבָהּ אֶת בֵּיתָנוּ וְשִׁרְפָהּ אֶת הַיְכָלָנוּ וְהִגְלָתָנוּ
לְבֵין הָאֻמוֹת".

הָרִי לָךְ שָׂאִין לְדוֹן בְּחִסְדוֹת הַמַּעֲשֵׂה בְּאֲשֶׁר הוּא שָׂם
לְבַד, אַךְ צָרִיךְ לִפְנוֹת כֹּה וְכֹה לְכָל הַצְדָּדִין שְׂיוֹכֵל שְׂכָל
הָאָדָם לְרֹאוֹת, עַד שֶׁיְדוֹן בְּאַמֶּת אֵיזָה יִכָּשֶׁר יוֹתֵר הָעֲשִׂיָּה
אוֹ הַפְּרִישָׁה:

It was also such incorrectly weighed Saintliness in the incident of Bar Kamtza (Gittin 56a) that was responsible for the destruction of the Temple: "The Rabbis thought to sacrifice the animal. R. Zechariah ben Avkulos said to them, 'They will say that animals with imperfections may be sacrificed upon the altar.' The Rabbis thought to kill him [Bar Kamtza]. R. Zachariah ben Avkulos said to them, 'They will say that one who causes an imperfection in sacrificial animals should be killed.' While all this was going on, the evildoer slandered the Jews to the emperor, who came and destroyed Jerusalem." It was to this that R. Yochanan was referring when he said, "The humility of R. Zechariah destroyed our Temple, consumed our Sanctuary and exiled us among the nations."

We see, then, that one should not decide upon the saintliness of a deed on the basis of surface appearances, but should view it from every angle that human intelligence can be brought to bear upon it, until he can truthfully determine the better course - performance or abandonment.

הִנֵּה הַתּוֹרָה צִוְּתָהּ (ויקרא יט), "הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת
עַמִּיתְךָ", וְכִמָּה פְּעָמִים יִכְנֹס הָאָדָם לְהוֹכִיחַ חוֹטְאִים
בְּמָקוֹם אוֹ בְּזִמָּן שָׁאִין דִּבְרָיו נִשְׁמָעִים, וְגוֹרֵם לָהֶם
לְהִתְפָּרֵץ יוֹתֵר בְּרָשָׁעִים וּלְחַלֵּל ה' לְהוֹסִיף עַל חַטָּאתָם
פֶּשַׁע, הִנֵּה בְּכִיּוּצָא בָּזָה אֵינּוּ מִן הַחֲסִידוֹת אֲלֹא לְשִׁתּוֹק.

וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (יבמות סה), "כָּשֶׁם שֶׁמִּצְוָה
לֹא לֵאמֹר דָּבָר הַנִּשְׁמָע, כֵּן מִצְוָה שֶׁלֹּא לֵאמֹר אֶת שְׂאִינוֹ
נִשְׁמָע". רָאֵה, פָּשׁוּט הוּא שָׂרְאוּי לְכָל אָדָם לְהִיּוֹת
מְקִדִּים וְרָץ לְדָבָר מִצְוָה וּלְהִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מִן הַעוֹסְקִים
בָּהּ, אֲךָ הִנֵּה לְפָעָמִים יָכוֹל לְהִגָּלֵד מִזֶּה מְרִיבָה, שְׂוִיתֵר
תִּתְּבֹזֶה הַמִּצְוָה וְיִתְחַלֵּל בָּהּ שֵׁם שָׁמַיִם מִמָּה שִׁיתְּכַבֵּד,
בְּכִיּוּצָא בָּזָה וְדַאי שֶׁחַיֵּב הַחֲסִיד לְהַנִּיחַ אֶת הַמִּצְוָה וְלֹא
לְרַדֵּף אַחֲרֶיהָ. וְכֵן אָמְרוּ ז"ל בְּעֵנֶינִי הַלְוִיִּים ז"ל (במדבר
רבה פה), "מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים שֶׁכָּל מִי שֶׁטּוֹעֵן בְּאֲרוֹן
שְׁכָרוֹ מְרַבֶּה, וְהָיוּ מַנִּיחִין אֶת הַשִּׁלְחָן וְהַמְנוּחָה
וְהַמְזֻבָּחוֹת וְכֵלָן רְצִים לְאֲרוֹן לְטַל שְׁכָר, וּמִתּוֹךְ כֵּן הָיָה

For example, the Torah commanded us (Leviticus 19:16), "Rebuke your friend firmly." Very often a man will undertake to rebuke sinners in such a place or at such a time that he will cause them to go even further in their wickedness and to add to their sins by desecrating the Name of God. In such cases, silence alone constitutes Saintliness.

As our Sages of blessed memory have said (Yevamoth 65b), "Just as it is a mitzvah to say what will be listened to, so is it a mitzvah not to say what will not be listened to." It goes without saying that one should attempt to be in the forefront in the pursuit of mitzvot and to be among those who occupy themselves with them. But sometimes this may lead to quarrels, which might result more in shame to the mitzvah and desecration of the Name of Heaven than in honor. In situations of this kind the Saint is certainly required to leave the mitzvah and not pursue it. As our Sages of blessed memory have stated in relation to the Levites (Bamidbar Rabbah 5.1), "Because they knew that the reward of those who carried the ark was greater, they abandoned the table, the

זֶה מְרִיב וְאוֹמֵר, אֲנִי טוֹעֵן כָּאֵן, וְזֶה מְרִיב וְאוֹמֵר, אֲנִי טוֹעֵן כָּאֵן, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ הָיוּ נוֹהֲגִין קְלוֹת רֹאשׁ, וְהָיְתָה הַשְׂכִּינָה פּוֹגַעַת בָּהֶם" וכו'.

הִנֵּה חֵיב הָאָדָם לִשְׁמֹר כָּל הַמַּצּוֹת בְּכָל דִּקְדּוּקֵיהֶם לִפְנֵי מִי שִׁיְהִיָּה, וְלֹא יִירָא וְלֹא יִבוֹשׁ, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תהלים קיט), "וְאֹדְבָרָה בְּעֵדוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ". וְכֵן שְׁנִינוּ (אבות ה), "הָיוּ עֹז כְּנֶמֶר" וכו'. אָמֵן גַּם בְּזֶה צָרִיךְ חִלּוּק וְהִבְחָנָה, כִּי כָל זֶה נֶאֱמַר עַל גּוֹפֵי הַמַּצּוֹת שֶׁחֵיבִים אֲנֻחֲנוּ בָּהֶם חוֹבָה גְּמוּרָה, שֶׁבָּהֶם יֵשִׁים פָּנָיו בְּחִלְמִישׁ, אֵךְ יֵשׁ אֵיזָה תּוֹסֵפוֹת חֲסִידוֹת, שָׂאֵם יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם לִפְנֵי הַמּוֹן הָעַם יִשְׁחָקוּ עָלָיו וְיִתְלוּצְצוּ, וְנִמְצְאוּ חוֹטְאִים וְנִעְנָשִׁים עַל יָדוֹ, וְהוּא הָיָה יָכוֹל לְהַנִּיחַ מִלַּעֲשׂוֹת הַדְּבָרִים הָהֵם, כִּי אֵינָם חוֹבָה מְחֻלָּטָה, הִנֵּה דָּבָר כְּזֶה וְדָאִי שְׁיֹתֵר הַגּוֹן הוּא לְחֲסִיד שִׁינִיחָהוּ מִשְׁיַעֲשֶׂהוּ, וְהוּא מֵה שֶׁאֱמַר הַכָּתוּב (מיכה ו), "וְהִצַּנַּע לָכֶת עִם אֶל־הֵיךְ", וְכַמָּה חֲסִידִים גְּדוֹלִים הִנִּיחוּ מִמֶּנְהֵגִי

candlestick and the altars, and they all ran to the ark to receive reward. This resulted in quarrels - one saying, 'I will carry here' and the other saying, 'I will carry here.' This, in turn, led to frivolity, and the Divine Presence assailed them..."

Again, a man must observe all of the mitzvot with all of their fine points without fear or shame, no matter in whose presence he finds himself, as it is stated (Psalms 119:46), "And I will speak of Your testimonies before kings and I will not be ashamed" and (Avot 5.23), "Be strong as a leopard ..." But this, too, requires distinction and discrimination, for all this was said in relation to the mitzvah in itself, for whose sake one must set his face like flint. But there are some additions to Saintliness which, if a man will perform them in public, will cause men to laugh at and ridicule him, rendering them sinners and liable to punishment because of him. Because he can forego these actions, their not being absolutely required, the Saint would certainly do better to leave them than to do them. And the Prophet said (Micha 6:8), "And walk modestly with your God." Many

חסידות בהיותם בין המון העם, משום דמחזי כיהרא.
כללו של דבר, כל מה שהוא עקרי במצוה יעשהו לפני
כל מלעיג ומה שאינו עקרי והוא גורם שחוק והתול לא
יעשהו:

נמצאת למד, שהבא להתחסד חסידות אמת, צריך
שישקל כל מעשיו לפי התולדות הנמשכות מהם ולפי
התנאים המתלויים להם, לפי העת, לפי החברה, לפי
הנושא ולפי המקום, ואם הפרישה תוליד יותר קדוש
שם שמים ונחת רוח לפניו מן המעשה - יפרש ולא
יעשה, או אם מעשה אחד במראיתו הוא טוב
ובתולדותיו או בתנאיו הוא רע, ומעשה אחר רע
במראיתו וטוב בתולדותיו, הכל הולך אחר התוים
והתולדה, שהוא פרי המעשים באמת. ואין הדברים
מסורים אלא ללב מבין ושכל נכון, כי אי - אפשר לבאר
הפרטים שאין להם קץ ו"ה' יתן חכמה מפיו דעת
ותבונה" (משלי ב).

great Saints left off some of their accustomed ways of Saintliness when in public so as not to appear proud. In fine, what is essential in respect to mitzvot must be performed in the face of all mockery, and what is not essential and provokes laughter and ridicule should not be performed.

We see, then, that one who would be a true Saint must weigh all of his deeds in relation to their results and in relation to all of the circumstances surrounding their performance - time, social environment, situation and place. And if he finds that not doing will go farther towards sanctifying the Name of Heaven and giving pleasure to God than doing, he must refrain from doing. Or, if one action appears good, but is bad in its results or in its complements, and another appears bad, but is good in its results, he must decide on the basis of the conclusion and the result, the true fruit of the action. This decision is left to an understanding heart and an honest intelligence, for, in view of their innumerability, it is impossible to consider particular instances. "God gives wisdom; from His mouth stems knowledge and understanding" (Proverbs 2:6).

וּמַעֲשֵׂה דְרָבִי טְרַפּוֹן (ברכות י) יוֹכִיחַ, שֶׁחֲמִיר לְהַטּוֹת
 כְּבִית שְׂמַאי וְאֶמְרוּ לוֹ, "כִּדְאֵי הָיִיתָ לְחוּב בְּעֶצְמְךָ,
 שְׁעִבְרָתָ עַל דְּבָרֵי בֵּית הֵלֵל", אָף עַל פִּי שְׂמִחְמִיר הָיָה.
 וְזֶה, שֶׁעֲנִין מַחְלָקֶת בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הֵלֵל הָיָה עֲנִין כְּבִיד
 לְיִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי הַמַּחְלָקֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁרִבְתָּהּ בִּינֵיהֶם, וְסוּף
 סוּף נִגְמַר שֶׁהִלְכָה כְּבִית הֵלֵל לְעוֹלָם (עִירוּבִין יג), הִנֵּה
 קִיּוּמָהּ שֶׁל תּוֹרָה שְׂגֻמָּר - דִּין זֶה יִשְׁאָר בְּכָל תִּקְוָה לְעַד
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וְלֹא יִחַלֵּשׁ בְּשׁוּם פָּנִים, שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה
 תּוֹרָה חֵם - וְחִלִּילָהּ כְּשֶׁתִּי תוֹרוֹת, וְעַל כֵּן לְדַעַת הַמְּשֻׁנָּה
 הַזֹּאת, יוֹתֵר חֲסִידוֹת הוּא לְהַחֲזִיק כְּבִית הֵלֵל אֲפִלּוּ
 לְקַלָּא מְלַחְמִיר כְּבִית שְׂמַאי. וְזֶה לָנוּ לְעֵינַיִם לְרֹאוֹת אֵי
 זֶה דֶּרֶךְ יִשְׁכֵּן אוֹר בְּאַמֶּת וּבְאַמוּנָה לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי
 ה':

פרק כא

The episode of R. Tarfon (Berachoth 10b) substantiates what has been said. Although he took upon himself the more stringent decision of Beth Shammai, he was told, "You would rightly have been accounted the cause of your own death, for you violated the words of Beth Hillel." All this because the controversy between Beth Shammai and Beth Hillel had become an area of difficulty to Israel in view of the great contention that had grown up between them; and after it had finally been ruled that the law should constantly be decided in accordance with Beth Hillel it was essential for the very endurance of Torah that this ruling forever retain its force and not be weakened in any way lest the Torah come to take on the semblance of two Torahs (God forbid). Hence, the view of this Mishnah that it is Saintlier to hold with Beth Hillel even when more lenient, than to be more stringent in accordance with Beth Shammai. This should serve us as a guide to perceive the path where light resides with truth and faith for the doing of what is just in the eyes of God.

CHAPTER XXI

בְּדַרְכֵי קִנְיַת הַחֲסִידוֹת וְהַהֲרַחָקָה מִמַּפְסִידֶיהָ:

הִנֵּה מִמָּה שְׂוִיעִיל הַרְבֵּה לְקִנּוֹת הַחֲסִידוֹת, הוּא גִדָּל
הַהֲסָתְפָלוֹת וְרֹב הַהֲתַבּוֹנָנוֹת. כִּי כַּאֲשֶׁר יִרְבֶּה הָאָדָם
לְהַתְּבֹנֵן עַל גִּדָּל רוּמָמוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ וְתִכְלִית שְׁלֵמוֹתוֹ וְרֹב
הַהֲרַחָק הַבִּלְתִּי מִשְׁעָר שְׂבִין גִּדָּלָתוֹ וּבֵין שְׁפָלוּתָנוּ, יִגְרֹם
לוֹ שְׂיִמָּלֵא יִרְאַה וּרְעָדָה מִלְּפָנָיו, וּבְהַתְּבֹנָנוֹ עַל רֹב
חֲסָדָיו עֲמָנוּ וְעַל גִּדָּל אֲהָבָתוֹ יִתְּבַרֵךְ לְיִשְׂרָאֵל וְעַל קִרְבַּת
הַיִּשְׁרִים אֵלָיו, וּמַעֲלֹת הַתּוֹרָה וְהַמַּצּוֹת, וְכִיּוֹצֵא מִן
הָעִיּוֹנִים וְהַלְמוּדִים, וְדַאי שֶׁתִּלְחֹט בּוֹ אֲהָבָה עֲזָה וְיִבְחַר
וְיִתְאַוֶּה לְדַבֵּק בָּם, כִּי בְּרֵאוֹתוֹ שֶׁהֵשֵׁם יִתְּבַרֵךְ הוּא לָנוּ
לְאֵב מִמֶּשׁ וּמִרְחֹם עָלֵינוּ כְּאֵב עַל בָּנִים, יִתְעוֹרֵר בּוֹ
בְּהִמָּשֵׁךְ הַחֲפֶץ וְהַתְּשׁוּקָה לְגַמֵּל לוֹ כְּבֵן אֶל אָבִיו:

וְהִנֵּה לָזֶה צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁיִּתְּבַוֵּד בְּחֻדְרָיו וְיִקְבֹּץ כָּל
מַדְעוֹ וְתַבּוֹנָתוֹ אֶל הַהֲסָתְפָלוֹת וְאֶל הָעִיּוֹן בְּדַבָּרִים

CONCERNING THE MEANS OF ACQUIRING SAINTLINESS

WHAT IS VERY INSTRUMENTAL in the acquisition of Saintliness is much observation and thought. For when a person expends much thought upon the greatness of the Blessed One's majesty, upon His absolute perfection, and upon the infinitely great gap between His sublimity and our lowliness, he will be filled with fear and tremble before Him. And in thinking upon His great lovingkindness to us, upon the strength of the Blessed One's love for man, upon the nearness of the just to Him, and upon the nobility of Torah and mitzvot - in thinking upon these and upon similar ideas, he will certainly be fired with a strong love for God and will choose and lust to be united with Him. For when he sees that the Blessed One is actually a Father to us and pities us as a father pities his sons, he will naturally be awakened with a desire and a longing to reciprocate to Him, as a son to his father.

But to acquire this attitude, he must closet himself and gather all of his knowledge and thought for consideration and study of the

הָאֲמִתִּים הָאֵלֶּה, וְהֵנָּה נִדְאֵי שְׂעִזְרָהּ לָזֶה רֹב הַהֲתַמָּדָה
וְהָעִיּוֹן בְּמִזְמוֹרֵי דָוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה וְהַהֲתַבּוֹנָנוֹת בָּם
בְּמֵאֲמָרֵיהֶם וְעֲנִיָּנָם. כִּי בְהִיּוֹתָם כָּל־מַלְאִים אֲהָבָה
וְיִרְאָה וְכָל מִיָּנִי חֲסִידוֹת, הֵנָּה בְּהַתְּבּוֹנְנוֹ בָּם לֹא יִמָּנַע
מִהַתְּעוֹרֵר בּוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת גָּדוֹל לְצִאת בְּעֶקְבוֹתָיו וּלְלַכֵּת
בְּדַרְכָּיו. וְכֵן תּוֹעִיל הַקְּרִיאָה בְּסִפּוֹר מַעֲשֵׂה הַחֲסִידִים
בְּאֲגָדוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם, כִּי כָל אֵלֶּה מְעוֹרְרִים אֶת הַשָּׂכֵל
לְהַתִּיעֵץ וּלְעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂיהֶם הַנִּחְמָדִים. וְזֶה מִבְּאֹר:

אֲךָ מִפְּסִידֵי הַחֲסִידוֹת הֵם הַטְּרָדוֹת וְהַדְּאָגוֹת. כִּי בְהִיּוֹת
הַשָּׂכֵל טְרוּד וְנִחְפָּז בְּדֹאגוֹתָיו וּבַעֲסָקָיו, אֵי - אֶפְשָׁר לוֹ
לִפְנוֹת אֶל הַהֲתַבּוֹנָנוֹת הַזֶּה, וּמִכָּלִי הַתְּבּוֹנָנוֹת לֹא יִשְׁיג
הַחֲסִידוֹת, וְאֶפְלוּ אִם הִשְׁיגוּ כְּבֵר, הֵנָּה הַטְּרָדוֹת
מְכַרִּיחוֹת אֶת הַשָּׂכֵל וּמַעַרְבְּבוֹת אוֹתוֹ וְאֵינָן מְנִיחוֹת אוֹתוֹ
לְהַתְּחַזֵּק בְּיִרְאָה וּבְאַהֲבָה וּבְשֹׂאֵר הָעֲנִיָּנִים הַשִּׁיכִים אֶל
הַחֲסִידוֹת, בְּאֲשֶׁר זָכַרְתִּי. עַל כֵּן אָמְרוּ חֲז"ל (שַׁבָּת ל),

truths that we have mentioned. He will certainly be aided in this by much preoccupation with and close application to the Psalms of David, may Peace be upon him, and by reflection upon their statements and ideas. For since the Psalms are all filled with the love and fear of God and with all types of Saintliness, in thinking upon them he cannot but be greatly inspired to follow in the Psalmist's footsteps and to walk in his ways. Also helpful is the reading of those works which deal with incidents in the lives of the Saints, for these incidents stimulate the intelligence to take counsel and to imitate the Saint's worthy deeds. This is evident.

The deterrents to Saintliness are preoccupation and worries. When one's intelligence is preoccupied and pressed with his worries and his affairs, it cannot turn to the thoughts we have spoken of; and without reflection Saintliness cannot be attained. And even if one has already attained it, preoccupations exert pressure upon his intelligence and confuse it and do not permit him to strengthen himself in fear and love and in the other aforementioned

"אין השכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות
ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש אלא מתוך דבר
שמחה של מצוה".

כל שכן ההנאות והתענוגים, שהם הפכיים ממש אל
החסידות, כי הנה הם מפתים הלב למשך אחריהם וסר
מכל עניני הפרישות והידיעה האמתית:

אמנם מה שיוכל לשמר את האדם ולהצילו מן
המפסידים האלה הוא הבטחון, והוא שישליך יתבו על
ה' לגמרי. באשר ידע כי ודאי אי - אפשר שיחסר לאדם
מה שנקצב לו, וכמו שאמרו ז"ל במאמריהם (ביצה טז),
"כל מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה ועד
יום הכפורים" וכן אמרו (יומא לח), "אין אדם נוגע
במוכן לחברו אפלו כמלא נימא".

ובכך היה האדם יכול להיות יושב ובטל והגזרה היתה
מתקיימת, אם לא שקדם הקנס לכל בני האדם, ואמר
(בראשית ג), "בזעת אפיך תאכל לחם", אשר על כן

aspects of Saintliness. This is the intent behind the statement of our Sages of blessed memory (Shabbath 30b), "The Divine Presence does not reside in the midst of sadness ..."

What we have said holds especially true of enjoyments and pleasures, which are diametrically opposed to Saintliness, for they induce the heart to be pulled along after them and to depart from all aspects of Separation and true knowledge.

However, a man can be protected against these deterrents and rescued from them by trusting to God, by casting his lot with Him in the realization that a person can never be deprived of what has been set aside for him, as our Sages of blessed memory have said (Beitzah 16a), "A man's entire sustenance is determined for him on Rosh Hashana ..." and (Yoma 38b), "A man cannot touch even a hairsbreadth of what has been set aside for his neighbor."

A man could sit idle and what was ordained for him would materialize, were it not for the penalty imposed upon all men: "With the sweat of your brow shall you eat bread" (Genesis 3:19), because of which, by Divine

חַיֵּב אָדָם לְהַשְׁתַּדֵּל אֵיזָה הַשְׁתַּדְּלוּת לְצַרְךָ פְּרִנָּסָתוֹ, שֶׁכֵּן
גִּזַּר הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְהָרִי זֶה כָּמֶס שְׁפוּרָע כָּל הַמִּין
הָאֲנוּשִׁי אֲשֶׁר אֵין לְהַמְלִט מִמֶּנּוּ. עַל כֵּן אָמְרוּ (ספרי),
”יָכוֹל, אֲפֹלוּ יוֹשֵׁב וּבָטֵל? תִּלְמוּד לומר (דברים כח),
’בְּכָל מַשְׁלַח יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה’.”.

אֵךְ לֹא שֶׁהַהֲשַׁתְּדָּלוּת הוּא הַמוֹעִיל, אֲלֹא שֶׁהַהֲשַׁתְּדָּלוּת
מְבַרַּח, וְכִינֵן שֶׁהַשְׁתַּדֵּל הָרִי יֵצֵא יָדֵי חוֹבָתוֹ, וּכְבָּר יֵשׁ
מָקוֹם לְבִרְכַּת שָׁמַיִם שֶׁתִּשְׁרָה עָלָיו, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְבָלוּת
יָמָיו בְּחִרְצוֹת וְהַשְׁתַּדְּלוּת, הוּא מֶה שְּׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ
עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תהלים עה), ”כִּי לֹא מִמוּצָא וּמִמַּעְרָב,
וְלֹא מִמִּדְבָּר הָרִים, כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה
יָרִים.”. וּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אָמַר (משלי כג),
”אַל תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר, מִבִּינָתְךָ חֲדָל”. אֲלֹא הִדְרָךְ הָאֲמִתִּי
הוּא דְרָכָם שֶׁל הַחֲסִידִים הָרָאוּשׁוּנִים, עוֹשִׂים תּוֹרָתָן עֲקָר
וּמְלֹאכֶתָן טְפִלָּה, וְזֶה וְזֶה נִתְקַיֵּם בְּיָדָם (ברכות לה). כִּי

decree, a man is required to exert himself somewhat for his sustenance. This is a tax, as it were, which must be paid by every member of the human race and which cannot be evaded. In the words of our Sages of blessed memory (Sifrei), "I would think that a man would be permitted to sit idle, had we not been told (Deuteronomy 28:20), 'With all the putting forth of your hand which you undertake.' "

This is not to say that the exertion produces the results, but that it is necessary. Once one has exerted himself, however, he has fulfilled his responsibilities and made room for the blessing of Heaven to rest upon him, and he need not consume his days in striving and exertion. As King David, may Peace be upon him, said (Psalms 75:7,8), "For not from east or west and not from the wilderness comes uplifting. This one He puts down and this one He lifts up. For God rules." And King Solomon, may Peace be upon him, said (Proverbs 23:4), "Do not weary yourself to become rich; cease from your understanding." The correct approach in this area is that of the early Saints, who made their Torah primary and their labor

כִּיּוֹן שֶׁעָשָׂה אָדָם קָצַת מְלָאכָה, מִשֵּׁם וְהִלָּאָה אֵין לוֹ אֱלָא
לְבַטֵּחַ בְּקוֹנוֹ וְלֹא לְהַצְטִיעַר עַל שׁוּם דְּבָר עוֹלָמִי, אָז
תִּשָּׂאֵר דַּעְתּוֹ פְּנוּיָה וְלִבּוֹ מוֹכֵן לְחִסְדוֹת הָאֱמֶתִי
וְלַעֲבוּדָה הַתְּמִימָה:

פרק כב

בְּבֹאֵר מִדַּת הָעֲנוּה וְחֻלְקֶיהָ:

הֵנָּה כְּבֹר דְּבִרְנֹה לְמַעֲלָה מְגֻנוֹת הַגָּאֹנָה, וּמִכְלָלָה נִשְׁמַע
שִׁבְח הָעֲנוּה. אַךְ עֲתָה נִבְאָר יוֹתֵר בְּדֶרֶךְ עֶקֶר הָעֲנוּה
וְתַתְּבָאֵר הַגָּאֹנָה מֵאֲלֶיהָ:

הֵנָּה כָּלֵל הָעֲנוּה הוּא, הֵיּוֹת הָאָדָם בְּלִתִּי מִחֲשִׁיב עֲצָמוֹ
מִשׁוּם טַעַם שְׂיִהְיָה, וְזֶה הַפֶּךְ הַגָּאֹנָה מִמֶּשׁ, וְהַתּוֹלְדוֹת
הַנִּמְשָׁכוֹת מִזֶּה תַּהֲיִינָה הַהִפְכּוֹת שֶׁל תּוֹלְדוֹת הַגָּאֹנָה:

וּכְשֶׁנִּדְקָדֵק נִמְצָא, שֶׁתּוֹלְיָה בְּמַחֲשָׁבָה וּבִמְעָשָׂה. כִּי
בְּתַחֲלָה צָרִיךְ שְׂיִהְיָה הָאָדָם עָנוּ בְּמַחֲשָׁבָתוֹ, וְאַחֵר כֵּן
יִתְנַהֵג בְּדַרְכֵי הָעֲנוּיִם, כִּי אִם לֹא יִהְיֶה עָנוּ בְּדַעְתּוֹ, וְיִרְצָה
לְהִיּוֹת עָנוּ בִּמְעָשָׂה, לֹא יִהְיֶה אֱלָא מִן הָעֲנוּיִם הַמְדַּמִּים

secondary, and were successful in both; for once a man does a little work, from then on he need only trust in his Master and not be troubled by any wordly matters. His mind will then be free and his heart ready for true Saintliness and pure Divine service.

CHAPTER XXII

CONCERNING THE TRAIT OF HUMILITY

WE HAVE ALREADY discussed the shamefulness of pride and have been made aware, by inference, of the praiseworthiness of Humility. We shall now discuss Humility directly, and the nature of pride will become clear of itself.

The essence of Humility is in a person's not attaching importance to himself for any reason whatsoever. This trait is the very opposite of pride and its results are the very opposite of the results of pride.

Analysis will reveal that Humility is dependent upon thought and deed. Before a man conducts himself in the way of the Humble, he must first be Humble in thought. One who attempts to be Humble in deeds without first having cultivated an

וְהָרַעִים שֶׁזָכְרָנוּ לְמַעַלָּה, שֶׁהֵם מְכַלֵּל הַצְבוּעִים אֲשֶׁר אֵין
בְּעוֹלָם רַע מֵהֶם. וּנִבְאָר עֲתָה הַחֲלָקִים הָאֵלֶּה:

הַעֲנֹנָה בַּמַּחֲשָׁבָה - הוּא שִׁיתְבוֹנֵן הָאָדָם וְיִתְאַמֵּת אֶצְלוֹ
אֲשֶׁר אֵין הַתְּהִלָּה וְהַכְּבוֹד רְאוּיִם לוֹ, כָּל - שֶׁכֵּן הַהִתְנַשָּׁא
עַל שְׂאָר בְּנֵי מִינוֹ, וְזֶה מִפְּנֵי מַה שֶׁחִסֵּר מִמֶּנּוּ - בְּהִכָּרַח.
וְגַם מִפְּנֵי מַה שֶׁכָּבַר יֵשׁ בְּיָדוֹ. מִפְּנֵי מַה שֶׁחִסֵּר מִמֶּנּוּ -
פָּשׁוּט הוּא, כִּי אֵי - אֶפְשָׁר לְאָדָם, בְּאִיזָה מְדֻרְגָּה שִׁיְהִיָּה
מִן הַשְּׁלֵמוֹת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ חֲסְרוֹנוֹת רַבִּים, אוֹ מַצַּד
טְבָעוֹ, אוֹ מַצַּד מְשַׁפְּחָתוֹ וּקְרוֹבִיו, אוֹ מַצַּד מְקָרִים שֶׁקָּרוּ
לוֹ, אוֹ מַצַּד מַעֲשָׂיו, שֶׁ"אָדָם אֵין צָדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
טוֹב וְלֹא יִחַטָּא" (קהלת ז). הֵן כָּל אֵלֶּה מוּמִים בְּאָדָם
שֶׁאֵין מְנוּחִים לוֹ מְקוֹם הַתְּנַשְּׂאוֹת כָּלֵל, אֶפְלוּ יִהְיֶה בְּעַל
מַעֲלוֹת רַבּוֹת, כִּי כָּבֵד עֲנִינֵי הַחֲסְרוֹנוֹת הָאֵלֶּה יִסְפִּיקוּ
לְהַחֲשִׁיכֵם.

attitude of Humility belongs to that class of wicked, deceitful, "humble" men which we mentioned previously, that class of hypocrites, than which there is nothing more evil in the world. We shall now explain these divisions.

Humility in thought consists in a person's reflecting upon and recognizing as a truth the fact that he does not deserve praise and honor (let alone elevation above his fellow men), both because of his natural limitations and because of his accumulated defects. As far as natural limitations are concerned, it is obvious that it is impossible for any man, regardless of the level of perfection he has reached, to be without many faults, whether because of his own nature, because of his family and relatives, because of certain experiences he has had, or because of his deeds. ("For a man is not righteous in the land who will do good..." [Ecclesiastes 7:20]) All of these are defects in a person which allow no room at all for the feeling of self-importance; for though he may possess many virtues, these faults suffice to overshadow them.

הנה החכמה היא המביאה יותר את האדם לידי
התנשאות וגאווה, לפי שכבר היא מעלה שפאדם עצמו
בחלק הנכבד שלו, דהינו, השכל. והנה אין לך חכם
שלא יטעה ושל לא יצטרך ללמוד מדברי חבירו, ופעמים
רבות אפלו מדברי תלמידיו, אם כן אפוא איך יתנשא
בחכמתו? ואמנם מי שהוא בעל שכל ישר, אפלו אם
זכה להיות חכם גדול ומפלג, באמת פשיסתרפל ויתבונן
יראה שאין מקום לגאווה והתנשאות.

כי הנה מי שהוא בעל שכל שידע יותר מהאחרים אינו
עושה אלא מה שפחוק טבעו לעשות, כעוף שפגפיה
לעוף לפי שטבעו בכך, והשור מושך בכחו לפי שחקו
הוא, כן מי שהוא חכם, הוא לפי שטבעו מביאו לזה,
ואלו אותו שעכשו אינו חכם כמוהו היה לו שכל טבעי
כמוהו - היה מתחכם גם הוא כמוהו, אם כן אין פאן
להתנשא ולהתגאות, אלא אם יש בו חכמה רבה הנה

The factor that is responsible more than any other for a person's coming to feel self-important and proud is wisdom. This is so because wisdom is a superior quality of the person himself, a function of his most honored faculty, intelligence. But there is no sage who will not err and will not need to learn from the words of his friends and, very often, even from those of his disciples. How, then, can he pride himself in his wisdom? In truth, one who is possessed of an honest intelligence, even if he has managed to become a toweringly great sage, will see, when he looks into the matter, that there is no room at all for pride and self-importance. For a man of intelligence, one who knows more than others, acts only according to the dictates of his nature, as it is natural for a bird to fly, and as it is dictated for an ox to pull with his strength. One is wise only because his nature has led him to be so. And one who is not so wise now, were he in possession of the sage's natural intelligence, would become just as wise as he. There is no place, then, for self-importance and pride in respect to wisdom. Rather, if one possesses much wisdom, he is duty-bound to impart it

הוא מחייב ללמדה למי שצריך אליה, וכמאמר רבן יוחנן
בן זכאי (אבות ב), "אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק
טובה לעצמך כי לך נוצרת". אם עשיר הוא - ישמח
בחלקו, ועליו הוא לעזור למי שאין לו. אם גבור הוא -
עליו לעזור לכושלים ולהציל לעשוקים. הא למה זה
דומה? למשרתי הבית, שכל אחד ממנה על דבר מה,
וראוי לו לעמוד במשמרתו לפי פקדתו, להשלים מלאכת
הבית וצרכיה, ואין בכאן מקום לגאווה לפי האמת:

והנה זה העיון וההתבוננות הראוי לכל איש אשר שכלו
ישר ולא מתעקש. וכשיתברר זה אצלו, אז יקרא ענו
אמת, שבלבו ובקרבו הוא ענו, והוא כענין דוד שאמר
למיכל (שמואל - ב ו), "והייתי שפל בעיניי", ואמרו ו"ל
(סוטה ה), "כמה גדולים נמוכי הרוח, שבזמן שבית
המקדש קיים, אדם מקריב עולה שכר עולה בידו. מנחה
- שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה עליו, מעלה

to those in need of it. As stated by R. Yochanan ben Zakkai (Avoth 2.9), "If you have learned much Torah, do not take credit for it, for you were created to do so." One who is wealthy may rejoice in his lot, but at the same time he must help those in need. If one is strong, he must assist the weak and rescue the oppressed. The situation is analogous to that of a household where there are different servants assigned to different tasks, and where each servant must fulfill his appointed task if the affairs and requirements of the household are all to be attended to. In truth there is no place for pride here.

This is the type of analysis and reflection that should be engaged in by every man of honest, unperturbed intelligence. And when this idea becomes clear to him, he will be reckoned the truly Humble man, Humble in his heart and in his very being. As David said to Michael (II Samuel 6:22), "And I was lowly in my eyes." And as our Sages of blessed memory have said (Sotah 56), "How great are the Humble in spirit! In the time of the Temple if one sacrificed a burnt-offering, he was accredited with a burnt-offering; if he

עָלִיו הַכָּתוּב כָּאֵלֹה הַקָּרִיב כָּל הַקְּרִבּוּנוֹת כָּלָם, שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים נא), "זָכַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁכַּרְהָ".

הָרִי זֶה שֶׁבַח שֶׁל נְמוּכֵי הָרוּחַ, שֶׁהֵם עֲנוּיִם בְּלִבָּם
וּמִחֲשָׁבָתָם, וְכֵן אָמְרוּ עוֹד (חולין פט), "לֹא מִרְבָּכֶם
מִכָּל הָעַמִּים" (דברים ז) - "אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, אֲנִי חוֹשֵׁק בָּכֶם, שֶׁאֶפִּילוּ כְּשֶׁאֲנִי מִשְׁפִּיעַ
לָכֶם גְּדֻלָּה אַתֶּם מִמַּעֲטִין עֲצֻמְכֶם לְפָנַי, נִתְּתִי גְדֻלָּה
לְאַבְרָהָם, אָמַר (בראשית יח), "וְאַנְכִי עֹפֵר וְאֶפֶר". נִתְּתִי
גְדֻלָּה לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, אָמְרוּ (שמות טז), "וְנִנְחֲנוּ מָה".
נִתְּתִי גְדֻלָּה לְדָוִד, אָמַר (תהלים כב), "וְאַנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא
אִישׁ". כָּל זֶה מִמָּה שֶׁאֵין הַלֵּב הַיָּשָׁר מְנִיחַ עֲצָמוֹ
לְהִתְפַּתּוֹת מִשּׁוֹם מַעֲלָה אֲשֶׁר יְבוֹאֶהוּ, בִּידְעוֹ בְּאִמַּת
שֶׁכָּבֵר לֹא מִפְּנֵי זֶה יוֹצֵא מִיָּדֵי שְׁפָלוּתוֹ, מַצֵּד הַחֲסִירוֹנוֹת
הָאַחֲרִים שָׂאִי - אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ. וְעוֹד, שֶׁאֶפִּילוּ
בְּאוֹתָם הַמַּצּוֹנוֹת עֲצָמָם שֶׁהִשִּׁיג לֹא הִגִּיעַ וַדָּאִי לַתְּכֵלִית

sacrificed a meal-offering, he was accredited with a meal-offering. But if one possesses a Humble spirit it is considered by Scripture as if he had offered all of the sacrifices, as it is said (Psalms 51:19), 'The sacrifices of God are a broken spirit.' "

This is the praise of the lowly in spirit, the Humble in heart and in thought. Elsewhere it is said (Chullin 89a), " 'Not because you are more numerous than the other nations' (Deuteronomy 7:7) - the Holy One Blessed be He said to Israel, 'My sons, I desire you because even when I impart greatness to you, you demean yourselves before Me. I gave greatness to Abraham and he said (Genesis 18:27), 'And I am dust and ashes.' I gave greatness to Moses and Aaron and they said (Exodus 16:7), 'What are we?' I gave greatness to David and he said (Psalms 22:7), 'And I am a worm and not a man.'" All this because the man with an honest heart does not permit himself to be deceived by any virtue that he might possess, knowing the truth - that he does not thereby emerge from his lowliness, because of all of the faults that he must perforce possess. He realizes, too, that even in relation to those

הַאֲחֵרוֹן. וְעוֹד, אֲפֹלוּ לֹא יִהְיֶה בּוֹ חֲסָרוֹן אַחֵר, אֲלֹא
הֵיכָיוֹתוֹ בְּשָׁר - נָדָם יִלּוּד אִשָּׁה, כִּי לוֹ זֶה נִהְיָתָה לְפַחֲתוֹת
וּגְרִיעוֹת, עַד שֶׁלֹּא יָאוּת לוֹ לְהִתְנַשֵּׂא כָּלָל. כִּי הָרִי כָּל
מַעֲלָה שֶׁהוּא מַשִּׁיג אֵינּוּ אֲלֹא חֶסֶד - אֵל עָלָיו, שְׁרוּצָה
לְחֵן אוֹתוֹ, עִם הֵיכָיוֹתוֹ מַצֵּד טִבְעוֹ וְחִמְרִיוֹתוֹ שֶׁכָּל וְנִבְזָה
עַד מְאֹד, עַל כֵּן אֵין לוֹ אֲלֹא לְהוֹדוֹת לְמִי שֶׁחֲנָנוּ, וְלִכְנֹעַ
תָּמִיד יוֹתֵר.

הֵא לָמָּה זֶה דּוּמָה? לְעֵנִי וְאַבְיּוֹן שֶׁמִּקְבֵּל מִתְּנָה בְּחֶסֶד,
שְׂאִי - אֲפָשָׁר לוֹ שֶׁלֹּא יִבּוֹשׁ, כִּי כָּל מֶה שֶׁיִּרְבֶּה הַחֶסֶד
שֶׁיִּקְבֵּל, כֵּן יִרְבֶּה הַבִּשְׁתׁ שֶׁיִּבּוֹשׁ, כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה, בְּכָל
אָדָם שֶׁעִינָיו פְּקוּחוֹת לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵיכָיוֹתוֹ מַשִּׁיג
מַעֲלוֹת טוֹבוֹת מֵאֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְעֵנִין שֶׁאֵמַר דָּוִד
הַמֶּלֶךְ (תהלים קטז), "מָה אֲשִׁיב לָהּ" כָּל תַּגְמוּלוּהִי
עָלָי". וּכְבָּר רָאִינוּ חֲסִידִים גְּדוֹלִים שֶׁנֶּעְנְשׁוּ עַל שֶׁהִחֲזִיקוּ

mitzvoth which he has attained he has not arrived at the ultimate goal. And he is aware that even if he possessed no other shortcoming than that of being flesh and blood, being born of woman, it would be more than enough to render him so lowly and inferior as to cause the feeling of self-importance to be completely unbecoming him; for every virtue that he attains represents nothing more than God's lovingkindness to him, God's desire to be gracious to him, in spite of the fact that in point of his nature and his earthiness he is extremely lowly and shameful. His reaction, then, should be to thank Him who has been so gracious, and to constantly grow in Humility.

The situation is analogous to that of a pauper who accepts the gifts of kindness and cannot help but be ashamed because of them. The more kindness he receives the greater grows his shame. The similarity in situations will be perceived by anyone whose eyes are open enough to see himself as attaining virtues through the Blessed One. As King David said (Psalms 116:12), "What can I return to God for all of his lovingkindness to me?" We are acquainted

טובה לעצמם עם כל חסידותם, נחמיה בן חכליה, אמרו
ז"ל (סנהדרין סג), "מפני מה לא נקרא ספרו על שמו?
מפני שהחזיק טובה לעצמו", וכן חזקיה אמר (ישעיה
לח), "הנה לשלום מר לי מר", לפי שענהו הקדוש ברוך
הוא (מלכים - ב יט), "נגנתי על העיר הזאת להושיעה
למעני ולמען דוד עבדי", וכמאמרם ז"ל (ברכות י), "כל
התולה בזכות עצמו, תולין לו בזכות אחרים". הרי לך
שאין לאדם אפלו להחזיק טובה לעצמו על טובותיו
וכל שכן שלא יתנשא ויגבה בהם:

ואמנם כל זה הוא ממה שראוי להשיב אל לבו מי
שיהיה כאברהם, כמשה, כאהרן, כדוד ושאר החסידים
שזכרנו, אבל אנחנו, תומי - תומים, אין אנו צריכים
לכל זה, כי כבר יש גיש אתנו חסרונות רבים שאין צריך

with instances of great Saints who were punished because, with all of their Saintliness, they took credit for themselves. In relation to Nehemiah ben Chachaliah our Sages of blessed memory said (Sanhedrin 93b), "Why was his work not called by his name? Because he took credit for himself." And Hezekiah said (Isaiah 38:17), "Peace is very bitter for me," because the Holy One Blessed be He had answered him (Ibid. 37:35), "And I will protect this city. I will come to its aid for my sake and for the sake of David, my servant." As our Sages of blessed memory say (Berachoth 10b), "That which one attributes to his own merit will be attributed to the merit of another." We see, then, that a man should not even take credit for the good things he has done, let alone become self-important and proud because of them.

But, in truth, all that we have said is intended for those who are like Abraham, Moses, Aaron and David and the other Saints that we have mentioned, but we, who are orphans of orphans, do not need all this, for we, have so many faults that we need not engage in much analysis to see our lowliness

עיון גדול לראות פחיתותנו, וכל חכמתנו כאין נחשבת,
כי היותר חכם גדול שבינינו אינו כי אם מן תלמידי
התלמידים אשר בדורות הראשונים. וזה מה שראוי
שנבין ונדע באמת, ולא יזוח עלינו לבנו חנם, אלא נכיר
שדעתנו קלה ושכלנו חלש עד מאד, הסכלות רב בנו
והטעות גוברת, ואשר נדע אותו אינו אלא מעט מן
המעט, אם בן נדאי שאין ראוי לנו ההנשא כלל, אלא
הבשת והשפלות. וזה פשוט:

הנה דברנו עד הנה מענות המחשבה, נדבר עתה מענות
המעשה, והיא תתחלק לארבעה חלקים, בהתנהג עצמו
בשפלות, בסבול העלבונות, בשנא הרפנות וברוח מן
הכבוד, בחלוק כבוד לכל:
האחד הוא בהתנהג בשפלות וזה ראוי שיהיה בדבורו,
בהליכתו, בשבתו ובכל תנועותיו:
בדבורו - אמרו ו"ל, "לעולם יהיה דבורו של אדם בנחת

and to realize that all of our wisdom is of no account.

The greatest sage among us is no more than the disciple of the disciples of the early generations. It would do for us to understand and acknowledge this truth so that our hearts do not swell in vain. Let us recognize that our minds are insubstantial and our intelligence very weak, that we are very ignorant and very much subject to error, and that what knowledge we do possess is extremely minute. This being the case, there should certainly be no room in a person's feelings for self-importance, but only for shame and lowliness. This is self-evident.

We have thus far spoken of Humility of thought. We shall now speak of Humility of deed. This latter area is divided into four parts: conducting oneself with lowliness, bearing insults, hating authority and fleeing honor, and apportioning honor to all men.

Conducting oneself with lowliness: This applies to one's manner of speaking, walking and sitting, and to all of one's movements.

In relation to one's speech our Sages of

עם הבריות", ומקרא מלא הוא (קהלת ט), "דברי חכמים בנחת נשמעים". צריך שיהיו דבריו דברי כבוד ולא דברי בזיון. וכן הוא אומר (משלי יא), "בז לרעהו חסר לב", ואומר (שם יח), "בבוא רשע בא גם בוז":

בהליכתו - אמרו ו"ל (סנהדרין פח), "שלחו מתם, איזהו בן העולם הבא? ענותן ושפל ברכך, שיף עיל, שיף נפק". ולא ילך בקומה זקופה ולא בכבדות גדול עקב בצד גדל, אלא בדרך כל הולך לעסקיו. וכן אמרו ו"ל (קידושין לא), "כל ההולך בקומה זקופה, כאלו דוחק רגלי השכינה", וכתוב (ישעיהו י), "ורמי הקומה גרעים":

בשבתו - שיהא מקומו בין השפלים ולא בין הרמים, והוא גם כן מקרא מלא (משלי כה), "אל תתהדר לפני

blessed memory have said (Yoma 86a), "A man should always speak gently with his fellow men." And Scripture explicitly states (Ecclesiastes 9:17), "The words of the wise, spoken gently, are accepted." One's words must be words of honor and not words of shame, as it is said (Proverbs 11:12), "One who shames his friend is lacking a heart," and (Ibid. 18:3), "When the wicked man comes, there also comes shame."

In relation to one's manner of walking our Sages of blessed memory said (Sanhedrin 88b), "They sent from the Holy Land, 'Who will inherit the World to Come? A humble man, whose knee is low, who is bent coming in and bent going out.' " One should not walk erect, nor in a formalized, mincing manner, but as one going about his tasks. Our Sages of blessed memory have said (Kiddushin 31a), "If one walks erect it is as if he pushes the feet of the Divine Presence." And it is written (Isaiah 10:33), "Those of great stature will be cut down."

As far as one's manner of sitting is concerned, a person should see to it that his place is among the lowly and not among the high. In this, too, Scripture is explicit

מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֻלִּים אֶל תַּעֲמֹד" וגו'. וְכֵן אָמְרוּ ז"ל
בְּיִקְרָא רַבָּה (פֶּרֶק א), "הִרְחִיק מִמְּקוֹמָךְ שְׁנַיִם וְשָׁלֹשׁ
מְקוֹמוֹת וְשָׁב עַד שִׁיאָמְרוּ לָךְ עֲלֵה. וְאֵל תַּעֲלֶה שִׁיאָמְרוּ
לָךְ הֵד". וְעַל כָּל הַמִּקְטִין עֲצָמוּ אָמְרוּ ז"ל (בבא מציעא
פא), "כָּל מִי שֶׁמִּקְטִין עֲצָמוּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
נִעֲשֶׂה גְדוֹל לְעוֹלָם הַבָּא", וּכְנֻגָּד זֶה אָמְרוּ (ילקוט
יחזקאל כא), "הִסֵּר הַמַּצְנֶפֶת וְהָרַם הָעֵטָרָה" - "כָּל מִי
שֶׁהוּא גְדוֹל בְּעוֹלָם הַזֶּה קָטָן בְּעוֹלָם הַבָּא", וּמִנֵּה לְהַפְּךְ
- מִי שֶׁהוּא קָטָן בְּעוֹלָם הַזֶּה, זִמֵּן גְּדֻלָּתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא,
וְאָמְרוּ (סוּטָה ה), "לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ, שֶׁהָרִי
הַנִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהַשָּׂרָה
שֶׁכִּינָתוֹ עַל הַר סִינַי", וְזֶה מִפְּנֵי שֶׁפְּלוּתוֹ, וְכֵן אָמְרוּ
(רֵאשׁ הַשָּׁנָה יז), "לְשֹׁאֲרִית נִחֲלָתוֹ" (מִיכָה ז) - "לְמִי
שֶׁמְשִׁים עֲצָמוּ בְּשִׁירִים":

(Proverbs 25:6), "Do not glorify yourself before a king and do not stand in the place of the great . . ." Along the same lines, our Sages of blessed memory said in Vayikra Rabbah (1.5), "Withdraw two or three levels from your place so that they will say to you, 'Come forward,' rather than go forward and be told, 'Get back.' " And concerning those who belittle themselves they said (Bava Metzia 85b), "All who belittle themselves for the sake of Torah in this world are elevated in the World to Come." They added further (Yalkut Ezekiel 361), " 'Remove the turban and lift off the crown' (Ezekiel 21:31) - all who are great in this world are small in the World to Come;" and, conversely, if one is small in this world, his time of greatness is in the World to Come. Elsewhere they said (Sotah 5a), "A man should learn from the example set by his Master. The Holy One Blessed be He bypassed all the mountains and hills, and caused his Divine Presence to come to rest upon Mount Sinai." This because of its lowliness. And (Rosh Hashanah 17a), " 'To the remnant of His inheritance' (Micah 7:18) - to those who act as if they considered themselves remnants."

החלק השני הוא סבילת העלבונות. והנה בפרוש אמרו (ראש השנה יז), "למי נושא עוון? למי שעובר על פשע. ואמרו עוד (שבת פח), "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהם הכתוב אומר (שופטים ה), "ואהביו כצאת השמש בגברתו",

וספרו מגדל ענותו של כבא בן בוטא, זה לשונם (נדרים סו), "ההוא בר - ככל דסליק לארץ ישראל, נסיב אתתא, אמר לה, בשילי לי תרי טלפי וכו', אמר לה, זילי אייתי לי תרי בוציני, אזלת ואיתי ליה תרי שרגי, אמר לה, זילי תברי יתהון על רישא דכבא. הנה יתיב כבא בן בוטא ודאין דינא, אזלת ותברת יתהון על רישיה, אמר לה, מה הדין דעבדת? אמרה לו, כך צוני בעלי. אמר, עשית רצון בעלך, המקום יוציא ממך שני בנים כבא בן בוטא", והלל כמו כן ספרו מרב ענותותו במסכת שבת (ל), זה לשונם, "תנו רבנן, לעולם יהא אדם ענותן

Bearing insults: Our Sages of blessed memory have explicitly stated (Ibid.), "Whose sins does He forgive? The sins of those who overlook the wrong committed against them." And (Shabbath 886), "Concerning those who are insulted but do not insult in return, who are shamed, but do not shame in return, it is said (Judges 5:31), 'His lovers are like the emerging of the sun in its strength.' "

They told of the great Humility of Bava ben Buta (Nedarim 66): "A Babylonian went up to Israel and got married. One time he said to his wife, 'Cook for me ... Go and break them over the head of the door.' While Bava ben Buta was sitting in judgment, she, having mistaken her husband's meaning, broke them over his head. He asked her, 'Why have you done this?' and she answered, 'My husband told me to.' He said, 'You did the will of your husband. May the Presence bring forth from you two sons like Bava ben Buta.' " They spoke likewise of the great Humility of Hillel (Shabbath 30b), "Our Rabbis learned, 'One should always be humble in the manner of Hillel. . . ' " And R. Abahu, with all of his Humility, found that

בְּהִלֵּל" וכו', וְרַבִּי אֶבְרָהָם אַחֲרֵי רַב עֲנוּתוֹ מָצָא שְׁעָרֵינָּה לֹא
הִגִּיעַ לְהִיטֵת רָאוּי לְהִקְרָא עָנּוּ, זֶה לְשׁוֹנָם (סוּטָה מ),
"אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם, מִרִּישׁ הַיּוֹם אֲמִינָא עֲנוּתָנָא אָנָּה, כִּינָּה
דְּחִזִּינָא לְרַבִּי אָבָא דְעַכּוֹ, דְּאָמַר אִיהּ חַד טַעְמָא, וְאָמַר
אֲמוּרֵיהּ חַד טַעְמָא וְלֹא קִפִּיד, אֲמִינָא, לָאו עֲנוּתָנָא
אָנָּה":

שְׁנֵאת הֶרְבֵּנוֹת וּבְרִיחַת הַכְּבוֹד - מִשְׁנָה עֲרוּכָה הִיא
(אבוֹת א), "אֶהֱבֵךְ אֶת הַמְּלָאכָה וּשְׁנָא אֶת הֶרְבֵּנוֹת",
וְאָמְרוּ עוֹד (שֵׁם ד), "הִגַּס לְבוֹ בְּהוֹרָאָה - שׁוּטָה רָשָׁע
וְגַס רוּחַ". וְאָמְרוּ, "כָּל הָרוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, הַכְּבוֹד בּוֹרַח
מִמֶּנּוּ". וְאָמְרוּ [פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי], "אַל תֵּצֵא לְרִיב מִהֵרָ"
(מִשְׁלֵי כה) - "לְעוֹלָם אַל תִּהְיֶה רֶץ אַחֵר הַשְּׂרָרָה, לָמָּה?
כֵּן מָה תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ" - לְמַחֵר בָּאִים וְשׂוֹאֲלִים לְךָ
שְׁאֵלוֹת, מָה אַתָּה מְשִׁיבָם?"

עוֹד שֵׁם, "רַבִּי מְנוּחָמָא בְּשֵׁם רַבִּי תַנְחוּם, כָּל הַמְּקַבֵּל
עָלָיו שְׂרָרָה כְּדִי לְהַנּוֹת מִמֶּנָּה, אֵינּוּ אֶלָּא כְּנוֹאֵף הַיּוֹם

he was not yet worthy of being considered Humble (Sotah 40a) : "R. Abahu said, "At first I thought I was Humble, but when I saw that R. Abba of Akko gave one reason and his interpreter another, and he still did not become angry. I said to myself, 'I am not humble.'"

Hating authority and fleeing honor are explicitly treated in the Mishnah (Avoth 1.10) : "Love labor and hate authority." (Ibid. 4.9), "One whose heart swells in his handing out of legal decisions is foolish, wicked and haughty." (Eruvin 13b), "If one pursues honor, honor flees from him." (Pesikta Rabbathi), " 'Do not be quick to enter into controversy' (Proverbs 28:8) - do not pursue authority, for what will you do afterwards? The next day they will come and put questions to you. How will you answer them?"

"R. Menachama in the name of R. Tanchum said, 'All who accept positions of authority for their personal satisfaction are like adulterers who derive enjoyment from the

שהוא נהנה מגופה של אשה. עוד שם, "אמר רבי אבהו, אני נקראתי קדוש (הקב"ה), הא אם אין בך כל המדות הללו שיש בי לא תקבל עליך שררה. ותלמידי רבי יהושע יוכיחו, שהיו מצרכים מפני עניותם ולא רצו לקבל עליהם שררה, הוא מה שאמרו זכרונם לברכה בפרק כהן משוח (הוריות י), "כמדמין ששרות אני נותן לכם, עבדות אני נותן לכם".

ואמרו עוד (פסחים פז), "אוי לה לרבנות שמקברת את בעליה", ומנלן? מיוסף, שמפני שהנהיג עצמו ברבנות מת קדם אחיו (ברכות נה):

כללו של דבר, אין הרבנות אלא משא גדול אשר על שכם הנושא אותו. כי עד שהאדם יחיד ויושב בתוך עמו, מבלע בין האנשים, אינו נתפס אלא על עצמו, כיון שנתעלה לרבנות ושררה כבר הוא נתפס על כל מי שתחת ידו וממשלתו, כי עליו להשקיף על כלם ולרעות אותם דעה והשכל ולהישיר מעשיהם, ואם לאו

body of a woman.' " "R. Abahu said, 'I [the Holy One Blessed be He] am called "holy"; if you do not possess all of My traits, do not assume authority.' " The incident of the disciples of Rabbi Gamliel bears out this idea. Although they were sorely pressed by their poverty, they declined positions of authority. In the words of our Sages of blessed memory (Horioth 10a), "Do you think I give you lordship? I give you servitude..."

And (Pesachim 87b), "Woe to lordship, which buries its possessors." How do we know this? Through Joseph, who, because he conducted himself authoritatively, died before his brothers (Berachoth 55a).

In sum, authority is only a great burden upon the shoulders of those who bear it; for as long as a man is alone, dwelling in the midst of his nation, just one among many, he is held responsible only for himself, but once he ascends to lordship and authority he is held responsible for all who come within his authority and jurisdiction. He must look to the welfare of all of them, lead them with knowledge and intelligence, and set their actions aright. And if he does not

"וַאֲשֶׁם בְּרָאשֵׁיכֶם" (דברים א) כְּתִיב, אָמְרוּ חֲכָמִים
(דברים רבה פרק א).

וְהַכְבוֹד אֵינוֹ אֶלָּא הֶבֶל הַבָּלִים, הַמַּעֲבִיר אֶת הָאָדָם עַל
דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ וּמַשְׁכִּחוֹ כָּל חוֹבָתוֹ, וּמִי שֶׁמְכִירוֹ
בְּדַאי שְׂיִמָּאס בּוֹ וַיִּשְׁנָאֵהוּ, וְהִתְהַלּוֹת אֲשֶׁר יִהְלֹלֵהוּ בְּגִי
הָאָדָם יִהְיֶה עָלָיו לְטֶרֶחַ, כִּי בְּרָאוֹתוֹ אוֹתָם מַגְדִּילִים
הַלּוּלִיָּהֶם עַל אֲשֶׁר אֵינוֹ בּוֹ בְּאַמֶּת, אֵינוֹ אֶלָּא מִתְבּוֹשֵׁשׁ
וּמִתְאַנֵּחַ עַל שְׁלֹא דִּי לוֹ רָעָתוֹ שְׁחִסְרוֹת מִמֶּנּוּ הַמַּעֲלּוֹת
הֵהֱם אֶלָּא שְׂיַעֲמִיסוּ עָלָיו תִּתְהַלּוֹת שְׁקָר לְמַעַן יִפְלֹם יוֹתֵר:

הַחֶלֶק הָרְבִיעִי הוּא חֲלוּק הַכְבוֹד לְכָל אָדָם, וְכֵן שָׁנִינוּ
(אבות ד), "אֵיזֵהוּ מְכַבֵּד? הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת", וְאָמְרוּ
עוֹד (פסחים קיג), "מִנֵּין הַיּוֹדֵעַ בַּחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא גָדוֹל מִמֶּנּוּ
אֶפְלוּ בְּדָבָר אֶחָד, שֶׁחֵיב לְנַהֵג בּוֹ כְבוֹד?" וְכו'. וְעוֹד
שָׁנִינוּ (אבות ד), "הֵהוּ מִקְדִּים בְּשָׁלוֹם כָּל אָדָם". וְאָמְרוּ
עָלָיו עַל רַכֵּן יוֹחֲנָן בֶּן זַכַּאי שְׁלֹא הִקְדִּים לוֹ אָדָם שָׁלוֹם

do so, he comes, according to our Sages of blessed memory (Devarim Rabbah 1.10) within the province of "And their guilt is on your heads" (Deuteronomy 1:13).

Honor is nothing but the vanity of vanities, which causes a man to defy his own mind and that of his Master and to forget his entire duty. One who recognizes it for what it is will certainly find it despicable and will hate it. The praise of men will be a burden to him, for when he sees men heaping praises upon him for qualities he does not even possess, he will only be ashamed and will grieve, feeling that it is not bad enough that he does not possess the virtues he is being praised for, but men must add to his shame by praising him falsely.

Apportioning honor to all men: We have learned (Avoth 4.1), "Who is honored? One who honors his fellow-men." They said further, "How do we know that one must accord honor to his neighbor if he knows him to be greater than himself in even one respect ... (Pesachim 113b). "Hasten to greet every man" (Avoth 4:15), It was said (Berachoth 17a) about R. Yochanan ben Zakkai that no man ever preceded him in

מֵעוֹלָם וְאֶפְלוּ נִכְרֵי בְשׁוּק (ברכות יז). וּבֵין בְּדְבוּר וּבֵין
בְּמַעֲשִׂים חָיֵב לְנֹהֵג כְּבוֹד בְּחִבְרֵיו, וְכֵן סִפְרוּ ז"ל (יבמות
סב) מַעֲשִׂים וְאַרְבָּעָה אֲלֶף תִּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמֹתוֹ
עַל שְׁלֹא הָיוּ נוֹהֲגִין כְּבוֹד זֶה לָזֶה.

וּכְמוֹ שֶׁהַבְּזוּיִן הוּא דָּבָר מַתִּיחַס אֶל הָרָשָׁעִים, בְּדָבָר
הַפְּתוּב שְׁזַכְּרָנוּ, "כְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם בּוֹז", כֵּן הַכְּבוֹד
מַתִּיחַס אֶל הַצַּדִּיקִים. כִּי הַכְּבוֹד שׁוֹכֵן עִמָּהֶם וְאֵינוֹ
מִתְפָּרֵשׁ מֵהֶם, וְאוֹמֵר (ישעיה כד), "וְנִגַּד זִקְנָיו כְּבוֹד":

וְהָרִי נִתְּבָאֲרוּ חֻלְקֵי הָעֲנוּהָ הָרָאשִׁים וּפְרִטִיָּהֶם כָּכָל
פְּרִטֵי הַמִּינִים הַמִּתְרַחֲבִים וְהוֹלְכִים לְפִי הַנוֹשָׂאִים וּלְפִי
הָעֵתִים וְהַמְּקוֹמוֹת - יִשְׁמַע חֲכָם וְיוֹסִיף לָקַח:

וְהִנֵּה זֶה וְדָאִי שֶׁהָעֲנוּהָ מְסִירָה מִדְּרַךְ הָאָדָם מְכַשּׁוּלוֹת
רַבִּים וּמְקַרְבֶּת אוֹתוֹ אֶל טוֹבוֹת רַבּוֹת, כִּי הָעָנוּ יַחֲוֹשׁ
מַעַט עַל דְּבָרֵי הָעוֹלָם וְלֹא יִקְנֹא בְּהַבְלָיו, וְעוֹד שֶׁחִבְרַת

the pronunciation of the greeting, even a gentile in the market place." One must act with honor towards his neighbors, both in word and deed. Our Sages of blessed memory (Yevamoth 62b) have told of the twenty-four thousand disciples of R. Akiva who died because they did not accord honor to each other.

Just as shame is identified with the wicked, as seen in the aforementioned verse (Proverbs 18:3), "When the wicked man comes, there also comes shame," so is honor identified with the righteous. Honor dwells with them and does not separate itself from them, as Scripture states (Isaiah 24:23), "And before His elders there is honor."

The chief divisions of Humility have been explained. Decisions in relation to particular instances, as in all such cases, are subject to considerations of situation, time and place. "Let the wise man listen and add to his understanding" (Proverbs 1 :5).

Unquestionably, Humility removes many stumbling blocks from a man's path and brings him near to many good things; for the Humble man is little concerned with wordly affairs and is not moved to envy by its

הָעֲנֹו נָאָה עַד מָאֹד וְרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָּנוּ בְּהִכָּרַח,
לֹא יָבוֹא לִיָּדִי כַעַס וְלֹא לִיָּדִי מְרִיבָה, אֲלֹא הַכֹּל בְּהַשְׁקָט,
הַכֹּל בְּמִנוּחָה. אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְמִדָּה זוֹ. וּכְבֹר אָמְרוּ
(יְרוּשָׁלַיִם שַׁבַּת ג'), "מָה שֶׁעָשְׂתָה חֲכָמָה עֲטָרָה לְרֹאשָׁהּ,
עָשְׂתָה עֲנוּהָ עָקֹב לְסִלִּיתָהּ", כִּי כָל הַחֲכָמָה כָּלָה לֹא
יַעֲרֹכְנָהּ. וְזֶה בְּרוּר:

פרק כג

בְּדַרְכֵי קִנְיַת הָעֲנוּהָ וְהַהֲרַחָקָה מִמִּפְסִידֶיהָ:

שְׁנַיִם הֵם הַמְּרַגְּלִים אֶת הָאָדָם אֶל הָעֲנוּהָ, הַרְגִּילוֹת
וְהַהֲתַבּוּנָן:

הַרְגִּילוֹת הֵוא, שְׂיִהְיֶה הָאָדָם מְרַגֵּל עַצְמוֹ מְעַט מְעַט
בְּהַתְּנֵהוּג בְּשִׁפְלוּת עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁזָּכְרָנוּ, בִּישִׁיבַת הַמְּקוֹמוֹת
הַפְּחוּתִים וְלָלֶכֶת בְּסוּף הַחֲבָרָה, לְלַבֵּשׁ בְּגָדִים צְנוּעִים,
דִּהְיֵנוּ, מְכַבְּדִים אֶךְ לֹא מַפְאָרִים, כִּי בְּהַתְּרַגְּלוֹ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה
תִּפְגַּס וְתִבּוֹא הָעֲנוּהָ כָּלְבוֹ מְעַט מְעַט עַד שֶׁתִּקָּבַע בּוֹ

vanities. Furthermore, his company is very pleasant and he gives pleasure to his fellowmen. He is perforce never aroused to anger and to controversy; he does everything quietly and calmly. Happy are those who have been privileged to attain this trait! Our Sages of blessed memory have said (Yerushalmi Shabbath 1.3), "That which wisdom made a wreath for its head, Humility made a heel for its sandal." All of wisdom cannot approach it. This is clear.

CHAPTER XXIII

CONCERNING THE MEANS OF ACQUIRING HUMILITY

THERE ARE TWO FACTORS which bring a person to Humility: habit and thought.

Habit, in this respect, consists in a person's accustoming himself little by little to Humility by conducting himself with lowliness after the fashion previously mentioned - occupying a humble seat, walking at the end of the company, and wearing modest garments (respectable but not showy). By accustoming himself to this mode of conduct, he will cause Humility to

כָּרְאוּי, כִּי הִנֵּה בְּהִיּוֹת טָבַע לֵב הָאָדָם לְזוּחַ וּלְהִתְנַשֵּׂא
קָשָׁה עָלָיו לַעֲקֹר הַנִּטְיָה הַטְּבָעִית הַזֹּאת מֵעַקְרָהּ, אֲלָא
אִם כֵּן בִּפְעֻלּוֹת הַחִיצוֹנוֹת הַמְּסוּרוֹת בִּידוֹ יִמָּשֶׁךְ מֵעַט
מֵעַט הַדְּבָר בְּפָנִימִיּוֹתוֹ הַבְּלָתִי מְסוּר לוֹ כָּל כֶּךָ, וּכְעֵנִין
שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּזִרְיוֹת שֶׁכָּל זֶה נִכְלָל בְּמֵאֲמָרָם ו"ל (בְּרֻכּוֹת
יז), "לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם עָרוֹם בִּירְאָה", דְּהִינוּ, שְׂיִבְקֵשׁ
תַּחֲבוּלוֹת נֶגֶד הַטָּבַע וְנִטְיָתוֹ עַד שְׂיִנָּצְחָם:

אֲךָ הַהִתְבּוֹנֵן הוּא עַל עֲנִינִים שׁוֹנִים. הָאֶחָד הוּא הַמְּזוֹכָר
בְּדִבְרֵי עֲקָבְיָא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל (אבוֹת ג), "דַּע מֵאִין בָּאת -
מִטְּפָה סְרוּחָה, וּלְאֵן אָתָּה הוֹלֵךְ - לְמָקוֹם עֶפֶר רִמָּה
וְתוֹלַעָה, וְלִפְנֵי מִי אָתָּה עֹתִיד לָתֵן דִּין וְחֹשֶׁבוֹן - לִפְנֵי
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא". כִּי בְּאֻמַּת כָּל
אֵלֶּה הֵם נִגְדִיִּים לַגְּאוּנָה וְעוֹזְרִים אֶל הָעֲנָוָה, כִּי בְּהִיּוֹת
הָאָדָם מְסֻתָּפֵל בְּפִחִיתוֹת חֲמָרוֹ וּגְרִיעוֹת הַתְּחִלָּתוֹ, אֵין לוֹ

enter into his heart and to inhabit it little by little until it has securely imbedded itself there. For since it is a person's nature to swell with self-importance, it is difficult to root out this inclination at its source. It is only through outward actions, which are under his control, that he can affect his inner self, which is not to a similar extent subject to his direction, as we explained in relation to Zeal. All of this is contained in the statement of our Sages of blessed memory (Berachoth 17a), "A man should always be subtle in his fear of God;" that is, he should seek devices by which to counteract his nature and its inclination until he is victorious over them.

Thought in respect to the acquisition of Humility resolves itself into several considerations. The first is, contained in the words of Akavia ben Mahalalel (Avoth 3.1), "Know whence you come -from a putrid drop; and where you are going - to a place of dust, worms and maggots; and before whom you are destined to give an accounting - before the King of Kings, the Holy One Blessed be He." In truth, all of these thoughts counteract pride and promote

טַעם לַנָּשָׂא כָּלֵל אֵלֶּא לְבוֹשׁ וְלַכָּלִּים. הָא לְמָה זֶה דּוּמָה?
לְרוּעָה חֲזִירִים שֶׁהִגִּיעַ לְמִלְךְ, כָּל יַעַת אֲשֶׁר יִזְכּוֹר יָמָיו
הָרָאשׁוֹנִים, אִי - אֶפְשָׁר לוֹ שִׁיתְגַּאֵה.

וּכְשִׁיחֲשֵׁב כָּמוֹ כֵּן שֶׁכְּסוּף כָּל גְּדֻלּוֹתָיו יָשׁוּב לְעַפָּר,
מֵאֲכָל לַתּוֹלַעַת, כָּל - שֶׁכֵּן שִׁכְנֵעַ גָּאוֹנוֹ וַיִּשְׁכַּח שְׂאוֹן
גְּאֻנָּתוֹ, כִּי מָה טוֹבוֹ וּמָה גְּדֻלָּתוֹ? - וְאַחֲרִיתוֹ בּוֹשָׁה
וּכְלָמָה. וּכְשִׁיחֲשֵׁב עוֹד וַיִּדְמָה בְּלִבּוֹ רָגַע הַכְּסוֹ לִפְנֵי
הַבֵּית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁל צָבָא מַעֲלָה, בָּעֵת שִׁירָאָה עֲצָמוֹ
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ
וְהַטְּהוֹר בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה וְהַטְּהָרָה, בְּסוֹד קְדוּשִׁים
מְשֻׁרְתֵי גְבוּרָה גְבוּרֵי כֹחַ עוֹשֵׂי דְבָרוֹ, אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כָּל
מוֹם, וְהוּא עוֹמֵד לִפְנֵיהֶם - גְּרוּעַ, פְּחוּת וְנִבְזָה מַצַּד
עֲצָמוֹ, טֵמֵא וּמִגְאָל מַצַּד מַעֲשָׂיו, הֲיָרִים רֹאשׁ? הֲיִהְיֶה לוֹ
כְּתוּבָה פֶּה? וְכִי יִשְׁאַלְוֵהוּ, אֵיךְ אִפּוֹא פִּיךָ? אֵיךְ גְּאוּנְךָ

Humility. When a man regards the lowliness of his earthly nature and his inferior beginnings, he has no reason to feel self-important at all, but to be ashamed and degraded. The situation is analogous to that of a swineherd who has attained lordship. As long as he remembers his early days it will be impossible for him to become proud. If one considers also that after all of his greatness he will return to the earth to be food for maggots, it is certain that his pride will be humbled and his grandeur forgotten. For what is his good and his greatness if the end is shame and disgrace? And if he will reflect further and picture the moment of his entering the great court of the heavenly host, seeing himself in the presence of the King of Kings, the Holy One Blessed be He, holy and pure to the limits of holiness and purity, in the midst of holy ones, servants of strength, strong in power, doing His bidding, entirely free of imperfection - and he standing before them, deficient, lowly and shameful in point of his nature; unclean and ugly in point of his actions - will he be able to raise his head, to open his mouth? And if he is asked, "Where then is your mouth? Where

וּכְבוֹדְךָ אֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ בְּעוֹלָמְךָ ? מַה יַּעֲנֶה אוּ מַה יֵּשִׁיב עַל
תּוֹכְחָתוֹ ? :

הִנֵּה נִדְּאִי שְׁאֵלוֹ רָגַע אַחַד יִצְיָר הָאָדָם בְּשִׁכְלוֹ הָאֵמֶת
הַזֶּה צִיּוֹר אֲמִתִּי וְחִזָּק, פָּרוּחַ תַּפְרֵחַ מִמֶּנּוּ כָּל הַגָּאֻנָּה וְלֹא
תָּשׁוּב אֵלָיו עוֹד :

הַשְּׁנִי הוּא עֲנִיָּן חֲלוּף תּוֹלְדוֹת הַזְּמַן וְרֹב תְּמוּרוֹתֵיהֶם, כִּי
הָעֶשִׂיר - קָל לִהְיוֹת עָנִי, וְהַמּוֹשֵׁל - לְעֶבֶד, וְהַמְּכַבֵּד -
לְנִקְלָה, וְאִם הוּא יָכוֹל כָּל כֶּךָ עַל נִקְלָה לָשׁוּב אֶל הַמָּצֵב
הַנִּבְזָה בְּעֵינָיו הַיּוֹם, אֵיךְ יִגְבֶּה לְבּוֹ עַל מַצְבּוֹ אֲשֶׁר אֵינּוּ
בְּטוֹחַ עָלָיו ? כִּפְמָה מִיָּנִי חֲלָאִים יְכוּלִים חֵס - וְחֲלִילָה
לָבוֹא עַל הָאָדָם שְׂיִצְטָרֵךְ בָּמוֹ פִּיּוֹ לְהִתְחַנֵּן לְמִי שְׂיַעֲזֹר
אוֹתוֹ וַיִּסְיְעֵהוּ, וַיִּקַּל לוֹ בְּמִקְצֵת ? כִּפְמָה צָרוֹת חֵס -
וְחֲלִילָה יְכוּלִים לָבוֹא עָלָיו שְׂיִצְטָרֵךְ לְלַכֵּת לְשִׁחַר פָּנָיו
רַבִּים אֲשֶׁר מֵאֵס לַפְּעָמִים לָתֵת לָהֶם שְׁלוֹם, לְמַעַן יִהְיוּ לוֹ
לְמוֹשִׁיעִים ? וּדְבָרִים אֵלֶּה אֲנִי חֲנוּ רֹאִים בְּעֵינֵינוּ דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ, כִּדְאִי הֵם לְהִסִּיר מִלֵּב הָאָדָם גִּאֻנָּתוֹ וּלְהַלְבִּישׁוֹ

is the pride and honor that you knew in your world?" what will he answer?

How will he meet this rebuke? There is no question that if a person would for one moment form a true, forceful impression of this idea, all pride would take flight from him, never to return.

The second consideration that should be reflected upon for the purpose of acquiring Humility is the variation of circumstances that is produced by time and the many changes to which it gives rise. The rich may easily become poor; the rulers, servants; and the honored, insignificant. If one can so easily be reduced to a condition which he finds so shameful today, how can he feel pride in his own condition, with which he cannot be secure? How many different kinds of sicknesses (God forbid) is a person prone to, which could make it necessary for him to beg others for help and assistance, for a little relief? How many afflictions (God forbid) may visit him, which could cause him to seek out many whom he formerly disdained to greet in order to gain their help. We see these things with our own eyes every

עֲנֶנָה וְשִׁפְלוֹת.

וּכְשִׁיתְבוֹנֵן עוֹד הָאָדָם עַל חוֹבָתוֹ לְפָנָיו יִתְפַּרֵּךְ, וְכִמָּה
הִיא נֶעֱזָבֶת מִמֶּנּוּ, וְכִמָּה הוּא מִתְרַשֵּׁל בָּהּ, וְדַאי שְׂיִכְבוֹשׁ
וְלֹא יִתְגָּאֵה, יִכָּלֵם וְלֹא יָרוֹם לְבוֹ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יִרְמִיָּה
לֹא), "שְׁמוּעַ שְׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוּדָד כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי
נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִנָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בִּשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי"
וְגו'. וְעַל הַכֹּל יִתְבוֹנֵן תָּמִיד לְהַפִּיר חֲלָשֶׁת הַשָּׂכָל
הָאֲנוּשִׁי וְרַב טַעֲיוֹתָיו וּכְזָבָיו, שְׂיִוְתֵר קָרוֹב לוֹ תָּמִיד
הַטָּעוֹת מִהִידִיעָה הָאֲמִתִּית, עַל כֵּן יִירָא תָּמִיד מִהִסָּפְנָה
הַזֹּאת, וַיִּבְקֹשׁ לְלַמֵּד תָּמִיד מִכָּל אָדָם וְלִשְׁמַע תָּמִיד
לְעֶצֶה כֵּן יִכָּשֵׁל, וְהוּא מֶה שְׁאָמְרוּ וְ"ל (אֲבוֹת ד'), "אֵינְהוּ
חָכָם? - הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם", וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מִשְׁלֵי יב),
"שׁוּמַעַ לְעֶצֶה חָכָם":

day. They should serve to remove a man's pride from his heart and to clothe him in humility and lowliness.

And if a person thinks further into his duty in relation to the Blessed One and considers how much he forsakes it and how weak he is in its performance, he will certainly be ashamed and not proud. He will feel degraded and his heart will not swell. As stated by Scripture (Jeremiah 31 :17,18), "I have heard Ephraim lamenting . . . `For after I repented I knew regret, and after I understood, I smote my thighs. I felt ashamed and degraded ... " Above all, one should constantly reflect upon the weakness of human intelligence and the many errors and deceits to which it is subject, upon its always being closer to error than to true understanding. He should constantly be in fear, then, of this danger and seek to learn from all men; he should give ear to advice lest he go astray. As our Sages of blessed memory have said (Avoth 4.1), "Who is wise? One who learns from all men." And it is stated (Proverbs 12:15), "One who gives ear to advice is wise."

אך מפסידים המדה הזאת הוא הרבוי והשביעה בטובות העולם הזה, וכענין הכתוב שפירוש אומר (דברים ח), "פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך" וגו'. על פן מצאו להם החסידים - טוב להיות האדם מענה נפשו לפעמים, למען השפיל יצר הגאונה, אשר איננו מתגבר אלא מתוך הרבוי, וכענין שאמרו ז"ל (ברכות לב), "אין ארי נוהם מתוך קפה של תבן אלא מתוך קפה של פשר":

והנה בר'אש כל המפסידים הוא הסכלות ומעוט הידיעה האמתית, כי תראה שאין הגאונה מצויה יותר אלא במי שסכל יותר, ורבותינו ז"ל אמרו (סנהדרין כד), "סימן לגסות הרוח עניות של תורה", וכן אמרו (זהר בלק), "סימן דלא ידע פלום שפוחי", ואמרו עוד (בבא מציעא פה), "אסתרא בלגינא קיש קיש קריא". עוד אמרו (בראשית רבה פרק טז), "שאלו לאילני סרק, מפני מה קולכם נשמע? אמרו, הלואי יהיה קולנו נשמע ונזכר",

Among the deterrents to Humility are an abundance of the goods of this world and satiation with them; as Scripture explicitly states (Deuteronomy 8:12), "Lest you eat and become satiated . . . And your heart be uplifted. . ." It is for this reason that the Saints found it beneficial for a man to afflict himself at intervals - to suppress the inclination to pride, which grows strong only through abundance. As our Sages of blessed memory have said (Berachoth 32a), "A lion does not roar over a basket of straw, but over a basket of meat."

Heading the list of deterrents are ignorance and insufficiency of true understanding. It is to be observed that pride is most prevalent among the more ignorant. Our Sages of blessed memory have said (Sanhedrin 24a), "A sign of pride is poverty of Torah" and (Zohar Balak), "A sign of complete ignorance is self-praise" and (Bava Metzia 85b), "One coin in a pitcher makes a great deal of noise" and (Bereshith Rabbah 16.3), "The barren trees were asked 'Why are your voices heard?' and they answered, 'So that at least our voices might be heard and remembered.'"

" We have seen that Moses, the choicest of

וּבְכָר רָאִינוּ שְׁמִשָּׁה, שֶׁהוּא מְבַחֵר שֶׁבְּכָל הָאָדָם הִיָּה עָנּוּ
מִכָּל הָאָדָם:

עוֹד מִמִּפְסִידֵי הָעָנוּה הוּא הַהִתְחַבְּרוּת אוֹ הַשְׁתַּמֵּשׁ
בְּבְנֵי אָדָם חֲנּוּפִים, אֲשֶׁר לִגְנוֹב לְבוֹ בְּחִנְפָתָם לְמַעַן יֵיטֵב
לָהֶם יִשְׁבַּחוּהוּ וִירוֹמְמוּהוּ, בְּהִגְדִּיל מַה שְּׁיֵשׁ בּוֹ מִן
הַמַּעֲלֹת עַד הַתְּכָלִית, וּבְהוֹסִיף עָלָיו מַה שְּׁאִין בּוֹ כָּלֵל,
וְלַפְעָמִים שָׁמָּה שְׁיֵשׁ בּוֹ הוּא הַהֶפֶךְ מִמָּה שְׁמִשְׁבַּחִין
אוֹתוֹ, וְהִנֵּה סוּף סוּף דַּעַת הָאָדָם קָלָה, וְטַבְּעוֹ חָלָשׁ
וּמִתְפַּתָּה בְּנִקְלָל, כָּל - שָׁפֵן בְּדַבָּר שְׁאֵלָיו הוּא נוֹטֶה
בְּטַבֵּעַ, עַל כֵּן בְּשִׁמְעוֹ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יוֹצְאִים מִפִּי
שֶׁהוּא מֵאֲמִין לוֹ - יִכְנָסוּ בּוֹ כְּאֶרֶס וְעֶכֶס, וְנִמְצָא נוֹפֵל
בְּרִשָּׁת הַגִּנָּאָה וְנִשְׁפָּר. הִרִי לָנוּ יוֹאֵשׁ (דְּבָרֵי הַיָּמִים - ב
כַּד), אֲשֶׁר הֵיטִיב לַעֲשׂוֹת כָּל יָמֵי הוֹרָהוּ יְהוֹדֵעַ הַכֹּהֵן
רַבּוֹ, וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹדֵעַ בָּאוּ עֲבָדָיו וְהִתְחִילוּ לְהַחֲנִיף לוֹ
וּלְהִגְדִּיל הַלּוּלָיו עַד שֶׁדְּמוּהוּ לְאֱלֹהִים, אֲזַי שָׁמַע הַמֶּלֶךְ
אֲלֵיהֶם. וְתִרְאֶה זֶה הַדְּבָר בְּבִירוֹר, כִּי רַב הַשָּׂרִים

men, was the humblest of all men.

Another deterrent to Humility is keeping company with or being served by flatterers, who, to steal a person's heart with their flattery so that he will be of benefit to them, will praise and exalt him by magnifying to their very limits the virtues that he does possess and by attributing to him virtues that he does not possess, his attributes sometimes being the very opposite of those he is being praised for. And since, in the last analysis, a person's understanding is insubstantial and his nature weak, so that he is easily deceived (especially by something towards which his nature inclines), when he hears these words being uttered by someone he has faith in, they enter into him like poison and he falls into the net of pride and is broken. A case in point is that of Yoash, who acted virtuously all the days that he was taught by Yehoyada Hakohen, his mentor (II Kings 12:3). When Yehoyada died, Yoash's servants came and began to flatter him and to magnify his virtues until, after they had virtually deified

וְהַמְלָכִים, או כָּל בְּעָלֵי הַיְכָלָת, יִהְיוּ בְּאִיזָה מְדֻרָּגָה
שִׁיחִיו, נִכְשָׁלִים הֵם וְנִשְׁחָתִים בְּעֶבֶר חֲנֻפַּת מְשֻׁרְתֵיהֶם.

עַל כֵּן מִי שֶׁעִינִיו בְּרָאשׁוֹ יוֹתֵר יִזְהַר וַיַּעֲזֵן בְּמַעֲשֵׂי מִי
שֶׁרוֹצֶה לְקַנּוֹתוֹ לוֹ לְחֹבֵר אוֹ לְיוֹעֵץ אוֹ לְפֶקִיד עַל בֵּיתוֹ,
יוֹתֵר מִמָּה שִׁיזְהַר וַיַּעֲזֵן בְּמַאֲכָלוֹ וּבְמִשְׁתֵּיו, כִּי הַמַּאֲכָל
וְהַמִּשְׁתֶּה יוּכַל לְהִזִּיק לְגוּפוֹ בְּלִבָּד, וְהַחֲבָרִים אוֹ
הַפְּקִידִים יוּכָלוּ לְהִשְׁחִית נַפְשׁוֹ וּמְאֹדוֹ וְכָל כְּבוֹדוֹ. וְדוֹד
הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אוֹמֵר (תהלים קא), "הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
תָּמִים הוּא יִשְׁתַּנֵּי, לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֶׂה רְמִיָּה".
וְאֵין טוֹב לְאָדָם אֲלֹא שִׁיבְקֵשׁ לוֹ חֲבָרִים תָּמִימִים,
שִׁיאִירוּ עֵינָיו בָּמָה שֶׁהוּא עֹנֵה בּוֹ, וְיוֹכִיחוּהוּ בְּאַהֲבָתָם,
וְנִמְצְאוּ מִצִּילִים אוֹתוֹ מִכָּל רָע, כִּי מִה שֶׁאֵין הָאָדָם יָכוֹל
לְרֹאוֹת, לְפִי שֶׁאֵינּוּ רוֹאֶה חוֹבָה לְעֶצְמוֹ, הֵם יֵרְאוּ וַיִּבְיֵנוּ
וַיִּזְהִירוּהוּ וְנִשְׁמֵר. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (משלי כד), "וְתִשְׁוָעָה
בְּרֵב יוֹעֵץ":

him, he gave heed to them. It is to be clearly seen that most officers and kings, and men in a position of influence in general, regardless of their level, stumble, and are corrupted by the flattery of their subordinates.

One whose eyes are open will, therefore, exercise more care and vigilance in relation to the actions of one he would choose as his friend or advisor or as the overseer of his household than he would in relation to his food and drink. For food and drink can injure one's body alone, whereas companions and overseers can destroy his soul, his might and all of his honor. King David, may Peace be upon him, said (Psalms 101:6,7), "One who walks uprightly, he will serve me. A deceiver will not dwell within my house..." A person's good, then, is to seek honest friends, who will open his eyes to what he is blind to and rebuke him with love in order to rescue him from all evil. For what a man cannot see because of his natural blindness to his own faults, they will see and understand. They will caution him and he will be protected. Concerning this it is said (Proverbs 24:6), "There is salvation in much

פרק כד

בבאור יראת החטא :

הנה ראיתנו המדה הזאת נמנית אחר כל המדות הטובות אשר זכרנו עד הנה, די לנו להעירנו על ענינה שראוי שיהיה ודאי ענין נכבד ועקרי מאד וקשה להשיג אותו, שכבר לא יוכל להגיע אליו אלא מי שכבר השיג כל המדות שקדם זכרם :

אמנם צריך שנקדים, כי מיני היראה הם שנים שהם שלשה, האחת קלה מאד להשיגה אין דבר קל פמזהו. והשניה קשה מן הכל, ושלמותה כמו כן שלמות גדול מאד. יש יראת הענש, וזהו המין האחד, ויש יראת הרוממות, וזהו המין השני, שיראת החטא חלק שני ממנו. ונבאר עתה ענינם והבדליהם :

יראת הענש כפשוטה, שאדם ירא מעבר את פי ה' אל'היו מפני הענשים אשר לעברות, אם לגוף ואם

counsel."

CHAPTER XXIV

CONCERNING THE FEAR OF SIN

OUR SEEING that this trait comes after all of the worthy traits heretofore mentioned is enough to awaken us to its great nobility, its integral significance and the difficulty of its attainment; for it can be attained only by one who has already acquired all of the previously mentioned traits.

At the outset it should be stated that there are two types of fear, which resolve themselves into three types. The first type is very easy to attain; there is nothing easier. The second is the most difficult of attainment, and perfection in it is, accordingly, of a very high order. The first type is fear of punishment and the second, fear of Divine Majesty, of which fear of sin is a part. We shall now explain these types of fear and their differences.

Fear of punishment, as the words imply, consists in a person's being afraid of violating God's commands, because of the punishment to body or soul which is meted

לִנְפֹשׁ:

וְהִנֵּה זֹאת קֵלָה וְדַאי, כִּי כָל אָדָם אוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ וַיִּירָא
לִנְפֹשׁוֹ, וְאֵין דְּבָר שִׁירְחִיק אוֹתוֹ מַעֲשׂוֹת דְּבָר אֶחָד יוֹתֵר
מִן הִירָאָה שְׁלֵא תְבוֹאֶהוּ בּוֹ אֵיזָה רָעָה, וְאֵין יִרְאָה זוֹ
רְאוּיָה אֲלֵא לַעֲמֵי הָאָרֶץ וּלְנָשִׁים אֲשֶׁר נִעְתָּן קֵלָה, אַךְ
אֵינָה יִרְאֵת הַחֲכָמִים וְאֲנָשֵׁי הַדַּעַת:

הַמִּין הַשְּׂנִי הוּא יִרְאֵת הָרוֹמְמוֹת, וְהוּא שֶׁהָאָדָם יִרְחַק מִן
הַחֲטָאִים וְלֹא יַעֲשֶׂם מַפְגִּי כְבוֹדוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי
אֵין יָקָל אוֹ אֵין יַעֲרֹב לְבוֹ שֶׁל בָּשָׂר - וְכֵן שָׁפֵל וְנִמְאָס
לַעֲשׂוֹת דְּבָר נֶגֶד רְצוֹנוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה שְׁמוֹ.
וְהִנֵּה זֹאת הִירָאָה אֵינָה כָּל כֶּן קֵלָה לְהַשִּׁיג אוֹתָהּ, כִּי לֹא
תִּנָּלֵד אֲלֵא מֵתוֹךְ יְדִיעָה וְהַשְׁפָּלָה, לְהַתְּבוֹנֵן עַל רוֹמְמוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ וְעַל פְּחִיתוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם, כָּל אֵלֶּה דְּבָרִים
מֵתוֹלְדוֹת הַשֶּׁכֶּל הַמְּבִין וּמִשְׁפִּיל, וְהִיא הִירָאָה אֲשֶׁר
שִׁמְנוּהָ לְחֶלֶק שְׁנִי, מֵאֶחָד מִחֻלְקֵי הַחֲסִידוֹת אֲשֶׁר זָכְרָנוּ,
כִּי יָבוֹשׁ הָאָדָם וַיִּתְּרַד בְּעַמְדוֹ לְפָנֵי קוֹנוֹ לְהַתְּפַלֵּל אוֹ

out for transgressions.

This type of fear is certainly easy to attain, for every man loves himself and fears for his soul; and there is nothing more effectual in withdrawing one from an action than the fear that it might harm him in some way. But this type of fear befits only the ignorant and women, who lack sufficient strength of mind; it is not the fear of sages and of men of understanding.

The second type of fear, fear of Divine Majesty, consists in one's withdrawing himself and abstaining from sin because of the great honor of the Blessed One. For how can a lowly, despicable heart of flesh and blood permit and abide the doing of what is opposed to the will of the Creator of blessed and exalted Name? This type of fear is not very easily attained, for it is born only of the knowledge and intelligence which go into reflection upon the majesty of the Blessed One and the lowliness of man. It is born only of the activities of the understanding, insightful mind. It is this type of fear which was classified as the second half of one of the divisions of Saintliness which we

לְעֵבֶד כָּל עֲבוּדָה, הִיא הִירָאָה הַמְשַׁבַּחַת שְׁנִשְׁתַּבְּחוּ בָּהּ
חֲסִידֵי עוֹלָם, וְהוּא מֵה שְׁמִיָּשָׁה מְדַבֵּר וְאוֹמֵר (דְּבָרִים
כח), "לִירָאָה אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֶת ה'
אֱלֹהֶיךָ":

זֹאת הִירָאָה שְׁאֲנִחְנוּ בְּבִאוּרָה עֲתָה, דְּהִינוּ, יִרְאֵת הַחֲטָא,
הִיא כְּמוֹ חֶלֶק מִיִּרְאֵת הָרוּמָמוֹת שְׁזַכְרָנוּ, וְכְמוֹ מִין בְּפָנֵי
עֲצָמוֹ. וְהִינוּ כִּי הִנֵּה עֲנִינָהּ הוּא שִׁיחֶיהָ הָאָדָם יֵרָא וְדוֹאֵג
תְּמִיד עַל מַעֲשָׂיו, פֶּן נִתְעַרֵּב בָּם אֵיזָה שְׁמֵץ חֲטָא אוֹ פֶּן
יִהְיֶה שֵׁם אֵיזָה דְּבַר קָטָן אוֹ גָּדוֹל שְׁאִינוּ לְפִי גָדֹל כְּבוֹדוֹ
יִתְפַּרֵּךְ וְרוּמָמוֹת שְׁמוֹ.

וְהֵנָּךְ רוֹאֶה הַיַּחֲס הַגָּדוֹל שֶׁבֵּין יִרְאָה זוֹ וְיִרְאֵת הָרוּמָמוֹת
שְׁזַכְרָנוּ. כִּי הַתְּכָלִית בְּשִׁנְיָהֶם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת דְּבַר נֶגֶד רוּם
כְּבוֹדוֹ יִתְפַּרֵּךְ. אֲמָנָם הַהִכָּדֹל שֶׁבִּינֵיהֶם, שֶׁבַעֲבוּרוֹ תִּחְשַׁב
כְּמִין אַחֵר וּבִשְׁם אַחֵר תִּקְרָא, הוּא, כִּי יִרְאֵת הָרוּמָמוֹת

discussed earlier. One who experiences it will feel shame and will tremble in standing before his Master to pray or in performing an act of Divine service. This is the extremely worthy type of fear in which the great Saints distinguished themselves. As stated by Moses (Deuteronomy 28:58), "To fear this honored, Awesome Name, the Lord, your G-d."

The fear of sin which we are here concerned with is, in one respect, part of the fear of Divine Majesty mentioned above, and, in another, a distinct entity. It consists in a person's constantly fearing and worrying that some trace of sin might have intruded itself into his actions or that they contain something, small or great, which is inconsonant with the grandeur of the Blessed One's honor and with the majesty of His Name.

Here we see the strong relationship between fear of sin and fear of Divine Majesty - their common concern being that one do nothing in opposition to the great Majesty of the Blessed One. There is a distinction between them, however, which sets the fear of sin apart and gives it its distinct name : The fear

הוא בשַׁעַת הַמַּעֲשֶׂה או בשַׁעַת הָעֲבוּדָה או בַּפֶּרֶק
הָעֲבֵרָה, דְּהִינּוּ, או בשַׁעַת הַשְׂעָה שֶׁהוא עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל או
עוֹבֵד, שָׂאז יְבוֹשׁ וַיִּכְלֵם יִרְעֵשׁ וַיִּרְעַד מִפְּנֵי רוּם כְּבוֹדוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, או בשַׁעַת שְׂמֻדְמֻנַּת עֲבֵרָה לְפָנָיו וְהוא מִכִּיר בָּהּ
שֶׁהיא עֲבֵרָה, שִׁיעֲזוֹב מִלַּעֲשׂוֹתָהּ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה
דָּבָר לְמִרוֹת עֵינָיו כְּבוֹדוֹ חֵס - וְחִלָּה.

אֲךָ יִרְאֵת הַחֲטָא הִיא בְּכָל עֵת וּבְכָל שַׁעַת, שֶׁהִנֵּה בְּכָל
רִגַע הוּא יֵרָא פֶּן יִכָּשֶׁל וַיַּעֲשֶׂה דָּבָר או חֲצִי דָּבָר שִׁיְהִיָּה
נֶגֶד כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל כֵּן נִקְרְאֵת יִרְאֵת חֲטָא כִּי
עֲקָרָה הִירְאָה מִן הַחֲטָא שְׁלֵא יִכְנֹס וַיִּתְעַרֵּב בְּמַעֲשָׂיו
מִחֲמַת פְּשִׁיעָה וְהִתְרַשְּׁלוֹת או מִחֲמַת הָעֲלִים, יִהְיֶה בְּאִיזָה
דְּרִיךְ שִׁיְהִיָּה. וְהִנֵּה עַל זֶה נֶאֱמַר (משלי כח), "אֲשֶׁרִי אָדָם
מִפִּיחַד תִּמְיִד", וּפְרָשׁוֹ י"ל (ברכות ס), "הֵהוּא בְּדִבְרֵי
תוֹרָה כְּתִיב", כִּי אֶפְלוּ בְּשַׁעַת שְׂאִינוֹ רוֹאֵה הַמְּכֻשׁוֹל

of Divine Majesty obtains only during the performance of a deed, during Divine service, or upon the materialization of an opportunity for transgression. That is, when one is standing in prayer or engaging in Divine service, he should feel ashamed and degraded; he should quake and tremble before the supreme Majesty of the Blessed One. Or, when an opportunity for transgression presents itself to him, and he recognizes it as such, he must keep himself from sinning so that nothing be done contrary to the honor of the Blessed One (God forbid).

The fear of sin, however, obtains at all periods and times. At every moment one must be afraid of going astray and doing something or part of a thing in opposition to the honor of the Blessed One's Name. Hence, the expression "fear of sin," the essence of the fear being that sin not enter into and involve itself in one's actions, whether through an intentional act, weakness, oversight or any other means. In relation to this it is said (Proverbs 28:14), "Happy is the man who fears always," which our Sages of blessed memory interpreted (Berachoth 60a)

לְנֶגֶד עֵינָיו צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לְבוֹ חֶרֶד בְּקֶרְבוֹ, פֶּן טָמוּן הוּא
לְרַגְלָיו וְהוּא לֹא נִשְׁמָר. וְעַל יִרְאָה זֹאת אָמַר מֹשֶׁה רַבְּנוֹ
ע"ה (שמות כ), "וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְכָל־תִּי
תִּחַטָּאוּ". כִּי זֶה עָקֵר הִירְאָה, שְׂיִהְיֶה הָאָדָם יָרָא וּמִזְדַּעְזַע
תָּמִיד, עַד שֶׁלֹּא תִסּוּר יִרְאָה זֶה מִמֶּנּוּ, כִּי עַל יְדֵי זֶה נִדְּאִי
לֹא יָבוֹא לִידֵי חֲטָא, וְאִם יָבוֹא - כְּאִנֹּס יִחַשֵׁב.

וַיִּשְׁעֲזֶיהוּ אָמַר בְּנִבּוּאָתוֹ (ישעיה סו), "וְאֵל זֶה אֲבִיט - אֵל
עָנִי וְנִכְה רוּחַ וְחֶרֶד עַל דְּבָרַי". וְדוֹד הַמֶּלֶךְ הַשְׁתַּפַּח בְּזֶה
וְאָמַר (תהלים קיט), "שָׁרִים רַדְפוּנִי חֲנָם וּמִדְּבַרְךָ פָּחַד
לִפִּי". וּכְבֹּר מַצְאָנוּ שֶׁהַמֶּלְאָכִים הַגְּדוֹלִים וְהַרְמִים חֲרָדִים
וְרוֹעֲשִׁים תָּמִיד מִפְּנֵי גְאוֹת ה', עַד שֶׁאָמְרוּ ז"ל בְּמִשְׁלַל
חֻקֵּמָתָם (חגיגה יג), "נִהָר דִּינִיגוֹר מֵהִיכָן יוֹצֵא? - מִזְעָתָן
שֶׁל חַיּוֹת", וְהוּא מִפְּנֵי הָאִימָה אֲשֶׁר עָלִיָּהֶם תָּמִיד
מִרוּמָמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, פֶּן יַעֲדִירוּ דָּבָר קָטָן מִן הַפְּכוּד

as referring to matters of Torah. Even when one does not see a stumbling block before him, his heart must tremble within him for fear that he is threatened by one hidden at his feet. About such fear, Moses our Teacher, may Peace be upon him, said (Exodus 20:17), "And so that His fear be upon your faces, that you not sin." This is the central element in fear - that a person constantly fear and tremble until the fear can no longer depart from him. In this manner he will certainly avoid sin, and any sin that he might commit will be accounted accidental.

Isaiah said in his prophecy (Isaiah 66:2), "And to such shall I look - to the poor, to the broken in spirit and to those who tremble at my word." King David exulted in the possession of this trait, saying (Psalms 119:161), "Princes pursued me for naught and my heart feared at Your word." We find that the majestic, exalted angels constantly fear and tremble before God's greatness. Our Sages of blessed memory say by way of analogy (Chagigah 13b), "What is the source of the stream of fire?-the sweat of the holy creatures." The angels respond in this

וְהִקְדָּשָׁה הָרְאוּי לְפָנָיו, וּבְכָל שְׁעָה שֶׁנִּגְלִית הַשְּׂכִינָה עַל
אֵיזָה מְקוֹם שְׁיִהְיָה, יִהְיֶה רֶעֶד וְרַעַשׁ וְרִגְזוֹ, הוּא מֵה
שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (שׁוֹפְטִים ה'), "אֶרֶץ רָעָשָׁה גַם שָׁמַיִם נִטְפוּ
גַם עָבִים נִטְפוּ מֵיָם, הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי ה'". וְאוֹמֵר,
(יִשְׁעִיהוּ סג, יט) "לֹא קָרַעַת שָׁמַיִם יִרְדֹּת מִפְּנֵיךְ הָרִים
נָזְלוּ".

כָּל - שְׁפָן בְּנֵי הָאָדָם שֶׁרְאוּי שְׂיִרְגְּזוּ וְיִרְעָשׁוּ בִּידְעָם
שֶׁלְפָנֵי ה' הֵם עוֹמְדִים תָּמִיד, וְנִקְלָ לָהֶם לַעֲשׂוֹת אֵיזָה
דָּבָר שֶׁאֵינוֹ לְפִי רוּמָמוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְכַבֵּר שָׁמוֹ. וְהוּא מֵה
שֶׁאָמַר אֱלִיפַז לְאִיּוֹב (אִיּוֹב טו), "מָה אֲנוֹשׁ כִּי יִזְכֶּה, וְכִי
יִצְדֹק יִלּוֹד אִשָּׁה, הֵן בִּקְדוּשָׁיו לֹא יֶאֱמִין, וְשָׁמַיִם לֹא זָכוּ
בְּעֵינָיו". וְאוֹמֵר (שֵׁם ד), "הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יֶאֱמִין
וּבִמְלָאָכָיו יִשִּׁים תִּהְלֶה, אֵף שׁוֹכְנֵי בְּתֵי חָמֹר" וְגו'. כִּי
הִנֵּה עַל כֵּן צָרִיךְ וְדַאי שֶׁיִּתְחַדַּד תָּמִיד וְיִרְעָשׁ כָּל הָאָדָם,

manner because of the fear of the Majesty of the Blessed One, which is constantly upon them and which causes them anxiety as to any possible failings on their part in relation to the honor and holiness demanded by His Presence. Whenever and wherever the Divine Presence manifests itself there is trembling, tumult and fright. As Scripture states (Psalms 68:9), "The earth shook ; even the heavens dripped. .. before God" and (Isaiah 63:19), "Is it for them that You tore the heavens, that You descended, that mountains flowed before You?"

How much more so, then, should human beings tremble and quake in the knowledge that they stand always in the presence of God and so might easily do what is not in accordance with the majestic honor of the Blessed One. As Eliphaz said to Job (Job 15:14,15), "What is man that he would be found pure? Would one born of woman be found righteous? He does not put trust in His holy ones and the heavens are not pure in His eyes" and (Ibid. 4:18,19), "He puts no trust in His servants and invests not His angels with light. Much more so dwellers in houses of clay . . . This should certainly

וּכְמֹאֲמַר אֱלִיהוּא (שם לז), "אַף לְזֹאת יִחַרְד לְבִי וַיִּפֹּר
מִמְקוֹמוֹ שְׁמֵעוּ שְׁמוֹעַ בְּרָגֶז קוֹלוֹ" וגו'. זֹאת הִיא הִירָאָה
הָאֲמִתִּית שְׂרָאוּי לְאִישׁ הַחֲסִיד שֶׁתְּהִיָּה עַל פָּנָיו תָּמִיד
וְלֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ:

אֵךְ חֲלָקֵי הִירָאָה הִזְאֵת - שְׁנִיִּם. הָאֶחָד הוּא בַּהֲנָה אוֹ
עֲתִיד, וְהַשֵּׁנִי בְּעֶבֶר:

בַּהֲנָה הוּא - שִׁיְהִיָּה הָאָדָם יָרָא וְדוֹאָג עַל מָה שֶׁהוּא
עוֹשֶׂה אוֹ עַל מָה שֶׁהוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹתוֹ, פֶּן יִהְיֶה בּוֹ דְּבָר אוֹ פֶּן
יִכָּנֵס בּוֹ אֵיזָה דְּבָר אֲשֶׁר לֹא לְפִי כְבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְמוֹ
שֶׁכְּתִבְתִּי לְעִיל:

בְּעֶבֶר הוּא - שִׁיְהִיָּה הָאָדָם חוֹשֵׁב תָּמִיד עַל מָה שֶׁכָּבֹר
עָשָׂה, וַיִּירָא וַיִּדְאָג פֶּן יֵצֵא מִתַּחַת יָדָיו אֵיזָה חֲטָא בְּלֹא
שִׂידַע, וְהוּא כְּעֵנִן כָּבֵד בֶּן בּוֹטָא שֶׁהִיָּה מְקָרִיב אֲשָׁם
תְּלוֹי בְּכָל יוֹם (כריתות כה).

וְאִיּוֹב, אַחֲרֵי מִשְׁתַּה בָּנָיו, הָיָה מְשֻׁכָּם "וְהָעֵלָה עוֹלוֹת
מִסֵּפֶר כָּלֵם, כִּי אָמַר אִיּוֹב, אוֹלֵי חֲטָאוֹ כְּנִי" וגו' (איוב

cause every man to constantly fear and tremble. In the words of Elihu (Ibid. 37:1,2), "At this, too, my heart fears and is moved from its place, hearing the clamor of His voice..." This is the true fear which should always be upon the face of a Saint and never depart from him.

There are two aspects to this type of fear - the first pertaining to the present or the future, and the second to the past.

In relation to the present, a person should always fear and worry that there may be present in what he is doing, or that there might enter into what he is going to do, that which is not in accordance with the honor of the Blessed One, as mentioned above.

In relation to the past, a person must fear and worry that he might unknowingly have committed some sin. Bava ben Buta, for example, (Kerithuth 25a) would sacrifice a provisional guilt offering every day.

And Job, after his sons' feast, "arose and sacrificed burntofferings according to the number of all of them; for Job said, 'Perhaps my sons have sinned.. .' " (Job 1:5). Our

(א), וְאָמְרוּ ז"ל עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּעֵינֵי שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁמֶשַׁח מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת ל), "עַל בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִיָּסַךְ", וְלֹא־אֶהְרֹן נִצְטָוָה שִׁימִשְׁחָהּ בּוֹ, וְהָיָה מִתִּירָאִים שֶׁמָּא מְעַלּוֹ בּוֹ בְּאִיזָה צַד שֶׁנִּהְיָגוּ שָׁלֹא כַּמִּצְוָה, זֶה לְשׁוֹנָם (הוֹרִיּוֹת יב), "וְעַל דְּבַר זֶה דָּאָג מֹשֶׁה וְאָמַר, שֶׁמָּא מְעַלְתִּי בְּשָׁמֶן הַמִּשְׁחָה? יִצְתָּה בַת - קוֹל וְאָמְרָה, כְּשָׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן וְזָקֵן אֶהְרֹן וְגו'.

כְּטַל חֶרְמוֹן, מַה טַל חֶרְמוֹן אֵין בּוֹ מְעִילָה אִף שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁבְּזָקֵן אֶהְרֹן אֵין בּוֹ מְעִילָה. וְעַדִּין הָיָה אֶהְרֹן דּוֹאָג שֶׁמָּא מֹשֶׁה לֹא מְעַל, וְאֲנִי מְעַלְתִּי, יִצְאָה בַת - קוֹל וְאָמְרָה לוֹ, הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נָּעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד, מַה מֹשֶׁה לֹא מְעַל אִף אֶתָּה לֹא מְעַלְתָּ". הָרִי לָךְ מִדָּתָם שֶׁל חֲסִידִים, שֶׁאֲפִלּוֹ בַּמִּצְוָה שֶׁעָשׂוּ הָיוּ דּוֹאָגִים וְאוֹמְרִים, שֶׁמָּא נִתְעַרְבַּב בָּהֶם שָׁמֶץ פָּסוּל חֵס - וְשָׁלוֹם. וְאַבְרָהָם אַחֲרֵי שִׁיָּצָא לַעְזוֹר לְבֶן אַחִיו לוֹט שֶׁשָּׁבוּ אוֹתוֹ,

Sages of blessed memory commented along these lines in connection with the oil of anointment with which Moses anointed Aaron, as he was commanded to do in the face of the interdict (Exodus 30:32), "Let it not anoint the flesh of man." They feared that they might have violated the interdict in some way and have committed an act of desecration. (Horioth 12a) : "Moses worried, saying, 'Perhaps I have desecrated the oil of anointment,' at which a heavenly voice went forth and said (Psalms 133:2), 'As the good oil upon the head descends upon the beard, the beard of Aaron... as the dew of Hermon.' Just as there is no desecration in relation to the dew of Hermon, so, too, there is no desecration in relation to the oil of anointment upon the beard of Aaron.' But still Aaron was worried, 'It may be that Moses did not commit an act of desecration, but that I did,' at which a heavenly voice went forth and said (Ibid.), 'How good and how pleasant for brothers to dwell together.' Just as Moses is not guilty of desecration, you, too, are not guilty." We see, then, that it is characteristic of Saints to worry even in relation to the mitzvoth that they have done,

הָיָה מִתְפַּחַד וְאוֹמֵר, שְׁמָא לֹא זָכוּ מַעֲשָׂיו לְגִמְרִי, הוּא
מָה שֶׁפָּרְשׁוּ וְ"ל (בראשית רבה פרק מד) עַל פֶּסוּק "אֵל
תִּירָא אַבְרָם" - "רַבִּי לִוי אָמַר, לְפִי שֶׁהָיָה אַבְרָהָם
מִתְפַּחַד וְאוֹמֵר, בֵּין כָּל אוֹכְלוֹסִין שֶׁהִרְגָּתִי, שְׁמָא הָיָה
בִּינֵיהֶם צָדִיק אֶחָד אוֹ יֵרָא שָׁמַיִם אֶחָד, לְפִיכֵן נֶאֱמַר לוֹ,
אֵל תִּירָא אַבְרָם".

וְאָמְרוּ בְּתֵנָּא דְּבִי אֵלֵיהּוּ (פרק כה), "אֵל תִּירָא אַבְרָם" -
"אֵין אוֹמְרִים, אֵל תִּירָא אֱלָא לְמִי שֶׁהוּא יֵרָא שָׁמַיִם
לְאַמְתּוֹ". וְהִיא זֹאת הִירָאָה הָאַמְתִּית שֶׁאָמְרוּ עָלֶיהָ
(ברכות לג), "אֵין לוֹ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֱלָא
אוֹצֵר שֶׁל יִרְאֵת שָׁמַיִם בְּלָבָד", שֶׁרַק לְמַשֶּׁה הָיָה קָל
לְהַשִּׁיגָהּ מִפְּנֵי רַב דְּבִקּוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. כִּי הָאַחֲרִים
נִדְּאִי שֶׁהַחֲמֹר מוֹנֵעַ גָּדוֹל הוּא לָהֶם. אֲמָנָם כָּל חֲסִיד
וְחֲסִיד רָאוּי לוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַשִּׁיג מִמֶּנָּה כָּל מָה שֶׁיּוּכַל,

fearing that some trace of impurity might have intruded itself into them (God forbid). Abraham, after he had gone to the assistance of his nephew, Lot, who had been taken captive, was afraid that his actions had not been entirely pure. As our Sages of blessed memory said (Bereshith Rabbah 44.4) in relation to the verse (Genesis 15:1), "Do not fear, Avram," "R. Levi said, 'Because Abraham was afraid and said, 'Perhaps among all the soldiers I have killed there was one righteous man or one who feared Heaven,' he was told, 'Do not fear, Avram.' " And in Tana D'bei Eliyahu (Chapter 25) it is stated, "'Do not fear, Avram' - 'Do not fear' is said only to one who fears Heaven in truth." This is the true fear about which it was said (Berachoth 33b), "The Holy One Blessed be He has in His world only a treasure of fear of Heaven." Only Moses because of his intimacy with the Blessed One could attain it easily. Others, unquestionably, are greatly deterred by the earthy element within them. However, it befits every Saint to exert himself to attain as much of this fear as he can, as Scripture states (Psalms 34:10), "Let His holy ones fear God."

וְנֹאמַר (תהלים לא), "יִרְאוּ אֶת ה' קְדוֹשִׁיו":

פרק כה

בְּדֶרֶךְ קְנִיַת הִירָאָה:

אֵךְ דֶּרֶךְ קְנִיַת הִירָאָה הַזֹּאת הוּא הַהִתְבּוֹנֵן עַל שְׁנֵי עֲנִינִים
אַמְתִּיִּים:

הָאֶחָד הוּא הֵיּוֹת שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ נִמְצְאָת בְּכָל מְקוֹם
שְׁבָעוּלָם, וְשֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ עַל כָּל דָּבָר - קֶטֶן
וְגָדוֹל אֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינָיו, לֹא מִפְּנֵי גִדּוֹל הַנוֹשֵׂא וְלֹא
מִפְּנֵי פְחִיתוּתוֹ, אֲלֹא הַדָּבָר הַגָּדוֹל וְהַדָּבָר הַקָּטָן, הַנִּקְלָה
וְהַנִּכְבֵּד, הוּא רוֹאָה וְהוּא מִבִּין בְּלִי הַפְּרָשׁ. הוּא מֵה
שְׁאֵמַר הַכְּתוּב (ישעיה ו), "מִלֹּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ",
וְאוֹמַר (ירמיה כג), "הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי
מִלֹּא", וְאוֹמַר (תהלים קיג) "מִי כֹה אֶל־הֵינוּ הַמַּגְבִּיִּה
לְשִׁבְתָּ, הַמְּשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ", וְאוֹמַר (שם
קלח), "כִּי כֹה ה' וְשִׁפְלִי יִרְאֶה, וְגִבּוֹהַּ מִמֶּרְחֵק יִידַע".

וְכִינֵן שְׂוִיתְבַּרֵר לוֹ שְׁבָכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, הוּא עוֹמֵד לְפָנֵי

CHAPTER XXV

THE MANNER OF ACQUIRING FEAR OF SIN

THE MANNER of acquiring this fear is to reflect upon two truths.

The first is that the Divine Presence is found everywhere and the Blessed One looks to all things, great and small, nothing being hidden from His eyes, whether by its magnitude or by its smallness. Great and small, imposing and humble alike, He sees and understands without distinction. As stated by Scripture (Isaiah 6:3), "The whole earth is filled with His glory" and (Jeremiah 23:24), "Do I not fill heaven and earth?" and (Psalms 113:5), "Who is like the Lord, our God, who sits on high, who stoops to look upon heaven and earth" and (Ibid. 138:6), "For God is high; He sees the lowly and knows the proud from afar."

Once it has become clear to one that wherever he may be, he is standing before

שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי מֵאֲלִיָּה תָּבוֹא בּוֹ הִירָאָה וְהַפְחַד פֶּן
יִכְשַׁל בְּמַעֲשָׂיו שֶׁלֹּא יִהְיוּ כְּרֵאוֹי לְפִי רוּמָמוֹת כְּבוֹדוֹ.
וְהוּא מֵה שֶׁאָמְרוּ (אבות ב), "דַּע מֵה לְמַעַלָּה מִמֶּךָ - עֵינַי
רוֹאֶה וְאַזֵּן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בַּסֶּפֶר נִכְתָּבִים", כִּי כֵינֵן
שֶׁהַשְּׁגָחַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל דְּבָר, וְהוּא רוֹאֶה
הַכֹּל וְשׁוֹמֵעַ הַכֹּל, וְדַאי שֶׁכָּל הַמַּעֲשִׂים יִהְיוּ עוֹשִׂים רָשָׁם
וְכֻלָּם נִכְתָּבִים בַּסֶּפֶר אִם לְזָכוֹת אוֹ לְחוּבָה:

וְאִמָּנָם הַדְּבָר הַזֶּה אֵינוֹ מִצְטִיֵּר הֵיטֵב בְּשִׁכְלֵי הָאָדָם, אֲלֹא
עַל יְדֵי הַתְמַדּוּת הַהִתְבּוֹנְנוּת וְהַהִסְתַּכְּלוּת הַגָּדוֹל, כִּי כֵינֵן
שֶׁהַדְּבָר רַחוּק מִחוּשֵׁינוּ, לֹא יִצְיָרָהוּ הַשִּׁכְלֵי אֲלֹא אַחֵר רַב
הָעֵיוֹן וְהַשְׁקָפָה, וְגַם אַחֵר שֶׁיִּצְיָרָהוּ יָסוּר הַצִּיּוֹר מִמָּנוּ
בְּנֶקֶל אִם לֹא יִתְמִיד עָלָיו הַרְבֵּה, וְנִמְצָא שֶׁכֶּמוֹ שָׂרֵב
הַהִתְבּוֹנֵן הוּא הַדְּרֵךְ לַקְּנוֹת הִירָאָה הַתְּמִידִית, כֵּן הֵסַח
הַדַּעַת וּבִטּוֹל הָעֵיוֹן הוּא הַמַּפְסִיד הַגָּדוֹל שֶׁלָּהּ, יִהְיֶה
מִחֲמַת טְרָדוֹת אוֹ בְּרָצוֹן, כָּל הֵסַח דַּעַת בִּטּוֹל הוּא לִירָאָה

the Presence of the Blessed One, there will come to him of itself, the fear and trepidation of going astray in his actions so that they do not accord with the majesty of the Blessed One. As it is stated (Avoth 2.1), "Know what is above you: a seeing eye, a listening ear and a book in which all of your deeds are inscribed." Since the Holy One Blessed be He looks to everything, sees everything and knows everything, it follows that all actions leave an impression. And they are all inscribed in a book, whether they be in one's favor or against him.

This understanding, however, imprints itself in a person's mind only through constant reflection and deep analysis, for since it is removed from our senses, our intelligence will formulate it only after much thought and consideration. And even after the idea has been assimilated, it may be easily lost if it is not constantly reflected upon. It is seen, then, that just as protracted thought is the means of acquiring ever-present fear, so is inattentiveness and desistence from thought its greatest deterrent, whether it results from preoccupation or is intentional. All inattentiveness nullifies constancy of fear.

הַתְּמִידִית.

הוא מה שצוה הקדוש ברוך הוא על המלך (דברים יז),
”וְהִיְתָה עִמּוֹ, וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה
אֶת ה' אֱלֹהָיו”, הָא לְמִדַּת שְׂאִין הִירְאָה נִלְמַדֶּת אֲלֵא מִן
הַקְּרִיאָה הַבִּלְתִּי נִפְסָקֶת, וְתִדְקֶדֶק שְׁאָמַר, ”לְמַעַן יִלְמַד
לִירְאָה”, וְלֹא אָמַר, ”לְמַעַן יִירָא”, אֲלֵא לְפִי שְׂאִין
הִירְאָה הַזֹּאת מְשַׁגֶּת בְּטָבַע, כִּי אֲדִרְכָּא רְחוּקָה הִיא מִפְּנֵי
מִפְּנֵי גִשְׁמִיּוֹת הַחוּשִׁים, וְאֵינָה נִקְנִית אֲלֵא עַל יְדֵי לְמוּד.

וְאֵין לְמוּד לִירְאָה אֲלֵא בְּרֹב הַהִתְמַדָּה בַּתּוֹרָה וּדְרָכֶיהָ
בְּלִי הֶפְסֵק, וְהוּא שְׂיִהְיָה הָאָדָם מִתְּבוּנָן וּמַעֲיִן בַּדְּבָר הַזֶּה
תְּמִיד, בְּשִׁבְתּוֹ, בְּלִכְתּוֹ, בְּשִׁכְבוֹ וּבִקְוֻמוֹ, עַד שְׂיִקְבַּע
בְּדַעְתּוֹ אֲמַתַּת הַדְּבָר, דִּהְיִנּוּ אֲמַתַּת הַמַּצָּא שְׂכִינָתוֹ יִתְּבַרֵךְ
בְּכָל מָקוֹם, וְהִיּוֹתָנוּ עוֹמְדִים לְפָנָיו מִמָּשׁ בְּכָל עֵת וּבְכָל
שָׁעָה, וְאִזּוּ יִירָא אוֹתוֹ בְּאַמֶּת:

וְהוּא מֵה שְׂהִיָּה דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִתְּפִלָּל וְאוֹמֵר (תהלים פו),

As the Holy One Blessed be He commanded in relation to a king (Deuteronomy 17:19), "And it shall be with him and he shall read it all the days of his life so that he may learn to fear, the Lord, his God." This teaches us that fear is learned only by uninterrupted study. It is to be noted that we have "so that he may learn to fear," rather than "so that he may fear," the underlying idea being that this fear is not naturally attainable, but that, to the contrary, it is far removed from one because of the physical nature of his senses and can be acquired only through learning.

And the only manner in which one may learn to fear is through constant, uninterrupted study of the Torah and its ways, through constantly (when sitting, walking, retiring and arising) reflecting upon and analyzing, until it implants itself in his mind, the truth of the existence of God's Presence in all places, and of our literally standing before Him at all periods and times. He will then fear God in truth.

This was the intent of David's prayer

"הורגני ה' בדרך אהלך באמתך יחד לבכי ליראה שמך":

פרק כו

בבאור מדת הקדשה ודרך קנייתה:

ענין הקדשה כפול הוא, דהינו, תחלתו עבודה וסופו גמול, תחלתו השתדלות וסופו מתנה, והינו שתחילתו הוא מה שאדם מקדש עצמו וסופו מה שמקדשים אותו. והוא מה שאמרו ז"ל (יומא לט), "אדם מקדש עצמו מעט - מקדשים אותו הרבה, מלמטה - מקדשים אותו מלמעלה":

ההשתדלות הוא שיהיה האדם נבדל ונעתיק מן החמירות לגמרי ומתדבק תמיד בכל עת ובכל שעה באלהיו. ועל דבר זה נקראו הנביאים, מלאכים, כענין שנאמר באהרן (מלאכי ב), "כי שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא", ואומר (דברי הימים - ב לו), "ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים"

(Psalms 86:11), "Teach me, O God, Your ways I will walk in Your truth. Unite my heart to fear Your Name."

CHAPTER XXVI

CONCERNING THE TRAIT OF HOLINESS

HOLINESS IS TWO-FOLD. Its beginning is labor and its end reward; its beginning, exertion and its end, a gift. That is, it begins with one's sanctifying himself and ends with his being sanctified. As our Sages of blessed memory have said (Yoma 39a), "If one sanctifies himself a little, he is sanctified a great deal; if he sanctifies himself below, he is sanctified from above."

Exertion in this respect consists in one's completely separating and removing himself from earthiness and clinging always, at all periods and times, to his God. It was because of the possession of this trait that the Prophets were called "angels," as stated in relation to Aaron (Malachi 2:7), "For the lips of the Priest will guard knowledge, and Torah will be sought from his mouth for he is an angel of the Lord of Hosts." And (II Chronicles 36:16), "And they disparaged the

וגו'. וַאֲפִילוּ בַשַּׁעַת הַתַּעֲסָקוֹ בַּמַּעֲשִׂים הַגִּשְׁמִיִּים
הַמְכַרְחִים לוֹ מִפָּאֵת גּוֹפּוֹ, הִנֵּה לֹא תִזְוֶה נִפְשׁוֹ מִדְּבָקוּתָהּ
הָעֲלִיּוֹן, וְכַעֲנִין שֹׁנְאָמֵר (תהלים סג), "דְּבָקָה נִפְשִׁי
אַחֲרַיִךְ בִּי תִמְכָּה יְמִינְךָ". וַאֲמָנָם לְפִי שְׂאִי - אֶפְשָׁר לְאָדָם
שְׂשִׁימִים הוּא אֶת עֲצָמוֹ בַּמַּצֵּב הַזֶּה, כִּי כְבֹּד הוּא מִמֶּנּוּ, כִּי
סוֹף סוֹף חֲמָרִי הוּא וּבָשָׂר - וְדָם, עַל כֵּן אֲמַרְתִּי, שְׁסוּף
הַקִּדְשָׁה מִתְּנָה, כִּי מֵה שְׂיֻכָּל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת - הוּא
הַהִשְׁתַּדְּלוּת בְּרִדִּיפֹת הַיְדִיעָה הָאֲמִתִּית וְהַתְמַדָּת
הַהִשְׁכָּלָה בַּקִּדְשָׁת הַמַּעֲשֶׂה,

אֵךְ הַסּוֹף הוּא, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִדְרִיכֵהוּ בְּדֶרֶךְ הַזֶּה
שֶׁהוּא חִפֵּץ לְלַכֵּת בָּהּ, וַיִּשְׁרָה עָלָיו קִדְשָׁתוֹ וַיְקַדְשֵׁהוּ,
וְאִזּוּ יִצְלַח בְּיָדוֹ זֶה הַדְּבָר שְׂיֻכָּל לַהֲיוֹת בְּדְבָקוּת הַזֶּה עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ בַּתְּמִידוּת, כִּי מֵה שֶׁהִטְבַּע מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ - יַעֲזָרֵהוּ
יִתְבָּרַךְ וַיְסִיעֵ לוֹ, וְכַעֲנִין שֹׁנְאָמֵר (תהלים פד), "לֹא יִמְנַע
טוֹב לְהוֹלִכִים בְּתָמִים".

וְעַל כֵּן אָמְרוּ בַּמָּאֵר שְׂזַכְרְתִּי, "אָדָם מְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ

angels of God.. . " Even when one is engaged in the physical activities required by his body, his soul must not deviate from its elevated intimacy, as it is stated (Psalms 63:9), "My soul clings to You; Your right arm sustains me ."However, because it is beyond a person's ability to place himself in this situation, since, in the last analysis, he is a creature of flesh and blood, I have stated that the end of Holiness is a gift. What one can do is to persevere in the pursuit of true understanding and constantly give thought to the sanctification of deeds.

In the end, the Holy One Blessed be He leads him upon the path that he desires to follow, causes His Holiness to rest upon him, and sanctifies him, thus enabling him to maintain a constant intimacy with Him, the Blessed One. Where his nature hinders him, the Blessed One will aid and assist him, as it is stated (Psalms 84:12), "He does not withhold good from those who walk in purity."

This is the intent of the above statement. "If one sanctifies himself a little," by what he

מַעַט", שֶׁהוּא מֵה שְׂיוֹכֵל הָאָדָם לְקִנּוּת בְּהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ,
"מִקְדָּשִׁים אוֹתוֹ הִרְבֵּה", שֶׁהוּא הַעֲזָר שֶׁעֲזָר אוֹתוֹ הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וּכְמוֹ שֶׁפִּתְּכֵתִי:

וְהִנֵּה, הָאִישׁ הַמִּתְקַדֵּשׁ בִּקְדָּשָׁת בּוֹרְאוֹ, אֲפִלּוּ מַעֲשֵׂיו
הַגִּשְׁמִיִּים חוֹזְרִים לְהִיּוֹת עֲנִינֵי קְדָשָׁה מִמֶּשׁ, וְסִימָנָךְ
אֲכִילַת קְדָשִׁים, שֶׁהִיא עֲצָמָה מִצֹּנוֹת עֲשֵׂה, וְאָמְרוּ ז"ל
(פסחים נט), "כִּהְנִים אוֹכְלִים וּבָעָלִים מִתְּכַפָּרִים":

וְתִרְאֶה עֲתָה הַהֶפְרָשׁ שֶׁבֵּין הַטָּהוֹר לְקָדוֹשׁ, הַטָּהוֹר -
מַעֲשֵׂיו הַחֲמֻרִים אֵינָם לוֹ אֶלָּא הַכִּרְחִיִּים וְהוּא עֲצָמוֹ
אֵינוֹ מִתְכַּנֵּן בָּהֶם אֶלָּא עַל צֶד הַהִכָּרָח, וְנִמְצָא שֶׁעַל יָדֵי
זֶה יוֹצְאִים מִסּוּג הָרַע שֶׁבַחֲמֻרִיּוֹת וְנִשְׁאָרִים טָהוֹרִים, אַךְ
לְכֻלָּל קְדָשָׁה לֹא בָאוּ, כִּי אֵלּוּ הֵיחָ אֶפְשָׁר בִּלְתָּם כָּבֹר
הֵיחָ יוֹתֵר טוֹב. אַךְ הַקָּדוֹשׁ, הַדָּבָק תָּמִיד בְּאַלְהִיו וְנִפְשׁוֹ
מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַמִּשְׁכָּלוֹת הָאֲמִתִּיּוֹת בְּאַהֲבַת בּוֹרְאוֹ
וְיִרְאָתוֹ, הִנֵּה נִחָשֵׁב לוֹ כְּאֵלּוּ הוּא מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה'

can acquire through his own exertions, "he is sanctified a great deal," by the help he receives from the Blessed One.

If one sanctifies himself with the Holiness of his Creator, even his physical actions come to partake of Holiness. This is illustrated by the eating of sacrificial offerings (itself a mitzvah) in relation to which our Sages of blessed memory have said (Pesachim 596), "The Priests eat and the owners are atoned for."

Note the distinction between one who is Pure and one who is Holy. The earthy actions of the first are necessary ones, and he is motivated by necessity alone, so that his actions escape the evil in earthiness and remain pure. But they do not approach Holiness, for it were better if one could get along without them. One who is Holy, however, and clings constantly to his God, his soul traveling in channels of truth, amidst the love and fear of his Creator -such a person is as one walking before God in the Land of the Living, here in this world. Such a person is himself considered a tabernacle,

בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים עוֹדְנוּ כֹּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהִנֵּה אִישׁ כָּזֶה
הוּא עֲצֻמוֹ נִחָשׁב כַּמִּשְׁכָּן, כַּמִּקְדָּשׁ וּכְמִזְבֵּחַ, וּכְמֵאֲמָרָם
ז"ל (בראשית רבה פב), "וַיַּעַל מֵעָלָיו אֱלֹהִים"
(בראשית לה) - "הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמִּרְפָּכָה", וְכֵן אָמְרוּ,
"הַצַּדִּיקִים הֵן הֵן הַמִּרְפָּכָה", כִּי הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם
כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה שׁוֹרָה בַּמִּקְדָּשׁ.

וּמַעֲתָה - הַמֵּאֲכָל שֶׁהֵם אוֹכְלִים הוּא כְּקֶרֶבֶן שֶׁעוֹלָה עַל
גִּבֵּי הָאֲשִׁים, כִּי וַדָּאי הוּא שֶׁיְהִיָּה נִחָשׁב לְעֵלּוֹי גָּדוֹל אֶל
אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁהִיוּ עוֹלִים עַל גִּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, כִּינּוֹן שֶׁהִיוּ
נִקְרָבִים לִפְנֵי הַשְׂכִּינָה, וְכָל כֵּן יִתְרוֹן הָיָה לָהֶם בָּזֶה עַד
שֶׁהָיָה כָּל מִינָם מִתְפַּרֵּךְ בְּכָל הָעוֹלָם, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
בַּמִּדְרָשׁ, כֵּן הַמֵּאֲכָל וְהַמִּשְׁתָּה שֶׁהָאִישׁ הַקָּדוֹשׁ אוֹכֵל
עֲלוֹי הוּא לַמֵּאֲכָל הַהוּא וּלְמִשְׁתָּה הַהוּא וּכְאֵלוֹ נִקְרַב עַל
גִּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ מִמָּשׁ, וְהוּא הָעֲנִיָּן שֶׁאָמְרוּ עָלָיו ז"ל
(כתובות קה), "כָּל הַמְּבִיא דוֹרוֹן לְתַלְמִיד חָכָם כְּאֵלוֹ
הַקָּרִיב בְּכוֹרִים" וְכֵן אָמְרוּ (יומא עא), "יִמְלֵא גְרוֹנָם שֶׁל

a sanctuary, an altar. As our Sages of blessed memory have said (Bereshith Rabbah 47.8), " `And God went up from him' (Genesis 35:13) -the patriarchs are the Divine chariot" and, "The righteous are the Divine chariot." The Divine Presence dwells with the Holy as it dwelt in the Temple.

It follows, then, that the food which they eat is as a sacrifice offered upon the fire. There is no question that what was brought up upon the altar was greatly elevated because of its being sacrificed before the Divine Presence, elevated to such an extent that its entire species throughout the world was blessed, as our Sages of blessed memory indicate in the Midrash (Tanchumah Tetzaveh). In the same way, the food and drink of the Holy man is elevated and is considered as if it had actually been sacrificed upon the altar. As our Sages 'of blessed memory have said (Kethuveth 105b), "If one brings a gift to a Scholar, it is as if he offers up first fruit" and (Yoma 71a), "In the place of libation, let him fill the throat of the

תלמידי חכמים יין", במקום נסכים.

ואין הדבר הזה שיהיו התלמידי חכמים להוטים אחר
האכילה והשתיה, חס וחלילה, שימלאו גרונם כמלעית
את הגרגרן. אלא הענין הוא לפי הפונה שזכרתי, כי
התלמידי חכמים הקדושים בברייתם ובכל מעשיהם
הנה הם ממש כמקדש וכמזבח, מפני שהשכינה שורה
עליהם כמו שהיתה שורה במקדש ממש, והנה הנקרב
להם כנקרב על גבי המזבח ומלוי גרונם תחת מלוי
הספלים, ועל דרך זה כל תשמיש שישתמשו מדברי
העולם אחרי היותם כבר דבוקים לקדשתו ותברך הנה
עלוי ויתרון הוא לדבר ההוא שזכה להיות תשמיש
לצדיק, וכבר הזכירו ז"ל בענין אבני המקום שלקח
יעקב ושם מראשיותיו (חולין צא), "אמר רבי יצחק,
מלמד שנתקבצו כלן והיתה כל אחת אומרת, עלי יניח
צדיק ראשו":

כללו של דבר, ענין הקדשה הוא שיהיה האדם דבק כל

Scholars with wine."

The meaning here is not that Scholars should lust, glutton-like, to fill their throats with food and drink (God forbid), but rather, as we have indicated, that Scholars, who are Holy in their ways and in all of their deeds, are literally comparable to the sanctuary and the altar, for the Divine Presence dwells with them just as it dwelled in the sanctuary. Their consuming of food is similar to the offering up of a sacrifice upon the altar, and the filling of their throats is analogous to the filling of the basins. In accordance with this view, anything at all which is made use of by them in some way is elevated and enhanced through having been employed by a righteous individual, by one who communes with the Holiness of the Blessed One. Our Sages of blessed memory have already referred to "the stones of the place" that Jacob took and set around his head (Chullin 91b), "R. Yitzchak said, 'This teaches us that they all gathered together, each one saying, 'Let the righteous one lay his head upon me.'"

In fine, Holiness consists in one's clinging so

כִּן בַּאֲלֵהֶיו עַד שְׁבָשׁוּם מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לֹא יִפְרֹד
וְלֹא יִזוּז מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׁיִוֶּתֶר יִתְעַלּוּ הַדְּבָרִים
הַגְּשָׁמִיִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְשׁוּ לְאַחַד מִתְּשֻׁמֵּי־שׁוֹ בָּמָה שֶׁהוּא
מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם מִמָּה שְׂיִרֵד הוּא מִדְּבָקוֹתָיו וּמַעֲלָתוֹ
בְּהַשְׁתַּמְשׁוֹ מִדְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים.

וְאַמֵּנִם זֶה בִּהְיוֹת שְׁכָלוֹ וְנִדְעָתוֹ קְבוּעִים תָּמִיד בַּגְּדָלָתוֹ
יִתְבַּרֵּךְ וְרוּמָמוֹתוֹ וְקִדְשָׁתוֹ, עַד שְׁיִמָּצֵא כְּאֵלוֹ הוּא
מִתְחַבֵּר לַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים מִמָּשׁ עוֹדָהוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּכְבֹּר אֲמַרְתִּי שְׁאִין הָאָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֶה מַצְדּוֹ, אֲלֹא
לְהִתְעוֹרֵר בַּדְּבָר וּלְהַשְׁתַּדֵּל עָלָיו, וְזֶהוּ אַחֵר שְׁכֹכֵר יִמָּצֵאוּ
בּוֹ כָּל הַמַּדּוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁזִכְרָנוּ עַד הֵנָּה מִתְחַלֵּת הַזְּהִירוֹת
וְעַד יִרְאֵת הַחֲטָא, בְּזֹאת יָבֹא אֶל הַקִּדְשׁ וַיִּצְלִיחַ, שְׁהֵרִי
אִם הָרֵאשׁוֹנוֹת חֲסֵרוֹת מִמֶּנּוּ הֵרִי הוּא כָּזֹר וּבִעַל מוֹם
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בַּמִּדְבָּר יח), "וְזֹר לֹא יִקְרָב",

אֲךְ אַחֲרֵי הִכִּינוֹ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַכְּנוֹת אֵלֶּה, אִם יִרְבֶּה

closely to his God that in any deed he might perform he does not depart or move from the Blessed One, until the physical objects of which he makes use become more elevated because of his having used them, than he descends from his communion and from his high plane because of his having occupied himself with them.

This obtains, however, only in relation to one whose mind and intelligence cling so closely to the greatness, majesty and Holiness of the Blessed One that it is as if he is united with the celestial angels while yet in this world. I have already indicated that one cannot accomplish this by himself, but must awaken himself to it and strive for it. But first, he must have attained all of the noble traits previously mentioned - from the beginning of Watchfulness until the Fear of Sin. Only in this way will he arrive at Holiness and succeed in it; for if he lacks the preceding traits, he is akin to an outsider, the bearer of an imperfection, about whom it is said (Numbers 18:4), "An outsider shall not come near."

But if, after having undergone all these preparations, he steadfastly pursues with

לדבֿק בְּתִקְוֵה הָאֱהָבָה וְעֵצָם הִירָאָה בְּהַשְׁכֵּלֶת גְּדֻלָּתוֹ
יִתְבַּרֵּךְ וְעֵצָם רוּמָמוֹתוֹ, יִפְרִיד עֲצָמוֹ מֵעֲנִיגֵי הַחֵמָר מֵעַט
מֵעַט וּבְכָל פְּעֻלּוֹתָיו וּבְכָל תְּנוּעוֹתָיו יִכּוֹן לִבּוֹ אֶל
מִצְפוּנָי הַהִתְדַבְּקוֹת הָאֱמֵתִי, עַד שְׂיַעֲרָה עָלָיו רוּחַ
מְמָרוֹם, וַיִּשְׁפִּין הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ אֶת שְׁמוֹ עָלָיו כְּמוֹ
שְׁעוֹשֶׂה לְכָל קְדוֹשָׁיו וְאִזּוּ יִהְיֶה כְּמִלְאָךְ ה' מִמָּשׁ וְכָל
מַעֲשָׂיו, אֲפִלּוֹ הַשְּׁפָלִים וְהַגְּשָׁמִיִּים, כְּקַרְבָּנוֹת וְעִבּוּדוֹת:

וְהֵנָּה רוֹאָה שְׂדֵרֶךְ קִנִּית זֹאת הַמִּדָּה הוּא עַל יְדֵי רֵב
הַפְּרִישָׁה וְהָעִיּוֹן הָעֲצוּם בְּסִתְרֵי הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה
וּמִצְפוּנָי הַבְּרִיאָה וַיִּדְעֶת רוּמָמוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וַתְּהַלּוֹתָיו, עַד
שְׂיִתְדַבֵּק בּוֹ דְּבָקוֹת גְּדוֹל וַיִּדַּע לְכּוֹן מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּהִיּוֹתוֹ
הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בַּדְּרָכִים הָאֲרֻצִּיִּים כְּמוֹ שֶׁהִיָּה רְאוּי לִכְהֵן
שְׂיִתְכּוֹן בְּעוֹדוֹ שׁוֹחֵט הַזֶּבַח אוֹ מְקַבֵּל דָּמוֹ אוֹ זוֹרְקוֹ עַד
שְׂיִמָּשׁךְ בָּזָה הַבְּרָכָה מִמָּנוּ יִתְבַּרֵּךְ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם, וְזוֹלָת
זֶה אִי - אֲפָשָׁר שְׂשִׁיג מַעֲלָה זוֹ וַיִּשְׁאָר עַל כָּל פָּנִים חֲמִרֵי

strong love and great fear, the contemplation of the greatness of the Blessed One and the might of His majesty, he will separate himself little by little from earthy considerations and in all his actions and movements will direct his heart to the intimacies of true communion until there is conferred upon him a spirit from on high and the Blessed One causes His Name to dwell with him as He does with all of His Holy ones. He will then be in actuality like an angel of God, and all of his actions, even the lowly, physical ones, will be accounted as sacrifices and Divine service.

It is to be seen that the means of acquiring this trait are much separation, intense contemplation of the secrets of Divine governance and the mysteries of creation, and understanding of the majesty of the Blessed One and His excellence, to the point where one cleaves closely to Him and is capable of performing physical activities with the same motivation with which it befits the Priest to slaughter the sacrificial animal, receive its blood, and sprinkle it in order to receive from the Blessed One the blessing of life and peace. Without the above

וַיִּשְׁמִי כָכָל שְׂאָר בְּנֵי אָדָם.

וְהִנֵּה מִה שְׁעוֹזֵר לְהַשְׁגֵּת הַמִּדָּה הַזֹּאת הוּא הַהִתְבּוֹדָדוֹת
וְהַפְּרִישָׁה הַרְבֵּה, כְּדֵי שְׂבֻהָעֶדֶר הַמְטְרִידִים תּוּכַל נִפְשׁוֹ
לְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וּלְהִדְבֵּק בַּבּוֹרָא:

מִפְסִידֵי הַמִּדָּה הַזֶּה, חֲסֵרוֹן הַיְדִיעוֹת הָאֱמֵתִיּוֹת וְרֹב
הַחֻבְרָה עִם בְּנֵי הָאָדָם. כִּי הַחֲמִרִיּוֹת מוֹצֵא אֶת מִינוֹ
וְנִעוֹר וּמִתְחַזֵּק וְנִשְׁאָרֶת הַנֶּפֶשׁ לְכוּדָה בּוֹ וְלֹא תִצָּא
מִמֶּאֱסָרָהּ. אַךְ בְּהַפְּרִדּוֹ מֵהֶם - יִשְׁאָר לְבָדּוֹ וַיִּכְיֵן עֲצָמוֹ
אֶל הַשְׂרָאָת קִדְשָׁתוֹ, הִנֵּה בִּדְרֹךְ שְׂרוּצָה לֵילֶךְ, בָּה
יּוֹלִיכוּהוּ, וּבְעֶזֶר הָאֱלֹהִי אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ תִּתְגַּבֵּר נִפְשׁוֹ בּוֹ
וְיִתְנַצֵּחַ אֶת הַגּוֹפְנִיּוֹת וְיִתְדַבֵּק בְּקִדְשָׁתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְתִשְׁלַם בּוֹ.
וּמִשָּׁם יַעֲלֶה אֶל מַעְלָה גְבוּהָהּ יוֹתֵר וְהִיא הָרוֹחַ הַקִּדְשׁ,
שְׂכָבֵר תְּגִיעַ הַשְׂפָלָתוֹ לְהִיּוֹת לְמַעְלָה מִחֹק הָאֲנוּשִׁי.

orientation one will find it impossible to attain Holiness, and regardless of what level he may have reached, he will nonetheless remain earthy and physical, like all other men.

What assists one towards the acquisition of this trait is much solitude and separation, which, by eliminating the claims upon a person, allows his soul to grow in strength and to unite itself with the Creator.

The deterrents to Holiness are a lack of true understanding and much association with people; for earthiness finds its counterpart and takes on new strength, and the soul remains trapped within it, unable to escape. However, when one dissociates himself from them and remains alone, preparing himself for the reception of His Holiness, he is conducted along the path which he wishes to travel; and, with the help that God gives him, his soul grows strong within him, overcomes his physical element, unites itself with the Holiness of the Blessed One and perfects itself in it. From this level one proceeds to an even higher one, that of The Holy Spirit, his understanding coming to transcend the bounds of human nature.

וְיָכוֹל לְהַגִּיעַ דְּבָקוֹתוֹ אֶל מַעֲלָה כָּל כֶּךָ גְּדוֹלָה שֶׁכָּבֹר
נִמְסַר בְּיָדוֹ מִפְתָּח שֶׁל תַּחֲתֵית הַמַּתִּים, כִּמּוֹ שְׁנִמְסַר
לְאַלְיָהוּ וְלְאַלְיָשָׁע, שֶׁהוּא מָה שְׁמוּרָה עַל עֵצֶם
הַהִתְדַבְּקוֹת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁבְּהִיּוֹת הוּא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ מְקוֹר
הַחַיִּים, הַנּוֹתֵן חַיִּים לְכָל חַי. וְכַמְּאֻמָּרָם ז"ל (תַּעֲנִית ב'),
"שֶׁלֹּא שֶׁהַ מִפְתָּחוֹת לֹא נִמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ, מִפְתָּח תַּחֲתֵית
הַמַּתִּים" וכו'. הִנֵּה הַדְּבָק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ דְּבָקוֹת גָּמוּר, יוֹכֵל
לְמַשֵּׁךְ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ אֲפִלּוּ מִשֵּׁךְ הַחַיִּים עֲצָמָם, שֶׁהוּא מָה
שְׁמַתִּיחִס לּוֹ בְּפָרָט יוֹתֵר מִן הַכֹּל, כִּמּוֹ שֶׁפִּתְּבִיתִי. וְהוּא
מָה שֶׁסִּימָה הַבְּרִיתָא, "וְקִדְּשָׁה מְבִיאָה לִידֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לִידֵי תַּחֲתֵית הַמַּתִּים":

וְאַתָּה קוֹרָא נְעִים, יִדְעָתִי שֶׁכְּמוֹנִי תִדְעַ אֲשֶׁר לֹא כְּלִיתִי
בְּסִפְרֵי זֶה אֶת כָּל חֻקֵּי הַחֲסִידוֹת, וְלֹא אֶמְרָתִי כָּל מָה
שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר בְּעִנְיָן זֶה, כִּי אֵין לְדַבֵּר סוּף, וְאֵין לְהִתְבּוֹנֵן
תְּכֵלִית, אֲבָל אֶמְרָתִי קָצַת מִכָּל פָּרָט שֶׁבְּפָרָטֵי הַבְּרִיתָא,
אֲשֶׁר עָלֶיהָ יִסְדָּתִי חֲבוּרֵי זֶה, וְהוּא מָה שֶׁיּוֹכֵל לְהִיּוֹת

It is possible for one to reach such a high degree of communion with God as to be given the key to the revival of the dead, as it was given to Elijah and Elisha. It is this gift which reveals the strength of one's union with the Blessed One, for since He is the source of life, the giver of life to all living creatures, as our Sages of blessed memory have said (Ta'anith 2a), "Three keys were not entrusted to intermediaries: the key of the revival of the dead . . ." - since this is so, then one who is perfectly united with the Blessed One will be able to draw even life from Him; for it is that which more than anything else is particularly attributed to Him, as I have written. Hence the conclusion of the Baraitha: " Holiness leads to the Holy Spirit, and the Holy Spirit leads to the Revival of the Dead."

And now, dear reader, I realize that you know just as well as I that I have not exhausted in this work all of the provisions of Saintliness and that I have not said all there is to say about it, for it has no end, and there is no conclusion to thought. However, I have said a little about each of the particulars of the Baraitha upon which

הַתְּחִלָּה וְרֹאשִׁית לְהַרְחִיב הָעֵינִין בְּעֵינָיו הֵהֱם, כִּינֹן
שׁוֹנְגָלָה דְרָכָם וְנִפְתַּח אֲרָחָם לְעֵינָיו לְלַכֵּת בָּם בְּדֶרֶךְ
מִישׁוֹר, וְעַל כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה נֶאֱמַר (מְשִׁלִּי א), "יִשְׁמַע
חֶכֶם וְיוֹסֵף לָקַח וְנָבוֹן תַּחְבֵּלוֹת יִקְנֶה", וְהִבָּא לְטָהֵר
מְסִיעִים אוֹתוֹ, "כִּי ה' יִתֵּן חֶכְמָה, מִפִּי דַעַת וּתְבוּנָה"
(שֵׁם ב) לְהִישִׁיר אִישׁ אִישׁ אֶת דְּרָכּוֹ לִפְנֵי בּוֹרְאוֹ:

וְזֶה פָּשׁוּט, כִּי כָל אָדָם לְפִי הָאֱמָנוֹת אֲשֶׁר בְּיָדוֹ, וְהַעֲסֵק
אֲשֶׁר הוּא עוֹסֵק, כֵּן צָרִיךְ לוֹ הִישָׁרָה וְהַדְרָכָה. כִּי דֶרֶךְ
הַחֲסִידוֹת הָרְאוּי לְמִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֱמָנוֹתוֹ, אֵינוֹ דֶּרֶךְ
הַחֲסִידוֹת הָרְאוּי לְמִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁפִּיר עֲצָמוֹ לְמִלְאֶכֶת
חֲבֵרוֹ, וְלֹא זֶה וְזֶה דֶּרֶךְ הַחֲסִידוֹת הָרְאוּי לְמִי שֶׁעוֹסֵק
בְּסִיחּוֹתוֹ, וְכֵן כָּל שְׂאֵר הַפְּכָטִים אֲשֶׁר בְּעֶסְקֵי הָאָדָם
בְּעוֹלָם - כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי מַה שֶּׁהוּא, רְאוּיִים לוֹ דְרָכֵי
הַחֲסִידוֹת. לֹא לְפִי שֶׁהַחֲסִידוֹת מְשַׁתְּנָה, כִּי הִנֵּה הוּא שְׂוֵה

this work is based. This may serve as a beginning towards a broader study of these views, in that their nature has been revealed and their paths exposed so that one may walk steadily upon them. In relation to all such things it has been said (Proverbs 1:5), "The sage will listen and add to his wisdom and the man of understanding will acquire devices" and, "One who seeks purification is assisted therein" (Shabbath 104a). "For God gives wisdom; from His mouth stem knowledge and understanding" (Proverbs 2:6) wherewith every man may set his path aright before the Blessed One.

It is understood that each individual must guide and direct himself according to his calling and according to the particular activities in which he is engaged. The path of Saintliness appropriate to one whose Torah is his calling is unsuited to one who must hire himself out to work for his neighbor, and the path of neither of these is suitable for one who is engaged in business. This holds true for all of the particulars in the affairs of men, each calling for a path of Saintliness corresponding to its nature. This is not to say that Saintliness varies in

לְכָל נֶפֶשׁ יְדָאִי, הוֹאִיל וְאִינְנוּ אֶלָּא לַעֲשׂוֹת מַה שְׁיֵשׁ נֶחַת
רוּחַ לְיוֹצְרוֹ בּוֹ. אָבֵל הוֹאִיל וְהַנוֹשָׁאִים מְשַׁתְּנִים אִי -
אִפְשָׁר שְׁלֹא יִשְׁתַּנּוּ גַם הָאֲמֻצָּעִים הַמְּגִיעִים אוֹתָם אֶל
הַתְּכָלִית - כָּל אֶחָד לְפִי עֲנִיָּנוּ. וּכְבֹּר יָכוֹל לְהִיּוֹת חֲסִיד
גָּמוּר אִישׁ שְׁמִפְּנֵי צָרְכּוֹ הוּא בַּעַל מְלָאכָה פְּחוּתָה כְּמוֹ מִי
אֲשֶׁר לֹא יִפְסֹק מִפִּיּו הַלְמוּד. וּכְתִיב (שם טז), "כָּל פֶּעַל
ה' לְמַעֲנֵהוּ". וְאוֹמֵר (שם ג), "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעָהוּ וְהוּא
יִישַׁר אַרְחֻתֶיךָ".

הוּא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ בְּרַחֲמָיו יִפְקַח עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיוֹרְנוּ
דְּרָכָיו, וְיוֹלִיכֵנוּ בְּאוֹרְחוֹתָיו, וְנִזְכֶּה לְתֵת כְּבוֹד לְשְׁמוֹ
וְלַעֲשׂוֹת נֶחַת רוּחַ לְפָנָיו:

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו:

יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׁיו, בְּנֵי צִיּוֹן יְגִילוּ בְּמַלְכָּם:

אָמֵן אָמֵן אָמֵן:

nature. It is unquestionably the same for everyone, in that its intent is the doing of that which brings pleasure to the Creator. But in view of the fact that circumstances vary, it follows, of necessity, that the means by which they are to be directed towards the desired goal vary in kind. One who, out of necessity, plies a humble trade, can be a true Saint, just as one from whose mouth learning never departs. It is written (Proverbs 16:4), "God created everything for His sake" and (Ibid. 3:6), "In all your ways know Him and He will straighten your paths."

May the Blessed One in His mercy open our eyes to His Torah, teach us His ways, and lead us in His paths; and may we be worthy of honoring His name and bringing pleasure to Him.

"The honor of God will endure forever; God will be happy in His works" (Psalms 104:31).

"Let Israel be happy in its Maker, the sons of Zion rejoice in their King" (Ibid. 149:2).

Amen. Amen. Amen

